

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı

8 Mart 2023 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Yunus Kılıç'ın, ülkemizde yaşanan depreme, depremde hayatını kaybeden Komisyon Üyesi Adıyaman Milletvekili Yakup Taş'a, ailesine ve bütün insanlara Allah'tan rahmet dilediğine; 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ve Komisyonun yeni üyesi Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Ali Cevheri'ye hoş geldiniz dediğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Yunus Kılıç'ın, Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşması sırasında yaşanan tartışmada Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un ve Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Yıldız'ın tutanaklara yansıyan bazı ifadelerine ve bu ifadeleri düzeltmeleri gerektiğine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Yunus Kılıç'ın, Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Yıldız'ı, Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşması sırasında yaşanan tartışmada tutanağa yansıyan bazı ifadelerinden dolayı özür dilemeye davet ettiğine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, ülkemizde yaşanan depreme, bu depremde hayatını kaybeden Komisyon Üyesi Adıyaman Milletvekili Yakup Taş'a Allah'tan rahmet dilediğine ve 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'ne ilişkin açıklaması

2.- Çorum Milletvekili Ahmet Sami Ceylan'ın, ülkemizde yaşanan depreme, bu depremde hayatını kaybeden Komisyon Üyesi Adıyaman Milletvekili Yakup Taş'a Allah'tan rahmet dilediğine ve 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ilişkin açıklaması

3.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygün'un (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşması sırasında yaşanan tartışmadaki ifadelerinin kastını aştığına ilişkin açıklaması

4.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Yıldız'ın, Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygün'un (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde konuşması sırasında yaşanan tartışmadaki kastını aşan ifadeleri nedeniyle sözünü geri aldığına ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin; Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4972)

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU

1'inci Toplantı

8 Mart 2023 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu saat 11.10'da açılarak altı oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Yunus Kılıç,

Ülkemizde yaşanan depreme, depremde hayatını kaybeden Komisyon Üyesi Adıyaman Milletvekili Yakup Taş'a, ailesine ve bütün insanlara Allah'tan rahmet dilediğine; 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ve Komisyonun yeni üyesi Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Ali Cevheri'ye hoş geldiniz dediğine,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşması sırasında yaşanan tartışmada Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un ve Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Yıldız'ın tutanaklara yansıyan bazı ifadelerine ve bu ifadeleri düzeltmeleri gerektiğine,

Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Yıldız'ı, Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşması sırasında yaşanan tartışmada tutanağa yansıyan bazı ifadelerinden dolayı özür dilemeye davet ettiğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal, ülkemizde yaşanan depreme, bu depremde hayatını kaybeden Komisyon Üyesi Adıyaman Milletvekili Yakup Taş'a Allah'tan rahmet dilediğine ve 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'ne,

Çorum Milletvekili Ahmet Sami Ceylan, ülkemizde yaşanan depreme, bu depremde hayatını kaybeden Komisyon Üyesi Adıyaman Milletvekili Yakup Taş'a Allah'tan rahmet dilediğine ve 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşması sırasında yaşanan tartışmadaki ifadelerinin kastını aştığına,

Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Yıldız, Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşması sırasında yaşanan tartışmadaki kastını aşan ifadeleri nedeniyle sözünü geri aldığına,

İlişkin açıklama yaptı.

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un (2/2956) esas numaralı Kanun Teklifi'nin ve Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in (2/3148) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon gündeminde yer alan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'yle İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca birleştirilmesine ilişkin önermeleri yapılan oylamalarda kabul edilmedi.

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin; Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/4972) tümü üzerindeki müzakereler tamamlanarak maddelerinin görüşmelerine başlandı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine kaldığı yerden devam etmek için 9 Mart 2023 Perşembe günü saat 12.00'te toplanmak üzere 23.40'ta toplantıya son verildi.

8 Mart 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.10

BAŞKAN: Yunus KILIÇ (Kars)

BAŞKAN VEKİLİ: Hasan KALYONCU (İzmir)

SÖZCÜ: Selahattin MİNSOLMAZ (Kırklareli)

KÂTİP: Zafer IŞIK (Bursa)

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, değerli milletvekillerimiz, ilgili kurumlarımızın değerli temsilcileri, misafirlerimiz ve basın mensupları; öncelikle hepinize saygılarımı sunuyorum.

Toplantı yeter sayımız var.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Yunus Kılıç'ın, ülkemizde yaşanan depreme, depremde hayatını kaybeden Komisyon Üyesi Adıyaman Milletvekili Yakup Taş'a, ailesine ve bütün insanlara Allah'tan rahmet dilediğine; 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ve Komisyonun yeni üyesi Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Ali Cevheri'ye hoş geldiniz dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN YUNUS KILIÇ - Toplantıya geçmeden önce bir vefa yükümlülüğümüzü yerine getirelim istiyorum. Biliyorsunuz ülkemizde yüzyılın afeti yaşandı, çok ciddi yıkıcı bir deprem yaşandı; etkileri devam ediyor, uzun süre de devam edecek gibi görünüyor. Hep beraber, hep birlikte, ülkemizin bütün insanları gibi Parlamento da üzerine düşeni yapıp bu acıyı en kısa zamanda nasıl ortadan kaldıracabiliriz sürecinde ciddi bir şekilde katkı veriyor. Tabii, herkesi etkiledi ama bizim Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ailemizi de yakından etkiledi çünkü içerisinde bir arkadaşımızı kaybettik; Yakup Taş Beyefendi'yi. Komisyonumuzun çok saygıdeğer, çok hoşgörülü, çok güler yüzlü, çok çalışkan bir üyesiydi Adıyaman Milletvekilimiz. Kendisiyle beraber, biliyorsunuz çok sayıda aile mensubu da enkazda Rahmetirahman'a gitti. Öncelikle Yakup Taş Beyefendi'ye, onunla beraber aile efradına ve ülkemizdeki depremde hayatını kaybeden bütün insanlara Allah rahmet eylesin, makamları cennet olsun.

Ayrıca, bugün biliyorsunuz Dünya Kadınlar Günü. Kadınlarımızın toplumun her anında, her yerinde olma gayretiyle özdeşleşen bir süreç. O manada, bugünün kadınlarımıza sağlık, huzur getirmesini temenni ediyorum, kutluyorum bugünlerini.

Ayrıca, bugün Komisyonumuzun bir de yeni üyesi var, Urfa Milletvekili Mehmet Ali Cevheri. Mehmet Ali Bey'e de hoş geldiniz diyoruz, teşekkür ediyoruz, başarılar diliyoruz.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ - Saygıdeğer misafirler, Komisyon üyeleri, 27'nci Yasama Döneminin 8'inci Birleşimini açıyorum, hayırlı olmasını diliyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Başkanım, bugünkü konuyla ilgili biz de grup olarak düşüncemizi paylaşabilir miyiz?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Toplantı öncesinde, bu iki konuyla alakalı düşüncelerini beyan etmek üzere Orhan Sarıbal'a söz veriyorum.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, ülkemizde yaşanan depreme, bu depremde hayatını kaybeden Komisyon Üyesi Adıyaman Milletvekili Yakup Taş'a Allah'tan rahmet dilediğine ve 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'ne ilişkin açıklaması

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bakanlık yetkilileri; ben de hepimizin başı sağ olsun diyor ve yaralı olanlara acil şifalar diliyorum. Değerli vekilimizin kaybı elbette hepimizi üzdü, ailesine sabırlar diliyoruz, kendisine rahmet diliyoruz. Köye kadar gidip ailesini ziyaret ettim, taziyede de bulundum. Gerçekten büyük bir acıyı hep birlikte yaşıyoruz, ilerleyen dakikalarda belki bununla ilgili konuşmalar yapacağız ama dileriz ve isteriz ki bir daha bu acıları yaşamayacak, yaşanmayacak şekilde, biz siyasiler özellikle söylüyorum- çünkü depremi sadece bir gerçeklik olarak görüp ama o gerçekliğe göre gerçekten bir barınma hakkını temel insan hakkı olarak görmek bizlerin sorumluluğu, hepimizin. O yüzden, deprem öldürmez, beton ve onun, ne yazık ki istismarı kötü yapılar öldürür diyorum. Tekrar hepimizin başı sağ olsun. Bu acıları bir daha bu topraklar, bu ülke, dünya insanlığı yaşamasin, belki böyle bakmak lazım meseleye.

Öbür taraftan da 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü. Kadınların hayatın her yerinde, eşit yurttaşlık ilkesiyle yaşamın içinde olması ve hepimizin yaşam arkadaşları ve toplumun önemli bireyleri ve eşit vatandaşlık haklarının elde edildiği ana kadar, bugünlerin kadınların sorunlarının öne çıktığı, tartışıldığı ve aşılması için kararların alındığı günlere dönüşmesi dileğimle bir kez daha 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü, gündeme getirmiş olduğumuz bu yapıdan dolayı anmak mı, kutlamak mı, aslında her ikisi için de çokça konuşulacak, söylenecek bir alan olduğunu ifade etmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ - Teşekkür ederim.

Ahmet Bey, buyurun.

2.- Çorum Milletvekili Ahmet Sami Ceylan'ın, ülkemizde yaşanan depreme, bu depremde hayatını kaybeden Komisyon Üyesi Adıyaman Milletvekili Yakup Taş'a Allah'tan rahmet dilediğine ve 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ilişkin açıklaması

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Saygıdeğer hazırun, tabii, 6 Şubat gecesi sizlerin ve Orhan Bey'in dediği üzere asrın felaketi. Ben de rahmetli Yakup Bey'i enkazdan çıkaranlardan biri olarak Allah rahmet eylesin diyorum ailesine yani ilk gün buradan çıktık gece on üç, on dört saatte, belki on altı saatte, yol şartlarının çok zor olduğu; âdeta her şey o güne denk gelmiş gibi oldu, fırtına, kar... Bir kısım arkadaşlarımızın -diğer partilerden de olabilir- Kırşehir'de kaldığı ve Adana üzerinden geçerken de Niğde'de, belki ben -tırnak içerisinde- bu yaşımda, bu kadar kazanın bir arada görülmediği böyle bir gündü ve biz 6 milletvekili arkadaşımızla beraberdik, rahmetliyi de tabii, teknik ekiplerle beraber enkazdan beraber çıkardık. Aynı zamanda, inşallah, Allahutaala bizlere böyle bir acı da bir daha göstermez. Tabii, buradan da hepimizin üzerimize düşeni almamız gerektiğini de düşünüyorum ve bugün Dünya Kadınlar Günü, ben de tebrik ediyorum ve rahmetlinin ruhuna bir “el Fatiha” diyorum, toplantımız da hayırlı olsun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Allah rahmet eylesin.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- *Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin; Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4972) (*)*

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, bilindiği üzere, bugün gündemimizde, 1 Mart Çarşamba günü Meclis Başkanlığına sunulan ve ertesi gün Komisyonumuza sevk edilen (2/4972) esas numaralı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yer alıyor. Şöyle, kısaca, bu kanun teklifi neleri öngörüyor, ben bununla alakalı çok kısa bilgi verdikten sonra kanun teklif sahiplerine ve Tarım Bakanlığına -Bakan Yardımcımız burada- söz vereceğim izninizle.

Tabii, tarımda sürdürülebilir olmak için, gıda güvencesini, güvenliğini sağlayabiliyor olmak için birtakım politikalar geliştiriliyor ve bu politikaların gereği olarak da planlı üretim dünyada çok yapılıyor, yaygınlaşıyor, ülkemizde de yapılıyor olmakla beraber henüz tam mevzuatlarının olmadığı, üreten ile üretilen arasında hukukunu kendilerinin belirlediği bir süreç yaşanıyor. Dolayısıyla, planlı üretimin enstrümanlarından bir tanesi olan sözleşmeli üretimle alakalı bir mevzuat düzenlemesi öngörüyor.

Bunun dışında, tarımda atıl hâlde bulunan, üretime kazandırılmayan tarım arazilerinin, kendi sahipleri tarafından ekilip biçilmediği sürece hukuki yapısının değiştirilmeden kiralanabilmesi, üretimde değerlendirilebilmesinin yolunu açan bazı maddeler içeriyor. Aynı zamanda ormana hor davranmayı cezalandırıyor, müeyyideler uyguluyor, ormana atıklar bırakılması, ormanın tahrip edilmesi, bozulmasıyla alakalı birtakım müeyyideler getiriyor.

Bunun dışında, ormanda birtakım madencilik faaliyetleri yapılmasından sonra, bu alanlarda tahrip olan alanların iyileştirilmesi süreçlerinde eskiden sadece belediyeler yetkilendirilebiliyordu, şimdi bunun özel sektöre de açılabilmesinin birtakım mevzuatlarla önü açılıyor. Ayrıca, at yarışlarının düzenlenmesi ve birtakım yasaklı maddelerin, dünyada olduğu gibi ve bu dünyada otör kuruluşların da düzenledikleri gibi, kategorizasyon, bu yasaklı maddelerin kategorize edilmesi, bunlara göre müeyyidelerin yeniden düzenlenmesiyle alakalı, çok haklı bir süreçle alakalı mevzuatlar var.

Ayrıca, TKDK’de çalışan, kısmi zamanlı çalışan uzmanların mevzuatla alakalı birtakım sıkıntılar yaşadığı bir süreç var. Bunlara yardımcı olunması, bunların haklarının verilmesiyle alakalı bir madde içeriyor. Bir de dünyada birçok ülkede olan, ülkemizde de altyapısı, mevzuatı oluşturulmaya çalışılan ilaç maksatlı tıbbi kenevir üretiminin mevzuatını düzenleyen kanun teklifi içerisinde maddeler var.

Bunun dışında, bir de eski usullerle yapılan ormandaki işaretleme ve izleme yöntemlerinin teknolojiye, çağa uygun hâlde getirilmesiyle alakalı mevzuat değişiklikleri, tanımlama değişiklikleri içeriyor. Bu manada oldukça kapsamlı bir torba teklif hâlinde.

Komisyonumuza bu manada sunulmuş, sanıyorum 1 adet birleştirme talebi var, öncelikle bunu okutup işleme alacağız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Söz alabiliriz değil mi onunla ilgili?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tabii.

Önergeyi okutuyorum:

* (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Başkanlığına

Komisyon gündeminde yer alan (2/4972) esas numaralı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Komisyonunda bulunan (2/2956) esas numaralı Tarım Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'min birbirleriyle ilişkili görülmeleri nedeniyle İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca birleştirilmesini arz ve teklif ederim.

İlhami Özcan Aygun

Tekirdağ

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, öncelikle, hayatını kaybeden değerli vekilimize ve tüm depremzedelere hem geçmiş olsun diyorum ve başsağlığı diliyorum hayatını kaybedenlere.

Bugün aynı zamanda 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, bütün kadınlarımızın da Emekçi Kadınlar Günü'nü anıyorum.

Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; hepinizi tekrar selamlıyorum.

Ben bu konuyu daha önce 4/6/2020'de dile getirmişim, bugün 8 Mart 2023. O günden bugüne kadar Komisyonunda duruyor ve ne kadar güzel, kağı, kaplumbağa gibi yürüyoruz, kaplumbağa gibi yürüyoruz. Aslında, 2006'da bu kanun çıktığında, tarım kanunu çıktığında entegre sistemine geçilmesiyle ilgili hızlı bir şekilde geçileceği kanunda var ama yine, maalesef, Bakanlık... 2006'dan geldik 2023'e kadar ve 2014'ten bugüne de elinde mevcut bir sistem varken o sistemi kullanmıyor. Yine, bakınız, bu sistemi nerede kullanıyor? Nitratlı gübrenin takibinde kullanıyor. Şimdi, o zaman ben soruyorum Sayın Bakanlara ve yetkililere: Ya, yıllardan beri bizim çiftçimizin desteklemesine neden el koydunuz? Evet, çünkü bu sistemden yürütselerdi, yaklaşık olarak -TÜİK rakamlarıyla - 23-23,5 milyon hektar üretim yapılan, bitkisel üretim yapılan arazideki çiftçilerimiz destek alacaktı. Biz ne yaptık siyasiler olarak ve Bakanlık olarak? O günden bugüne kadar 14-14,5 milyon hektarlık alanı destekledik. Yani rakamı büyük göstererek çiftçinin cebine para girdiğini gösterdik ama aslında öyle değildi, gerçek üretim rakamı 23,5 milyon hektar. Ben söylemiyorum bunu, Bakanlığın, devletin resmî rakamı TÜİK söylüyor ve bunu da Bakanlık biliyor, bildiği hâlde yıllardan beri çiftçinin desteklemesine el koyduk arkadaşlar. Yani bu konuda, inşallah... Ve geçen dönemin Bakanını da Sayın Bakanı da burada anmak kısmet oldu, bürokratlarla beraber bir toplantı yaptık Orman Genel Müdürlüğünde. O gün, Tarım Reformu Genel Müdürüne -şu anda görevde yok- Sayın Bakan "Ya, doğru mu?" dedi, o da "Evet." dedi. "Neden geçmiyoruz?" Cevap yok.

Arkadaşlar, kaç yıldan beri bu bilindiği hâlde faaliyete geçmedi ve biz, bunu defaaten dile getirdik. En son -bu kitapçığı herhalde hepiniz hatırlıyorsunuz- 6 siyasi partinin mutabakatıyla 8'inci maddede yer alıyor. Bakabilirsiniz, 8'inci maddede aynen söylenen cümle şu: "Sigortalama ve tarımsal desteklerde, pek çok çiftçimizi dışarıda bırakan 'Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS)' yerine; tarla tapularını ve kira kontratını esas alan geniş kapsamlı 'Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi'ni' kullanacağız." Bu, bir.

İki, Bakanlık ayrı bir şey daha yaptı. Avrupa Birliği fonlarından proje yaptık, parayı aldık, 3 bin küsur personelimizi eğittik, IS sistemi, Avrupa Birliğinin sistemi de hazır duruyor; yazıktır, gınahtır arkadaşlar, çiftçiye bizim gazezimiz mi var? Neden bugüne kadar durduk, neden bugüne kadar bekledik?

Bakınız, tarihini söylüyorum: 2/2956, 4/6/2020 verilen kanun teklifi bu. Defalarca bunu ben kürsüden dile getirdim, Meclis kürsüsünden Genel Kurulda ve aynı şekilde seçildiğimiz günden bugüne kadar bir kanun teklifi daha vardı, mecbur kaldınız uygulamaya. Neden mi? Şanlıurfalı bir çiftçimiz, sağ olsun, bizi dinledi, mahkemeye gitti, vergi mahkemesi "Olmaz." dedi ama Danıştay dedi ki... Ya,

desteklemelerden vergi, stopaj alınır mı arkadaşlar? Destek niçin veriyoruz? İşte, bak, yapılandırma yapıyoruz. İş adamlarının vergi borçlarını yapılandıracağız, sileceğiz ama çiftçiye geldi mi yokuz. Dillendirdik, kanun teklifi vardı; o gün de birleştirmediniz, ben inanıyorum ki bugün de birleşmeyecek ama şunu tarihe not düşünüyorum ki Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz bunu dile getirdik, defalarca dile getirdik; en sonunda mecbur kaldınız, mecbur kaldınız. Ben -inşallah yanılırim- bu kanun teklifi de birleşir; giderayak muhalefetle birlikte ortak bir kanun teklifi de Parlamentoda görüşülür diye temenni ediyorum ama yanılırim diye bekliyorum, inşallah yanılırim. Bugüne kadar olmadı, inşallah bugün bu gerçekleşir diyorum.

Değerli arkadaşlar, bu kanun teklifinde baktığımız zaman, şöyle bir şeyi ifade edeyim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buraya geçmedik daha.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yok, yok, pardon, benim birleştirme...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Sizin birleştirmenizle alakalı, tamam.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet, birleştirmemle ilgili.

Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi, 2014 yılında oluşmuş bir TÜKAS var. Sayın Bakan Yardımcılarım da bilir, sayın genel müdürler de bilirler, bu sistemle azotlu gübreyi, bu patlayıcı yapılan gübreyi takip ediyorsunuz; bütün Türkiye’de ne var, ne kadar dikili ağaç var, ne kadar makine var, her şeyi görüyoruz. Ama bizim Çiftçi Kayıt Sistemi’nde ise sadece neyi görüyoruz, ÇKS’dekinde? Tarla tapun varsa, kira kontratın varsa destekliyoruz, onun ötesinde hiçbir şey yapmıyoruz. Yani 54 milyar lira verdik ya bütçede bu yıl çiftçiye, 14 milyon hektara bölüyorsunuz desteği; bu desteği 24 milyona böldüğünüz zaman çiftçinin eline geçecek destek miktarı ortada.

Arkadaşlar, kimi kandırıyoruz biz? Yazık, günah değil mi? Bu çiftçiler üretim yapıyorlar, üretim yapıyorlar, yapmasına rağmen yıllardan beri bu kanun, maalesef, biline biline ve Bakanlık da buna göz yumdu çünkü çiftçimizin alın terine el koyduk, el koyduk, alın terine el koyduk ama ne kadar güzel ki giderayak seçimlere ramak kaldı, ramak kala bu yanlıştan dönüyoruz.

Ama benim üzüldüğüm konu şu: 2006’da bu kanunu çıkaran sizlersiniz; evet, iktidar çıkardı, şu andaki mevcut iktidar çıkardı. Ya, o günden bugüne kadar 2006, 2023; kaç yıl geçmiş arkadaşlar? Bir bakın. Ya, bir entegre sistemi kuramadık mı biz? Bu ayıp bize yeter yani yıllardan beri çiftçinin parasına biz el koymuşuz, alın terine el koymuşuz. Ondan sonra kalkıyoruz, burada diyoruz ki “Çiftçimize şunu verdik.”

Yine, aynı şekilde -Sayın Başkanım, affınıza sığınarak bir açıklama daha yapayım- çiftçilerimizin alet ekipmanlarına haciz koyuyoruz. Bir ek madde ihdas edelim, çiftçilerimizin olmasına rağmen ve Yargıtayın da kararı olmasına rağmen, 11. Hukuk Dairesinin olmasına rağmen çiftçimizin traktörüne, alet ekipmanına ve desteğine haciz koyuyoruz. En son, Sayın Şanlıurfa Vekilimiz de bilecek, kendi ilindeki Dicle Elektrik AŞ yapılan gübre mazot desteğine... Nakdi veriyoruz. Neden? Depremzedeye destek olsun diye verdi Bakanlık ama ona Dicle Elektrik gitti, el koydu arkadaşlar. Burada beraber çözüm getirmemiz lazım, iktidar yetkililerine sesleniyorum: Komisyonda veya aşağıda bir madde ilave edelim, bu çiftçimizin sorununu da bir daha çözelim. Ha, isterseniz orada kanun teklifi, o da var, onu da getirelim, hazır kanun teklifi var bekleyen aşağıda, onu da alalım buraya ihdas edelim ve çiftçimizin diğer bir sorununu çözelim diyorum.

Sizden temennim, inşallah ben yanılırim diyorum, bu kanun teklifi de maddemizle birleştirilir ve muhalefet-iktidar olarak iyi bir kanun çıkarmış oluruz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim İlhami Bey.

Öncelikle, bize de tabii haklı olarak eleştiriniz var “2020’de verdiğimiz kanun teklifimizi niye gündem yapmadınız, görüşmediniz?” Öncelikle ona cevap vermek isterim, daha sonra oylamaya sunacağım.

Şimdi, bu kanun teklifinizde siz TÜKAS’tan bahsediyorsunuz yani bu da bir kayıt sistemi fakat bununla alakalı, eğer bunu uygulamaya kalkarsanız, yaptığınız iyilikten çıkardığınız sıkıntı daha büyük oluyor İlhami Bey. Bununla alakalı ben çalışma yaptım çünkü...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – IS var Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bakın, doğru.

Başka yöntemler bulunabilir zaten şu anda getirilen kanun teklifinin amacı bu; ben izninizle bunu söyleyeyim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Buna Komisyon karar versin.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, ben bizimle alakalı kısmına cevap veririm; tabii ki Komisyon karar verecek.

Şimdi, burada, TÜKAS’da miras hukukuyla alakalı ciddi sıkıntılar var. Yani siz TÜKAS’ın önünü açtığınız zaman, desteklemeyi buradan yaptığınız zaman, Türkiye’de milyonlarca davaya konu olabilecek müracaat olacak. Dolayısıyla, bunların önüne geçebilmek adına daha az itiraz edilebilecek ve çiftçileri birbirine düşürmeyecek, özellikle aile, miras hukukuna sahip insanları birbirine düşürmeyecek sistemlere ihtiyaç vardı. Gündeme bizim almamamızın sebebi buydu.

Şimdi, ben, bu birleştirme...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, buna ben katılmıyorum. Ben de Bakanlıkla haşır neşirim, içerideki yetkili arkadaşlardan da doğru dürüst bilgi aldığımı inanıyorum. Etkin ve liyakat sahibi bürokratların olduğuna benim inancım tam ve buradaki süreçte hiçbir sıkıntı olacağını...

Şimdi, diğer şeyleri takip ederken ülkedeki alet ekipmanı, ne kadar arazi olduğunu takip ederken... Sistem çok basit; ziraat odalarıyla beraber, kayıt sistemini muhtarlar, azalar ve kira kontrat şeyleri üzerine basit. Bizim burada topu taca değil, kendimizi zeytinyağı gibi sıyırma şekline düşürmemek lazım. Biz burada yapıcı bir şey yapmaya çalışıyoruz, bu yapıcılıktan da en hızlı şekilde çiftçimizin faydalanmasını istiyoruz, faydalanmasını, çiftçimizin mağdur edilmesini değil. Yazıktır, günahtır; 2006’dan beri bu entegre sistemini kuramamak benim ayıbım değil.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Şimdi kurmak için gayretler var.

Teşekkür ederim.

Bu birleştirme önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Birleştirme önergesi kabul edilmemiştir.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde imza sahibi milletvekillerimize izninizle söz vermek istiyorum.

Birinci olarak Kırklareli Milletvekilimiz Selahattin Minsolmaz.

Kırklareli Milletvekilimiz Selahattin Bey, vakti de biraz güzel kullanırsa mutlu oluruz.

Buyurun.

SELAHATTİN MİNSOLMAZ (Kırklareli) – Sayın Başkanım, Komisyondaki çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Değerli Bakan Yardımcımız ve Bakanlık bürokratları, kıymetli sivil toplum örgütleri mensupları, değerli basın mensupları; ben de konuşmama başlamadan önce öncelikle kanun teklifimizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

6 Şubat'ta Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan'da arka arkaya yaşanan 2 deprem ve binlerce artçı sarsıntı sonucunda yaşamını yitiren vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, ülke olarak başımız sağ olsun, yaralı kardeşlerimize de Allah'tan acil şifalar diliyorum. Bu anlamda, bölgede destek olan iktidarı, muhalefeti tüm belediyelerimize, tüm milletvekillerimize de yaraları birlikte sarma çabamızdan ötürü de emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, siz zaten kanun teklifine ilişkin genel çerçeveyi gayet net özetlediniz, dediğiniz gibi, bizlerin de maddelere ilişkin daha fazla, geniş kapsamlı, açılımlı konuşmalar olacak. Dün, zaten tali komisyon olarak Çevre Komisyonunda, kanun teklifinin 10'uncu, 12'nci, 16'ncı, 21'inci, 25, 29 ve 36'ncı maddelerine ilişkin, hem orman mevzuatına ilişkin düzenlemelere hem de çevreye ilişkin düzenlemelerine ilişkin kapsamlı bir toplantı yapıldı.

Ben, kısaca özüne, içeriğine ve gerekçesine değinip daha sonra sizin de takdirinizle, orman maddelerine ilişkin çalışmalarda etkin şekilde çalışan Kocaeli Milletvekilimiz İlyas Şeker Ağabeyimize de sözü vermenizi talep edeceğim.

Değerli arkadaşlar, dünyada ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan yaşanan gelişmeler ve özellikle son yıllarda hızla artan küresel iklim değişikliğinin sonucunda tarımsal üretim ciddi anlamda etkilenmektedir; bu, hepimizin bildiği temel bir gerçek. Özellikle nüfus artışı, kentleşme ve yine son yıllarda savaşlara, pandemiye ve diğer hususlara bağlı olarak gerçekleşen göç sonucunda gıdaya talep artışı da doğal kaynakların ve üretimin planlanmasını zaruri hâle getirmiştir. Bu sebeple, sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde tüm kaynakların verimli olarak kullanılması ve bu doğrultuda yasal düzenlemeler yapılması hem üreticinin korunması hem de üretimin korunması için elzemdir.

Ülkemizin, insanımızın güvenliği ve gıda güvencesi için, üreticilerimizin üretim süreçlerinin ilk başlangıcından pazarlamaya kadar, sonuna kadar geçen süreçte de bir yasal düzenleme yapılması gerektiği hepimizin malumudur. Muhtelif zamanlarda üretilen ürünlerin bir kısmının enflasyonla zayı olduğunu, bir kısmının fiyatı anlamında çok düşük fiyatlarla bir şekilde israf olduğunu ama bazı ürünlerin ihtiyacının da çok ciddi anlamda ülke sathında hissedildiğini gördük. Bu anlamda, Bakanlıktan bir şekilde üretim öncesinde bazı ürünlerin üretiminde izin alınması, üretim planlaması kanunun tarımla ilgili temel maddelerinin içerisinde bulunuyor.

Pandemi, kuraklık, diğer afetler, savaşlar ve siyasi krizler çok yakın zamanda bütün dünyaya göstermiştir ki tarım bir millî güvenlik meselesidir. Gıda ve tarım alanında ülkemiz için risk teşkil eden sorunların ortadan kaldırılması, halkımızın refah seviyesinin artırılması için, başta mevzuatımız olmak üzere hedeflerimizin, projelerimizin ve programlarımızın eş güdümlü bir biçimde çalıştırılması gerekmektedir. Kısacası, kanun -Başkanımın da ifade ettiği gibi- özü itibarıyla 1'inci maddesinde ilaç etken maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliğine ilişkin bir düzenlemeyi, tarımsal üretimin planlanmasına ilişkin de Tarım Bakanlığından üretim öncesi izin alınmasını, sözleşmeli üretim modelinin üreticiler lehine geliştirilerek yaygınlaştırılmasını, atıl kalmış tarım alanlarının... Yıllarca konuştuğumuz bir konudur, ülkemizde tabii ki tarımsal faaliyet gösteren çiftçilerimizin bitkisel üretim, hayvancılık faaliyeti yanında birçok arazimizin de ekilmediğini ve tarımsal faaliyete, katma değere, ekonomiye katılmadığını uzun yıllar konuştuk. Bu anlamda ekilmeyen, atıl kalan tarım alanlarının kiralama suretiyle üretime katılması hususunda düzenleyici bir madde var. İlhami Bey'in ifade ettiği Çiftçi Kayıt Sistemi dışında diğer kayıt sistemlerinin de Tarım Bakanlığınca desteklemelerde kullanılması amacıyla daha yaygın, daha etkin çiftçi destek sisteminin oluşturulmasına ilişkin düzenleme var. Yine, At Yarıları Hakkında Kanun'a ilişkin bir düzenleme var. Ormanla ilgili düzenlemeleri İlyas Bey dile getirecek.

Kanun özü itibarıyla, koruma ve kullanma dengesini en etkin şekilde hayata geçirmeyi hedefleyen bir kanun çünkü tarım alanları, malum, azalan bir seyir takip ediyor, nüfuslar artan bir seyir takip ediyor; dolayısıyla aradaki açık her zaman tarım alanları ve gıda ihtiyacı aleyhine doğuyor. Dolayısıyla, bu kanun teklifinin düzenleyici hükümlerle, devletin bu hususlarda kanunda getirdiği maddelerle reform niteliğinde maddeler içerdiğini düşünüyoruz.

Ben bu kanunun hayırlı olmasını temenni ediyorum, destek veren tüm arkadaşlarıma da teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Çok teşekkür ederim.

İkinci imza sahibi olarak Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker’e -kendisinin üzerinde çalıştığı maddeler var, ben biliyorum- söz verelim.

Buyurun Sayın Şeker.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, saygıdeğer milletvekillerimiz, Değerli Bakan Yardımcım, Bakanlığımızın değerli bürokratları; hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Ben de sözlerime başlarken Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremde vefat eden tüm vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, yaralılara acil şifalar diliyorum. Gerçekten ülke olarak büyük bir felaketi yaşadık. 99 depremini bizler de yaşamıştık, hatta depremde enkazdan çıkan biri olarak oradaki insanları çok iyi anladığımı da ifade etmek istiyorum. Allah bu tür felaketlerden korusun diyorum.

Değerli Başkanım, şu anda gündemimizde orman ve tarımla ilgili olarak bulunan bu kanun teklifinin öncelikle ülkemize, milletimize de hayırlı olmasını dileyerek ormanla ilgili yapılacaklar için önerilen maddeler hakkında çok genel olarak bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Öncelikle, ormanların korunması ve aynı zamanda orman köylülerinin desteklenmesine yönelik ciddi bir düzenleme içeriyor bu teklif. Bunlardan biri, özellikle orman alanlarına izinsiz dökülen çöp ve hafriyat atıklarıyla ilgili ciddi ağırlaştırıcı cezalar getiriliyor.

Yine, orman bölgelerinde daha önce maden işletmeleri nedeniyle bozulmuş olan yerlerin rehabilitasyonu için düzenlemeler var burada.

Bununla birlikte, yine, elde edilen orman ürünlerinin taşınması ve orman ürünlerinin elde edilmesiyle ilgili kullanılacak yöntemlerde dijital sistemlerin gündeme getirilmesi var burada, işlerin daha da kolay ve seri olması açısından.

Yine, orman köylerinde yaşayan vatandaşlarımızın bir afet karşısında herhangi bir muhtaçlık belgesi aranmaksızın onların ihtiyacı olan orman ürünlerinden faydalanabilmeleri var orman köylülerini desteklemek için. Yine, orman köylülerimizden ormanda çalışanların sigortalı olmasını teşvik etmek için ilave destekler sağlıyor bu düzenlemelerle birlikte.

Yine, özellikle geçmişte yapılan mükerrer orman kadastro su nedeniyle ülkemizin birçok noktasında -benim seçim bölgem Kocaeli’de de var- ciddi problemler var; çözülemeyecek nitelikte, mahkemelere intikal etmiş konular var, bunların da bir an önce çözülmesi ve vatandaşımızın sıkıntılarının giderilmesi için yapılan düzenlemeler var.

Yine, bunun dışında, tapusu vatandaşa ait, özel mülkiyet olan ama özel orman statüsünde olan alanlarla ilgili yasayla uyumlu hâle getirilmesi konusunda düzenlemeler var.

Yine, daha önce yapılan bazı uygulamalar, 2/B uygulamaları neticesinde, yanlış anlaşılmalarda neticesinde mağdur olan vatandaşların mağduriyetinin giderilmesine yönelik böyle genel düzenlemeler var ama maddelere geçildiği zaman maddeler hakkında da genel bir bilgi ve görüşlerimizi orada da aktarırız.

Fazla zamanınızı, vaktinizi de almak istemiyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim Kocaeli Milletvekilimiz İlyas Şeker Beyefendi’ye.

Şimdi de arkadaşlar, Tarım ve Orman Bakanlığı adına Bakan Yardımcımız Ebubekir Gizligider Bey’e söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerimiz; ben de öncelikle, malumdur, depremde kaybettiğimiz Kıymetli Milletvekilimiz Sayın Yakup Taş ve ailesi başta olmak üzere 46 bin canımızı rahmetle anıyorum. Ümit ediyorum ki yaralılarımız kısa zamanda şifa bulacaktır; biz de bu yüzyılın afetinden inşallah dersler çıkaracağız ve böyle bir afeti bir daha yaşamayacağız.

Keza, 8 Mart bugün, dünya kadınlarının gününü de tebrik ediyorum.

Ben, özellikle bu mevzuat ihtiyacının esbabı mucibesini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Efendim, öncelikle, iklim değişikliği, nüfus artışı, jeopolitik riskler ve salgın hastalıklar tarım ve gıdanın stratejik önemini bugünlerde daha belirgin hâle getirdi. 2050 yılında dünya nüfusunun 10 milyar, ülkemiz nüfusunun ise 100 milyonun üzerinde olacağını tahmin ediyoruz. Ülkemiz nüfusu ve yabancı ziyaretçi sayısının artışının yanında refah seviyesinin artışı, göç gibi faktörler de tarım ürünlerine olan talebi artırırken, iklim değişikliği ve doğal afetler gibi arz yönlü sorunlar da tarımsal üretimde yeni sorunlara sebep olmakta. Geline süreçte, gıda için doğal kaynakların, doğal kaynaklar için çevrenin, çevre için teknolojinin ve tüm bunlarla birlikte en zorlu şartlarda bile üretimden vazgeçmemenin önemini bir kez daha yaşıyoruz. Toprağın, suyun ve çevrenin kıymetinin daha iyi anlaşıldığı günümüzde, tarım ve orman sektörünü yeni bir vizyonla geleceğe hazırlamaya gayret ediyoruz.

Bu kapsamda, öncelikle ülkemizin ihtiyaçlarını esas alan, bulunurluğu, stratejik ürünlerin üretimini ve çiftçimizi her yönüyle güçlendirecek bir yaklaşımı benimsemeye gayret ediyoruz. Yarın ihtiyacı karşılamak için bugüne göre yüzde 67 daha fazla tarımsal üretime, bu üretimi gerçekleştirebilmek için yüzde 65 daha fazla sulama suyuna ihtiyacımız olacak. 2050 yılında kullanılabilir su potansiyeli birçok etken sebebiyle yüzde 25 azalacak, yıllık su ihtiyacı ise yüzde 55 artacak.

Ülkemiz su stresi altında bir ülke, suyu esas alan bir üretim planlaması yapılması zorunluluk hâline geldi artık. Hâlihazırda, ülkemizde kullanılan suyun yüzde 73’ü tarımsal faaliyetlerde kullanılmakta. Mevsimlerin ve yağış rejimlerinin değiştiği, üretim talebinin ve gıda israfının arttığı bugünlerde, üretimin planlaması artık hepimiz için bir zorunluluk. Çiftçilerimizin de en temel beklentisi geleceği görebilmek ve planlayabilmek. Bugün topraklarımızın bizlere çağrısına hep beraber kulak vermek zorundayız. Toprağın mirasını gelecek nesillere taşımak adına sadece bugünü değil, geleceği de planlamak zorundayız.

Komisyonunda görüşülecek kanun teklifinin yasalaşmasıyla ülkemizde ürün planlamasını yapmak istiyoruz. Tarım arazilerinin verim kabiliyeti ile yağış ve sulama imkânlarını gözeterek bir ürün desenini belirleme sürecine geçmek istiyoruz. İklim şartlarına ve ürün desenine uygun olmayan üretim yapılması bugüne kadar ciddi sorunlara sebep oldu. Yer altı suları kullanılarak yapılan üretim neticesinde oluşan

obrukların sayısı günden güne artmakta. Deprem gündemini en ağır şekilde yaşadığımız bugünlerde bir tehlikeye hepinizin huzurunda dikkat çekmek isterim: Obrukların sayısının bu kadar artması, artık yerleşim yerlerini de tehlikeye sokan bir gündem olarak önümüze çıkıyor. Yani bir doğal afet olan deprem dışı etkenle de binalarımızın yıkılabileceği tehlikesiyle karşı karşıyayız. Bugün fay hatları haritasının yanı sıra kuraklık haritasını da yakından takip ediyor ve bu doğrultuda yeni politikalar geliştirmeye gayret ediyoruz. Bu doğrultuda, Bakanlığımızca belirlenen ürün desenine uygun olarak üretim gerçekleştiren çiftçilerimizi teşvik ederek ödüllendirecek ve planlı üretimi yaygınlaştıracğız.

Aynı zamanda, Tarım Kanunu'muzda da mevcut olarak yerini koruyan sözleşmeli üretimi de geliştirmek istiyoruz. Bu sayede tarımsal üretim planlamasına sağlanacak katkının yanı sıra üreticilerimiz açısından pazarlama sorunu yaşatmamak, tüketicilerimiz açısından ise fahiş fiyat artışlarının önüne geçilmesini sağlamak istiyoruz. Sözleşmeli üretimin gelişmesiyle, üreticilerimizin her sene kafasındaki "Ürüm acaba bu sene para edecek mı?" sorusuna artık son vermek istiyoruz. Sözleşmeli üretim esnasında ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların en hızlı şekilde çözülebilmesi ve tarafların korunması amacıyla da gerekli düzenlemeler bu teklifte mevcuttur. Yapacağımız diğer bir düzenlemeyle, tarımsal üretimde kayıtlılığı artırmak ve üreticilerimizin destekleme ödemelerinden faydalanmalarını sağlamak adına Çiftçi Kayıt Sistemi yerine diğer kayıt sistemlerini de esas alacağız.

Uluslararası gelişmeleri yakından takip etmek ve katma değerli bir ürün olan kenevirin ilaç etken maddesi olarak kullanılması amacıyla tıbbi kenevir yetiştiriciliğı, Toprak Mahsulleri Ofisi kontrolünde gerçekleştirilecektir. Artan nüfus ve ihtiyaçlar kapsamında atıl durumda bulunan tarım arazilerini, mülkiyet hakkının özüne dokunmaksızın üretime kazandırmak istiyoruz. Bu sayede, herhangi bir sebeple tarımsal üretim dışında kalan ve maliyet olarak bize yıllık 14 milyar TL'nin üzerinde bir kayba sebep olan bu hususu da inşallah noktalayacağımızı düşünüyoruz.

Yine, At Yarışları Hakkında Kanun kapsamında bir değişiklikle, yarışçılıkta öncü ülkelerdeki gelişmelere paralel bir düzenleme hayata geçirmek istiyoruz. Keza, Orman Kanunu'nda yapacağımız değişikliklerle de orman köylülerimizin refahını artırıcı düzenlemeler yapmak istiyoruz. Bu kapsamda, orman köylülerimizin zati ihtiyaçları karşılığı ödediğı bedelleri düşüreceğız, orman köylülerimiz birçok sosyal haktan daha kolay yararlanacak. Aynı zamanda, vahidi fiyatla çalışan orman köylülerimizin oduna dayalı orman ürünlerinden elde edilecek gelirden, ilk defa bu düzenlemeyle pay almasını sağlamak istiyoruz. Köylerde gerçekleşen deprem, yangın, heyelan, sel ve çığ yüzünden felakete uğrayan afetzedelere de zati ihtiyaçlar verilebilmesi için "muhtaçlık" şartını da yine bu düzenlemeyle kaldırmak istiyoruz. Ormanlarımızı geliştirmek, daha da büyütmek ve elde edilen ürünlerin nakledilmesinde çağı uygun dijitalleşmeyi sağlamak istiyoruz. Bu sayede kayıt dışılığı azaltarak yasa dışı faaliyetlerin de önüne geçeceğiz. Ormanlarımızın daha etkin korunması maksadıyla, devlet ormanlarına nakil vasıtalarıyla inşaat atığı, çöp veya moloz dökmek artık bir orman suçu sayılacak. Devlet ormanlarına tecavüzü önleyerek kaçak yapıları hızlı bir şekilde yıkmayı amaçlıyoruz. Orman yangınlarıyla mücadelede alınacak tedbirleri sadece yangın dönemiyle sınırlı tutmayacağız ve bu düzenlemeyle orman suçlarında verilen cezaları da artıracğız. Ormanların yaygın olduğu bölgelerimizde kadastrо kaynaklı mükerrer sorunları çözecek ve vatandaşlarımızın mülkiyet hakkını tam olarak tesis etmeye gayret edeceğiz. Orman yangınlarıyla mücadelede etkin rol alanlara şükran borcumuzu ödemek adına bazı yeni sosyal hakları sağlamak istiyoruz.

İçinde bulunduğumuz günler farklı bir dünyanın habercisi, yapılacak olan bütün bu düzenlemelerle tarımsal üretimde niteliğı ve aynı zamanda niceliğı artırmak istiyoruz. Teknolojik ve güncel gelişmeleri üretimin her alanında uygulayacağız. Toprağın sesine kulağımızı tıkamadan bizlere bıraktığı mirası hep beraber gelecek nesillere ulaştıracğız.

Bu kapsamda, şimdiden vereceğiniz her türlü eleştiri, tenkit ve katkılardan dolayı teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan Yardımcımıza, bize hemen hemen bütün maddelerle alakalı oldukça geniş, detaylı bilgiler sundular.

Şimdi teklifin tümüyle alakalı görüşmelere geçeceğiz.

Komisyon üyelerimizden teklif üzerinde tümüyle alakalı söz almak isteyen var mı?

Evet, epeyce var.

İlk söz isteyenenden başlayalım.

Rıdvan Bey, buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ayrıca teklif sahiplerini, milletvekili arkadaşlarımızı ve konukları saygıyla selamlıyorum.

Ben de sözüme başlarken Yakup Taş Vekilimizin ailesine başsağlığı dileklerini iletmek istiyorum ve aynı zamanda depremde hayatını yitirmiş olan 50 bine yakın vatandaşımızın aziz anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla da bütün kadınların Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyorum ve “kadın, yaşam, özgürlük” şiarıyla alanları dolduracak bütün kadınları da tekrar saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, kanun teklifini bütünlüklü olarak inceledim, tek tek maddeler üzerine konuşacağım ama öncelikle şunun altını çizmek istiyorum: Türkiye, kısa tarihinin -yani Erzincan depremi bir kenara bırakılırsa- büyüklüğü en büyük, yıkıcılığı en fazla olan depremiyle karşı karşıya kaldı ve burada çok sayıda canımızı kaybettik. Aynı zamanda, üretim değerleri, ekonomik değerler kaybı yaşandı ve bunların en başında, en çok etkilenenlerin başında da tarımsal üretim geliyor. Tarımsal üretimin henüz ne düzeyde etkilendiğini, burada ne kadar bir kayıp olduğunu bilemiyoruz fakat genel olarak bakıldığında, 15 milyon civarında insanın yaşadığı bir coğrafyadan bahsediyoruz, Türkiye tarımının yüzde 15,5'unun yapıldığı bir alandan bahsediyoruz ve yine, hayvan varlığının en az yüzde 15'ten fazlasını kapsayan bir alandan ve en az 300 bin civarında çiftçinin bulunduğu bir alandan bahsediyoruz. Bu 11 il, Türkiye ihracatında yaklaşık yüzde 10'a yakın bir orana sahip ve şimdi bir teklifle karşı karşıyayız.

Esasen söylemek istediğim şey şu: Bugün, Tarım Komisyonu başka bir perspektifle, başka bir teklifle toplanmalıydı. Bu maddelerin anlamsız olduğunu falan iddia ediyor değilim, az da olsa kısmen, bizim de destek verebileceğimiz madde var. Ancak böylesine büyük bir travmayı yaşadığımız günlerde, tarımsal alan bir bütün olarak, deyim yerindeyse darmadağın olmuşken ve kuraklık gibi, başka doğal afetler gibi şeyler de üst üste eklendiğinde, Türkiye'nin bir gıda kriziyle karşı karşıya kalma olasılığının konuşulduğu içinden geçtiğimiz günlerde öncelik bu değildir, öncelik bu olmamalıydı. Örneğin, bizim Tarım Komisyonumuzun oradaki çiftçilerin üretim sürecine devam edebilmelerini kolaylaştıracak ne türden bir fikri var ya da iktidarın ne türden fikri var? Büyükbaşta 500 lira, küçükbaşta 50 lira diye bir destek açıklandı bir defalığına mahsus olmak üzere yani doğrusunu isterseniz destek demeye bile utanıyorum. Yine, mazot ve gübre desteğinin nakdî olarak ödenmesine ilişkin olarak Bakanlığın ÇKS verilerini temel alarak attığı bir adım vardı, atmayı planladı ama ÇKS verilerinin güvensiz olduğunu zaten bu teklif de söylüyor; pek çok küçük ölçekli çiftçi bunun içerisinde değil.

Aslında, küçük ölçekli çiftçilerden mevzuya bakacak olursak, orada bu deprem hadisesinden en fazla etkilenenler küçük ölçekli çiftçiler ve en zor rehabilite olabilecekler de onlar. Üretim araçları enkaz altında kaldı, traktörler kullanılamaz hâle geldi, su temin edilen kuyulardan su gelmez oldu, su yataklarında başka problemler malum yani oradaki insanlar şu anda ellerini açmış bekliyorlar. Ne yazık ki depremin ilk günlerinde söz konusu olmayan destek ve yardımın, özellikle tarım söz konusu olduğunda bugünlerde yapılmasını beklerdik. Bugünlerde oradaki çiftçilerimize dememiz gerekirdi ki “Türkiye Büyük Millet Meclisi sizin arkanızdadır, siz yalnızca üretimi düşünün; bunun için her türlü sübvansiyonu size yapmaya hazırız.” Mesela mazottan ve gübreden KDV, ÖTV’nin kaldırılması artık çok geri bir talep hâline gelmiştir. Bu tarımsal girdilerin orada çalışanlara, üreten insanlarımıza bedelsiz olarak -tohum da dâhil olmak üzere- devlet tarafından verilmesi gerekli. Barınma sorununun ivedilikle çözülmesi gerekli, özellikle ahırların, ağılların durumu çok kötü ve işin bir kötü tarafı da... Bitki üretimi yapan belki pozisyonunu değiştirebilir, başka bir yere gidebilir ama hayvancılık yapan hayvanlarını bırakıp bir yere gidemiyor. Onlarca şöyle telefon geldi: “Ya, biz fide üretiyoruz, meyve ağacı fidesi üretiyoruz ve bunlara bakamıyoruz; elimizden çıkarmak istiyoruz.” Yani öldü fiyatına hem hayvanlar hem fideler bu şekilde satılır oldu. O sebeple, olması gereken şey, Tarım Komisyonunun ivedilikle ele alması gereken şey, deprem bölgesindeki bütün yaralara ek olarak tarımsal yaraların da bir an evvel tedavi edilmesidir, bu yaraların bir an evvel sarılmasıdır.

Teklifin bütününe baktığımızda, değerli arkadaşlar, şimdi, küresel iklim değişikliğinden, nüfusun artışından, kaynakların kıtlığından bahsediliyor ve buna ilişkin de bazı öneriler yapılmış fakat bu öneriler de bütünlüğü gören öneriler değil. Yıllardır, en azından beş yıldır konuşuyoruz, bizim tarım politikamız antikapitalist bir bakış açısına sahip. Dolayısıyla, esasen, üretimi temel almayan -mesela sözleşmeli tarım gibi- aslında sözleşme yapan tarım firmalarının, çok uluslu firmaların daha fazla kazanmasını temel alacak olan öneriler, derde derman olacak öneriler değil.

Burada denilmiş ki “Bakanlık denetim yapsın.” Yani neyin ekileceğine, nasıl ekileceğine Bakanlık karar versin. Bu, aslında muhalif kesimlerin, bizlerin yıllardan beri “planlı tarım” diye anlattığımız şeyin bir küçük örneği, daha doğrusu, karikatürü olmuş. Şimdi, çiftçinin ürün desenine göre hangi havzada ne ekeceğine, nasıl ekileceğine Bakanlık karar verecek de Bakanlığın plansızlığına kim karar verecek? Yani mesele, yalnızca bir merkezden iklim koşulları, su rejimi, verim kalitesi, toprağın niteliği vesair gibi değişkenleri dikkate alarak birinin karar vermesi de bir taraftan, Bakanlık buna karar verecek, anladık da mesela Bakanlığın ithalatçı tarım politikasını ortadan kaldırmaya dönük kararı kim verecek? Tabii, soruda bir ironi var; kimse karar vermeyecek, Bakanlık karar verecek. Yani şunu söylemeye çalışıyorum: Bu planlama meselesi bir bütün olarak kamusal bir niteliğe sahip olmadıktan sonra, örneğin Bakanlık ithalatçılığı bir tarım politikası olarak ele almaktan vazgeçemedikten sonra, küçük ölçekli çiftçiliği destekleyen, piyasayı regüle eden, uluslararası tarım tekelleri karşısında yerli üreticiyi yalnız bırakan tutumu ortadan kaldıracak bir yaklaşım olmadıktan sonra yereli planlasanız ne olacak? Dikkat edilirse, aslında bütün bu yolların açıldığı ana meydan tarım politikaları; tarım politikalarının sermaye maksatlı, sermaye birikimini artırmaya dönük niteliğinden kaynaklı.

Şimdi, sözleşmeli tarımdan az önce bahsettim, tekrar altını şöyle çizmek isterim: Siz, sözleşmeli tarımı eğer bu tarzda yaparsanız, bir defa piyasa regülatörü mekanizmalarının olmadığı yerde, çiftçi örgütlenmesinin olmadığı yerde, çiftçilerin sendikada ya da kooperatiflerde örgütlülüğünün olmadığı yerlerde yapacağınız şey çiftçileri tarla bekçisine dönüştürmektir; emin olun. En azından bir etki değerlendirme raporuna ihtiyacımız yok mu Sayın Başkan?

Şimdi, 2002'den bu yana belli alanlarda sözleşmeli tarım uygulamaları var. Yani ne oldu bu kadar zaman içerisinde, ne elde edildi, faydası neydi, zararı neydi buna ilişkin bir kontrolün yapılması gerekmez mi? Biz yaptık kendi durduğumuz yerden. Sözleşmeli tarım, dışarıdan bakıldığında meseleleri çözüyor gibi görünüyor olsa da arz talebi buluşturuyor gibi görünüyor olsa da aslında, son tahlilde sonuçları son derece korkunç. Madde geldiğinde bundan bahsedeceğim.

Mesela “Tarım arazilerinin üretiminin artırılması için kiralanması.” deniyor. Bu, evet, olabilir ama niye hazinenin elindeki arazilerin topraksız köylülere bilabedel, yalnızca kullanım hakkı kaydıyla, değişim hakkı değil kullanım hakkı kaydıyla verilmesi gündeme gelmiyor? Buna ilişkin bir adım atıldı geçtiğimiz yıl, herhangi bir sonuç doğmadı o adımdan. Yani on binlerce topraksız köylü var, mevsimlik tarım işçileri var, aslında bunlar çok önemli bir üretim gücü fakat desteklenmeyi bekliyor ve kamunun elinde olağanüstü araziler var, bu arazilerin de bu kapsam içerisinde olması niye düşünülmez, doğrusunu isterseniz anlayabilmiş durumda değilim.

“Orman suçu” kavramının biraz daha genişletilmesi, ormana ilişkin birtakım vurgular falan var ama bunlar da somut çözüm üretmekten uzak. Ya, şöyle bir problemimiz var: İktidar mahfilleri her ne kadar başka bir şey söylüyor olsa da ne yazık ki burada ormanlık alanlarımızın giderek azaldığı gerçeğiyle karşı karşıyayız. Dolayısıyla, ormanlık alanlarda çeşitli istisnalara bağlı olarak maden ocakları açmak, birtakım tesisler yapmak -geçen sene buna ilişkin bir yasa görüşmüştük- bunların en azından belli bir süre yasaklanması lazım, orman alanlarının rehabilite edilmesi mutlak olarak zorunlu. “Ormanlık vasfını kaybetmiş.” diye bir kavramı kabul etmek mümkün değil, vasfını kaybetmişse bu vasfı tekrar yerine koymak kamunun vazifesidir.

Ezcümle şunları söylemek istiyorum, maddelerde de tekrar konuşacağım için daha da fazla uzatmayayım: Kafası son derece karışık bir teklif. İçinde tek tek dediğim gibi önemli şeyler olsa da kafasının karışıklığı birincisi, mevcut politik konjonktürü, toplumsal durumu görmüyor olmasından kaynaklı. İkincisi, üretimi artırırken üretimi artırmanın yolunun ve yönteminin nere olacağı net olmamasından kaynaklı. Hâlâ neoliberal tarım politikalarına destek vererek, hâlâ çiftçiye sermaye karşısında yalnız bırakan politik tutumları sergileyerek Türkiye’de üretimi artırmak mümkün değil ya da üretimi artırmak mümkün olsa da -çok zorladınız ve üretimi artırdınız- üretimi yapan insanları mutlu etmek, insanları toprağında yaşar kılabilmek mümkün değil.

O sebeple bu kanun teklifinin bütün olarak kamucu ve planlamacı, demokratik bir perspektifle yeniden ele alınması gerekir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim Sayın Turan.

Efendim, şimdi Okay Gaytancıoğlu’na söz veriyorum.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, sevgili Bakan Yardımcımız, tarımla ilgili çeşitli kuruluşların temsilcileri; bunu bekledik, bu yasa teklifi bayağı bir uzun sürdü ama ben böyle de beklemiyordum. Az önce sayın vekilim söyledi, Türkiye büyük bir deprem yaşamışken depremle ilgili en azından bazı önlemleri nasıl alabiliriz, daha doğrusu, nasıl destekler yapabiliriz, tarımla ilgili neler yapabiliriz, çiftçiye nasıl ayağa kaldıracabiliriz... Çünkü çiftçinin de orada yaşayan herkesin de morali bozuk. Çiftçinin de morali çok bozuk. Ahıra girmek istemeyen, traktörüne binmek istemeyen, tarlasını sürmek istemeyen, serasına girmek istemeyen, serasındaki naylonu kendine çadır yapmış bir çiftçi kitlesiyle karşı karşıyayız ki bir vekilimizi de kaybettik; onu da rahmetle anıyorum, burada, kaybettiğimiz tüm yurttaşlarımızı da rahmetle anıyorum.

Yine, bugün önemli bir gün, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü; tüm kadınlarımızın, özellikle deprem bölgesindeki kadınlarımızın... Hayatını kaybeden analarımızı, bacılarımızı rahmetle anıyorum.

Yani ek destek verilebilir mi, neler yapabiliriz? İşte, koyun başına, keçi başına 50 lira verilen destekle, bir defaya mahsus büyükbaş hayvan başına verilen 500 liralık destekle bu iş olmaz, bunu daha da artıralım. Gelin, Komisyon üyeleri, sizin de ne görüşleriniz varsa ekleyin, bir şeyler hazırlayalım derken biz geldik planlı üretime. Ya, yıllardır planlı üretimi savunuyoruz ama sizin böyle çok sağlıklı düşünceleriniz olacağını da düşünmüyorum çünkü arkasında sözleşmeli üretim de var, yine bu büyük firmalara yarayacaktır. Gerçi sizin de zamanınız kalmadı yani iki ay sonra yeni bir seçim var, biz iktidar olacağız, ondan sonra bunları yeniden düzenleriz. Çünkü siz küçük üreticiyle...

HASAN KALYONCU (İzmir) – Aç tavuk kendini darı ambarında sanırmış!

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ben de sizi dinlerken konuşacağım.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – O nasıl üslup öyle ya! Size yakışıyor mu ya!

HASAN KALYONCU (İzmir) – Ne oldu?

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Yakışıyor mu yani?

HASAN KALYONCU (İzmir) – Atasözü söyledim, beğenmedin mi?

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Ayıp ya!

HASAN KALYONCU (İzmir) – Niye ayıpmış! Sana mı soracağım?

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Böyle terbiyesizlik olur mu!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, tamam, tartışmayalım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bu, gidişin ayak izleri.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Ayıp bir şey ya!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bekir Bey...

HASAN KALYONCU (İzmir) – Otur oturduğun yerde! Aç tavuk kendini darı ambarında görmüş!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Gidişin ayak izleri, gidişin; hazmedemiyoruz(!)

HASAN KALYONCU (İzmir) – Allah Allah!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Siz devam edin.

Buyurun.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ben güzel güzel dokunduruyorum.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Ben de dokundurdum, ses geldi işte.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Şimdi, bazı maddelere katılıyoruz tabii ki ama çoğuna da katıldığımız söylenemez. Maddelerde de söz alacağız tabii ki ama bu bir torba yasa, her şeyi doldurmuşsunuz; içinde at yarışları da var, içinde sözleşmeli üretim de var, planlama da var. 1'inci maddede kenevir var, ona aynen katılıyoruz, planlamanın olması gereken en önemli bitkilerden bir tanesi, devletin kontrolünde olması lazım yani kamucu bir anlayışla olması lazım ama ondan sonra gelen maddelerde bunları göremiyoruz. Az önce de söyledim, depremedeler için biz de çok çalıştık, neredeyse yirmi beş gün bölgede kaldık hep beraber, sizlerle birlikte, sonrasında da Tarım Komisyonu olarak çalıştık ve özellikle barajları gezdik, ahırlara girdik. Ahırlar yıkılmış, üreticinin hayvan çadırına ihtiyacı var. Siz “İnsanlara çadır bulamıyoruz.” diyorsunuz belki ama hayvanlar da değerli, ekonomik

değeri var. Şimdi, bunlar da düşünülmemiş. Yani yirmi dört sene önce çok büyük deprem yaşayan bir ülkede -11 il diyorsunuz belki ama hepsi de birbirine yakın- bu önlemlerin alınması lazımdı. AFAD iki gün yoktu. Bu konulara girmek istemiyorum, yasayla ilgili konuşmak istiyorum daha çok.

Dediğim gibi, yirmi bir senedir uyguladığınız tarım politikasına güvenmediğimiz için burada dediğiniz planlama ve sözleşmeli üretim maddelerine de zaten güvenmiyoruz. Bir kere, üretim planlamasında Tarım Bakanlığı ana kriterleri çıkarır, doğrudur. Ama siz üretici tarafının güçsüz olduğunu bilmiyor musunuz? Üreticiler güçsüz, ne bir kooperatifleri var ne bir birlikleri var. Kimlerle sözleşmeli üretim yapacaklar? Bir kere planlamada üretici Tarım Bakanlığına gidecek “Ben buğday ekmek istiyorum.” diye, tamam, izin verecek ama sonrasında toprakta tav olmadığı zaman belki de onu ekmeyecek. Bunlar lafla olmaz, zorlamayla hiç olmaz, Tarım Bakanlığının yasa koymasıyla ya da devletin yasa koymasıyla olmaz; teşviklerle olur, desteklemelerle olur. Sizin destekleme bütçeniz zaten yok, olsaydı çiftçi bu kadar borçlanmazdı. Siz iktidara geldiğinizden beri çiftçinin borcu sürekli artıyor, diyorsunuz ki: “Borcu ödüyör.” Ya, borcu ödüyör ama faiz ödüyör çiftçi, hepimiz bunu biliyoruz.

Şimdi, öğleden sonra yapılandırma konuşulacak, içinde bir tane çiftçi yok, trafik cezaları var, sigortalar var, BAĞ-KUR primleri var ama çiftçi nerede? Türkiye’nin dörtte 1’i, beşte 1’i çiftçiyse ve bu dönemde de üretmek çok önemliyse, dünyada da önce pandemi, sonra savaş, ardından kuraklık var, bakın, ciddi bir kuraklık var, bir tanesi de zaten küresel iklim değişikliği. Sayın Bakan çok güzel söyledi, “Dünya nüfusu artıyor. Su kaynakları kirleniyor. Topraklarımız sabit. “dedi; bunları dediniz. Küresel iklim değişikliğinden bahsetti, hepsi doğru, bunlara katılıyoruz. Ona göre bir tarım politikamızın olması lazım, ona göre bir bütçe olması lazım. Nerede o bütçe? O bütçe yok.

Şimdi, biz de gördük deprem bölgesinde ahıra 3 çuval, 4 çuval yem gelmiş ama fırsatçılar Et ve Süt Kurumundan önce gelmiş, “190 lira” demiş. Alım fiyatları önce 140’tı, sonra 190 liraya çıkardı Et ve Süt Kurumu ama piyasada yok. İsim falan vermemize gerek yok, bölge de vermemize gerek yok; yakın bölgelerden erkek hayvanları, dişi hayvanları yarı fiyatının da altına, dörtte 1’inin altına toplamaya gelen fırsatçılar var. Burada, devletin daha ilk gün açıklama yapması gerekmez miydi? “Arkadaşlar, sakın hayvanlarınızı fırsatçılara vermeyin. Biz ne 140’ı ne 190’ı, 300 liraya alıyoruz, 400 liraya alıyoruz.” gibi sadece deprem bölgesine bu şekilde bir şeyler söyleseydiniz, “Size iki yıllık yem veriyoruz, sakın hayvancılığınızı bırakmayın, sakın göç etmeyin.” deseydiniz belki de insanlar göç etmezdi. Şimdi, Mersin’e 400 bin insan gelmezdi, Ankara’ya belki 100 bin insan gelmezdi; bir de onların sorunlarıyla uğraşacağız.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Hocam, o psikolojik bir şey, geri dönerler.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Şimdi, bir dakika ama ben seni dinledim Ahmet Bey, sen de beni dinle, daha da dinleyeceğiz.

Geneli üzerinde konuşuyorum, siz İlhami arkadaşımızın verdiği bütünleştirme önergesini reddettiniz, bunları da reddedeceksiniz, kendi bildiğinizi okuyacaksınız ama zaten suyunuz ısındı arkadaşlar, gidiyorsunuz yani giderayak bunları çıkarmanızın da bence bir anlamı yok. Keşke bu yasayla değil de ek bir ödeme bütçesiyle deseydiniz, inanın biz size seve seve destek verirdik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim Hocam.

İlhami Bey, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tekrar saygıyla selamlıyorum.

Zaten şaşırmadım, perşembenin gelişi çarşambadan belli. Hiçbir zaman muhalefetin sesine kulak asmadınız, hep kulakları tıkadınız ama dediğim gibi, sevgili arkadaşımın dediği gibi ama hocamın dediği gibi olmayacak gidiyorsunuz artık, size güle güle. Merak etmeyin, biz burada...

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Siz önce 6’lı masanızı dağıtmayın.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ne kadar mutlu olmuşsunuz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ahmet Bey, biz burada bak planlamayı yazmışsınız siz uyurken, kaç yıldan beri uyumuşsunuz...

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Masa patlamış...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, İlhami Bey’i dinleyelim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Değerli arkadaşlar, dinleyelim.

Siz uyurken Cumhuriyet Halk Partisi ve ortakları -ittifak ortakları- gecesini gündüzüne katarak 2.500 sayfaya yakın bir mutabakat kitabı ortaya çıkardı. Bunun içerisinde hepsi var zaten; planlaması da var, çiftçimizin haczedilememesi de var, meralarımızın korunması da var, ormanlarımızın korunması da var; var oğlu var. Sizin hayal edemediğiniz, hayal edemeyip de gerçekleştiremeyeceğiniz birçok yapı burada mevcut.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanı 13 Ekim 2016’da bir açıklama yapıyor, diyor ki: “Ülkemizde kenevir üretimini 19 ile açtık.” Arkadaşlar, nerede bu kenevir üretimi? Sonra yetmedi -Sivas ve Yozgat olması lazım, tahminim, Yozgat olmadı- 2 ile daha ilave verdi, toplam 21 il. Ya, yıl 2016, yıl 2023; aynı az önce söylediğim gibi, 2014’te Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi sisteme girmiş, 2023 olmuş, çiftçinin parasını çalmışız, çalmışsınız, desteğini çalmışsınız. Burada da hayal satmışız millete; çıktınız, sağda solda işte “Ülkemizde kenevir üretimine başlıyoruz, izin verdik.” Ben soruyorum, o illerdeki vekil arkadaşlarım da var: Gördünüz mü üretimi? Ya, lif üretimini beceremedik de biz ilaç üretimini becereceğiz! Ben sizin bu kadar dalga geçtiğinizi, vatandaşla dalga geçtiğinizi zaten biliyordum ama bu kadar da hayalci olduğunuzu bilmiyordum. Ya, 2016-2023 daha bir tane lif üretimi yok ya. Narlı ve vezir çeşitleri var; nerede çeşitleriniz, soruyorum. Çeşitler nerede Sayın Bakan Yardımcım? Kavanozda. Ya, kavanozda çeşidin size faydası var mı, üretime faydası var mı? Ha, destekliyoruz, onu söyleyeyim. Biz üretilmesini, ilaçlara destek...

HASAN KALYONCU (İzmir) – Üretimi destekleyin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hasan Bey, siz her şeye maydanız oldunuz bugün, sakın olun lütfen.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir şey demedi.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Ben “Destekleyin.” dedim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yeter ama!

HASAN KALYONCU (İzmir) – Niye öyle gerginsiniz, anlamadık ki?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yeter ama!

HASAN KALYONCU (İzmir) – Her şeyi, suçlamayı yapıyorsunuz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir şey demedi sana İlhami Bey.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Sürekli suçlama yapıyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yapacağım tabii, yapacağım tabii.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Ya, burası Tarım Komisyonu.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yapacağım tabii, yapacağım tabii.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir saniye...

İlhami Bey...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben Tekirdağlı çiftçilerim için...

HASAN KALYONCU (İzmir) – Tamam, çiftçiler hakkında konuş. “Gidiyorsunuz, baybay...”
Bilmem ne, bu...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bak, dinler misin? Ben İzmir’i konuşmuyorum, bak, Tekirdağ’ı konuşuyorum şu anda.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey, sakın, sakın, dinliyoruz seni.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakar mısın? 2020 yılında...

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Başkan, sen yanındakini uyar biraz, tamam mı?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Uyarıyorum.

Hocam, lütfen... Hocam, lütfen...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakar mısınız? Hasan Bey, senin hayal edemediğin konuşmayı ben 13 Şubat 2020’de Meclis kürsüsünden yapmışım.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Öyle mi?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet, evet.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Konuyla alakalı... Konuya dönelim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bak, bak, bunu hatırlarsın sen. Gördün mü sen bunları daha önce? Gördün mü sen bunu? Sen bunları gördün mü daha önce?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bak, bunlar kenevir arkadaşlar, kenevir; aşağıda, odamda daha var, getiremedim.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Sanki biz bilmiyoruz onları.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Günaydın, günaydın(!)

HASAN KALYONCU (İzmir) – Sanki biz bilmiyoruz, sadece sen biliyorsun.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, bir saniye...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Siz sadece kitapta okursunuz Hocam, kitapta, ben gerçeğini gösteriyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakınız arkadaşlar, şu ısıya ve sıcağa dayanıklı tuğla ve...

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Ya, İlhami Bey’i mazur görün, video çekiyor, seçim yaklaşıyor, orada mesaj veriyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ahmet Bey, ben bu konuşmayı 13 Şubat 2020’de yapmışım zaten; günaydın sana, günaydın(!) Demek ki sen, o sıralar boşken -evet, sıralarınız boş- izlememişsin. Bakarsan 13 Şubat 2020 tutanaklarına bunların hepsini görürsün. Ama şunun da ne olduğunu merak ediyorsun, değil mi, ne olduğunu? Evet, inşaatlarda, o betonların direkleri var ya...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamam, biyoplastik, biliyoruz, biyoplastik işte.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hocam, bu kenevirden yapılan epoksiyle beraber o inşaat direklerine, betonlara ip olup en azından beş altı dakika o direklerin çökmesini engelliyor ve Amerika bu araştırmayı yapmış, uyguluyor ama siz hâlâ ayakta uyuyorsunuz. Şu işte araçların kaportası arkadaşlar, kenevirden. Yine, yanmaz yongası; torbası, daha dayanıklı, daha uygun ama bizde nerede? Isı ve sığağa dayanıklı tuğla. Şimdi, hem doğaya hem de insanların geleceğiyle ilgili kenevir doğru bir bitki. Dünya ihracatının yüzde 80’ini Fransa karşılıyor.

Sayın Bakan Yardımcım, doğru madde ama ben merak ediyorum, tohumlar nerede, nerede üreteceksiniz bunları, nasıl üreteceksiniz, asıl sıkıntı o. Lifi beceremediniz.

Ayrı bir şey de Tekirdağ iliyle ilgili de 15/2/2020 Tekirdağ Valiliğinin yazısı var. Kime? Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğüne. Sayısını okuyayım da kayıtlara bakarsınız inşallah; E/97379771-105.10-438866. Benim Tekirdağlı çiftçilerim üretim yapmak istemişler, Tarım İl Müdürlüğüne başvuru yapmışlar çünkü atalarının izinden gidiyorlar. Mustafa Kemal Atatürk, Türkgeldi’de, Mersin’de birçok çiftlikte daha 1930’larda, 1936-1937’de üretim yapmış arkadaşlar. Sayın hocam anca onları kitapta görür, okumamıştır, görmemiştir ama bu ülkenin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ta 1937’lerde bunu görmüş arkadaş.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Sen neymişsin be ağabey(!) Sen İzmir Belediyesine söylesene.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sen bak işine Hocam, sen bak işine. Atatürk ta 1937’de görmüş, bu ülkenin kurucu lideri ama biz daha hâlâ neredeyiz?

HASAN KALYONCU (İzmir) – İzmir Belediyesine söyle.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Daha bir adım...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hocam, biraz ilerleyelim, müsaade edin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Keşke bütün belediyeler İzmir Belediyesi gibi olsa.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başınıza İzmir Belediyesi kadar taş düşsün!

HASAN KALYONCU (İzmir) – Ziraatle ilgili görevlere sosyolog getirdiğiniz gibi, değil mi?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – İzmir Belediyesi Osmaniye’de...

HASAN KALYONCU (İzmir) – Sosyolog, sosyolog...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hocam, böyle bitiremeyiz bugün.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Hasan Bey, İzmir Belediyesi Osmaniye’de her gün 5 bin kişiye yemek veriyor, gidin bakın. Hadi geç...

HASAN KALYONCU (İzmir) – İlhami Bey, konuşacaksın, bana laf atmayacaksın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben sana laf atarım her zaman.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Anlat derdini.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Arkadaşlar, şimdi gelelim kanunun diğer maddelerine.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Toparlayalım İlhami Bey.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Arkadaşlar, planlama sizin işiniz değil, planladığımız her şeyde sınıfta kaldınız. “Planlama yapıyoruz.” diyorsunuz, “Planlama yapacağız.” diyorsunuz, “Planlı tarıma geçeceğiz.” diyorsunuz... Ya, sizin elinizi tutan mı oldu kaç yıldan beri? Hiçbir şey yapamadınız. Nasıl imar affı çıkardınız, her şeyi çıkarıyorsunuz ama ondan sonra da “Takdir Allah’ın.” diyorsunuz, kadermiş...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Konuya dönelim İlhami Bey.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Allah’ı da karıştırmayın işin içine. Tedbir alacağız, kuralları doğru koyacağız.

Şimdi, giderayak... Bakın, teklifte 10’uncu madde var, 29’uncu madde var, 36’ncı madde var...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Maddelerde yine konuşacağız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Arkadaşlar, bu maddeler Anayasa’ya aykırı. Hele ki 29’uncu madde Anayasa’nın 169’uncu maddesine aykırı. Ya, siz alıştınız Anayasa’ya aykırı kanun yapmaya, torbanın içine doldurup getiriyorsunuz.

Şimdi geldiğimiz noktada, at yarışları gelmiş bir araya. Ben bir de şey soracağım: Geriye dönük...

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Bir şey -özür dilerim, güzel gidiyorsunuz- sorabilir miyim: Seçim beyannamenizde imar barışıyla ilgili madde var mı, yok mu?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hocam, yok, bakarsın.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hocam, konumuz değil; Ahmet Bey, konumuz değil. Arkadaşlar, kendi konumuza dönelim.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – 2018... 2018...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ahmet Bey, topu değiştirme, kendine bak. Sizin Cumhurbaşkanı dahi yalan söylüyor, yalan, yalan...^(*)

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Müjde verdi, Adıyaman’a müjde verdi.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Müjde verdiniz. Bırakın, imar affı varmış, şey varmış; yalan söylemeyin bize.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Genel Başkanınızla ilgili bir şey demiyoruz, “Cumhurbaşkanı yalan söylüyor...” Bunlar doğru şeyler değil...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet, yok Kemal Bey şöyle demiş... Bırakın, Cumhuriyet Halk Partisi kadar başınıza taş düşecek, merak etmeyin.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Seçim beyannamenizde var.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Cumhuriyet Halk Partisi bu ülkenin kurucu değeridir ve geliyor, geliyor gelmekte olan diyoruz. Bir sakın olun.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Konuya dönelim, konuyla ilgili gidelim arkadaşlar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan ama arkadaşlar susarsa konuşacağız. Bak, ne kadar güzel...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, lütfen laf atmayalım.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Hocam, Cumhurbaşkanına “yalancı” diyemez...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ama sen kaşındın Hocam, sen ayırıyorsun Hocam.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Kemal Bey’le ilgili bir şey demiyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Aranma o zaman, aranma Hocam! Bak, ne kadar güzel geliyordum ama sen geldin...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Özür diler, özür diler...

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Neyse... Özür dilemem. Kemal Bey’le ilgili ben de bir şey demem, sen de demeyeceksin bak.

* Bu ifadelere ilişkin düzeltme bu toplantı tutanağının 37’nci sayfasında yer almaktadır.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ahmet Bey, bakın, siz kendi kendinize...

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Cumhurbaşkanıyla ilgili “Yalan söylüyor.” dersiniz...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ama bak, müdahale etmezseniz ben devam edeceğim.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Cumhurbaşkanına hiçbir şey deme.

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) - Konuşmasan o da fazla şey yapmayacak...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bırakayım o zaman, tamam biz çıkalım o zaman dışarıya; biz çıkalım, siz çalın oynayın. Zaten aşağı da gitse buraya da gelse virgül attırmıyorsunuz virgül, virgül... Saray ne gönderirse burası aynısını... Biz asker değiliz arkadaşlar, burada fikrimizi söyleyeceğiz...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakınız... Ama yeter artık...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey, bütün şovumuzu birden yapmayalım, iki gün var daha. Lütfen... Gerek yok.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yunus Hocam... Yunus Hocam... Ben şov yapmadım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamam, sen konuyla alakalı devam et.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – O zaman diğer Komisyon üyelerine söylersen, diğer Komisyon üyelerini uyarırsan...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, laf atmayalım lütfen.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Cumhurbaşkanına laf söylersen olmaz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, Ahmet Bey...

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Cumhurbaşkanına laf söyleyecek...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Kendi atıyor lafı.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Özür diler ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, ne özür diler? Laf atıyor Hocam.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Biz de konuşurmamız.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Özür diler arkadaşlar...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Tamam Hocam, ben konuşmuyorum, bıraktım! Konuşmayayım o zaman! Konuşmayalım o zaman!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir dakika... Arkadaşlar...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Bu ne ya!

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Ama Genel Başkanımıza...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, geldiğimizden beri vır vır yapıyorsunuz ya!

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Cumhurbaşkanına bir şey demeyin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Diğer arkadaşım konuştu, konuyorsunuz; bir arkadaşım konuştu, konuşuyorsun... Ya, arkadaşlar, tahammülünüzü koyun ortaya. Gitmek demek ki böyle oluyor, giderken... Dokunmuş artık...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey, bir dakika... Arkadaşlar, laf atmayın lütfen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hocam, benim bir şey yaptığım yok ki.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ - Sen de onlara çanak tutma lütfen ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hocam, neyi çanak tutacağım ya!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Konuşurken laf atıyorsun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, bir şey söylüyorum, oradan atlıyor hemen sazan gibi.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ama lütfen sen kendi mehzuna dön ya. Kendin bir sürü laf söylüyorsun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, bakın, lütfen bitireyim, ondan sonra siz olumlu olumsuz söylersiniz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ - Lütfen... Dinliyorum. Yapmayın arkadaşlar...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Çünkü bakın, ben tarihiyle konuştum Sayın Ahmet Bey, tarihiyle, siz bir şey dediniz...

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Ama Cumhurbaşkanına “yalancı” dersin ben müdahale ederim.

AYHAN BARUT (Adana) – Tamam, müdahale ettin. Yeter ama Hocam, yeter.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yine aynı... Ahmet Bey, konuşma sen...

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Genel Başkanına hiçbir şey demiyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamam ama bir dakika...

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Ama Cumhurbaşkanına “yalancı” dersin... Ben, burada, MKYK üyesiyim...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, bir şey söylemeye çalışıyorum. Yaptığı itham şu: “Cumhuriyet Halk Partisi kentsel dönüşüme karşıymış.” Bunu ben mi söyledim? Ben mi söyledim bunu?

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Ya, sizin işiniz gücünüz yalan! Yalandan başka neyiniz var sizin!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir dakika... Bir dakika... İlhami Bey, bir dakika...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, kentsel dönüşümü Cumhuriyet Halk Partisi...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ - Arkadaşlar, özür diliyorum, bir saniye...

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Bir daha Cumhurbaşkanına laf söylersen...

AYHAN BARUT (Adana) – Doğru konuş ya! Alo!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ne demek? Avatar mısın sen!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yeter ya! Yeter ya!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar...

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Ben burada Cumhurbaşkanına laf söyletmem!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sen mi biliyorsun her şeyi! Sen mi biliyorsun!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir saniye...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Konuşma!

AYHAN BARUT (Adana) – Hayırdır!

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Ben burada Cumhurbaşkanına laf söyletmem! Tamam mı! Siktir olun gidin!(*)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Terbiyesizlik yapma!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Karışma! Artistlik yapma, gidiyorsun!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kelimeyi geri alsın!

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Söylediği kelimeyi duydunuz mu?

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Cumhurbaşkanına laf söyletmem!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Atma suyu! Atarsan suyu, o zaman görürsün bak! Kime su atıyorsun!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Söylediği terbiyesiz kelimeyi geri alsın!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Terbiyesizlik yapma!

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) - Terbiyesizlik...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben terbiyesiz değilim, terbiyesizlik yapmıyorum.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ben bunu atarsam...

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – At! At! Erkeksen at!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir saniye...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkan, ne demek ya su atmak? Kime su atıyor bu? Kime su atıyor? Ben bunu atarsam...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir saniye...

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Sen Cumhurbaşkanına “yalancı” diyemezsin!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Lütfen...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Benim haddim terbiyesizlik değil, ben terbiyesiz değilim, ben terbiyesizlik etmiyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bakın, arkadaşlar, lütfen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yaptığın terbiyesizlik; haddini bileceksin, haddini bileceksin!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamam.

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Cumhurbaşkanına “yalancı” diyemezsin!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İbrahim Halil Bey, lütfen...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Söylediklerini geri alsın! O “terbiyesiz” kelimesini geri alsın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Terbiyesizlik yapma!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Ya “Siktir ol, git!” diyor adam ya!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, bir dakika...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Ya, söylediği kelimeyi duydun mu sen Başkan?

* Bu ifadelerle ilişkin düzeltme bu toplantı tutanağının 38’nci sayfasında yer almaktadır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bu ortamda sürdürüremeyiz, lütfen.

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Sürdürülmez.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Böyle sürdürüremeyiz, bakın.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sarf ettiğiniz kelimeleri geri alın ya!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sen kime diyorsun ya, kime küfrediyorsun?

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Cumhurbaşkanına laf söyletmem burada!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sen kime küfrediyorsun be, kime küfrediyorsun?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, bir saniye...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Kime küfrediyor Başkan bu ya!

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Etmedi ya!

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Etti ya, niye etmedi?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, sakın olalım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Arkadaşlar, tutanakları istiyorum.

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Var, kamerada var, çıkar; küfretti ya.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, kayıtlara bakacağım.

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Toplantıdan çıkar Başkan, kayıtlara bak, küfrettiyse toplantıdan çıkar.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir dakika, durun; ona ben karar vereceğim ya, sen mi karar vereceksin ya!

(Gürültüler)

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir dakika, durun, tamam.

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Ben burada Cumhurbaşkanına laf söyletmem!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Kentsel dönüşümle ilgili diyorum ya!

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Kentsel dönüşümse açıklama var. Terbiyesizlik yapmayın!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Cumhuriyet Halk Partililere yalan söyleyemezsin, nerede varmış?

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Hatay’da açıklamaları var Belediye Başkanının. Gelin, göndereyim oraya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakarsın, bakarsın!

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Sizler karşı çıkıyorsunuz!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sensin karşı!

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Biz karşı değiliz, buyurun açıklamalara bakalım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Gelin, bakalım.

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Ayıp ediyorsunuz!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ayıp etmiyorum, sen ediyorsun!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar...

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Şov yapmayın burada! Şov yapmayın!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Siz yapıyorsunuz şovu!

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Şov yapma!

(Gürültüler)

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hüseyin Bey... Arkadaşlar...

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Düzgün konuş!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sen düzgün konuş, terbiyesizlik yapma!

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Cumhurbaşkanına laf söylüyorsunuz, ayıp; size yakışıyor mu?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sen benim Genel Başkanıma laf söyleyeceksin, ben susacağım.

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Hadi, hodri meydan!

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Konuşma, terbiyesizlik yapma!

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Terbiyesiz sensin!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir dakika arkadaşlar, bir saniye!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sizsiniz terbiyesiz! Konuştuğun sözlerle bak!

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Terbiyesiz!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Buradayım, gel; buradayım, gel; buradayım. Konuştuğun sözlerle bak.

(Gürültüler)

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir saniye arkadaşlar...

Arkadaşlar, toplantıya on dakika ara veriyorum.

Kapanma saati: 12.27

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 12.40****BAŞKAN: Yunus KILIÇ (Kars)****BAŞKAN VEKİLİ: Hasan KALYONCU (İzmir)****SÖZCÜ: Selahattin MİNSOLMAZ (Kırklareli)****KÂTİP: Zafer IŞIK (Bursa)**

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Saygıdeğer milletvekilleri, oturumu açıyorum. Kaldığımız yerden, geneli üzerindeki değerlendirmelerden devam edeceğiz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Yunus Kılıç'ın, Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşması sırasında yaşanan tartışmada Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un ve Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Yıldız'ın tutanaklara yansıyan bazı ifadelerine ve bu ifadeleri düzeltmeleri gerektiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tabii, az önce ortamı geren karşılıklı konuşmalar vardı, şu anda İbrahim Halil Bey burada yok ama özellikle İlhami Bey'le yapmış oldukları sert, üslubu da ağır olan, tasvip etmediğimiz karşılıklı diyaloglar vardı. Bunları istemiyoruz arkadaşlar, mümkün olduğu kadar bunlardan kaçınarak gündeme dair, toplantının özüne dair ve milletvekilliğin de Meclisin de mehabetine dair sohbetler ederseniz bunlardan mutlu oluruz.

Tutanakları istedim, biraz zaman alıyormuş, arkadaşlar söylediler, getirdikleri zaman bakacağız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bekleyelim Başkanım o zaman.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Biz devam edelim, buradayız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bekleyelim Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tutanağın yazımı sürüyor.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Çok duyulan, gerçekten Komisyonun ve Meclisin... Ağır bir küfür var.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yok, biz onu... Arkadaşlar, İbrahim Halil Bey burada varmış gibi ben konuşmaya devam edeceğim ve bu karşılıklı laflar varmış gibi değerlendireceğiniz, sonucu beklemeden.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sayın Başkanım, bizim Komisyonunda kalıp kalmamamız, o yapılan hakaretin ve küfrün Komisyonun alacağı tutumuna göre olacağı için bekleyeceğiz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, ben tutanakları istedim. Ben kendim duymadım, sizlerle laf yetiştireceğiz diye uğraşırken...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bekleyn o zaman Başkanım.

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Başkanım, kamera kayıtları var.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir dakika. Arkadaşlar, alacağız, bizim için stenografların kayıtlarıdır kıymetli olan, önemli olan. Sizinkilere de inanırız, elbette ona da inanırız ama stenograflar getirecek yani buradayız bir yere gittiğimiz yok. Gerekli uyarıları, gerekli geri adımı veyahut da ne gerekiyorsa onu hep beraber talep edeceğiz.

Tabii, bu arada İlhami Bey'in de konuşmalarında bizim de arzu etmediğimiz, istemediğimiz Cumhurbaşkanımızla alakalı, hatta Genel Başkanlarla alakalı, hatta ülkedeki önemli şahsiyetlerle alakalı konuşurken üslubumuza dikkat etmemizin hepimiz açısından iyi bir şey olduğunu değerlendirmek lazım. Yani, Cumhurbaşkanı mevzusu olduğu zaman işte “Cumhurbaşkanı yalan söylüyor.” Ya, bunlar doğru şeyler değil, ben bunlardan da kastını aştığımı... İlhami Bey, beni dinlerseniz. Evet, sizin kendi sohbetiniz içerisinde de kastını aşan, istemeden kullanmış olduğunuzu, gerginlikle kullanmış olduğunuzu düşündüğümüz şeyler oldu.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, ben oradan imarla ilgili gelen şeye, ben de kentsel dönüşümle ilgili Cumhurbaşkanının yapmış olduğu açıklamayı ifade ettim çünkü o iş karşıdan geliyor.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır ama şöyle: Bakın, buraya kızıp...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben de Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanını...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, doğru değil ikisi de, parti büyüklerimizi de diyorum bak, Genel Başkanlarımızı da diyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ama gelen tutanaklara bakarsanız...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ama oraya kızıp...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Tutanaklar gelsin, İlhami Bey de öyle cevap versin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Tutanakları görürseniz...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, alacağım tutanakları.

(Gürültüler)

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamam, bir şey dediğimiz yok.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, Ahmet Bey ve diğer beyefendiler oradan bizim Cumhuriyet Halk Partisinin imar affıyla ilgili olan şeyi çıkarıyor ve kentsel dönüşüm...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ya, onu söyleyebilir arkadaşlar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben dedim ki: Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanının kentsel dönüşümle ilgili duruşu belli, Cumhurbaşkanının bizi suçlaması...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ben bir bitireyim, müsaade edin.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Sayın Başkanım, yanınızdaki hoca “Aç tavuk kendini buğday ambarında sanar!” diye bir şeyle başladı ondan sonra...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ya, tamam, biz burada uyarı...

(Gürültüler)

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, yine aynı şeyleri yapacaksak...

HASAN KALYONCU (İzmir) – Atasözü söyledi.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, Meclisin böyle kibarca, nazikçe laf atmaları vardır.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Nasıl nazikçe olur Başkanım?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir saniye... Efendim, bunları biz uyardık.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – 2018’de, seçimde sizin de beyannamenizde var...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir saniye Ahmet Bey. Aynı şeyi yapmayalım arkadaşlar, lütfen yani bunu böyle sürdüremeyiz.

İlhami Bey zaten biliyorsunuz, böyle şeyleri sever. O da haklı olarak...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, ben sizi önceden uyardım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir dakika...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – İki gün aradım ben sizi. Ben sizi cebinizden aradım biliyorsunuz daha önce ve dün makamınızı aradıktan sonra ancak dönebildiniz. Birleştirmeye ilgili...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ya, ağabey onlar Komisyonun yetkisinde olan şeyler, aynı şeyleri konuşmayalım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Doğruları söylediğiniz zaman dokuz köyden kovarlarmış; biz doğruları söylemeye devam edeceğiz. Siz bizi istediğiniz kadar suçlayın, istediğiniz kadar şovmen olarak görün, biz işimizi yapıyoruz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kendi doğrularınızı söylerken başkasının yalancı olduğunu söylemeyin lütfen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, sizinle efendice konuşuyorum ben. Hatırlarsanız, daha önce Komisyon'da da Alaca Ziraat Bankasındaki uygulamayla ilgili bir belge koydum sizin önünüze.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamam, tarihi anlatma İlhami Bey.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ama bak, ben tarihi söylüyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir dakika...

Komisyonun bir çalışma usul ve esası var; gelirsiniz, burada kendi iddialarınızı anlatırsınız, Komisyon oylar, “evet” ya da “hayır”, bitti. Bunun ötesinde “Ben sizi aramıştım, telefona bakmamıştınız, şudur budur...” Hikâye anlatma.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hikâye anlatmıyorum ben.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ben döndüm, seni aradım. Benim televizyon programım vardı, duymadım. Olabilir ya, bakmak zorunda mıyım? Döndüm ve aradım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ne demek hocam? Komisyon üyen arıyor, Başkanımızı biz bilgilendirmek için...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ben yüz defa seninle konuştum. Bir de senin verdiği dilekçenin orayla bir alakası yok, benim şahsımla alakası yok, Komisyona gelecek, görüşülecek.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yok, sizin şahsınızla alakalı değil.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Geldi, görüştük işte.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ama söylediğiniz cümleye ben de şaşırdım. Alaca Ziraat Bankasının olayını getirdim, o zaman haber verdim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Konuyla alakası yok, biz gündemimize dönelim.

Arkadaşlar, ben stenograflardan tutanağı istedim, o tutanağı göreceğiz, ondan sonra değerlendireceğiz.

Şimdi biz kanun teklifine devam ediyoruz, milletvekillerimizin geneli üzerindeki söz alma süreçlerini devam ettiriyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, bu işi bir netleştiririm.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bırak işte... Netleştireceğiz, ona da bırak ben karar vereyim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, akşama mı netleştireceksiniz?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İstersem sabaha netleştiririm. Ne zaman gelirse o zaman, bekle.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Niye bekleteceksiniz?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Laf ederken, bağırırken çağırırken, sen başlatıyorsun, o karşılık...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, neyi bekleyeceğiz? Ben başlatmıyorum, o zaman, sen sağındakilere bakacaksın, sağındakilere laf edeceksin. Ebubekir Bey hiç ağzını açtı mı oradan?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Usulü budur, bekleyeceğiz, stenograflar getirsinler. Ben mi diyorum getirmeyin diye?

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Küfrettiğini herkes duydu ya! “Sabaha kadar bekleriz.” lafı doğru değil Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bekir Bey, bir dakika...

Mecliste siz çalışmadınız mı? Mecliste Başkan “Bekleyin, ben tutanaklara bakıp karar vereceğim.” der.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Ama “Sabaha kadar...” demedi Meclis Başkanı hiç bugüne kadar.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Sabaha kadar değil... Stenograf burada, ben mi diyorum getirme diye? Getirsin, bir dakika sonra karar verelim, onu bekleyecek hâlimiz yok. Kaybedilmiş bir şey de yok, gelecek, karar vereceğiz, konuşacağız.

Orhan Bey, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Başkanım, şöyle: Bu Komisyonunda olmak ya da olmamak meselesi gelecek olan şeye bağlı çünkü buradan aşıktan, bütün kitlenin tanıklık ettiği ağır bir küfür ve bireysel de değil, hepimizi kapsayan açık bir küfür var. Siz meşgul olmuş olabilirsiniz, o anda başka yere odaklanmış olabilirsiniz ama ağır bir küfür var.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamam, bakacağız; ben “Yok.” demiyorum bakın.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Burada eğer böyle bir şey olmayacaksa, buna dair bir tutum sergilenmeyecekse biz bu Komisyona katılmayalım. Çünkü her türlü kabadayılığın, efeliğin egemen olduğu bir süreç doğru değil.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, biz bunlara taraftar değiliz; biz Komisyonun nezaketle yürümesinden yana her türlü olanağı sağlıyoruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Elbette, katılıyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Herkese görüşlerini ifade etme fırsatı veriyoruz, konuşabildiği kadar konuşabilme fırsatı veriyoruz. Kendi aranızda ortamı gerginleştirme gayreti benden kaynaklanmıyor ve Komisyondan kaynaklanmıyor. Dolayısıyla, bir şey yaşandı, ben duymadım orayla meşgul olduğum için. Siz Meclisin usulünü bilen insanlarsınız, kayıtlar istenir, bakılır, ona göre birtakım tavırlar geliştirilir. Yani bu saklayacak, göz ardı edecek, unutturacak hâlimiz yok değil mi?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Elbette, gelecektir, her an gelecektir, bekliyoruz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Gelecek, yirmi dakika çok uzun bir zaman da değil yani.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ama bakın, bu böyle sıradan bir şey değil.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Eyvallah, gelecektir, siz geneli üzerinde konuşmanızı sürdürürken gelecektir.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sayın Başkan, bu normal değil, hepimizi hedef alan, hatta, başka bir tutumla, başka bir kabadayılık şeyiyle suyu fırlattı; tamam, biz de telefon mu fırlatalım? Bunlar olacak işler değil.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Fırlatmadı, suyun üstüne vurdu ya.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Fırlattı fırlattı, buraya su geldi ya, yapmayın Allah aşkına.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Fırlattı yahu!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Orhan Bey, bunda ısrar etmenin gereği yok. Bu engel değil, sizin konuşmalarınız devam ediyor geneli üzerinde, konuşmalar devam ederken gelecek, belki şu anda geliyordur yani.

Siz devam edin.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Arkadaşlar, Mecliste bir dakikada geliyor, şimdi yirmi dakika oldu, burada bir sorun var galiba işlemde.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, burada arkadaşlar.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Şimdiye kadar çoktan gelmesi lazımdı, Mecliste üç dakikada, bilemediniz, beş dakikada geliyor; şu anda yarım saattir bekliyoruz, mesele de belli, açık, özellikle oraya bakılır ve orayla ilgili... Bizde kayıt da var. Çünkü öyle olunca daha rahat bir komisyon süreci sürecek, yoksa burada kalmamızın bir anlamı yok.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Gelecek mi? Onu soruyorum, işte geldi mi diye.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Gelmesini bekliyoruz.

Yani bence siz devam ederseniz...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Yok, gelsin Başkanım.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Başkanım, gelsin.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Şimdi, şu kanun maddeleri üzerinde konuşsak olmaz mı başka şeylerden konuşmak yerine?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Adam konuşacaktı, tahrik ettiniz.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Ne tahrik edeceğiz? “Gideceksiniz.” ne demek? Komisyon nereye gidecek? “Gideceksiniz.” diyorsunuz, ikide bir “Bay bay” bilmem ne... Ya, bunlara gerek var mı Allah’ınızı severseniz?

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Siz bir kelimeye tahammül edemediniz, bir kelimeye.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Sen tahammül edemedin. Ben atasözü söyledim, sen tahammül edemedin. “Aç tavuk kendini darı ambarında görürmüş.” bir atasözüdür, bunda hakaret yok ki.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Hocam, biz de diyoruz 30 vekiliniz var, iktidar sanıyorsunuz kendinizi. Hocam, öyle oturuyorsunuz ya.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Ya, olabilir.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – “Olabilir”i mi var ya?

HASAN KALYONCU (İzmir) – Siz de “masa” diyorsunuz, biz bir şey diyor muyuz yani ne masası olduğu konusunda bir şey yapmıyoruz; burada konu o değil.

AYHAN BARUT (Adana) – Masamız sağlam.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Masa sağlam da ne masası oldu?

Şimdi, bakın, bu Komisyonunda en başlarda bir şey oldu biliyor musun? Milletvekilinin telefonlarını çeken birisi vardı bu Komisyonunda, hatırlıyor musunuz onu? Şimdi burada bahsediyorsunuz işte küfretti müfretti diye de milletvekilinin telefonlarında neyle uğraştığını çeken bir arkadaşınız vardı sizden birisi, hatırladınız mı onu? Ya, bu Komisyonunda böyle şeylere girmeye gerek yok, gayet güzel kanunlar gelmiş, eleştiren eleştirir, bunda hiçbir sıkıntı yok.

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Hocam, sen de sabırlı olsaydın, sen başlattın.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Sen başlattın “Gideceksiniz.” dedin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ne var bunda?

HASAN KALYONCU (İzmir) – Kanunla ne alakası var?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, demin Orhan Bey’e söz verdim, hakkını daha sonra kullanmak istiyor.

Şu anda söz almak isteyen var mı?

Hocam, konuşmak istiyor musunuz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hocam, konuşma almıyoruz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bu çok önemli bir konu. Ben beş yıldır Meclisteyim, ilk kez böyle bir söz duydum yani bu kabul edilemez. Benim önerim öğle arası verin, bunu halletmekte yarar var çünkü sizin Komisyonunuzun yani sizlerin Başkanlığını yaptığı Komisyonun haysiyeti bakımından da çok önemli.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Onu bekliyoruz Hocam.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bence bir yarım saat gecikmeyle de olsa bunu halledelim, ondan sonra daha sükûnetle, daha karşılıklı saygı sevgi içerisinde devam edelim diye benim görüşüm.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Eyvallah.

O zaman, arkadaşlar, mikrofonlarınıza konuşmalarınız yansımaz diye bir on dakika toplantıya tekrar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.53

8 Mart 2023 Çarşamba

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 13.18

BAŞKAN: Yunus KILIÇ (Kars)

BAŞKAN VEKİLİ: Hasan KALYONCU (İzmir)

SÖZCÜ: Selahattin MİNSOLMAZ (Kırklareli)

KÂTİP: Zafer IŞIK (Bursa)

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, kayıtların stenografiden gelmesi biraz daha zaman alacak. O yüzden saat 14.00’te tekrar buluşmak üzere toplantıya ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.19

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 14.13****BAŞKAN: Yunus KILIÇ (Kars)****BAŞKAN VEKİLİ: Hasan KALYONCU (İzmir)****SÖZCÜ: Selahattin MİNSOLMAZ (Kırklareli)****KÂTİP: Zafer IŞIK (Bursa)**

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Komisyon üyeleri, misafirler; toplantımızı açıyorum.

Arkadaşlar, devam etmeden önce, geneli üzerinde konuşma sürecimiz devam ediyor ancak ondan önce, önceki toplantımızda istenmeyen ifadeler, karşılıklı atışmalar ve hakaretlere varan cümleler kullanıldığını arkadaşlar iddia ettiler; biz de stenograflardan kayıtları aldık. Şimdi, isterseniz, öncelikle onlarla alakalı bir tespitler yapalım.

Tamamını değil, İlhami Bey’in konuşmalarından alıyorum:

“Yunus Kılıç – Hocam, konumuza dönelim.

İlhami Özcan Aygun – Ahmet Bey, topu değiştirme, kendine bak. Sizin Cumhurbaşkanı dahi yalan söylüyor, yalan, yalan, yalan.”

Sonra devam ediyor Bekir Bey: “Adıyaman’a müjde verdi.”

İlhami Bey: “Müjde verdiniz. Bırakın, imar affı varmış, şey varmış; yalan söylüyorsunuz bize.” gibi bir kısım var.

Öncelikle, bununla alakalı tabii, Cumhurbaşkanımızın, devlet büyüklerimizin, hatta Genel Başkanlarımızın hakkında konuşurken bu tür ithamlar kırıcı; ne size ne bir milletvekiline ne de bir vatandaşa yakışmadığını düşünüyorum. Öncelikle sizi bu sözlerinizi geri almaya davet ediyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, şimdi, öncelikle... Bir küfür var. Yani...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ona da geçeceğiz, sırayla.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bütününü...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yo, hayır, bütünü değil, sırayla, sırayla gidelim arkadaşlar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, şimdi, sizler de dinlediniz -her neyse, sıkıntı değil- bizim burada söylemek istediğimiz, Cumhurbaşkanımız Cumhuriyet Halk Partisini ve Cumhuriyet Halk Partisi illerinde o şeylerle beraber, kentsel dönüşümle, imar affıyla beraber suçladığı şeyleri gördük. Doğru söylemediğini ifade etmeliyim çünkü geçtiğimiz günlerde de Sayın Tarım Bakanı hiçbir barajda sorun olmadığını ifade etti, hiçbir barajımız depremden... Evet, etmedi ama biz o tespitleri yaptık.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Olabilir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yanlış bilgilendirme, yanlış yönlendirmeye... Sayın Cumhurbaşkanının da doğru ifadeleri söylemesi konusunda bizim söylemimiz burada.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ha, şöyle, İlhami Bey, gayet net. Yalan söylemediği...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Doğru söylemediğini ifade etmek anlamında kullandım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yani kastını aşan bir ifade olmuştur. Ben de bunu geri almanızı...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, doğru söylemediğini ifade etme anlamında, ben o andaki şeyle beraber doğru söylemediğini ifade ettim; bunun ötesinde bir şey yok, doğru söylemediğini ifade ettim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yalan söylemek ayrı bir şey, yanlış bilgi vermek ayrı bir şey. Bu “Yalan söyledi.” ifadenizi geri alırsanız... Lütfen, ben rica ediyorum. Bu “Yalan söyledi.” ifadesini...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Doğru söylemediğini ifade ediyorum Başkanım; bu aynı şey....

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Cümle, bak, burada kayıtlarda olduğu için, bunu okudum, aynen okudum size. Siz onu...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakın, şimdi...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bakın, şöyle olabilir İlhami Bey.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakınız, şeyi söylemeye çalışıyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – O anki gergin ortamda istemediğimiz şeyler hepimizin ağzından çıkabilir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakınız, bir şey söylemeye çalışıyorum. Sayın Cumhurbaşkanını zaman zaman çıkıyor, gene grup toplantılarında da videolarla bir şeyler gösteriyor ve kendisinin de önündeki okuduğu şeyler -bazen kendisinin de yanıltıldığını da söylüyorum, bakınız-yanıltılmış bilgiler.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – O ayrı bir şey İlhami Bey.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Kastımızı aştıysak ayrı ama benim burada söylemek istediğim Cumhurbaşkanının da doğru söylemediği konusunu ifade etmeye çalışıyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bakın, tekrar ediyorum. Yalan söylemek ayrı bir şey. “Kastını aşan bir şey olmuştur, geri alıyorum.” deyin lütfen.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygün'un (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşması sırasında yaşanan tartışmadaki ifadelerinin kastını aştığına ilişkin açıklaması^(*)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Tamam söyledik Başkanım. Kastımızı aşan bir şey olduysa tamam.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ama benim burada söylemek istediğim doğru söylemediğini ifade etmek.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kastını aşan; mesele budur.

Teşekkür ederim, sağ olun.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Yunus Kılıç'ın, Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Yıldız'ı, Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygün'un (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki konuşması sırasında yaşanan tartışmada tutanağa yansıyan bazı ifadelerinden dolayı özür dilemeye davet ettiğine ilişkin açıklaması

* Bu düzeltmeye ilişkin ifadeler bu toplantı tutanağının 23'üncü sayfasında yer almaktadır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Şimdi, bu tartışma devam ederken yine, İbrahim Halil Yıldız Bey’le olan bir kısmı var. O da takdir edersiniz, okumak da istemiyorum, sizin, herkesin duyduğu gibi bir kelime sarf edildiğini gördük. Ben buradan da İbrahim Halil Bey’den muhataplarına yapılan bu kırıcı, hakaret edici cümleden dolayı muhataplarından özür dilemesini rica ediyorum. Kırıcı, milletvekillerimizin birbirine yapmaması gereken, buradaki sıralarda görmek istemediğimiz, konu ne olursa olsun sarf etmek istemediğimiz şeyler, kastını aşan bir şeydir. O anki gergin ortamda yapmış olabilirsiniz, hepimiz yapabiliriz ama bunun -kayıtlarda var- bir karşılığının olması gerektiğini düşünüyorum. Ben davet ediyorum, sizden de istirham ediyorum.

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Ben çıkayım o zaman.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, çıkmanıza gerek yok. Ben, sadece yaptığınız konuşmadan dolayı muhataplarınızdan özür dilemenizle alakalı bir davette bulunuyorum. Onlar kendi yaptıklarıyla alakalı özür sürecini işlettiler. Teşekkür ediyorum.

AYHAN BARUT (Adana) – Özür dilemek de bir erdemdir canım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Sizden de istirham ediyorum.

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Neyse, ağır tahrir vardı.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ama olsun, bir erdemdir, bu da erdemdir. Yapabiliriz, insanız ama...

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Cumhurbaşkanımıza karşı ağır söz söylenmiştir. Bundan sonra da inşallah böyle bir şeyle karşılaşmayız Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yok, özür dileyelim. Bunu direkt...

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Kastını aşan bir ifade. Söylendiği gibi, tamam, kusura bakmayın.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – “Özür diliyoruz.” Söyleyin bunu.

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – O “Özür dilerim.” dedi mi ki?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Dedi, dedi; o, geri aldı; o, sözünü geri aldı.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Yıldız’ın, Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygün’un (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde konuşması sırasında yaşanan tartışmadaki kastını aşan ifadeleri nedeniyle sözünü geri aldığına ilişkin açıklaması^(*)

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Neyse, sözümü geri alıyorum, tamam.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, teşekkür ediyorum ikinize de.

Lütfen, Komisyon çalışmalarımızın daha nezih, daha önce alıştığımız gibi... Efendim konularla alakalı biliyorsunuz bizim konuşmalara engel olan bir tavrımız yok, istediğiniz kadar söz taleplerinizi olumlu...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yani, şimdi, “Geri alıyorum.” bu hakaret için yeterli değil.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yani özür diledi, daha ne olsun?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hayır, hayır. Şimdi, bakın, geriye almak başka bir şey. Bizim hepimize küfretti.

* Bu düzeltmeye ilişkin ifadeler bu toplantı tutanağının 26’nci sayfasında yer almaktadır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ya, küfür boyutuna da götürmeyin, küfür boyutuna götürmeyin, hakaret etti ve onu...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hayır, hakaret değil, küfür etti, açık bir küfür.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Küfür etmedi arkadaşlar, buradakini okumak istemiyorum, küfür filan etmedi.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Tutanağı okuyun madem.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yani okumak istemiyorum, küfür yok burada, size vereceğim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Var Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Küfür yok, hakaret var arkadaşlar. Kayıtları vereceğim biraz sonra size.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – O zaman o kadar beklemesiyle beraber... Sizin şeyiniz örtüşmüyor, bakınız, bende canlı video kaydı var.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Benim karar verebilmem için bana bu lazım, sizin video kayıtlarınız filan değil.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Söverse...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, mevzu hasıl olmuştur.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Başkanım, birazdan aynı şey bir daha yaşanırssa...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yaşanmaması için gayret sarf edelim arkadaşlar, onu rica ediyorum.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Bizler tarafında ağızımızdan böyle bir şey çıksa özürle bitecek mi bu iş?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kötünün karşılığı kötü olmamalı arkadaşlar, bir yanlış yapılmışsa onu tekrar etmek bize yakışmaz.

Ben teşekkür ediyorum her birinize ayrı ayrı.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin; Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4972) (Devam)

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kaldığımız yerden teklifin geneli üzerinde söz taleplerinizi karşılamak için sırasıyla...

Sözü -hocam komisyon üyemiz olmamakla birlikte- hürmeten hocamıza verelim.

Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın üyeler, değerli teklif sahipleri; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Evet, büyük felaketin birinci ayındayız. Ben de bu acıları paylaşıyorum, Yakup Taş şahsında bütün kaybettiklerimize... Ve bir kez daha bu tür bir felaketi yaşamamak için aslında Meclisimize, yüce Meclisimize temel bir görev düştüğünü belirterek sözlerime başlamak istiyorum.

Afetler Yönetimi Yasası bütüncül bir biçimde öncesi, esnası ve sonrası düzenleme, denetleme ve yaptırım zinciri ve bir de görev, yetki ve sorumluluk üçlüsünde en kısa zamanda düzenlenmeli ve bu konuda umuyorum ve diliyorum ki partimizin başlattığı yasa çalışmasına sizler ve bütün partiler katkı sunacaklardır. Tabii ki böyle bir yasa çalışması kaybettiklerimizi geri getirmez ama belki bundan böyle bu şekilde büyük felaketlerin korkunç kayıplara yol açmaması için önleyici anlamda önemli adım oluşturur. Hepimizin başı sağ olsun. Bir kez daha bunları yaşamayalım diyorum ve 8 Mart gününde sadece emekçi kadınların günü kutlu olsun demeyelim, eşitlik kavramını vurgulayalım; mutlak eşitlik, haysiyet önünde, kanun önünde eşitlik ve fırsat ve olanak eşitliğini ve tabii, eşit yurttaşlık boyutunu vurgulayarak doğrudan elimizin altındaki yasa teklifine gelecek olursak öncelikle teklif sahibine, 3 konuşmacıya ve Orman Bakan Yardımcısına takdimleri için teşekkür etmek istiyorum.

Notlar aldım, zaten okumuştum da. Genel saptamalar yapmak istiyorum bu çerçevede. Tabii ki genel saptamalar açısından bakıldığı zaman mesela teklif sahiplerinin yaptıkları konuşmalarda vurguladığı kavramları aslında yasa metninde de görmek isterdik, görmeyi arzu ederdik. Ancak şunu öncelikle belirtmemde yarar var: 40 sayfadan oluşan bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Açınca baktım, 20 sayfası imzalarla dolu, şöyle düşündüm: Genel Kurulda belki 20 vekil de olmayacak ama Orman Yasası için bu şekilde sadece imza için 20 sayfayı harcamaya gerek var mıydı bunu da ciddi olarak kendi kendime sordum açıkçası. Ancak genel eksik özellikle, Orman Bakan Yardımcısı... Biz Sayın Bakanı da görmeyi arzu ederdik. Bu kadar önem verdiğiniz bir yasa için Bakan gelmeyecek de nereye gidecek?

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Hatay’da.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tamam, meşru bir nedendir.

Ben Orman Bakanlığından bu konuda bir etki analizini beklerdim yasa etki analizi ve özellikle orman ekosistemi etki analizi çünkü Orman Yasası’nda, bu temel yasada bu denli kapsamlı değişiklikler öngören bir yasa önerisinde orman ekosistemi analizinin bulunmaması, yer almaması başlıca eksiklikler. Tabii ki Sayın Başkan belki İç Tüzük’ün 38’nci maddesini gündemin ilk sırası olarak tartışmaya açmalıydı -ilk önce Anayasa’ya uygunluk açısından- ama iyi şeyler yapmak için geç kalınmış sayılmaz. Etki analizi yoktur, orman ekosistemi etki analizi yoktur. “Niçin yoktur?” Tabii ki siz belki bunun yanıtını vereceksiniz ama ben biraz anayasal açıdan konuya bakmak istiyorum çünkü bu yasa teklifi aslında Anayasa’mızın orman ekosistemini düzenleyen hükümleriyle doğrudan onun bağrında yer alan bir yasal düzenlemedir ve bu yasal düzenleme aslında Orman Bakanlığının bize önerdiği -tırnak içerisinde- yasa düzenlemesi 83’ncü torba kanundur 27’nci Dönemde. Tabii, Orman Kanunu’nun bir torba kanununa indirgenmemesi temenni edilirdi ama bir torba kanun ve burada, bu yasanın merkezinde Anayasa’nın 43, 44, 45, 169’uncu ve 170’inci maddeleri yer alıyor olsa da bu maddeleri ve Anayasa bütünlüğünü okuduğumuz zaman bizim Anayasa’mızın eksikliklerine karşın ekosistemi koruyan bir Anayasa olduğunu söyleyebiliriz. Tabii ki merkezî yerde 169’uncu madde yer almakta. Mesela Bhutan Krallığı gibi “Ülke yüz ölçümünün yüzde 60’ının altına inemez ormanlık alan.” diye bir hüküm bizde yoksa da -ki keşke öyle bir hüküm olsaydı- yine de 169’uncu madde diğerleriyle birlikte değerlendirildiği zaman oldukça koruyucu bir maddedir, öyle ki bizim yetkimizi yani yasamanın asli ve genel yetkisini sınırlayıcı bir maddedir, hükümdür. Bu bakımdan, bu hükme uygunluğunu mutlaka test etmemiz gerekiyor ama “Bu hükme uygunluğunu nasıl test ederiz?” sorusunu yanıtlamak için aslında Anayasa’mızı genel olarak ülkesel hükümler bütününde okuduğumuz zaman merkeze 56’ncı maddeyi yerleştirmek gerekir; o da çevre kirlenmesini önlemek, çevre sağlığını korumak ve çevreyi geliştirmek. Tabii ki bu madde bilindiği gibi birçok, Anayasa’nın çevre, sağlık, kırsal, kentsel ve kültürel çevresiyle birlikte bütün çevresel öğeleri, çevresel alanları doğrudan ilgilendiren -Anayasa madde 63’e kadar,

tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasına kadar hepsini, kıyılardan yararlanma, toprak mülkiyeti, tarım, hayvancılık, gibi Anayasa'nın 43, 44, 45'inci maddeler başta olmak üzere, doğal kaynaklar 168, ormanlar 169, 170 ve 166, planlamaya ilişkin hükümler de dâhil olmak üzere- bunlarla ilgili aslında kilit madde.

Şimdi, bu açıdan burada gerek 169 bağlamında gerek 43,44,45 temelinde devletin; önlemek, korumak ve geliştirmek yükümlülüğü tam da bu Orman Kanunu'nun özellikle madde 10, madde 15, madde 24, madde 29 başta olmak üzere, bazı maddelerinin, belli başlı maddelerinin bu saydığım anayasal maddelere aykırı olması şeklinde tezahür etmektedir. Bu nedenle, Sayın Başkan, İç Tüzük 38 incelemesi önemliydi, ilk önce inceleme yapılması önemliydi ama en azından şimdi biraz gecikmeli olarak da olsa zannediyorum lehe ve aleyhe yapılacak konuşmalarda bunu telafi edebileceğiz. Bu bakımdan, bu yasanın Anayasa'ya uygun hâle getirilerek düzeltilmesinde bir kamu yararının ötesinde bir anayasal gerekliliğin bulunduğunu da özellikle belirtmek istiyorum.

Şimdi, burada, sayın teklif sahipleri, bu görüşmenin olumlu tarafı şudur: Orman Komisyonuna gelmiş olması, ilgili Komisyona gelmiş bulunması. Diyebilirsiniz ki "Olmaması gereken yapıldı." Hayır, olması gereken yapılmıyor Sayın Başkan, 7334 sayılı Yasa -hatırlarsınız, iki yıl kadar önce- Turizmi Teşvik Kanunu aslında ormanlık alanlara ilişkin bir kanundu ve yirmi beş saat aralıksız Genel Kurul mesaisiyle bu yasa kabul ettirildi, âdetâ dayatıldı AKP ve MHP'li vekillerin oylarıyla. Ve ne tesadüftür -çok karşı çıktık- orman ekosistemi açısından bu yasa 28 Temmuz 2021 günü Resmi Gazete'de yayımlandı ve aynı gün Akdeniz yangınlarla uyandı Manavgat'tan başlayarak. Bu bakımdan, biz o sırada "Peki niçin Orman Komisyonuna götürmüyorsunuz?" dediğimiz zaman "Efendim, Turizm Komisyonu burada ya." denmişti ama o açıklama bile, o gerekçe bile yasanın yani Turizmi Teşvik Kanunu adı altında ormanları açık bir kullanıma açan, turistik kullanıma açan bir yasal düzenlemenin ne kadar tehlikeli olduğunu ve yasama etiği açısından, yasama faaliyetleri açısından ne kadar yanlış bir yol izlendiğini ortaya koyması bakımından ders çıkarıcı idi. Bizim Anayasa Mahkemesine yaptığımız başvurular içerisinde en kapsamlı başvuru buna karşı yapıldı. Tam 152 sayfalık bir dilekçe yazmak zorunda kaldık çünkü bu gerçekten Türkiye'yi, bütün ülkemizi ilgilendiren bir yasal düzenlemeydi. Peki niçin bundan bu kadar söz ediyorum? Tabii, yalnızca çok önemli olduğu ve bunun güncelliği devam ettiği için değil, bu yasa önerisinde sanki öyle bir yasal düzenleme yapılmamış gibi bir yaklaşım söz konusu. Oysa o yasa aynı parti ve partiler tarafından teklif olarak getirilmişti ve bu Meclisin Genel Kurulunda onu oyladık, çokça tartıştık, çokça itiraz ettik. Ve gerçekten ülkemizin ekosistemi açısından son derece sakıncalı bir yasa idi. O yasal düzenleme -o yasanın Anayasa'ya uygunluğu ve kamu yararı- Türkiye'nin geleceğini tehlikeye atan yasal düzenleme dikkate alınmadan nasıl böyle bir kanun teklifi yazıldığını anlamakta güçlük çekiyorum. Bunun da yanıtının verilmesini temenni ederim.

Ve son nokta Sayın Başkan, son husus. Şimdi, malum 9 Şubat günü olağanüstü hâl ilan edildi. Bu olağanüstü hâl ilanı sırasında biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak olağanüstü hâl ilanına gerek olmadığı şeklinde itirazda bulunmuştuk çünkü demiştik ki: "Esasen yürürlükteki kanunlarda, imardan yerleşim alanlarına kadar afet hâlinde uygulanacak olan mevzuat olağanüstü hâl ilan edilmesini gerektirmeyecek derecede yetkiler tanımaktadır. Bu olağanüstü hâl ilanı ile gerekli olmayan yetkilerin kullanılması söz konusu olacaktır. İlan etmeyin, var olan mevzuat depremin yol açtığı felaketin ağır sonuçlarını azaltmak için gerekli önlemleri almaya elverişlidir." Ancak tabii ki çoğunluk oyuyla reddedildi önerimiz. Hatta şöyle demiştik: "İlan etseniz de Olağanüstü Hâl Kanunu yeterlidir, OHAL CBK'lerine başvurmanıza gerek yoktur." Ama gelin görün ki 2 Marta kadar 11 OHAL CBK'si çıkarıldı ve Sayın Başkan, bunların içerisinde en önemlisi, bizim Komisyonu ilgilendiren CBK 126 yani 126 no.lu OHAL Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. Peki nedir bu kararname? Bu kararname yerleşme ve yapılaşmaya ilişkin düzenlemeler yapıyor ve bu kararname hâliyle Anayasa madde 119 gereği Meclisimize gönderildi ve Meclis İmar

Komisyonuna havale edildi. Bakın, Orman Komisyonuna havale edilmedi, oysa bu CBK'nin yaptığı söz konusu düzenleme aslında orman ve meraların yerleşime açılması. Şimdi, burada 2 önemli sorun var; bir, yetki açısından, eğer bir komisyona havale edilecekse o zaman bu komisyon, ilk akla gelen komisyon bu Komisyondur, sizlerin Komisyonudur. Bu Komisyon yani Tarım ve Orman Komisyonu bırakın asıl komisyon olmayı tali komisyon olarak bile belirlenmemiş. Şimdi, bu çok ciddi bir sorundur. Peki, işin özüne gelecek olursam, aslında yerleşme ve yapılaşmaya ilişkin düzenlemeye ayrı bir CBK düzenlemesine gerek yoktu çünkü başta 7269 sayılı Yasa bu konuda yeterince hükümler öngörmekteydi, bu yeterli olacaktı. Ama böyle bir düzenleme yapılmış fakat böyle bir düzenleme, olağanüstü hâl 3 aylık süreyle ilan edildiği hâlde etki ve sonuçları sürekli devam edebilecek bir düzenlemedir. Bu itibarla, mesela, Anayasa'nın bugün gördüğümüz kanunla örtüşmesi açısından 45'nci maddesine, 56'ncı maddesine ve 169'uncu maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Bu tabii ki depremzedelerin konut ihtiyacının ivedi şekilde giderilmesi için önerilen, alınması öngörülen önlemlerin alınmaması değil, aslında o önlemlerin pekala ormanlık arazileri ve meraların dışındaki alanlarda da yerleşim alanlarının belirlenebileceği göz önüne alındığı zaman ne kadar zorlama ve OHAL çerçevesi amacı dışına çıktığını gösteren bir düzenlemedir. Bu metinde de böyle bir bağlantı, birbiriyle örtüşen, çakışan 2 normatif düzenleme arasında herhangi bir bağlantının kurulmuyor olması da ayrı bir sorundur. Burada bu alanları belirleyecek, iskân alanlarını belirleyecek tek organ Bakanlıktır ve Bakanlık için de herhangi bir objektif, nesnel ölçütler öngörülmemektedir; süre açısından, uygulanacak olan ölçütler açısından. Oysa burada çok ciddi bir yaşam hakkı temelinde girilecek olan inşaatlar söz konusudur. Bunların imar hukukuna ve doğal afetler hukukuna uygun olması beklenirdi bu şekilde alelacele bir kararnameyle koterilmeye çalışılması yerine.

Bu açıdan, aslında bu yasada belirttiğiniz önemli hususlar, yapılan önerilerde kuşkusuz olumlu maddeler de var, zaten biz her zaman olumlu maddelerin daha da iyileştirilmesi için çaba gösteriyoruz. Ama özellikle bu değindiğim sakıncalı yönleri arasında sizin de belki elinizde olmayan, Sayın Başkanın da elinde olmayan “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi neden bu komisyona havale edilmedi?” konusunun berisinde esasen biraz önce değindiğim maddelerin mutlaka değiştirilmesi, düzeltilmesi ve Anayasa'ya uygun hâle getirilmesi gereğini tekrar belirtiyor, ilgili maddelere sıra gelinceye kadar şimdilik sözlerimi burada sonlandırıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ayhan Bey, biraz daha kısa tutarsak, sonra maddeler üzerinde yine vaktimiz olacak.

Teşekkür ederim.

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, depremde yaşamını yitiren tüm yurttaşlarımıza ve Komisyon üyemiz olan değerli Yakup Taş Milletvekilimizin yakınlarına başsağlığı, kendilerine Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılara da acil şifalar diliyorum.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü de kutluyoruz.

Elbette bugün burada bir Tarım Komisyonu şeklinde toplandık; bu beşinci sene. Beş senede bu 3'üncü kanun teklifi herhâlde. Yine, her zamanki gibi bir yasa teklifi hazırlanıyor. İşte, ne acıdır ki tarım, stratejik bir alanla ilgili çok önemli olan bu kanunlar hiçbir kuruma, hiçbir meslek örgütüne, üniversitelere veya odalara, STK'lere sorulmadan hazırlanıyor. Dolayısıyla, aslında bugünkü görüşmede deprem bölgesinin tamamının tarım bölgesi olması vesilesiyle deprem bölgesini de ilgilendiren çok

önemli hususların olmasını arzu ederdik çünkü deprem bölgesi yaklaşık 11 ili oluşturuyor. Bu iller ülke ticari faaliyetlerinin yüzde 12'sini, tarımsal alanda da yüzde 16'sını oluşturan bir bölge yani yaklaşık 300 bin civarında çiftçiye etkiliyor. Bu bölgeyi gezdik değerli arkadaşlar, çok acı, çok vahim ve üzücü tabloyla karşı karşıya kaldık. Şunu unutmamamız lazım: Bizi tarım iyileştirecek o bölgede, bizi yine hayata bağlayacak olan tarım. O bölgede maalesef şu anda -burada Tarım Komisyonuyuz, çoğu da meslektaşlarımız- ekim dikim sezonu başladı. Şu anda üreticiler orada tohumunu toprağa atacak ama tohumunu toprağa gömmesi için traktörleri, hayvanları, ilaçları, gübreleri, tohumları hepsi enkaz altında, göçük altında kalmış, çaresiz bir şekilde bekliyorlar. Ancak şöyle de bir şey var: Tarım maalesef durmaz; ne savaş dinler ne Covid dinler ne deprem dinler. Tarımı etkileyen faktörler nedir? Tarımsal afetlerdir; işte, kuraklıktı, dondu, doluydu, aşırı yağışlardı. Çiftçilik de öyle bir meslek ki bir taraftan tarlaya gidip tohumunu ekecek ama diğer taraftan da cenazesini defnediyor, acısını yaşayamadan tarlasına gidip ekim yapması lazım ama görünen o ki o bölgelerde -tarımsal ürünlerin deposu bölgelerde- şu anda orada ekim dikim yapılamıyor, üreticiler çok perişan. Bu bizim için, önümüzdeki süreçte, dönemde o bölgede eğer üretim yapılmazsa bir gıda kriziyle karşı karşıya kalabiliriz ya da orada üretim yapılmadığı için arz talep dengesini bozacak bir şekilde önümüzdeki süreçte bu ürünleri daha pahalıya tüketici olarak tüketme durumu olacak. Yani pahalıya tüketmek istemiyoruz tabii ki elbette ama maalesef orada bir şekilde bir destekleme gerekiyor. Şimdi, burada Bakanlık yetkilileri ya da sizler şunu diyebilirsiniz: “Ya, gerekli destekleme yapılıyor.” Gerekli destekleme yapılmıyor Sayın Başkanım, öyle bir şey yok. Yani şimdi -biraz önce hayvancılıktan arkadaşlar bahsetti- çok sembolik yemler ya da sembolik rakamlar var ama şu anda ilaçla, tohumla, gübreyle, traktörle yani ekmek teknesi olan traktörüyle ilgili çiftçinin herhangi bir çözüm noktası yok yani ne yapacaklarını bilmiyorlar; tohumu tarlaya atacaklar, mısır ekecekler, pamuk ekecekler, şu anda çaresizlik içerisinde kıvranıyorlar. Şöyle, 2021 yılında bu sektör, tarım sektörü 402 milyar gayrisafı yurt içi hasıla elde etmiş, yaklaşık 57-58 milyarını bu bölgeden elde etmiş. Dolayısıyla bu bölge çok ciddi bir bölge; buraya -yetkililer burada, sizler buradasınız- acilen el atmak lazım, çiftçisinden ziraat mühendisine, zirai ilaç bayisinden tohum bayisine kadar orada olan bu sektörün içerisindeki tüm paydaşların çözümüne çare olmak lazım. Çiftçi gidiyor, tohum alacak, gübre alacak belki, gerekli desteği görmeyince şehre gidiyor, açık dükkân yok yani zirai ilacını, tohumunu temin edecek bir işletme yok, depremden dolayı yıkılmış; yeni bir yer arıyor, sağlam bir yer yok; konteyner arıyor -konteyner içerisinde iş yapacak- bunu da elde edemiyor; burası çok önemli, bunu buradan bildirmek istiyorum.

Yine, genel anlamda, bugünkü konuyla ilgili şunları söylemek isterim: Dedğimiz gibi, bu kanun elbette önemli. Bir süre önce basına sızdırılan ama hiçbir kurum ve kuruluşun da görüşü alınmadan buraya alelacele getirilen bir kanun. Vallahi uygulandım, gözlerim yaşardı, Tarım Komisyonu olarak beş sene 3'üncü defa Tarım Komisyonu olduğumuzu hatırlıyoruz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – 9'uncu toplantımız.

AYHAN BARUT (Adana) – Tali olarak toplanmış olabiliriz ya da belirli aralıklarla bir araya gelmişiz ama esastan görüştüğümüz bu 3'üncü kanun teklifi.

Sizin iktidarınız, AKP iktidarında olduğu gibi bir gelenek hâline geldi torba yasa; içerisine ne bulunuyorsa konuluyor, tıkıştırılıyor, tarımla ilgili bölümler de oralarda oluyor. Yani tabii ki oradan da tarımla ilgili geçiyor ama eğer bir ihtisas komisyonuyorsa burası, uzman bir komisyonsa tarımı ilgilendiren konuların buradan geçmesi lazım, bizlerin değerlendirmesi lazım, eksiklerini gediğini burada tamamlamamız lazım, bizim bu Komisyon olarak konuşup ondan sonra Genel Kurula götürmemiz lazım. Ülke de bizim tarım da bizim çiftçi de bizim, sorunlar hepimizi ilgilendiriyor ama gördüğümüz bu teklifte çok sakıncalı, yanlış şeyler de var, eksik işler de var. Geneli doğru olmakla birlikte içerisinde

çok eksik olan, yanlış olan, olmaması gereken, çıkarılması gereken maddeler var. Kaş yapayım derken göz çıkarmayalım diyorum, yine bir yanlışla imza atmayalım, hepimizi derinden sarsan büyük yanlışlarla dolu bir yasal sorunlama bu sorunları biraz daha derinleştirir. Biz çözüm istiyoruz, çiftçi çözüm istiyor, ortak uzlaş, ortak akıl paydasında toplanırsak bu işi çözebileceğimizi düşünüyorum.

Bir de yine, deprem yaralarını sarmak için bir taraftan uğraşırken -şimdi, bugün de burada biraz önce de söylediğim gibi- Tarım ve Orman Bakanlığı kimseye sormadan bir kanun teklifi getiriyor, bir torba yasayla değişiklik yapmak istiyor. Bu teklifin içerisinde sözleşmeli üretim, zorunlu üretim ve buna bağlı denetimler öngörülüyor. Bunların eleştirilecek yönlerini bir kenara bırakalım, biraz sonra maddelerde konuşacağız. Madem böyle bir adım atılıyor, o zaman Bakanlık bir açıklama yapıyor, 1.200 kişilik komik bir kadro sayısı da ne oluyor yani? Şimdi, biraz sonra ürün planlama, sözleşmeli üretim, izin alma... Hangi kadroyla planlama yapacaksınız? Yani teknik anlamda kadro hangi bakanlığın yapısıyla, düzeniyle, hâkimiyetiyle... Dolayısıyla bu kadar alanda tarımda atama bekleyen on binlerce ziraat mühendisi var, gıda mühendisi var, su ürünleri mühendisi var, balıkçılık teknoloji mühendisi var, orman mühendisi var, veteriner hekimler, teknikerler, teknisyenler varken, bunlar “müjde” diye bir karar beklerken yani bu tarımda yeterli sayı mıdır Sayın Başkanım? Bakan Yardımcısı da burada. Dolayısıyla bunları değerlendirmek lazım. Yani ben şunu söylemek istiyorum: Çiftçiye dinleyin, çiftçi örgütlerini dinleyin, ziraat odalarını dinleyin, Ziraat Mühendisleri Odasını dinleyin yani üniversitemizi dinleyelim. Bu konuyla ilgili alelade yani gazetelerde okuduğumuz dışında bir bilgiye sahip olmadan geçen hafta, üç beş gün önce gördük ve şimdi buraya geldi. İşte, üç beş günlük çalışmalarla, biz kendimiz odalarla, çiftçilerle yaptığımız konuşmalarla elde ettiğimiz dokümanlarla konuşuyoruz; bu doğru bir yöntem değil, bunun hiç değilse bundan sonraki süreçte -inşallah önümüzdeki dönemde iktidara biz geliyoruz- böyle olmadığını biz göstereceğiz, anlatacağız, nasıl yönetilir, nasıl...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İnşallah dememi çok bekliyorsun ama...

AYHAN BARUT (Adana) – Yok, kesin, kesin. Yani buradaki telaşı da anlıyorum yani biraz da onun etkileri var herhâlde biraz önceki tartışmada da.

Özetle, Sayın Başkanım...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan Yardımcısı gülüyor yalnız, çok hoşuna gitti.

AYHAN BARUT (Adana) – Gülsün yani gülme komşuna, gelir başına. Yani o biliyor, gerçeği biliyor o, neyin ne olacağını biliyor; ondan dolayı gülsün.

Dolayısıyla bunları göz ardı etmezsek iyi olur diye düşünüyorum. Diğer konuşmalarımda, maddelerde çekincelerimizi, önerilerimizi, tavsiyelerimizi yapacağız diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler Ayhan Bey.

Cengiz Bey...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle, depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralı vatandaşlarımıza da şifalar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, hem Komisyonumuzun üyesi hem benim de mevkidaşım olarak Ziraat Odası Başkanlığı yapmış, Adıyaman’da Pazarcık merkezli depremde hayatını kaybeden Yakup Taş kardeşime Allah’tan rahmet diliyorum; gerçekten çok emeği geçen bir arkadaşımızdı, buradan rahmetle anıyorum.

Aynı zamanda, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, kadınlarımızın da bu gününü yürekten kutluyorum. İnşallah, kadınlarımızın hiçbir alanda, hiçbir şekilde özgürlüklerinin kısıtlanmadığı bir ülkede yaşamaları tek dileğim.

Değerli Başkanım, Tarım Komisyonu olarak Orman Kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapacak bir kanun çalışması yapıyoruz; her zaman olduğu gibi yine bir torba kanun teklifi. Bir defa, bu kanun yapma tekniğinin faydalı olmadığını, sorunlara çözüm üretemediğini belirterek sözlerime başlamak istiyorum. Burada özellikle ormanlarımızla ilgili hem ormanlara dökülecek bazı zararlı maddelerin ya da ormanlara zarar verecek fiili uygulamaların önüne geçilmesi, bununla ilgili cezaların artırılması, müeyyidelerin artırılması söz konusu iken bir de bakıyoruz ki hususi ormanlarda 3 hektarın altındakilerin orman dışına çıkartılmasıyla ilgili bir kanun teklifi de geliyor. Değerli arkadaşlar, zaten iktidarınızda tarihte olmadığı kadar fazla miktarda ormanlarımızı yaktınız yani bunu buradan üzümlük söylüyorum, eğer aksini iddia eden varsa da zaten geçen yıla bakmak yeterli. Burada ben isterdim ki öncelikle orman yangınlarını önleyici tedbirlerin artırılacağı kanun maddeleriyle gelinmeliydi, yangınlara müdahale edecek oradaki alet ekipmanın hangi şartlarda nasıl oluşturulacağıyla ilgili bir kanun teklifiyle gelinmeliydi ama maalesef bunlar olmadığı gibi şimdi, ormanda açılan maden ocaklarının tekrar düzeltilmesiyle alakalı yani ihya edilmesiyle alakalı bir madde getiriyorsunuz, buradaki sorumluluk belediyelerdeyken özel sektöre de burada maden ocaklarının doldurulmasıyla, düzenlenmesiyle ilgili bir teklif getiriyorsunuz. Burada şu çekinceyi koyuyoruz: Değerli arkadaşlar, özellikle yer altı su kaynaklarına zarar verecek herhangi bir maddenin o maden ocaklarının doldurulmasıyla ilgili kullanılmasının sakıncalı olduğunu düşünüyoruz. Burada siz hem bu tip atıklar ormana atıldığında cezayı öngörüyorsunuz ama aynı zamanda bu tür kimyasalları, özellikle deprem bölgesinde hepimizin de şahit olduğu bu yıkılmış binalardaki asbesttir, plastiktir vesair başka kimyasalları içeren malzemelerin de maden ocaklarına doldurularak yer altı sularını ve ekosistemi bozacak bir teklifle geliyorsunuz; bunu kabul etmemiz mümkün değil. Özellikle buradan bir daha söylüyorum, ne 1 metrekaare ormanın orman dışına çıkartılması ne de bu maden ocaklarına doldurulacak malzemelerin, nevinin belirlenmeden bu kanunun yapılması bence ormanlarımıza çok büyük zarar verecektir. Vakit erkenken bu teklifi kanun maddesinden çıkartın, oraya ek yapılsın. Maden ocaklarına doldurulacak, dökülecek malzemelerin de hangi özellikte olması gerektiğiyle ilgili bu maddeye bir ek yapılması gerekir diye düşünüyorum.

Tarımla alakalı... Değerli arkadaşlar, yirmi bir yılın sonunda bizim planlı tarıma geçilmesi gerekir, tarımda havza bazlı desteklerin olması gerekir dediğimiz noktada hep kulaklarınızı tıkadınız; “Tarımda sıkıntı yok.” dediniz, “Üretimde sıkıntı yok.” dediniz, iktidarınızın son günlerine yaklaştığınız yirmi birinci yılda planlı tarım ve sürdürülebilir üretim iddiasıyla bir kanun getirdiniz. Planlı tarımı burada dillendirmeniz bizi de çok mutlu etti çünkü çok önemli planlı tarım ama bugüne kadar yaptıklarınızla bugün bunun seçime dönük bir aktivasyon olduğunu söylemem gerekiyor. Geçmişte de buna benzer bir takım iddialı söylemlerle tarımdaki üretimi artıracağınızı iddia ettiniz ama maalesef üretimi artırma noktasında çiftçilerimizi zarar ettirecek, çiftçilerimizi tarımdan uzaklaştıracak birtakım uygulamalarla istediğimiz seviyeye gelemediğimizi de burada söylemek isterim.

Değerli arkadaşlar, tarımda öyle bir yapınız var ki tamamen piyasada ihtiyaç duyulduğunda fiyatları artan, arz talebe göre fiyatları artan ürünler olduğunda çiftçiye mağdur edecek, üretimden uzaklaştıracak, üretimden çekilecek önlemleri alıyorsunuz. Biz yıllarca -haklı olarak- ihracatın artması gerekir ki tarımsal üretimimiz buna paralel olarak artsın iddiasında bulunurken siz hep ithalat sopasıyla iç piyasadaki fiyat artışını baskılayacağınızı düşündünüz, çiftçiye mağdur ettiniz. Geldiğimiz noktada, geçtiğimiz yıllarda soğanın, patatesin ihracatını yasakladınız. Bugün soğanın, patatesin fiyatlarının talep artınca yine tüketicilerin belki de ulaşamayacağı seviyelere gelmesine de neden oldunuz çünkü üretim azaldı, çiftçilerimiz üretimden uzaklaştı. Limonun ihracatını yasakladınız değerli arkadaşlar.

Ben bir çiftçiyim, her zaman da çiftçilikle övünüyorum. Siz belki mevsimsel üretimi yapılan tarla bitkilerinde planlama yaparak sezonluk olarak ihtiyaçları belirleyip bunun üretimini artırabilirsiniz yani bu önemli ama insanlar size niye güvenmiyor biliyor musunuz? Çok yıllık bitkilerin, özellikle limon gibi çeşitlerin hâlâ dalında kaldığı bir dönemi yaşıyoruz. Yani ne demek istiyorum? Siz daha elinizdeki yirmi bir yıldaki verilerle ne kadar üretimi olduğu belli olan ürünlerde çiftçilerimizi mağdur ediyorsunuz. Bugün, üzülerek söylüyorum, Erdemli’de, limonun başkentinde çiftçilerimiz 8,5-9 liraya limonu depoya mal ettiler, bugün 4 liraya limonlarını satamıyorlar. Yani burada şu anda yüzde 60’a yakın limon dalda duruyor, çiftçilerin yüzde 30, yüzde 40 seviyesinde limonu depolarda bekliyor ama alıcı yok. Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, siz limonun ihracatını yasakladığınız dönemde de o zamanki Sayın Bakana da rica etmemize rağmen ihracat yasağıyla ilgili ısrar ettiniz, ihracatçılarımız yurt dışındaki pazarları kaybettiler, tekrar o pazarlara girmek mümkün olmadı. Bugün limona talep gelmeyince Erdemli’deki, Mersin’deki, Adana’daki limon üreticilerimiz inim inim inliyor. Bu limonu üretirken çiftçiler Erdemli’de dekara 2 bin lira civarında su parası ödüyorlar, sadece Sulama Birliğine. Dolayısıyla burada geldiğimiz an itibarıyla tarımı getirdiğiniz nokta bu. Domates üreticisi hayatında ilk defa ihracatın yasaklandığı bir süreci yaşadığı geçen sene memlekette. Allah’tan, tekrar yasak getirdiniz, gelen tepkiler neticesinde o yasak kararını geriye çekmek zorunda kaldınız. Değerli arkadaşlar, böyle kararsızlıkla, ne yapılacağı belli olmayan tarımsal faaliyetlerle ya da tarımsal üretimi artırma çabasıyla bu işi düzeltemezsiniz. Şunu söylemek zorundayım: İstikrarlı bir tarım politikası oluşturamazsanız biz her zaman ihtiyaç duyacağımız, stratejik öneme sahip ürünleri bile bu ülkede artık üretemeyeceğiz, ürettiremeyeceğiz.

Değerli arkadaşlar, şimdi, söylenecek çok şey var. Özellikle, deprem bölgesine hepimiz gittik, Tarım Komisyonu üyesi Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarla da gittik. Değerli arkadaşlar, şimdi, orada öyle şeyler gördük ki özellikle Kahramanmaraş, Gaziantep, ve Hatay’daki üreticilerimizin tamamına yakını taban suyuyla üretim yapmaya çalışıyor, çok derin kuyulardan su çekiyorlar, elektrik paraları başına bela çiftçilerin. Zaten taban suyuyla üretim yapılması -işte, az önce Sayın Bakan Yardımcısı da Konya’daki obruklardan bahsetti- iklim krizi yaşadığımız, kuraklık yaşadığımız bu dönemde akıl alır gibi değil. Değerli arkadaşlar, şimdi, orada depremzede -arkadaşlarım söylediği için söylemiyorum- ekim dikim sezonuna başlayacak ama depremden dolayı derin kuyularının zararının ne boyutta olduğu, su verip vermeyeceğiyle ilgili bir belirsizlik var; elektrik trafoları göçmüş, elektrik borçları var. Sulamayla alakalı, çiftçilerin oradaki tesisleri henüz ekim dikime hazır değil. Dolayısıyla, bu çok önemli.

Aynı zamanda -şimdi, burada kanun teklifinde de var- TÜKAS’a yani Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi’ne geçilmesi de söz konusu. Şimdi, ÇKS’de yapılan bir yanlış var. Değerli arkadaşlar, biz 2 noktada bu konuyu ele almalıyız; tarımsal üretimimizi belirleyecek, kayıt altına alacak bir sistemi, aynı zamanda, şu anda uygulanan ÇKS’yi de, çiftçiyi de, üretimde olan çiftçileri de buna entegre edecek bir kanunu getirmemiz lazım yani uzaktan algılama sistemiyle alanları, boş alanları tespit edebilirsiniz, hangi çeşit ürün ekiliyor dikiliyor, onu tespit edebilirsiniz ama bunun sağlıklı kaydına; kim tarafından, nasıl üretiliyor, bunun kaydına ancak ziraat odalarına kayıt yaptıran çiftçileri entegre ederseniz sağlıklı sonuca ulaşabilirsiniz. Bu anlamda da hem gerçek çiftçi varlığımızı, sayımızı ortaya çıkarmış oluruz hem de ona entegre, uzaktan algılamayla tarımsal üretimimizi belirleyebiliriz, hangi alanlara ne destek verebileceğimizi bu anlamda belirleyebiliriz.

Ben sözümü fazla uzatmayacağım ama şunu da söyleyerek sözümü bitirmek istiyorum: İktidarınızın 21’inci yılında planlı tarımla alakalı bir konuyu gündeme getirdiniz. Bu bile sevindirici diyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ediyorum. Sonu çok güzel oldu.

Orhan Bey...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, arkadaşımız gitti ama bu Komisyonda bugüne kadar olmayan bir şey oldu, hepimize bir küfür edildi. O yüzden, arkadaşımı sözlü olarak kınıyorum. Sözüğü geri almayı bile zorla yapmış olması da gerçekten üzücü, onu özellikle söylemek isterim. Ama tabii, bizim hukuki haklarımız saklı olacak. Olmuştur, eleştirmişizdir birbirimizi ama bireysel hakaret meselesi ya da küfür meselesi olmamıştır.

Ben de özellikle bu deprem bölgesinden başlamak isterim. Şunu çok net söylemek lazım: Yaklaşık yirmi iki gün aynı noktada görev yaptık, orada durduk, tarımda ne kadar hazırlıksız olduğumuzu çok net bir şekilde orada gördük. Yem talebi oldu insanların ciddi anlamda, sürülerin bir kısmı kayboldu, enkaz altında kaldı, sürüler yaşamını yitirdi, kalanlarını yaşatma çabasına girildi ama ne yazık ki yem olmadığı için hemen sattılar. Zaten bir tarafta insanların can telaşı vardı; ağıllar yıkılmıştı, ahırlar çökmüştü, hayvan çadırı bulamadık yani hemen onları çadır altına koyacak bir sistem, bir yardım ne yazık ki gelmedi, çok az geldi, olanlar da ihtiyacı karşılamadı, süreç içerisinde karşılamaya çalıştık. Kısaca, hayvancılıkla uğraşan insanlarımızın çok büyük bir kısmı hayvanlarını sattı ve üretimden uzaklaştı. Kalanlar var mı? Var. Yem yetiştirilmeye çalışıldı ama yetiştirilemedi. Oysa bakıldığında Tarım Kredi Kooperatifleri, Toprak Mahsulleri Ofisi gibi kurumlar, özellikle Tarım Kredi Kooperatifleri depremden birkaç gün önce Bozüyük'te altın madenini kahramanlıklar yaparak açtılar ve üretim yapacaklarını söylediler, milyar dolarlardan bahsedildi. Tarım Kredi Kooperatifleri, kapılarını açık tuttular ama "Paramız varsa size yem, ilaç vesaire veriyoruz." dediler. Bugün, daha biraz önce aldığım haberi paylaşayım sizinle: Buğdayın kardeşlenme dönemi, arpanın kardeşlenme dönemi; gübreye ihtiyaç var. Hangi gübre? Azotlu gübre. Ne yazık ki şu anda hiçbir yerde gübre bulamıyorlar yani Hükûmete düşen görev, özelleştirilmiş olan gübre sektörünün ilgili kurumlarına derhâl, hızlıca bir uyarıda bulunmak; o bölgeye gübre yetiştirsinler. Bakın, paradan bahsetmiyorlar, insanlar alacaklar, öyle veya böyle, paraları olsa da olmasa da bulup alacaklar ama şu anda gübre sevkiyatı yok. Biraz önce aradılar, arada. Böyle bir sorun yaşıyoruz.

Yem sorunu çözülemedi, çözülmesi de mümkün değildi çünkü 10 milyonun üzerinde küçükbaşın, 2 milyonun üzerinde büyükbaşın, 38 milyon dönüm alanın, tarım alanının olduğu bir bölgeden bahsediyoruz ve gerçekten üretimde gayrisafı milli hasılaya ciddi katkısı olan, bütçeye katkısı olan önemli bir bölge.

Arkadaşlarım söyledi ama ben de söyleyeyim, söylemek lazım: Çok büyük oranda -tek tek saymadık, Tarım ilin, ilçelerin yapmış oldukları hasar tespit raporlarını hâlâ bekliyoruz- ciddi anlamda traktör enkaz altında kaldı; tarım makineleri, mibzeri, gübre atma makinası, diğer mekanizasyon enkaz altında kaldı; yemeği, arpası, mısırsı enkaz altında kaldı; yetmedi, silolar, özellikle hububat siloları mısır, arpa, buğday gerçekten günlerce yerde kaldı arkadaşlar; günlerce, günlerce. Nurdağı'ndan bir örnek vermek isterim -bu Komisyonda olan arkadaşlarım mutlaka biliyorlardır- Nurdağı'nda çok önceki yıllardan Amerikan menşeli bir hububat silosu var, hemen bitişiğine yeni yani bu iktidar döneminde yapılmış lisanslı depoculuk var. Lisanslı depoculuğun hemen hemen silolarının hepsi dağılmış ama yıllar önce Amerikalıların yapmış olduğu o silolar sapasağlam duruyor. Fotoğrafi bende var. Toprak Mahsulleri Ofisi neden devreye girmede? Gözümün önünde yüzlerce ton arpa, mısır yarı fiyatına, bedavaya başka sektörlerle, yem sektörlerine gitti arkadaşlar, gitti; aynen büyükbaş ve küçükbaşta olduğu gibi. 40 bin lira değerindeki, 50 bin lira değerindeki damızlık büyük inekler, süt sığırı ne yazık ki 10 bin liraya, 15

bin liraya satıldı. Küçükbaş, kasaplık olmayan yani damızlık olan -hatta eş zamanlı doğum yaptılar hayvanlar stresten- keçileri, koyunları -gözlerimle gördüm arkadaşlar, gözlerimle- 3 bin lira, 3.500 liraya satılması gereken damızlık anaçları 1.000 liraya, 1.500 yüz liraya cepler geldi, topladı, gitti.

Peki, TİGEM neredeydi arkadaşlar? Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü ne yapar? Toprak Mahsulleri Ofisi ne yapar? Hani, arkadaşlarım diyor ya, keşke bugün burada depremin yarattığı sorunları tartışabilseydik ve mümkünse yapacaklarımızı yapmak için bir çaba sarf etseydik. Bürokratlar da burada; arkadaşlar, sizlere de özellikle söylemek istiyorum: Biliyorum, elinizde bir şey yok; biliyorum, Bakan ne emrederse onu yapacaksınız ama yine de duyarlı olmak lazım. Öylesine ağır tablolar yaşandı ki orada. Şu anda çiftçinin barınacağı konteyneri yok mesela, hâlâ hayvanını koyacağı bir çadırı yok. Elbette olanlar var, elbette gidenler olmuştur; biz “Bütününle, bütün çiftçi, bütün tarla, bütün her şey açıkta.” Demiyoruz ama bir tek kişi bile “Benim hayvan çadırım yok, benim hayvanlarım soğuktan ölüyor.” diyor... Ki özellikle söylemek isterim: Nurhak eksi 15 derece arkadaşlar, eksi 20 derece; Elbistan, Gökse... Hepiniz biliyorsunuzdur oraları. Sayın Başkan, keşke Komisyonu hızlıca toptasaydı, oraya dair gözlemlerimizi, oranın sorunlarını gündeme getirseydik; hatta orada yapsaydık Komisyon toplantısını, orada birlikte ve çözüm üretmek için bir çaba içerisinde olabilseydik.

Arkadaşım söyledi, söylemedikleri var. Hatay’ı biliyorsunuz, Hatay’ın iki temel özelliği var; birincisi, ihracatçı olması, lojistik ve ihracatçı tüccarların olması ikincisi, narenciye. 200 bin ton narenciye Hatay’da depolardaydı arkadaşlar; 200 bin ton. Bu 200 bin ton narenciyeyi o tüccarların oradan çıkarıp, işleyip satmaları gerekiyordu değil mi? İnsanlar öldüler arkadaşlar, tanıdığım bir tüccarın ailesinden 24 insan kaybettik, 24 insan; 1 aileden, sadece 1 aileden. Şimdi, siz o insanın depoyu, portakalı, mandalınayı mı düşünmesini istersiniz yoksa ölümlerinin arkasından ağlamasını mı? 200 bin ton narenciye ne yapıldı biliyor musunuz? Hızlıca Hatay’da ihracat yasaklandı, Hatay ilinden ihracat yasaklandı arkadaşlar. Tüccar ya da ürün sahibi; depo eğer ayakta kaldıysa, duvarları yıkıldı, tamamen çökmediyse o ürünlerini depodan çıkaracak, o enkazın içinden nakliye bulacak, onu Mersin’e gönderecek, Mersin’de başka bir depo ve işleme yeri bulacak, o işleme yerinde onu paketleyecek, ambalajlayacak, sonra da oradan ihracata gönderecek. Arkadaşlar, sizce bu, deprem enkazından sonra, depremin acı tablosundan sonra neyi ifade eder, o insan acaba hangi duyguyu hisseder? Empati yapmamız gerekiyor değil mi arkadaşlar?

Erzin... Erzin’deki 100 bin ton limonu kimse gidip almıyor dışarıdan. Niçin? Çünkü o bölgenin bütün malını Hataylı tüccarlar alıyordu, Hataylı tüccarlar çökünce bölge de çöktü. Önceki Bakan Covid döneminde toplamıştı büyük alışveriş merkezlerinin sahiplerini “Gıda krizi olacak; depolarınızı doldurun, stoklayın. Sakın ha, gıda krizi yaşanmasını istemiyorum.” demişti. Gıda krizinin de ne anlama geldiğini artık yeniden konuşmak lazım belki. Ama arkadaşlar, yapamaz mıydı yani Tarım Bakanı derhâl o büyük şirketlere, kabzımallara, tüccarlara bir öneride bulunup -biz bulunduk, anlattık ama Bakanın söylemesi başka- o ürünler derhâl tüketime açılmaz mıydı, ülkenin diğer bölgelerine gönderip dağıtılamaz mıydı? Toprak Mahsulleri Ofisi, TÜRKŞEKER, Tarım Kredi Kooperatifleri... Ne zaman çiftçinin yanında olacağız, ne zaman bu tür ağır tabloların olduğu zamanlarda bu acıyı, yoksulluğu ve çaresizliği daha iyi paylaşıp o insanların acısını, yoksulluğunu, zorluğu en aza indirmeye çalışacağız? Ne zaman? Bundan daha büyük bir ders olur mu? Bundan daha büyük bir dayanışma dönemi olur mu? Ha, “dayanışma” derken hakkı teslim edeyim. Değerli arkadaşlar, halkımıza sonsuz teşekkür ediyorum, Türkiye Cumhuriyeti’nin halkına, milletine sonsuz teşekkür ediyorum; inanılmaz yardımlar yaptılar. İlk gün ekmek yoktu arkadaşlar, can telaşı vardı ama ekmek yoktu; iki günün ardından ekmeklere ulaşabildi insanlar ama can telaşıyla konuşulamadı, o kadar ağır bir travma vardı ki yapılamadı hiçbir şey ama müthiş bir yardım geldi 3’üncü günden sonra; inanılmaz, inanılmaz yardım geldi. Bu yardımı yapan kurum, kuruluş, kişi, şirket, kimse; hepsine sonsuz teşekkür ediyorum. Bu ülkenin milletinin ne kadar

güçlü olduğunu ortaya koydular. Samimi bir eleştiriyle, siyasetin de devletleşmiş iktidar yapısının da üstünde yani devletin de üzerinde, siyasetin de, iktidarların da, hepimizin çok çok üstünde inanılmaz bir dayanışma örneği sergilediler. Bu cümleyi de çok içim acıyarak söylüyorum: Eğer halkımızın -bizatihi biraz önce söylediğim- dayanışma kültürü olmasaydı birçok insanımız enkazdan yaralı veya sağ kurtulmuş ama soğuktan hayatını kaybetmiş olabilirdi. Battaniyeler, yorganlar, inanılmaz bir şekilde gelen o yardımlar için bu halkın gücünü ve bu halkın aslında ne kadar da merhametli, ne kadar da duygusal, ne kadar da aslında barışçıl olduğunu ortaya koydu. Bir kez daha, hepimiz orada kendimizi ve vicdanımızı sorguladık “Acaba bu toplumdaki itişme, kakışma ve ayrışmayı kim yapıyor? Kim yapıyor?” diye defalarca kendimize bu soruyu da sorduk.

Sadece bu mu? Değil arkadaşlar elbette, elbette değil. Bu deprem sürecinde, değerli arkadaşlar, kayyum gördük biz, kayyum. Evet, değerli arkadaşlarım, kayyum gördük. Yardım yapan bir grup gönüllünün yaptığı yardımlara el konuldu arkadaşlar. Çok üzüldüm. Bizzat oradaydım, merak ettik, o kayyum konulan yere çağırdılar beni gittim, 200’ün üzerinde tam silahlı, âdetâ uluslararası bir savaşa gider gibi donanımlı askerler geldi. Ne zaman? 14’ünde. Deprem ne zaman olmuştu? 6’sında? Sorduk: 6’sından itibaren neredeydiniz? Neredeydiniz değerli arkadaşlar? Eğer o kadar asker hızlıca enkaz bölgesine girmiş olsaydı, elbette inanıyoruz ki çok daha fazla insanımızı o enkazlardan sağ salim kurtaracaktık.

Yetmedi arkadaşlar; gönüllü gelen doktorların hazırlamış olduğu konteyner muayenehanelere el konuldu arkadaşlar. Ne zaman? Beş gün sonra. Niçin? “E, artık biz yaparız; Kızılay ya da Sağlık Bakanlığı.” E, dört gün önce? Yoktunuz. 2 örnek vereceğim. Birincisi, değerli arkadaşlar, Kahramanmaraş’a Cumhurbaşkanımız gezi için geldi; Kahramanmaraş Havaalanı’na Cumhurbaşkanının geldiği gün İl Koordinasyon Kurulu tırı kuruldu arkadaşlar; İl Koordinasyon Kurulu tırı. Ziyaretler yapıldı, ayrıldı Cumhurbaşkanı, ertesi gün İl Koordinasyon Kurulu tırı oradan kaldırıldı. Bir başka örnek Nurdağı’ndan değerli arkadaşlar. Bundan birkaç gün önceydi, yakın tarih, bir hummalı çalışma, inanılmaz hummalı bir çalışma, yüzlerce kamu görevlisi, yüzlerce. Halk merak etti “Neden? Ayın 6’sında, 7’sinde, 8’inde, vesaire olmayan bu kamu yetkilileri, görevlileri, askeri, polisi, emniyeti, bakanlıkların ilgili temsilcileri, acaba ne olmuştu da Nurdağı’na günlerden sonra gelmişlerdi?” Evet arkadaşlar, yine Cumhurbaşkanının ziyareti için gelmişler. Ve yine o soruyla karşılaştık “Niye 6’sında, 7’sinde, 13’ünde, 12’sinde yoktuk?” Biliyorum. Neden yoktuk arkadaşlar, neden? Bakın, şurada elimde bir tane belge var, ne zaman çıkmış bu belge biliyor musunuz? Cumhurbaşkanı kararı değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanı kararı. Karar tarihi 5 Şubat 2022 yani tam depremden 1 yıl 1 gün önce. Karar sayısı 5175. “Hatay İli, İskenderun İlçesi, Meydan, Cumhuriyet, Modernevler, Numune, Pınarbaşı ve Esentepe mahallelerinde bulunan bazı alanların riskli alan ilan edilmesi hakkındaki 16/9/2013 tarihli ve 2013/5382 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının yürürlükten kaldırılmasına, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesi gereğince karar verilmiştir.” Şöyle açıklayayım, belki metni tam okuyunca anlaşılmamış olabilir: Riskli bölgeleri ilan etti iktidar, o riskli bölgelerde ya kentsel değişim ya kentsel dönüşüm yani o risk altında olan yerlerde depreme dayanıklı yeni inşa gerekiyor. Cumhurbaşkanı kararıyla Hatay’daki o mahallelerde riskli alan kararı kaldırılmıştır arkadaşlar ve 1 yıl 1 gün sonra bu kararın neye ve niçine, ne anlam taşıdığını sizlerle paylaşmak isterim. Elbette yorum sizin.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kanuna da geleceksiniz inşallah.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Geleceğim sevgili Başkanım. Bunlar önemli gerçekten. Değerli Başkanım, bunu bir insan olarak paylaşıyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Elbette.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Kaldığım yirmi iki günde A, B, C partisi siyaseti meselesi üzerinden hiçbir şeye bakamadım, bakarsam yüreğim yok olsun çünkü bunlar böyle şeyler değil.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Öyle, doğru.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben 1939 Erzincan depreminde enkaz altından günlerce sonra kurtulan birisinin torunuyum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Allah rahmet eylesin.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – 1999 Bursa depreminde ağabeyim deprem kriz merkezinde yirmi gün ama depremden sonra sekiz yıl sürveyan olarak inşaat meselesi üzerinde çalıştı. Yani her şey biliniyor, her şey var, yönetmelikler var, inanılmaz kanunlar yapmışız, yönetmelikleri yapmışız ama iş inşaat meselesine gelince başka bir yere evrilmişiz. Elbette söyleyeceğim çok şeyler var, saatlerce anlatabilirim ama elbette buranın da sınırlı bir zamanı var, onu da kötü niyetle kullanmak istemem kesinlikle.

Kısaca, depremin ağır tahribatının nedenleriyle ilgili birkaç görüşümü paylaşacağım. 1) Değerli arkadaşlar, temel sorun inşaat sektörünün bu ülke için ekonominin lokomotifi olarak görülmesi. Eğer biz yaşam hakkı kutsallığı meselesinden baktığımızda binaları, konutları bir temel insan hakkı olarak görüyorsak -mesela, ben onu çok bekledim, çok bekledim! İstedim ki Cumhurbaşkanı ve Hükümet acil bir karar alsın, bütün müteahhitlik sistemlerinin ciddi anlamda denetleneneğine dair ciddi bir kararname yayınsın, bir anda bunu yapsın- o zaman evet, bu deprem bizim için bir uyarı anlamı taşıyacaktı Başkanım. Ama ne oldu? Hemen arkasından şunu gördük: Orman ve mera alanları imara ya da konutlaşmaya açılabilir. Değerli hukukçu Profesör Kaboğlu bunu çok net bir şekilde ortaya koydu.

Eğer biz bu konut hakkını, barınma hakkını insanlığın bir temel hakkı olarak görürsek, kamu kurumları üzerinden, belediyeler, TOKİ üzerinden bu işi götürebilsek, bununla ilgili Mecliste ya da Cumhurbaşkanlığı noktasında acil, sahici bir karar alırsak bu işi çözeriz. Çünkü değerli dostlarım, değerli arkadaşlar; demiri, lentoyu bağlayan inşaat işçisini suçlayarak -inşaat işçisinin bir kalfası var- kalfayı suçlayarak... Kalfanın bir üstünde mühendisi var, onun bir müteahhidi var, onun üzerinde belediye var, onun üzerinde Bakanlık var. Kanun koyucu kim? Meclis. Uygulayıcı, yürütme kim? Bakanlık, yerelde belediye. Eğer o yönetmeliği, o kanunu uygulamıyorsa, eksik varsa, yeterli denetim yapılamamışsa o hepimizin suçu arkadaşlar. Yani bu depremde hepimiz suçluyuz biraz, hepimizin sorumluluğu var ama en büyük sorumluluk kanunu uygulayamayan, denetimde ciddi sorunlar yaşayan anlayışta. O da niye? Siz eğer inşaat sektörünü bir ticari sektör olarak görürseniz, ekonominin bir lokomotifi olarak görürseniz, yerelde de bu süreç başka ilişkilere dönerse, 8 kata 10 kat, 7 kata 11 kat meselesine dönerse, ülkenin, ekonominin çarkının buna bağlı olduğunu görürsek oradan hiçbir şey üretemeyiz. Ne yazık ki canlı tabutlarda yaşadığımızı herkesin bilmesi lazım.

Deprem gerçek ama beton, ama sistem öldürür. O yüzden, deprem biraz politiktir diyorum; hatta biraz değil, fazlaca siyasidir diyorum. Hiç var mı 2'nci kata çıktığı hâlde 2'nci katta incelenip demiri uygun bağlanmadığı için, çimentosu uygun yapılmadığı için yıkılan, durdurulan, yok edilen bina var mı arkadaşlar? Çok istisna olabilir. 26 milyon adet bina stokundan bahsediyoruz. Her yıl yüz binlerce, 1 milyon civarında bina üretiliyor bu ülkede. Hiç mi yok? Hepsini mi dört dörtlük? Bir yıl önce Pazarcık'ta Sağlık Bakanlığı hastane yapmış arkadaşlar, bir yıl! Yaptığı yer birinci sınıf tarım alanı, birinci sınıf tarım alanı! Bir yıl geçti ve deprem oldu. Depremden önce, toprağın içine gömülen alt katlardan elektrik motorlarıyla su çekiliyor, su çekiliyor arkadaşlar! Depremde içi darmadağın. Ben içini görmedim, haksızlık etmek istemem ama hastanenin içinde hiçbir işlem yapılmadı, hastanenin

dışındaki çadırlarda hizmet verildi. Bir yıl arkadaşlar, bir yıl, bir yıl! Devletin kurumu. Güzel örnekler de var, TOKİ. Yapılıp hiç çatlamayan yerler de var ama hepsi öyle olmalı, hepsi, hepsi! Üzgünüm bunları konuşmak zorundayız.

Başkanım, özür diliyorum yani kusura bakmayın ama eğer biz gerçekten dertlerimizi, birbirimizi anlayabilirsek geleceğe dair insanca, daha mutlu, daha müreffeh, daha güvenli, daha dirençli, deprem gerçeğine daha mukavemetli kentleri örebiliriz ve insanlarımızı on beş gün sonra enkazdan çıkarıp onu bir kahramanlık öyküsü, bir başarı öyküsü olarak değil, depremde bütün binalar sallandığında kimsenin hayatını kaybetmediği o başarı öyküsüne dönüştürebiliriz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İnşallah.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bunu dilerim hep birlikte başarabiliriz. Evet, doluyum arkadaşlar, çok şey söylemek istiyorum ama Komisyonun da bir süreci var.

Komisyonu gelince... Değerli arkadaşlarım, böyle bir torba kanun usul açısından -hep söyleriz, yine söyleyelim- kesinlikle doğru olmayan bir yöntemle gelmiştir. Bakıyorsunuz, at yarışlarıyla ilgili alınan kararlar var, ormanla ilgili alınan kararlar var, tarımla ilgili alınan kararlar var ama onların ilgili muhataplarına bakıyorsunuz, ziraat odalarının görüşü yok, Ziraat Mühendisleri Odasının görüşü yok, Orman Mühendisleri Odasının görüşü yok. İlgili bütün birimlerle ilgili... Bilmiyorum, jokeyler, jokey kulüpleri bunun ne kadar içinde bilmiyoruz, eğer içindelerse neden burada yoklar?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buradalar, buradalar.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Buradalarsa bilmiyorum neden bunu anlatmıyorlar? Ama özellikle, Sayın Başkan, üç gün önce geldi bu. Bir tarafta deprem, bir tarafta ülkenin siyasi gündemi ve biz kırk sekiz saattir bununla uğraşmak zorunda kalıyoruz. Bu bir araştırma gerektirir, elbette çalışma gerektirir, önceki kanunlara bakmayı gerektirir, bunun içini açmak gerektirir. Usul açısından gerçekten “Biz yaptık, oldu.” anlayışının devam etmesini doğru bulmadığımızı, usul açısından doğru olmadığını özellikle belirtmek isterim. Anayasa ve Anayasa’ya uyumluluk meselesi üzerinde de Kaboğlu Hocam çok net bir şekilde düşüncelerini söyledi.

İçerik açısından da bu kanunları yapıyoruz ama niye bu kanunları yapma ihtiyacı doğduğuna biraz bakmak isterim. Çünkü içinde biraz öz eleştiri var. “Yapamadık ama ne yapalım, yirmi yıl geçti, e, bugün başlıyoruz.” Bakış açısına bağlı, kıymetli sayılabilir ama yirmi yıldır niye yapmadığımızı da... Değişen bir şey yok çünkü.

Sizlerle tarımla ilgili birkaç veri de paylaşmak isterim çok sıkmadan. Tarımsal gayrisafi milli hasıla 2002 yılında gayrisafi milli hasılanın yüzde 10,2’si iken bugün yüzde 6,5’a düşmüş durumda. Yani gayrisafi milli hasıla oranında ciddi bir düşüş var. 2002 yılında iktidarı aldığınızda yüzde 8,7 büyüme olmuş tarımda ve 2020 yılına kadar... Ne yazık ki 2021 yılında eksi 2,9 bir küçülme var ama 2022 yılında binde 6 oranında bir büyümeden bahsediyoruz. Yirmi yıllık AKP döneminin tarımda ortalama büyüme oranı yüzde 2,5 ama ülke ekonomisinin toplam büyüme oranı 5,4. Yani ülkenin büyüme oranının yarısı kadar tarımsal büyümeyi, tarım sektöründeki büyümeyi görüyoruz ki 2022’de -tekrar edeceğim- yıllık binde 6,1 büyümeden bahsediyoruz. Aynı zamanda, 2022’nin dört çeyreğinin üçünde bir küçülmenin olduğunu sizlerle paylaşmak isterim.

Yine, tarımsal hasılda 23 milyar dolardan 55 milyar dolara bir çıkış var ama geçmiş yıllarda 69 milyar dolara kadar da çıkış var; güzel, kıymetli, önemli. Avrupa’da 1’inciye 2’nciye, dünyada 10’uncuysen 14’üncü sıraya düşmüşüz 2002 rakamlarıyla. Özellikle bu rakamı aldım, çok konuşulan bir rakam değil, bunu paylaşmak istiyorum sizinle: Merkezî hükümet bütçesinde tarımda araştırma geliştirme faaliyetleri için ödenek oranı 2008 yılında 2,82 iken 2022 yılında binde 55’e düşmüş

arkadaşlar, sekizde 1'e, dokuzda 1'e düşmüş. Yani iktidarınızın tarımla ilgili getirdikleri ve araştırma geliştirme. Bugün hani "Şunu yapalım, bunu yapalım." diye kanunla getiriyorsunuz ama bir tarafta başka bir hikâye, bir tarafta başka bir gerçeklik var.

Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesi gereği gayrisafî millî hasılanın yüzde 1'inin altında olmayacak biçimde tarımı desteklemeyi öngördünüz, 2006 yılında kanunu çıkardınız, 2007 yılından beri uyguluyorsunuz. Çiftçinin sizden alacağı tam 471 milyar 124 milyon lira. Yani o destekleme de ne yazık ki yapılamamış. Bunun özellikle üzerinde durmak lazım. Birazdan maddelerde tartışılacak, planlama yapacağız ama Bakana sormadan hiçbir ekim yapamayacaksanız meselenin özü tam buradadır. Dünyada planlama vardır, biz de planlamayı her zaman öneririz, isteriz ama bu planlamanın özü toplumun arz talep meselesini, ülkenin stok ihtiyaçlarını birlikte tutarak aynı zamanda ihracat, yurt dışı ticaret alanını da öngörerek destekleme politikalarıyla bunu sağlamak gerekir. Bunu yapmayarak -Bakana anlattığım için anlatıyorum- Bakanlıktan izin alacaksınız. Benim şimdi 100 dönüm yerim var, 10 dönümüne domates ekmek istiyorum, 80 dönümüne buğday ekeceğim. 10 dönüm için izin almak zorundayım. Nasıl olacak bu iş? Geçtim. Yani bu destekleme rakamlarıyla, bu modelle çok net söylüyorum sadece siz değil, hangi siyasal iktidar olursa olsun Türkiye'de planlamayı gerçekleştiremez ama jandarma zoruyla, baskı zoruyla, dayatma zoruyla olabilir; onun da o rejimin adı da başka bir şey oluyor zaten. O zaman orada demokrasiden falan bahsedemezsiniz, çiftçinin ya da bireyin özgür üretme hakkından bahsedemezsiniz. Elbette desteklemelerle ilgili müeyyideler uygulayabilirsiniz. O insan onu kabul ediyorsa ne olacak? "Olmaz, izin almak zorundasın." Doğru değil. O yüzden, özellikle bu destekleme modelinin mutlaka ve mutlaka değiştirilmesini ve bu destekleme miktarlarıyla bugüne kadar yapılamayan şeyin bundan sonra da olmayacağını sizlerle paylaşmak isterim.

Destekleme payımız 2002 yılında merkezî bütçede 1,6 iken 2023 yılında 1,2'ye düşmüş durumda arkadaşlar. Yani bütünüyle nereye bakarsanız bakın gerileme var. Bir başka önemli iş, çiftçiyi tutamazsak tarımı da tutamayız arkadaşlar ama görüyorum ki şirket tarımına doğru ısrarla bir eğilim var. Bu getirdiğiniz yasanın içinde de çiftçiyi robotlaştıran, çiftçiyi modern köleliğe sürükleyen, çiftçiyi fason üretimin bir parçası yapan bir mekanizma var. Bunun için, şunu çok net görüyoruz: İktidara geldiğiniz tarihsel süreçten 2017'ye kadar örneğin buğdayda, arpada, mısırdaki yüzde 120 ile yüzde 143 arasında gümrük vergisi vardı. Nedir gümrük vergisi? Korumacılıktır. Neyi korursunuz? Kendi çiftçinizi, kendi üretiminizi korursunuz. Şimdi sıfır. Kırmızı ette, canlı hayvanda yüzde 150 ile yüzde 225'e kadar gümrük vardı. Şimdi hemen hemen sıfır. Başka? İmtiyazlı sözleşmeler dolayısıyla 8-10 ülkeye istediğiniz gibi gümrüksüz ithalat-ihracat olanağı açtınız; Venezuela -aklıma gelen- Bosna Hersek, birçok ülke. Kabul edilebilir ama bir örnek vereceğim. Örnek söylüyorum, Bosna Hersek'te 200-250 ton ahududu yetiştirilir, 900 ton-bin tona yakın ahududu alıyoruz. Nasıl oluyor bu iş? Uyanık tüccarlar başka ülkeden Bosna Hersek'e, Bosna Hersek'ten gümrüksüz bize kaydırıyorlar. Görüyoruz, farkındayız. O yüzden, siz gümrükleri kaldırırken öbür taraftan çiftçiyi desteklemeyle, planlamayla onun oradan kaybedeceği geliri sağlayamıyorsanız çiftçiyi üretimde tutamazsınız arkadaşlar. Nereden anlıyoruz, şu rakamdan anlıyoruz: 2002'de 2 milyon 700 bin üretici çiftçi ÇKS'ye kayıtlı -beğenmediğiniz sistem- 2 milyon 700 bin! 2002'de o kadar çiftçinin bankalara borcu 2,4 milyar. 2023'te 2 milyon 170 bin çiftçi. 600 bin çiftçi azalmış. Sadece bankalara olan borcumuzun miktarı 348 milyar TL ve sadece bir yılda. 2002 yılında çiftçinin borcunun artışı 176,5 milyar TL. Nereye arkadaşlar? Sadece bankalara, sadece bankalara! İlaç bayisine borç var, gübre bayisine borç var, sulama borcu var, elektrik borcu var.

Arkadaşlar, çok üzüntülüym. Doğru bir iş yaptı Bakan, dedi ki: "Ayni desteklemeleri kaldırıyorum, deprem bölgesinde nakdi destekleme yapacağım." Çok güzel ama keşke -Cengiz Başkanım söyledi ama açmak için söylüyorum bunu- altına bir madde daha ilave etseydi: "Ben deprem bölgesindeki

çiftçilerin desteklemelerini nakit veriyorum ama Devlet Su İşlerinin kayyumlarının ve elektrik şirketi ortaklığındaki firmaların tahsildarlığını yapmayacağım, bu paralardan onlar borçlarını alamazlar.” demeliydi.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yaptık onu.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Demeliydi. Blokeler konuldu, bilmem ne oldu Başkanım. Demeliydi. Yani çiftçi müthiş bir borç batağında. Paylaşmak istedim.

2002 yılında çiftçilerin bankalara olan borcunun tarımsal üretim değerine oranı yüzde 5. Yani çiftçinin toplam borcu, bankalara olan borcu toplam ürettiklerinin, tarımsal gayrisafı hasılanın yüzde 5’ine denk geliyordu; şimdi yüzde 31’ine denk geliyor, yüzde 31’ine! 2002 yılında tarımdaki istihdam ülke toplam istihdamının yüzde 34,9’una yani yüzde 35’ine denk geliyordu, 2022’de yüzde 17,6. Sayısal olarak tarım sektöründe çalışan sayısı 7 milyon 458 binden 4 milyon 948 bine düştü, yaklaşık 2 milyon 510 bin kişi azaldı. Peki nüfus? 66 milyondan değerli arkadaşlar, 66 milyon! Şimdi 85 milyonuz, bunun içinde sığınmacılar yok, diğerleri yok. Tarım BAĞ-KUR’lu sayısı 2002 yılında 900.691 kişi, 2022’de yüzde 43 azalarak 512.966 kişiye düştü. Müthiş bir kayıp, yüzde 50. Tarım BAĞ-KUR’u 2002 yılında brüt asgari ücretin yüzde 16’sı kadar prim öderken 2022 yılında yüzde 33, 2023 yılında yüzde 41’e varan prim ödemek zorunda ortaya çıkan rakamlarda. Tarımda çalışan sigortalı sayısı: 2002 yılında 149.163 kişi, 2022’nin sonunda yüzde 85 azalışla 22.987 kişi. Tabii, burada hiç konuşulmuyor ama mevsimlik tarım işçileri zaten yok, onlar zaten dibin de dibindeler, ne konuşuluyor ne gündeme geliyor ne anlatılıyor ne söyleniyor ama biliniz ki tarımı bekleyen en büyük problemin iş, emek, insan iş gücü olduğunu da mutlaka sizinle paylaşmak isterim.

2002 yılında tarım alanlarımız 41 milyon 196 bin hektar iken 2022 sonu itibarıyla 38 milyon 462 bin hektara düştü ve son on dokuz yılda 2 milyon 734 bin hektar tarım alanı üretimden çıktı. Yani 27 milyon dönüm tarım alanı yok. Peki, biz ne yaptık arkadaşlar? Sudan’dan 8 milyon dönüm, Venezuela’dan 10 milyon dönüm, Nijer’den 10 milyon dönüm -neyse miktarı önemli değil- arazi kiralamak için yollara düştük. Şimdi de yirmi yılın sonunda kanuna getiriyoruz, ülkenin yüzde 17 tarım alanı kullanılamıyor, bunların kullanılması için tedbir alıyoruz. Şaka gibi değil mi arkadaşlar? Ama gerçek.

Değerli arkadaşlar, 11 gübre fabrikasını 267 milyon dolara sattık ve ne yazık ki yirmi yılda 86 milyon ton gübre ithal ettik, 22 milyar dolar ödedik arkadaşlar, 22 milyar dolar! 11 kamu gübre fabrikasının satışından ne elde etmişiz? 267 milyon dolar. 2 traktör fabrikası 29 milyon 500 bin dolara... Değerli arkadaşlar, toplam, gıda işletmeleri, TEKEL, Et Balık Kurumları, Sümerbank, 10 şeker fabrikası 753 milyon dolar. Arkadaşlar, bu neye denk geliyor, biliyor musunuz, bu neye denk geliyor? Bir yıllık şeker üretim bedeli bile değil sattığımız fabrikaların değeri. Ne oldu geçtiğimiz yılda? 4 liralık şeker 26 liraya çıktı. Kim çıkardı? Niye? Neden?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Toparlayalım lütfen.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Toparlıyorum Başkanım.

Biraz önce çiftçinin giderlerinden bahsettim, bir çok ithalat rakamı var ama bir yıllık gübre gideri 80 milyar, bir yıllık mazot gideri 70 milyar, bir yıllık tohum, fidan gideri 100 milyar, yem gideri 300 milyar. Arkadaşlar, bu kadar yeme dayalı bir hayvancılık sektörünü -küçükbaş, elbette, kanatlı, yumurta, beyaz et, süt, diğer et ve mamuller, yoğurt, ayran- bu kadar yeme bağlı bir sektörü siz dünyanın hiçbir memleketinde ayakta tutamazsınız. Meraların ıslah edilmesi lazım, meraların devreye sokulması lazım.

Öyle bir TÜİK var ki 2002 yılında 146 milyon dönüm mera hâlâ 146 milyon dönüm, ne 1 metrekare azalmış ne 1 metrekare artmış. Eşyanın tabiatına aykırı mı arkadaşlar? Aykırı. Bakanlık diyor ki: “Bende 120 milyon dönüm civarında tespit edilmiş mera var.” E, bu da güzel ama başka bir şey

daha söylüyor, diyor ki: “Bu elimdeki meranın ben sadece yüzde 10’luk kısmını ıslah edebilmişim.” Başkanım çok daha iyi bilir, kendi alanıdır, siz bir merayı ıslah etmiyorsunuz, onun amenajmanını sağlıklı yapmıyorsanız, doğru bir kullanma modeliniz yoksa, bilinçli kullanamazsanız meralar fayda yerine zarar getirir. Siz tutar, yurt dışından da bol bol orijinal ırklar -orijinal derken işte, “16 ton süt verecek.” diye- getirip burada 6 tona, 8 tona muhtaç olup sonra da “Hayvancılıkta kriz ve kaos yaşıyoruz.”u konuştuğunuzda elbette inanan insanlar olacaktır ama bu işin biraz içinde olan insanlar bu işin sürdürülemez olduğunu görecektir ve bugün bu noktalara taşınmış olacaktır.

Arkadaşlar, sulamada kullanılan elektriğe çiftçinin verdiği para 30 milyar, zirai ilaç gideri 30 milyar yani neresinden bakarsanız bakın, borçlarla beraber çiftçinin 2022 yılında cebinden çıkacak para aşağı yukarı 700 milyarın üzerinde. Aslında ortada çiftçiliği ayakta tutan bir sistem yok, çiftçiliği ticaretin bir aracı hâline getirmiş; tohumcu kazanıyor, ilaççı kazanıyor, gübreci kazanıyor, şeker üreten fabrika kazanıyor, ondan beslenen bütün sektörler kazanıyor ama iş çiftçiye gelince Ziraat Bankası Müdürü şunu açıklıyor, diyor ki: “Çiftçi borcunu yüzde 99 oranında ödedi.” Bu bir hastalık arkadaşlar. Eğer bir sektörün, bir yapının parası varken... İçinden elbette farklı niyetli insanlar çıkabilir ama 348 milyonluk bir borcun bir yıl sonra 400, 450 milyar liraya...

Evet, evet Sayın Müdürüm, komik şeyler anlatıyorum! Gülebilirsiniz! Gülme hakkınız da vardır! Burası demokrasinin olduğu bir ülkedir ama bürokrat olarak vicdanlı olmanız gerekir. Söylediğim şeyler size hikâye de gelebilir ama merakınızı gidermek için bununla ilgili Bakanlığın bütün birimleriyle özel görüşebiliriz. Hâlinize gülmünüz biraz.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Sizin konuşmanızla ilgili değil.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Sizinle alakalı değil.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Konunun sizinle alakalı olamama ihtimali var mı?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Olabilir.

Ve değerli arkadaşlar, her seferinde Bakanımız çıkıyor...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Biz her hareketimizi mi denetlemeye tabi tutacağız.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Siz denetleneceksiniz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Başkan, kapandı, tamam.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kapattık meseleyi.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Kapattık meseleyi, benimle ilgili bir mesele. Celallenmeyin, celallenmeyin; rahat olun lütfen. Başkanım burada, Başkanımın gayet de güzel bir süreci götürüyoruz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Birbirimizin davranışlarını kısıtlamayalım arkadaşlar.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bakın, her şey...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Toparlayalım lütfen, geneli üzerini bitirelim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bitiriyorum.

Arkadaşlar, bu söylediklerimin tümü TÜİK’in ve Bakanlığın rakamları, tümü.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Toparlayalım lütfen, toparlayalım arkadaşlar, baskı kurmak zorunda kalacağım.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Evet, son noktalara geldim, bitiriyorum Değerli Başkan.

Şu ithalat meselesini biraz paylaşayım: Farkında mısınız değerli arkadaşlarım, ithalat meselesi, ihracat meselesi... 2 değerlendirme var, birinci değerlendirme gıda ve tarım dış ticareti. Gıda ve tarım ticaretinde yirmi yılda 50 milyar dolara yakın fazlamız var arkadaşlar, övünülecek bir şey. Hani, diyoruz ya “Hakkı, hakkaniyeti teslim edelim.” diye, buna hiç itirazımız yok; keşke 300 milyar olaydı, keşke yaptığımız o ihracat ithalat farkı 50 milyar değil de 150 milyar olsaydı. Bunu kim istemez? İtiraz eden var mı? Benim bunu görmemek gibi bir durumum var mı? Yok ama değerli arkadaşlar, ben bir çiftçiyim ve ben, örneğin, tarlamda gazlı içecek üretmiyorum ve ben tarlamda çikolata da üretmiyorum, bisküvi de üretmiyorum.

Dolayısıyla, eğer biz sapla samanı birbirinden ayırmazsak rakamlar üzerinden kitleleri de yönlendiririz. Bakın, itirazım var mı? Yok, rakamı sizlerle paylaşıyorum, bunu bir başarı öyküsü olarak elbette yazabilirsiniz kendiniz ama öbür taraftan, tarım ve hayvancılık dış ticaretine baktığımızda, değerli arkadaşlar, yirmi yıllık bilanço 139 milyar dolarlık ithalat, 97 milyar dolarlık da ihracat var; fark eksi 42 milyar dolar. İşte, biraz önce yem meselesini tam da bunun için söyledim arkadaşlar. Sadece iki örnek: Kepek dış ticareti... Her ne kadar Bakan “Kepek yoksa ekelim.” demişti ise de ithalat miktarımız 20 milyon ton, 20 milyon ton; her yıla yaklaşık 1 milyon ton düşmekte ama bazı yıllar 2 milyon tona kadar çıkmış, 1,8 milyon ton, bazı yıllar da 120 bin tona kadar da düşmüş ve dolar 3,7 milyar dolar ama sadece bu kadar değil. Doğrudan ithal ettiğimiz 90 milyon tona yakın buğdaydan elde edilen kepek yaklaşık yüzde 20. 18 milyon ton, artı 20 milyon ton; arkadaşlar, 38 milyon ton kepek ithal etmişiz. Tam da derdimiz bu, tam da derdimiz bu. Küspe yani yağlı tohumlardan, ayçiçeğinden, pamuktan elde edilen...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Orhan Bey, lütfen...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bitiriyorum Başkanım, bitiriyorum, son.

Arkadaşlar, küspe, pamuk tohumu, ayçiçeği tohumu küspesi 26 milyon ton; ödediğimiz para 8,4 milyar dolar. Sadece bu mu? 12 milyon ton ayçiçeğini getirip işledikten sonra kalan küspe de bunun dışında. Bunu da ilave ettiğinizde, neresinden bakarsanız bakın, 35 milyon tona yakın da küspe ithal etmişiz.

Tam da buradan söylemek istiyoruz: Üretmeliyiz, üretmeye ihtiyacımız var, toprağımız var. O yüzden bu yasa bir eleştiri, kendi adına bir özeleştirici yasası ve günün sonunda son sözüm, Başkanım, bitiriyorum, sabrınıza sığındığım için kusura bakmayın ve sizlere de sabrınızdan dolayı teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, yirmi yıllık iktidarınızda tarımda göç politikalarını benimsediniz, mülksüzleştirme politikalarını benimsediniz, “Üretme, tüket.” politikalarını benimsediniz ve halkın tümünü her noktada âdeta müşteri hâline getirdiniz. Tarımda kazanmayı değil, çiftçinin sürekli borçlanmasına, sadece çiftçinin değil halkın da borçlanmasına uygun bir model uyguladınız. İhracat değil, özellikle ithalatı teşvik ettiniz -yine söylüyorum- bitkisel üretim, hayvansal üretim ve ürünlerinde ve en önemlisi de gümrükleri sıfırlayarak bizi ithalat cennetine getirdiniz.

Yasayla ilgili genel görüşümü ve maddeler üzerindeki görüşlerimi ayrı ayrı kullanacağım. Tekrar, dilerim ve isterim ki: Bu ülkenin yeni fark ettiğiniz zenginlikleri bundan sonra üretime geçsin ve biz ne kepek ne küspe ne başka ürünleri ithal etmeyelim, kendi ülkemizde üretilim, insanımız insanca yaşasın.

Bugün, depremin de yarattığı tahribatı da dilerim ki hep beraber giderebilecek bir mekanizmayı sağlarız.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bekir Bey, size vereceğim ama, başkalarının uzattıklarından sizi sorumlu tutmayacağım ama bariz siz biraz daha vakti...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – “Orhan’ın uzattıklarından.” deyin, başkalarını, hepsini koymayın.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bekir Bey, buyurun.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Yakup Taş Vekilimize, ailesine, depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum; yaralı vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum.

Ayrıca, bugün 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nü kutluyorum.

Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni görüşüyoruz. AKP iktidarı döneminde 2/B kapsamında arsa vasfına dönüştürülen, Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle veya kullanım amacı değişikliği yapılarak kurum, vakıf ve kişilere kiralanana, yangınlar nedeniyle tahrip olan orman alanlarımızın toplamı mevcut orman alanlarımızın yüzde 5’ini bulmaktadır. 1956 yılında çıkarılan Orman Kanunu’ndan sonra o tarihten 2002 yılına kadar 250 bin hektar orman alanı maden ve taş ocağı gibi izinlerle tahribata uğratılmışken son yirmi yılda bu rakam 550 bin hektara kadar çıkmıştır. Durumun tespitini yapıp iktidarı eleştirdiğimizde aldığımız yanıt “Biz yeşili severiz.” ya da “252 milyon fidan diktik.” oluyor.

Sayın üyeler, ormanlarımızı kötü niyetli kişilerden korumak amacıyla ilgili kanunda bazı düzenlemelere gidiliyor. Peki, 2018 yılında 6831 sayılı Orman Kanunu’na eklenen ek 16’ncı madde kapsamında yürürlüğe konulan Orman Sınırları Dışına Çıkarma İşlemlerine İlişkin Yönetmelik kapsamında yapılan iş ve işlemlerden ormanlarımızı kim koruyacak? Cumhurbaşkanına yetki veren bu yönetmelik yüzünden bugüne kadar 10 milyon metrekareden fazla ormanlık alan “orman” vasfından çıkarılarak “arsa” olarak tescillendi. Anayasa’mızın 169’uncu maddesinde “Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir. Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz.” hükmü ile “Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasî propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınmaz.” hükümleri bulunmaktadır. Yani Anayasa’mız ormanları koruma güvencesini devlete görev olarak tevdi etmiştir.

Değerli Komisyon üyeleri, bu tahribatlar yetmezmiş gibi odun endüstrisine daha fazla ham madde yetiştirmek uğruna seyreltme ve bakım çalışmaları adı altında orman tahribatı ve talanı da artarak devam etmektedir. Orman Genel Müdürlüğü rakamlarına göre ormanlardaki endüstriyel odun üretimi 2000 yılında 7,3 milyon metreküp iken 2015 yılında 15 milyon metreküpe 2021 yılında ise 27,7 milyon metreküpe çıktı. Son beş yılda endüstriyel odun üretimi yüzde 78 artmış durumda. Bizlerin bu tahribatlara “Dur!” demesi gerekiyor. Madem yasada düzenleme yapıyoruz, işe ek 16’ncı maddeyi kaldırmakla başlayalım.

Sayın milletvekilleri, geçtiğimiz kasım ayında aşırı kesim ve odun endüstrisine hammadde yetiştirmek amacıyla “seyreltme ve bakım çalışmaları” adı altında seçim bölgem Manisa’nın Turgutlu ilçesinin Dağmarmara bölgesinde büyük bir orman katliamı yaşandı. Dağmarmara bölgesinde yaşayanlar yapılan katliamına isyan etti. Manisa Orman İşletme Müdürlüğü yetkilileri ise konuyla ilgili olarak orman varlığını sağlıklı bir yapıya kavuşturmak amacıyla sadece yaşlı ve hastalıklı ağaçların kesildiğini söylediler ancak yaptığımız incelemelerde “genç, yaşlı, hasta, sağlıklı” demeden bütün ağaçların kesildiğini ve köklerinin dahi söküldüğünü gördük. Kamu eliyle yapılan damgalama

işlemlerine rağmen bu işler pervasızca yapıldı. Komisyona getirilen bu düzenlemede damgalamayla ilgili bazı yetkilerin özel sektörü verilebileceği ifadeleri maalesef yer alıyor. Bu öneri hemen geri çekilmeli ve damgalama işleminin mesleki yeterliliği haiz kurum personeli tarafından daha dikkatli şekilde yapılmasını sağlayıcı tedbirler hemen alınmalıdır.

Değerli üyeler, bu düzenlemede, tarımla ilgili bazı hükümler de yer almakta. Görünen lüzum üzerine ilgili kanunlarda yapılacak değişikliklerle tarımsal üretim planlaması ve sözleşmeli tarımın yaygınlaştırılması amaçlanmış fakat tarımsal potansiyelimizi bilmeden, tarımsal ekipman envanterimiz olmadan, nitel ve nicel yönden personel seviyemizi ölçmeden, hatta çiftçi sayımızı dahi net olarak ortaya koymadan hangi üretim planlamasından bahsediyoruz? Tarım ve Orman Bakanlığı, TARBİL ve benzeri tarımsal altyapı projelerini tamamlamadan, entegre idari bir kontrol sistemi gibi kayıt ve yönetim sistemlerini kurmadan hangi üretim planlamasından bahsediyoruz? Çiftçilerimizi örgütlü bir hâle getirmeden “Sözleşmeli tarım yapacaksınız.” demek doğru bir yaklaşım değildir. Bunun doğuracağı sonuç, çiftçilerimizin iç ve dış sermayenin güdümüne girmesi olacaktır. Bizim iktidarımızda çiftçi örgütlerini biz güçlendireceğiz. Bakanlığın gözetiminde bu örgütler aracılığıyla üretim planlaması ve sözleşmeli tarım uygulamasına geçeceğiz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Son...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Son...

Öğle saatlerinde tarafıma sahadan bir bilgi notu geldi, Bakanlığımızın değerli bürokratları hazır buradayken kendilerine bu soruyu sormak istiyorum: Burdur ilimizde büyükbaş hayvanlarda şap hastalığı çıktığı belirtiliyor. Asıl sıkıntı, çıkan hastalığın tipiyle ilgili. Maalesef, ülkemizde daha önce görülmemiş olan SAT2 tipi şap hastalığı olduğu iddia ediliyor. Elimizde koruyucu aşımızın olmadığı ve SAT2 tipinin çok daha öldürücü olduğu belirtiliyor. Kayıtlara geçmesi bakımından, ilgili Bakanlık temsilcilerinden, Burdur ilimizde hastalık çıkışı söz konusu mu? Karantina tedbirleri alındı mı? Koruyucu tedbirler, özellikle aşı temini sağlandı mı? Bu hususlar hakkında açıklama yapmalarını bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Çok teşekkür ederim, hakikaten teşekkür ederim vakti kıymetli kullandığınız için.

Fahrettin Bey, buyurun.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Siz tecrübelisiniz, daha güzel kullanacağımıza inanıyorum.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sağ olun, uyarı geldi baştan.

Efendim, ben de şahsınızı, sayın vekillerimizi, değerli Bakanlık temsilcilerimizi, kıymetli katılımcıları saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Yakup Ateş Vekilimizin Hakk’a uğurlanmasından dolayı hepimiz üzgünüz. Onun şahsında, deprem bölgesinde kaybettiğimiz bütün vatandaşlarımıza bir kez daha Allah’tan rahmet diliyoruz, yaralılarımıza da şifa temenni ediyoruz.

Sayın Başkanım, evet, çok önemli tarım, hayvancılık, ormanlarımız bizim hepimizin vazgeçilmezleri. Ülkemiz bir tarım ülkesi ve bununla hep övünmüş, gurur duymuş bir milletiz. Pek çoğumuz da -belki ben de öyleyim- köyden geliyoruz, tarımı az çok biliyoruz. Son yıllarda yaşadığımız bazı sıkıntılar bize bir gerçeği gösterdi. Sayın Cumhurbaşkanından başlamak üzere bütün bakanlarımız, hemen hemen bütün siyasi yöneticilerimiz, partili yetkililerimiz demeye başladılar ki özellikle pandemi

dönemiyle beraber, arkasından Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte “Tarım bir millî güvenlik meselesidir, gıda bir millî güvenlik meselesidir. Milletimizin gıda güvenliğini garanti altına almak millî bir güvenlik meselesidir.” diye defalarca açıklamalar yapıldı, hatta Sayın Tarım Bakanımız bunu daha da ileri götürdü, o da doğrudur “Su bizim için bir güvenlik meselesi.” dedi. Şimdi, bütün bunlar gerçekten Türkiye için çok önemli şeylerdi.

Hatırlayınız, pandemi döneminde Sayın Cumhurbaşkanımız “Ekilmedik bir karış tarım arazisi kalmamalı.” O dönemin Sayın Bakanı da “Ekiniz, merak etmeyiniz.” yani “Biz sizin arkanızdayız.” demişlerdi çiftçilerimize, üreticilerimize.

Dolayısıyla, buradan şuraya gelmek istiyorum: Bunların hepsi doğru şeyler ama bunların karşılığı ne olmalı? Eğer bunlar hayata geçmiş olsaydı -gerçekten tarım stratejik bir ürün ise- tarımda olanların ihya edilmesi gerekirdi, tarımda üretenlerin baş tacı edilmesi gerekirdi. Şimdi, buradan baktığımız zaman, söylemlerimiz, ifadelerimiz ile maalesef icraatlarımız tutmuyor. Bunu şunun için ifade ediyorum: Burada çok değerli değerlendirmeler yapıldı, ben sadece... Pek çoğunuzun malumudur 8 kamu ve özel bankanın oluşturduğu “Kredi Kayıt Bürosu” diye bir oluşum her yıl Türkiye’de çiftçi memnuniyeti anketleri yapar. Ben bunu çok anlamlı görüyorum. Neden? İçinde kamu bankaları olması nedeniyle, dolayısıyla, bankalarımızın tarıma da kredi verdikleri için bu kuruluşun değerlendirmelerinin çok kıymetli olduğunu düşünüyorum. Şimdi, bu kuruluşun 2009’dan bu yana yaptığı araştırmalara baktığımız zaman şöyle bir gerçekle yüz yüze kalıyoruz: Örneğin, her geçen yıl tarımdaki nüfusumuz yaşıyor. Bu en önemli sonuçlardan biri. Ankete katılan ya da soru sorulan çiftçilerimizin yüzde 29’u diyor ki: “Biz kiralık arazi ekıyoruz.” Daha önemlisi, Türk çiftçisinin genellikle ortalama 3-4 ürün yan yana ekebildiği görülüyor, ortalama yani nöbetleşe, sırayla. Yani oradan baktığımız zaman, üretimde en çok buğday, arpa, mısır ürünleri öne çıkıyor.

Hayvancılıkla ilgili bölüme geldiğimiz zaman ise her 10 işletmeden 7’si yani yüzde 70’i süt inekçiliği; 3’ü sığır besiciliği, yüzde 36 civarı; yine, yaklaşık 3’ü büyükbaş hayvancılık diyor. Şimdi, bütün bu verilerin devamında söylemek istediklerimiz tek tek şunlardır: Araştırmada çiftçilere bitkisel ürün tercihlerini neye göre yaptıkları sorulduğunda yüzde 73’ü önceden bildiği, alıştığı ürünü ektiğini söylüyor -bakın, her 10 çiftçimizden 7’si önceden bildiği, alıştığı ürünü ektiğini söylüyor- yüzde 27’si ise gelecek yıl fiyatının yükseleceğini tahmin ettiği ürünü ektiğini söylüyor; yüzde 25’i ise hayvanların yem olarak yiyeceği ürünleri ektiğini söylüyor. Ben de bir köylü çocuğu olarak burada bir anekdot anlatmak isterim: Bizim köyümüzde de -Konya Beyşehir Göçü köyü- daha çok soğan, patates ekilirdi bizim dönemimizde. Bir yıl soğan iyi para ederdi, köylü o iyi para ettiğinde -kumar gibiydi- ertesi yıl yüklenirdi soğan ekmeye ama bu defa ektiği soğan tarlada kalırdı. Bunu şunun için söylüyorum: Bundan elli sene önce bir üretim planlaması, bir yönlendirme yoktu; hâlen, elli yıl sonra bakın, eğer çiftçilerimizin yüzde 30’u -yüzde 27 civarında- hâlâ tahmini fiyatı artacak ürünleri -yani kumar oynayarak- ekiyorsa burada bir sıkıntımız var demektir, burada bir sorun var demektir.

Yine, 2022 yılı için çiftçilerin üretim yaparken en çok karşılaştıkları 3 sorun soruluyor, en önemli 3 tane sorun. 1’inci sırada girdi pahalılığı, oranı yüzde 98 yani çiftçilerimizin hemen hemen tamamına yakını diyor ki: “Girdiler çok pahalı ve bu, sorun.” Yine, 2’nci sırada iklim problemleri; işte, yağış, kuraklık ve 3’üncüsü ise sulama suyunun yetersizliği. Aslında bu veriler sizlere yabancı değil, belki Türkiye gerçeği; tabii, Bakanlık yetkililerimiz de burada olduğu için bir kere daha onların huzurunda bunları söyleme ihtiyacı duydum.

Yine, bu araştırmanın önemli bilgilerinden biri, geçen yıl yani 2022 yılında o yüksek girdiler nedeniyle çiftçilerimizin yüzde 56'sı daha az girdi kullandığını; yüzde 39'u ise girdi miktarında hiçbir değişiklik olmadığını... Yani girdi fiyatlarının yüksekliğinin maalesef, çiftçilerimizin yarıdan fazlasını olumsuz yönde etkilediği ortaya çıkıyor yani çiftçilerin yüzde 59'u daha az girdiyle yani daha az gübreyle, daha az ilaçla, daha az ürün üreterek ekim yaptıklarını söylüyor; bu da çok çok önemli bir şey.

Yine, çiftçilerimizin hasattan sonra yani pazarlama aşamasındaki en önemli sorunu yüzde 96'yla fiyatı yeterli bulmamasıdır. Çiftçilerimiz diyor ki: "Biz fiyatları yeterli bulmuyoruz." Ve maalesef bütün bu verilerin devamında ve ürün tipi ayırt edilmeksizin çiftçilere ürün satış kanalları sorulduğunda yüzde 79'u en büyük satış kanalı olarak hâlâ "tüccarlar" diyor ve tüccarların eline teslim edilmiş bir görüntü çiftçilerimiz için bugün önümüze çıkıyor.

Değerli katılımcılar, çiftçilerimizin yüzde 32'si vadeli alışverişlerde tahsilat sorunu yaşadığını söylüyor. Yine, çiftçilerimizin 2022 yılı araştırmasında -burası çok önemli, hani hep derler ya "Burası çok önemli." diye, Sayın Bakanımızdan kaldı, burası çok önemli- bakın, toplam memnuniyet oranı üç yıl önce yüzde 36'lerden bugün maalesef yüzde 21'e düşmüştür. Ben söylemiyorum yani bunu bağımsız kuruluşların yaptığı ve alanda yaptığı... Şimdi, düşünebiliyor musunuz, önceki yıl bu oran yüzde 19'muş yani 2021'de yüzde 19'muş, 2 puan ilerleme olmuş, bu da önemli, teşekkür ediyoruz, yani 2 puan da 2 puandır fakat memnun olmayanların oranı da yüzde 62'ye çıkmış yüzde 56'dan.

Şimdi, tarımla uğraşanların 2'nci bir iş yapıp yapmadığına bakıldığı zaman ise şu anda tarımdaki üreticilerin yüzde 34'ünün çiftçilikten başka bir şey yapmadığı, hâlbuki bir sene önce bu oranın daha yüksek olduğu görülüyor yani yüzde 7 oranında çiftçiler sadece tarım yapıyor ama bir yıl önce yani 2021 yılında yüzde 7'si 2'nci bir iş daha yapıyormuş, bu oran bu şekilde düşmüş. Aslında bu tabloda şu görülüyor: Eğer çiftçilerimizin yüzde 66'sı yani üçte 2'si 2'nci bir iş yapmazsa -çünkü biliyorsunuz köylerimizin, kasabalarımızın bir bölümünde çiftçilerimizin bir kısmı esnaflık filan da yapıyor yani ticari bir şeyi daha var- inanın belki de üretimde şu andaki sayının çok altında insanımız kalacak, bunu da bu araştırmada görüyoruz.

Yine, bankalardan kredi kullanımına baktığımız zaman, çiftçilerimizin yüzde 60'ı kredi kullanıyor, Tarım Krediden kredi kullananların bunların içindeki oranı ise yüzde 27 olarak görülüyor.

Değerli katılımcılar, şimdi, çiftçilerimizin TARSİM meselesi var, çiftçilerimizin hâlâ yüzde 55'i TARSİM'i pahalı olarak görüyor; yüzde 35'i gereksiz olarak görüyor. Tabii, Bakanlığımız burada, niye acaba, neden bu böyle? Mesela iktidarımız burada yani şunu yapamaz mıyız, hani çiftçiye çok seviyoruz ya, diyemez miyiz: "TARSİM sigortasını devlet olarak biz yapıyoruz, siz yeter ki üretin kardeşim." Mesela bu teklifler burada getirilebilir mi?

Tabii, zamanı iyi kullanma talebi çok önemliydi, ben de iyi kullanarak bitirmek istiyorum, sadece bu konuyu burada anlatmak istiyorum, maddelerde belki farklı görüş... Şimdi, bu çalışmanın genel değerlendirmesi şu: Genç çiftçi oranı 2021'de yüzde 17 iken 2022 yılında yüzde 14'e düşmüş. Çiftçilerin yaş ortalaması 2021'de 51,1 iken 2022'de 52,7'ye gerilemiş yani yaşı yükselmiş. Yine, baktığımız zaman, biraz önce ifade ettiğim gibi, bunu tekrar etmekte de fayda görüyorum: "Girdi pahalı." diyenlerin oranı 2020'de yüzde 93 iken 2022'de yüzde 98'e çıkmış. "Ürünümü beklediğim fiyata satamıyorum." diyenlerin oranı 2020'de yüzde 89'ken 2021'de yüzde 87, 2022'de yüzde 96'ya çıkmış. Vadeli satış yapan çiftçilerin yıllara göre tahsilat sürelerine baktığımız zaman da birçoğunun vadeli satmak durumunda kaldığı da bu araştırmada görülüyor. Şimdi, tekrar dönüyorum: "Tarımdan başka gelirim yok." diyenlerin oranı 2021'de yüzde 41'den 2022'de yüzde 34'e düşmüş. Bunu niye tekrar ediyorum? Çiftçilerimizin yüzde 7'si 2'nci işlerini terk etmiş. "Acaba bu istatistik Bakanlığımız

tarafından bir değerlendirmeye tabi tutulabilir mi?” diye burada tekrar söyledim. Son üç yılda bankadan kredi alanların sayısı 2019’da yüzde 31’ken 2022’de yüzde 60’a yükselmiş. Tarım sigortası konusunu da demin de söyledim, çiftçilerin büyük bölümü maalesef tarım sigortası, TARSİM yaptırmıyor.

Şimdi, değerli dinleyiciler, bu ciddi bir araştırma, gerçekten biz de zaman zaman alana gittiğimiz zaman bu tabloyu görüyoruz. Aslında bu, çiftçilerin bir fotoğrafı. Şimdi, bu fotoğraf üzerinden bizim sorumuz şu: Bu düzenleme yani bugün getirdiğiniz içinde tarımla ilgili, ormanla ilgili maddelerin olduğu bu kanun teklifiniz, şu anlatmaya çalıştığım çiftçinin meselelerinin, sorunlarının Allah aşkına hangisine ilaç olacak, hangisini çözecek? Eğer buna bir cevap bulabilirsek... Eğer buna bir cevap bulamıyorsak o zaman hiçbirimiz, efendim “Şu kadar teşvik verdik.” “Tarıma bu kadar şöyle yaptık...” “İhracatımız şu oldu...” “İthalatımız bu oldu...” “Rakamlar şöyle oldu...” filanla çok fazla uğraşmamamız lazım. Eğer gerçekten tarıma, hayvancılığa, üretime değer veriyorsak politikalarımızı yeni baştan gözden geçirmek mecburiyetimiz vardır.

Bu düzenlemenin daha mükemmel bir hâlde burada değişime uğraması için burada birçok teklif verildi, hiç olmazsa eksikliklerinin giderilmesi noktasında ben değerli Komisyon üyelerinin o gayretli çalışmalarının inşallah burada karşılık bulması dileğiyle şimdilik hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ - Teşekkür ederim Fahrettin Bey.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Zamanı iyi kullandım Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ - Teşekkür ederim, sağ olun.

Son olarak, geneli üzerinde Kamil Hocamın...

Ben biliyorum ki hocam derinliğiyle kısa zamanda çok şey anlatır.

Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcımız ve değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de çok kıymetli konuşmalarıyla bu kanun teklifine katkı koyan değerli milletvekili arkadaşlarım gibi önemli gördüğüm bazı konulara değineceğim ama her şeyden önce, Komisyonumuzda çok kıymetli görevler yapmış, Gazi Meclisimize emek vermiş, yaşamı boyunca özellikle tarım konusunda mücadele etmiş Adıyaman Milletvekilimiz Sayın Yakup Taş’a Allah’tan rahmet diliyorum, kederli ailesine başsağlığı diliyorum.

Aynı şekilde, yaşadığımız bu depremler dizisi felaketinde yitirdiğimiz bütün canlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum; ulusumuzun başı sağ olsun diyorum.

Aynı şekilde, bugün 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü. Aslında bu bir tartışma konusu -az önce değerli vekilimle de konuştuk- aslında bütün kadınların günü; mücadele ve eşitlik haklarını en azından ifade edebilmelerine imkân veren, daha çok vurgu yapmalarına imkân veren bir gün. Bu günü bir kez de ben anmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, özellikle birinci parti olan yani iktidar partisi olan, siyasal iktidarın Meclisteki temsilcisi olan değerli milletvekili arkadaşlarıma sesleniyorum: Bugünkü bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini sizler getirdiniz, gereğini de yapmanız gerekir diye düşünüyorum. Bunu derken şunu kastediyorum: Bir kanun teklifi geldi tabii ki, bu kanun teklifini sunan çok kıymetli aslında Meclisteki 3 komşum burada, aynı koridoru birlikte paylaştığımız çok kıymet verdiğimiz, değer verdiğimiz milletvekili arkadaşlarım Sayın İlyas Şeker olsun, az önce İbrahim Bey oradaydı, Sayın Selahattin

Minsolmaz ayrıca ve onlarla birlikte 206'ya yakın kıymetli milletvekili arkadaşımızın imzasıyla gelen bir teklif. Tabii, bütün milletvekili arkadaşlarımızın emek vermiş olduğunu düşünmüyorum, destek mahiyetinde kanun teklifine imza attılar ama ben şunu gördüm: Biliyorum ki bu teklifin içerisindeki metinler noktası, virgülüne kadar aynen, bundan bir iki ay öncesinde Bakanlığınız tarafından bir taslak olarak çeşitli kurum, kuruluşlarla görüşe açılmış bir tasarıydı, o tasarı benim de elime geçti; hatta o dönemde basına onunla ilgili görüşlerimizi de ifade ettik, şimdi Komisyonumuza geliyor ama Bakanlığın bir teklifi olarak, bir kanun tasarısı olarak değil; artık, bu yeni sistemin bir teklifi olarak milletvekili arkadaşlarımız...

Tabii, Sayın Bakan Yardımcımız da geçmiş dönem milletvekilliği yapmış bir kardeşimiz, hatta ben şu anda Plan ve Bütçe Komisyonu ve NATO PA üyesiyim, aynı yollardan geçtiğim bir değerli geçmiş dönem milletvekilimiz, hâlen milletvekili olarak anmak isterim; hukuk fakültesi mezunu ama bu göreve yeni geldiğini de biliyorum, başarılı olmasını yürekten diliyorum; tabii, bu teklifi getiren milletvekili arkadaşlarımızın savunmaları esnasında da Bakanlık olarak gerekli katkıyı koyacaklarına da inanıyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonumuzun en son ne zaman toplandığına baktım, 7 Temmuz 2021 tarihinde, neredeyse iki yıla yakın bir süredir Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu herhangi bir kanun teklifiyle toplanmamış durumda yani önüne gelen bir kanun teklifi yok.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Geldi de biz mi toplanmadık?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Tutanaklarda en son tutanak tarihi 7 Temmuz 2021 yani bugüne kadar tarımı, sektörü ilgilendiren hiç mi kanun maddesi, teklifi olmadı Komisyonun toplanmasına neden olacak? Çok sayıda oldu da en azından ben Plan ve Bütçe Komisyonundan biliyorum, hele hele ormanla ilgili çok sayıda düzenleme oldu, hatta bugün Orman Kanunu'ndaki bazı düzenlemelere baktığımızda Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülüp oylanmış, geçmiş birtakım değişikliklere rağmen onun üzerine ek düzenlemeler getirilmiş durumda.

Anayasa'ya uygunluk değerlendirmesi yine yok her komisyonda görüşülen her kanun teklifi gibi. Sayın hocam, değerli kıymetli hocam İbrahim Hocamız zaten bu konuya girdi. Etki analizi yok yani bu kanunla getirilen cezai unsurların, parasal, maddi unsurların ve aynı zamanda ekosistem ve çevreye yönelik etkilerin değerlendirilmesi anlamında bir metin görmedim.

Gözlerim yaşardı, ben 2015 yılı Haziranından beri Mecliste bu onurlu görevi elimden geldiğince yapmaya çalışıyorum, şimdiye kadar ilk defa bir komisyonun tali bir komisyondan da görüş aldığına ve görüşün de komisyona iletildiğine şahit oluyorum. Hatta yine gözlerim yaşardı, Plan ve Bütçe Komisyonunda yarın görüşülecek olan bir kanun teklifi bugün Bayındırlık Komisyonunda da görüşülecekmiş. Ne oldu birden böyle tali komisyonlara havale edilen bir yasama faaliyetinde... Diliyorum bunun devamını biz...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Son haftalarda da olsa...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet Hocam, son haftalarda da olsa... Nükteli konuşmalarım için de maruz görün tabii ki. Bunu da belirtmek istiyorum.

Çevre Komisyonu raporuna -hemen girmişken- baktım, Çevre Komisyonu raporunu incelemiştir herhâlde bütün vekil arkadaşlarım. Komisyonun görüşü, son cümlesini okuyacağım, tümcesinden bir iki şey okuyacağım, diyor ki: "...yapılan görüşmelerin ardından aynen benimsenen 10'uncu, 12'nci, 16'ncı, 21'inci, 25'inci, 29'uncu ve 36'ncı maddelerle birlikte genel uygunluk görüşünün esas komisyona bildirilmesi..." Şimdi, Çevre Komisyonu sadece 10'uncu, 12'nci, 16'ncı, 21'inci, 25'inci,

29'uncu ve 36'ncı maddeleri aynen kabul ettiğini beyan ediyor, buradan çıkan sonuç, diğer maddelerle ilgili aynen kabul beyanı yok Çevre Komisyonunun bu görüşünde. Çünkü Meclis Başkanlığı "Sadece bu maddeleri görüşün." diye tali komisyon olarak havale ederken teklifin tümü üzerindeki görüşler ortaya konar ama Çevre Komisyonu kendine almış belli maddeleri "Onları aynen benimsiyoruz. Genel uygunluk görüşü." demiş. Buradan ne anlayacağız? Çevre Komisyonu, bu 7 madde dışında diğerlerini aynen benimsemiyor mu? Bu konuda ne düşünüyor Komisyonumuz merak ediyorum, ilginç tabii. O Çevre Komisyonu da ne yapacağını bilememiştir, ilk defa tali komisyon olarak bir görev almış da nasıl bir rapor yazacak, nasıl bir görüş bildirecek?

Şimdi, değerli arkadaşlar, genel gerekçenin ilk tümcesinin sonunda "planlamaların zorunlu hâle geldiği" ifade edilmiş. Yani şimdi bu torba kanun teklifiyle mi ilk defa planlamaların zorunlu hâle geldiği anlaşıldı? Yani daha önce planlamaların hiç zorunlu olduğu düşünülmüyordu? Bu teklifin genel gerekçesinde "planlamaların zorunlu hâle geldiği" gibi bir ifade kullanılmış, ilginç geldi bana. Çünkü doğru aslında, planlamaktan, planlı çalışmaktan bir rahatsızlık olduğunu görüyoruz siyasal iktidarın iç çalışmalarında. Çünkü planlama keyfekerde, işte bir tek kişinin otoritesi, bir kişinin hırsı, ihtirası, insafı ve arzularıyla doğru bildiği yanlışlara göre karar alma imkânı bulamadığı için planlı bir yönetim anlayışı, planlama da ters geliyor. Devlet Planlama Teşkilatının bile ortadan kaldırılması bunun bir göstergesi, bunu da siyasi bir yorum olarak ifade etmek isterim.

Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, arz ve talep durumuna göre üretim yine gerekçede ifade ediliyor. Tabii serbest piyasa koşullarında arzı belirleyen talebin durumudur; talebin esnekliği, arzın esnekliği. Ekonomide hepimiz bununla ilgili gerekli eğitimi aldık. Arzın belirlenmesinde ve fiyat üzerindeyse uygulanan politikalar etkilidir. Yani siz baskıcı politikalarla, dayatmacı politikalarla arzı belirlemeye çalışırsanız buradan serbest piyasa kurallarına aykırı bir işlem yapmış olursunuz birincisi. İkincisi buradan memnuniyet sahibi bir üretim ve üretici kesimiyle buluşamazsınız, tam tersine böylesi politikalar yanlış olur. Destekleme politikalarının amacı da arzı regüle etmektir. Piyasaya olan arzı düzenlemek desteklemeye, teşvikle, primle, bu politikalarla olur. Nasıl ki ihracatı teşvik veya sanayiye teşvik anlamında yapılan uygulamalar gibi tarımsal üretimde de teşvik politikaları aslında arzı regüle etmek, belirlemek amacıyla yapılır yoksa bu düzenlemelerle -ki getirilen maddelerde de görülecek- bu pek mümkün değil. 9 ayrı kanunda değişiklik var, yine bir torba kanun, onu da görüyoruz bu şeyde.

Şimdi, Anayasa'nın maddelerine aykırılık... İbrahim Hocam ifade etti ama ben de bir iki cümle haddim olmasa da İbrahim Hocamın yanında ifade etmek istiyorum. Bakın 48'inci maddede çalışma ve sözleşme hürriyetinden bahseder yani "Herkes dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir, özel teşebbüsler kurmak serbesttir. Devlet, özel teşebbüsleri millî ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürütmesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır." der. Ama biz burada üreticiye, özel teşebbüs hürriyeti olan, sözleşme hürriyeti olan üreticiye, zorla sözleşmeye zorlayıcı hükümler getiriyoruz. Bunlar zaten maddede ifade edilecek.

Gine Anayasa'nın 35'inci maddesi mülkiyet hakkından bahseder: "Herkes mülkiyet ve miras hakkına sahiptir. Bu haklar ancak kamu yararı amacıyla kanunla sınırlanabilir." der. Burada kanunla sınırlama değil, mülkiyet hakkının gasbı gibi bir durumla da karşı karşıya kalıyoruz.

Gine Anayasa'nın 169'uncu maddesi ki bunun altını çizerek, dikkatinizi de özellikle çekerek ifade etmek istiyorum. 169'uncu madde bu "ormanların korunması ve geliştirilmesi" başlığı altında bir madde ve aynen şunu ifade ediyor değerli arkadaşlar: "Devlet," virgül, bakın, arkasından gelecek "ormanların" diye devlet ormanları değil, "devlet, ormanların" yani burada devlet ormanları, hususi ormanlar hepsini kapsar. "Devlet, -virgül-ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır." Devamında da devam ediyor: "Bütün ormanların gözetimi devlete aittir."

Ama bu torba yasada biz özel, hususi ormanları 3 hektardan küçükse, birbirine komşu da olsa bunları ayrı ayrı ve orman tanımı dışına çıkartan bir düzenleme getiriyoruz. Anayasa'nın bizatihi bu hükmüne yani "ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi"ne aykırı. Ormanları korumuyor, ormanları genişletmek değil, yok eden, daraltan bir uygulama yapıyoruz; bu da bizatihi Anayasa'ya doğrudan, açıktan aykırı bir hüküm.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu torba kanunla bazı kurumların görev, yetki ve sorumluluk alanlarında da tanımlı olmayan görev veriyoruz. Sayın Bakan Yardımcım burada veya Bakanlığımızın görevli yetkilileri burada. Toprak Mahsulleri Ofisinden bir yetkili var mı bilemiyorum salonda.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Var, var; arkanızda var.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Genel Müdür Yardımcım, size de sormak isterim. Şimdi, bakın, Toprak Mahsulleri Ofisinin Cumhurbaşkanlığı kararıyla, kanun hükmünde kararnameyle yürürlüğe giren ana statüsü burada. Ana statüsüne baktım, Toprak Mahsulleri Ofisine herhangi bir ürünün yetiştiriciliğine dair, onun işlenmesine dair bir görev, yetki, amaç ve faaliyet konusu tanımlı değil. Ama burada, biz bu kanunla bu kenevirlerin yetiştirilmesiyle ilgili Toprak Mahsulleri Ofisine görev tanımlıyoruz: "Bunu yetiştirebilir." "Bunu yapabilir." diyoruz, yapmazsa da "Gerekirse yaptırabilir." diyoruz. Kaldı ki kenevir zaten ürün olarak Toprak Mahsulleri Ofisinin ürün portföyünde olmayan bir ürün, Cumhurbaşkanı kararıyla girebilir portföye. Sayın Cumhurbaşkanının talimatıyla Toprak Mahsulleri Ofisi herhangi bir ürünü, herhangi bir şekilde bu işlemi yapabilir ama TMO'nun amaç ve faaliyet konularında ben bunu göremedim, varsa beni bilgilendirirseniz sevinirim. Bu incelediğim önümdeki TMO'yla ilgili düzenleme. Şimdi, tabii sadece TMO değil, bunun dışında başka yetki çakışmaları, çatışmaları da var.

Torba kanunla Bakanlığımız aslında kendini inkâr ediyor. Yani 2001 yılında yeni uygulamaya geçmiş ÇKS, Çiftçi Kayıt Sistemi 2001 yılından beri Tarım Bakanlığının bünyesinde, uhdesinde bugüne kadar gelmiş bir sistem. Yirmi bir yıl, yirmi iki yıldır sizin, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarı döneminde bu ÇKS sistemi; şimdi, ÇKS sistemini eleştiriyorsunuz. Yok efendim yüzde 60, yüzde 63 kayıtlılık oranı olmuşmuş, bu sistem yürümüyormuş, kendimize yeni sistemler, kayıt sistemi geliştirmeye çalışıyormuşuz. Ya arkadaşlar, var olan bir sistemi diğer -işte söyleyiverin- sistemlerle yani konum belirlemeyle ilgili, haritalamayla ilgili bütünleştirmek istiyorsanız ÇKS'nin altyapısını ve ÇKS'yi geliştirmek, büyütmek, yüzde 100 oranında çiftçinin katılımını sağlamak amacıyla hangi önlem alındı, bu yeterli veriyi temin edememesi, destekleme sistemi için yeterli veriyi temin edememesinin nedeni hiç sorgulandı mı? Bunu düzenlemek yerine... Kaldı ki geçici 2'nci maddede kanun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlüğe giren bir madde yani 25 Nisan 2006 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girdi. On yedi sene önce bu ÇKS'yle ilgili kanun da yürürlüğe girdi, bu on yedi sene içinde ne yapıldığını sorgulamak gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi bir başka konu...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Toparlayalım Hocam, lütfen.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Toparlayacağım.

Madencilik faaliyetiyle yok edilen, talan edilen, büyük tahribata neden olunan ekosistemin sözde rehabilitasyonunun maliyetinin ne kadar yüksek olduğunu hepimiz biliyoruz. Yani bu madencilik faaliyetinin en büyük sorunlarından bir tanesi şirketler açısından, madencilik faaliyetini yürüten işletmeler açısından faaliyet sonrası rehabilitasyon. Üzerindeki bu büyük maliyetten, yüksek maliyetten hep kaçınmak, sakınmak isterler; buna çok şahit olduk sadece bizim ülkemizde değil, dünyanın birçok ülkesinde. Dolayısıyla bunu belediyelere bedeli karşılığı yaptırmak konusunda 2010 yılında

getirilmiş düzenlemeye şimdi bir ek getiriyoruz; ihale yoluyla özel sektöre de verilebilir. Aslında bu biraz sulandırmak, “O maliyeti, işte, o işletmelerin üzerinde oluşacak maliyeti belki de daha az, düşük seviyeye nasıl getiririz”in bir düzenlemesi, kabul edilebilir değil.

Ormanları koruyalım derken orman içinde izinsiz, ruhsatsız yapılar var. “Bunların ihtiyaç hâlinde ormancılık faaliyetinde kullanılması” denilerek yıkılması yerine el değiştirmesi. Yıkılması gereken orman içi ruhsatsız bir yapıya, ormana zararlı etkisi olan bir yapıya “Ben bunu kullanırım, yıkmayayım.” demek o yapının o ormana, o ekosisteme olan olumsuz etkisini ortadan kaldırmıyor. Bu da bir çözüm değil, yine Anayasa’ya aykırı bir durum ortaya çıkıyor.

Bu 3 hektardan küçük hususi orman alanlarından bahsettim, bunun da Anayasa’ya aykırı bir durum olduğunu düşünüyorum.

Hususi ormanlarda ağaçların belirlenmesi, planlanması, damgalanması için görevli memurlara ödenekleri hususi orman sahiplerince ödenecek yani harçları falan filan. O zaman bu, şu ilişkiye girer: Haşa! Ben orman memurlarımızı bu konuda zan altına sokmak istemem ama bu kanun buna açık bir ortam yaratır. Özel şirketleri orman memurlarına “Şunu işaretleme, şunu işaretle.” “Şunları şunları şunları işaretle, benim daha çok keresteye ihtiyacım var.” diyebilir veya olmadık şeyler olur. Bu, yapı denetiminde de müteahhit-yapı denetim firması arasındaki ilişkiler açısından da gıda sektöründe gıda kontrolü ve özel sektör ilişkileri açısından da hep eleştirilmiş bir konudur, ben sakıncalı olduğunu vurgulamak istiyorum.

Sayın Başkanım, sabrınıza sığınarak birkaç cümleyle daha bitireceğim. Orman yangınlarında yangına neden olanlara ağır ceza getiriliyor. İtirazım yok, getirilsin, çok büyük cezalar, ağır cezalar. Peki, müdahalede geciken kamu idaresine gelen bir yaptırım var mı? Bunu göremiyorum. Devlet yani Bakanlık, tarım arazilerinin hisselilik, parçalılık ve mülkiyet itilafları, göç ve benzeri nedenlerle atıl durumda diye el koyma kolaycılığına kaçıyor, oysaki esas olan, hisselilik sorununu çözmesidir, parçalılık sorununu arazi toplulaştırmasıyla çözmelidir, mülkiyet itilaflarını hukuki düzenlemelerle çözmelidir. Göçe neden olan, çiftçiyi tarımdan, sektörden, tarlasından, hayvanından uzaklaştıran ekonomik, sosyal ne neden varsa bunları çözmelidir ama bunları çözmek yerine burada araziye el koymayı yeğliyoruz bu kanunla. Kanunda üreticiyi üretimde tutmak yerine baskıyla özgürce üretim kararı verebilme hakkı da elinden alınıyor ve hatta hiç bilmediği üretime, ürüne; daha önce yapmadığı bir üretime zorlamakla bir planlama da yapılmış olmaz, üreticinin gene toprağıyla ve hayvanıyla duygusal bağı koparmış olursunuz.

Aynı şekilde, kanunda bir yandan sözde “Sözleşmeli üretimde irade serbestisi esastır.” deniyor. Güzel, sözleşmeli üretimde irade serbestisi esastır ama hemen arkasından bir “ama” eklenmiş. Ama bu iradesine ipotek koyacak olan şöyle bir cümle geçiyor: “Arz güvenliğinin sağlanması veya üretimin iç ve dış talebe uygun olarak ayarlanması amacıyla...” diye sözleşmeye zorluyorsunuz. O zaman o iradesinin serbestliği diye bir şey kalmaz. Sen “Arz güvenliğini sağlamamız gerekiyor.” deyip sözleşmeye zorlarsın “Üretimi iç ve dış talebe uygun olarak ben ayarlıyorum.” diyerek zorlarsın. Ya, planlama böyle olmaz değerli arkadaşlar. Bu kanun teklifiyle getirilen genel gerekçenin ilk cümlesine, “Planlamaya gerekli görülmüştür.” cümlesine tamamen ters düzenlemeler olduğunu görüyorum. Bakanlığımızın bu kanunla bir de emlak işine girmesi gibi, rayiç bedeli belirleyip dilediğine kiraya vermesi gibi bir durumla karşı karşıya kalıyoruz.

Torba kanunlara genel olarak karşıyım ama bu kanunda da, bu torba kanunda da birbiriyle çelişkili, Anayasa'ya aykırılık teşkil eden, kendi içinde gerekçesine aykırı, uygun olmayan, planlama ilkelerine uygun olmayan ve hatta görünen yüzüyle bir şeyleri korumaya, işte, ormanı korumaya, tarımsal üretimi artırmayı sağlamaya çalışırken aslında tam tersini yapan uygulamalarla karşı karşıya olduğumuzu görüyorum.

Sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Maddeler üzerinde daha detaylı görüşebiliriz.

Başarılar diliyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Geneli üzerindeki görüşmeler tamamlandı böylelikle ve yaklaşık olarak beş buçuk saattir geneli üzerinde görüşüyoruz arkadaşlar.

Bence burada herkes eteğindeki taşı dökmüştür yeterince, maddeler üzerinde bir süre uygulaması yapacağız; onu da şimdiden söyleyeyim.

Bu arada bir birleştirme önergesi daha var, onu okutup işleme alacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi ile 19/10/2020 tarihinde Komisyona verdiğimiz (2/3148) esas numaralı Kanun Teklifi'mizin Komisyon görüşmelerinde birleştirilmesini arz ve talep ederiz.

Cengiz Gökçel

Mersin

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Cengiz Bey yok.

Gerekçesini okuyalım.

Gerekçe:

(2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'yle değiştirilmek istenen 6831 sayılı Orman Kanunu'nda yapılan değişikliklerle teklifimizin birleştirilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Birleştirme önergesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Birleştirme önergesi kabul edilmemiştir.

Teklifin tamamı üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.36

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.48****BAŞKAN: Yunus KILIÇ (Kars)****BAŞKAN VEKİLİ: Hasan KALYONCU (İzmir)****SÖZCÜ: Selahattin MİNSOLMAZ (Kırklareli)****KÂTİP: Zafer IŞIK (Bursa)**

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Toplantımızı açıyorum arkadaşlar.

Tümü üzerindeki görüşmelerimiz tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

1'inci maddenin görüşmelerine başlıyoruz.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**ORMAN KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Lif, tohum ve sap üretimi ile ilaç etken maddesi elde etmeye yönelik çiçek ve yaprak üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği, Tarım ve Orman Bakanlığının iznine tabidir. Lif, tohum ve sap üretimi amacıyla izinli kenevir yetiştiriciliği Tarım ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. İlaç etken maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği ve/veya işlenmesi Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yapılır veya yaptırılır. Gerektiğinde ülke arz ve talep durumuna göre Cumhurbaşkanınca belirlenen kota doğrultusunda, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü kontrolünde gerçek veya tüzel kişilere yaptırılabilir. İlaç etken maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliğinde, münhasıran esrar elde edilmesini engelleyecek her türlü tedbirin alınması, kenevirin hasadı, işlenmesi, ihracı, ihracı veya satışına ilişkin usul ve esaslar, İçişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Tarım ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Madde üzerinde söz talebinde bulunan arkadaşlara sırasıyla söz vereceğim.

Bir istirhamım var: Geneli üzerinde çok uzun istişare etme imkânımız oldu. Burada üçer dakikalık bir süreyle kısıtlı olmak üzere arkadaşlara sırasıyla söz veriyorum.

İlhami Bey, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Vallahi, biz muhalefet olarak söyledik söyleyeceğimizi, az kaldı, söylediklerimizi iktidar olarak gerçekleştirmek için süre azaldı. Biz yapacağız, merak etmeyin.

Şimdi, Değerli Başkanım, öncelikle, Toprak Mahsulleri Ofisi haşhaş üretimiyle beraber anasonu çok iyi yaptı bugüne kadar. Tercih olarak TMO’nun seçilmesi doğru. Bu konuda sıkıntımız yok ama ben hâlâ aynı şeyi söylüyorum. “Narlı” ve “Vezir” için tescile başvuruldu ama -Hocamız da buradaymış- bakacağız. Yıllardan beri -kaçınıcı yıl- hâlâ daha tohumla ilgili sıkıntımız var. Aslında Cumhurbaşkanı açıkladığı zaman, gerek dışarıdan da çeşit getirerek o süreç başlatılabilirdi ama maalesef en büyük

problem şurada, ifade ettiğim konu şu: Altyapısı hâlâ oluşturulmadı lif üretiminin, lifleri işleyecek olan tesisler maalesef ortada yok, tohum da yok, tesislerde yok; sadece kararname ortada. Burada, inşallah, aynı kaderi paylaşmaz bu ilaç sektöründe kenevir ekimi, üretimi. İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının da alınması doğrudur, doğru olmuş, o konuda da şeyimiz yok. Ama ben, TMO'dan yetkililer de buradayken bir tespiti de ifade etmek istiyorum: Geçtiğimiz hafta Tarım Komisyonu olarak biz deprem bölgesindeydik, Malatya'daydık. Malatya'yla -biliyorsunuz- kayısı özdeşleşmiştir. Ama tahmini olarak 5 bin ila 7 bin ton arası bir kayısının enkaz altında olduğu söyleniyor ve bu konuda TMO'nun da hiçbir işlem yapmadığı ve fiyatların 70 lira, 60 liraya kadar düştüğü... Ben buradan, Tarım Komisyonundan, sizin o eleştirdiğiniz Bay Kemal'e teşekkür edeceğim. Bay Kemal'in talimatlarıyla beraber 11 Büyükşehir Belediyesi her enkazın altında kalan vatandaşımızdan 1 tonunu yani 110 bin lira TL/ton fiyatıyla almayı taahhüt etti ve enkazdan çıkarılıp orada işlenip Büyükşehir Belediyelerine şu anda o ürün aktarılıyor. Belediyelerimizin yaptığını bana göre Bakanlığın çoktan yapması gerekiyordu ve TMO'yu her şeye sokarken, enkazın altında kalan o depremzedelerimizin feryadına ses olması gerekirken maalesef tık yok. Cari açık diyoruz ya, işte, tarımda övünüyoruz, zaten kayısının büyük kısmı olduğu gibi ihracat. 400 milyon dolara yakın ihracatı olan bir ürünün şu anda, orada yer altında kalmış, tonajı 7 bin tona yakın bir kayısı var. Ya, 7 bin ton kayısı nedir? Şimdi bazı şeyleri, zararları tanzim edeceğiz diyoruz. Neden bu insanlara el uzatmıyoruz? Bunlar hangi ülkenin insanları? Bu insanlar hangi ülkede yaşıyor? Buradan soruyorum tüm Komisyon üyelerine. Herkes buradan gerekli dersleri alırlar diye düşünüyorum; bir an evvel... Hem zaten çadır yok, evet, çadır yok. Bırakın insanları, hayvanlara da çadır yok, insanlara da çadır yok. Yine, yarın bölgeye gideceğiz ve ilk günden beri bölgedeyiz ama gördüğümüz şu var: Maalesef, tarım sıkıntıda. Enkazın altında tarım alet, ekipmanları kalmış, traktörü kalmış, ilaçlama makinesi kalmış, gübre makinesi kalmış. İşte, Okan Vekilim, Ayhan Vekilim şahitlik edecekler. Gübre serpme makinesi için bir parçasına kaç para demişti?

AYHAN BARUT (Adana) – 15 bin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Makine 15 bin.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Kendi parçası 3 bin lira.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – 3.600 lira hatta şeyle beraber. Ya, vatandaş şu anda tarlaya giremiyor ve burada biz ne yapıyoruz? Oyun oynuyoruz aslında. Bunlara çözüm bulmamız lazım; üretim, üretim, üretim. Yüzde 20'yi karşılıyor bölge. En önemli şey, az önce burada otururken de Adıyaman Kahta'dan Uçar Tarım, dedi ki: "Vekilim, Tekirdağ'dan gübre getirmem lazım, gübre bulamıyoruz." Hakikaten gübre yok. Tekirdağ'da bir gübre bulmuş, oradan araç istiyor benden Tekirdağ'dan Adıyaman Kahta'ya. Ekim dönemi, Sayın Bakan, değerli yetkililer, değerli vekiller; yazlık ekimler yapılacak, artı, kışlık ekilenlere gübre atılacak, ilaç atılacak. İlaç firmaları ve -sizin de mesleğiniz Hocam- veteriner hekimler, onlar da enkaz altında kalmış. Bölgede acaba kaç veteriner hekimin enkaz altında kaldığını biliyorsunuz, tahmin ediyor musunuz? Resmî rakamlarla 400 veteriner hekimin bürosu enkazın altında kalmış.

Şimdi, aynı şekilde hayvanlarımız, ineklerimiz, koyunlarımız hepsi kaldı ama hayatta kalanları yaşatmamız lazım. Biz buradan hem o veteriner hekimlere hem de yine ilaç... Çünkü kimyasallar da yıkanıp toprağa ve yer altı sularıya bize gelecek, insanların sağlığıyla... Burada tedbir almamız gerekiyor ama tedbir alacağımıza biz yanlış işlerle uğraşıyoruz. Ve burada ben isterdim ki Urfalı vekillerimizin bir an evvel burada bir ek madde ihdas ederek, çiftçilerin desteklemelerine el koyan o Dicle Elektriğe buradan ders vermeleri gerekirken, onlar kalktı bize hakaretvari konuştu, saygı duyuyorum, onun kendi duruşu. Ama bizim, o çiftçilerin desteklerine el konulmasına karşı olan kanun teklifimiz aşağıda duruyor. Hodri meydan, çıkalım...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bitirelim lütfen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bitiriyorum Hocam.

Ve burada doğru iş yapmışsınız, inşallah muvaffak oluruz. Lif üretimdeki gibi altyapısı oluşturulmadan, yetki, işte, 19’du 21’e çıktı...

Ha, bir de buradan da şunu da Komisyona ve Bakanlık temsilcilerine söylüyorum: Bir, gümbürtüye gitti. 15/2/2021 tarihli, bitkisel üretimde -sayı numarasını okudum Sayın Bakan oradan alırsınız- Tekirdağ Valiliğinin üretim talebi var, çiftçilerimizin talebi var. Bunun neden elde kaldığını da biliyorum, kimin el freni çektiğini de biliyorum, engellendiğini de biliyorum. Ya, yazıktır günahtır, bırakın çiftçilere münavebeye girsinler, üretilsin. Bakınız, bunu da söylüyorum, belki ağır oldu ama kimin bu yazıyı “okey”lemeyi engellediğini de biliyorum çünkü giden Bakan çaresiz kaldı.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben teşekkür ediyorum.

İnşallah, bu Tekirdağ ili de kenevir üretimine girer.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Ayhan Bey...

AYHAN BARUT (Adana) – Başkanım, bu önergeyle ilgili benim küçük bir gerekçem var, yani bu yönde verdik. Ülke arz ve talep durumuna göre liftohumluktan üretime alınacak ve kenevir yetiştirilecek, arz ve talep durumunu bilecek kurum Tarım ve Orman Bakanlığı olduğundan, “Cumhurbaşkanlığınca belirlenen kota doğrultusunda” olan kısmının “Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenir.” şeklinde değiştirilmesi uygundur, diyoruz yani bu konunun uzmanları, bu konunun ehli, işi bilecek olan Tarım Bakanlığıdır diyoruz, bu nedenle bu şeyi verdik. Benim söyleyeceklerim bunlardır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Önergeye geleceğiz Ayhan Bey, şu anda madde üzerinde konuştuk.

AYHAN BARUT (Adana) – Yok, yani geneli üzerinde...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamam onu yine şey yaparız.

Orhan Bey, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kenevirle ilgili gelen, madde üretimine tekrar dönüyor olmak kıymetli, bunun Tarım Bakanlığı kontrolünde yapılması ayrıca kıymetli. Bir iki rakam vermek isterim. 1990; ekilen alan 25 bin dekar, üretim 3.600 ton, dekar başına verim 144 kilogram. 2002; 6.600 dekar, üretim 900 kilo ve verim 136 kilogram. 2022; 365 dekar, üretim 31 ton, dekar 85 yani 1990’dan 2022’ye otuz iki yılda üretim alanında hemen hemen 9 kat, üretim ton olarak 10 kat, verim olarak da dekar başına hemen hemen yüzde 50 müthiş bir düşüş. Baktığımız zaman dış ticaretine 16 milyon 226 bin dolarlık ithalat yapmışız, yaklaşık 15 bin kilogram yani 15 ton 330 kilogram da bir ithalat rakamımız var. Dolayısıyla bunun, kenevirin tekrar devreye girmesi doğru, üretimin artırılması doğru. Sonuçta, buna dayalı olan ilaç sanayi mutlaka ve mutlaka bunu bir yerden tedarik ediyordur. O açığın mutlaka kapatılması lazım. 90’lı yıllarda üretimin olduğu bir ülkede bugün bu ne yazık ki 300 kiloya düşmüşse bu gerçekten bizim için üzücü bir durum ve bunu da ithalatla kapatıyorsak bu da yanlış. Ben de Ayhan Başkanımın önergesine -gelecek önerge ama- şimdiden destek vereyim, bir daha da sözü almayayım önerge sırasında. “Tarım Bakanlığı” denen bir Bakanlığımız var zaten, tekrar Cumhurbaşkanının her yetkiyi almasının doğru olmadığını bir kez daha söylemek isteriz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler efendim.

Okan Bey, buyurun.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de şöyle -tarım politikasında biraz da benim konum bu- tarım politikası derslerinde desteklenecek ürünlerin niteliklerini anlatırken “Stratejik ürünler, arzı ve talebi devlet elinde, kontrol edilmesi gereken ürünler.” diyerek anlatırdık. Şimdi, kenevir yetiştirmemiz şart çünkü hem toprağa faydası var hem de birçok alana faydası var, birçok sektörde kullanılabiliyor ama uyuşturucu madde sıkıntısı var. Ancak bizim -benim de araştırmalarıma göre- bilim adamlarımız, özellikle -hocamız burada mı bilmiyorum ama- Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünün bana söylenene göre 2 tane çeşidi ve ben bu çeşitlerden yetiştirilen kenevirleri de gördüm, ne zaman gördüm? Genel Başkanımızla Samsun gezisi yaptığımız sırada Vezirköprü’ye gittik, üretici diyor: “Ben bunların tohumlarını aldım, beş altı yıl oldu.” Evet, beş altı yıl önce de 18 ilde izin verildi kenevir yetiştiriciliğine ama üretici başıboş bırakıldı. Yani şimdi, siz hem “Yetiştir.” diyorsunuz hem de kontrolü -belki tutuldu o zaman ama- üreticiyi boş bırakıyorsunuz yani ürünün fiyatı belli değil. Bu yasayla eğer şimdi 1’inci maddede bizim de destek verdiğimiz yasayla bu sağlanıyorsa -ki belki de konunun geneli üzerinde konuşmalarımızdan etkilenmiş olabilirsiniz- Sağlık Bakanlığını da eklemiştiniz içerisine, bu da güzel; kontrolü altında olması.

AYHAN BARUT (Adana) – Yeni bir önerge verildi.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Yeni bir önergeyle verilmiş.

Çünkü biliyorsunuz, haşhaş kontrol altında olması gerekli ve Ecevit’in haşhaş çıkışı vardı, biz o zaman Alkaloid Fabrikasını kurarak Amerika’nın ambargosuna da karşı çıkmıştık. Kenevir de böyle, bizim bağımsızlığımızı çok önemli etkileyecek, üretiminde fayda olan, olması gereken bir ürün, çok da fazla yetiştirmemiz ama kontrol altında yetiştirmemiz gerekli, üreticiyi de sahipsiz bırakmamamız gerekli. Kenevir yetiştiren üreticinin de para kazanması lazım, üretimin de devamlılığı olması lazım. Ben kenevir tarlalarını Vezirköprü’de gördüm, içim acıdı. Neden? Devletin güvencesine göre üretici yetiştirmiş çünkü 18 il kapsama alınmış, tohum da verilmiş kendisine fakat alıcı yok. Bunun böyle olmaması gerekli. O nedenle 1’inci maddede söz alma gereği hissettim. Bu tip ürünlerin devletin kontrolünde olması lazım yani yukarıdan aşağı, her yerden kontrol edilmesi lazım, gerekirse uydudan da kontrol edilmesi lazım, kaçak ekimlerin önlenmesi lazım ama bizim de bu konuda hem bölgemizde hem de dünyada da söz sahibi olmamız gerek diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Son olarak, Kaboğlu Hocam, sizden de kısa bir değerlendirme alırsak.

Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, Bakan Yardımcısının hukukçu olmasına sevindim. Demek ki Tarım ve Orman Bakanlığında da bir hukukçu Bakan Yardımcısı olması çok olumlu bir durum.

Genellikle şöyle bir kanaat var -muhtemelen Adalet ve Kalkınma Partisine mensupsunuz- benimle tanışan vekiller “Hocam, sizi çok seviyoruz, sayıyoruz ama bilim başka, siyaset başka.” diyorlar. Ben de hemen onlara Anayasa madde 81’i hatırlatıyorum, ortak metin üzerinde ant içtiğimizi ve burada bilim ile hukuk ve siyasetin birbirinden ayrı olmadığını hatırlatıyorum.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Mevzuat gereği bir partiye mensup değilim Hocam, ben de sizi çok seviyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Harika, çok teşekkürler.

Yani ben şunu söylemek istedim: Olsanız da hukukçu şapkanızı ve formasyonunuzu kullanmanızı tavsiye edeceğimden, ona olan inancımı belirtmek için bu karşılaştırmayı yaptım. O bakımdan bu yasa teklifinin görüşmeleri ve olası iyileştirmeler bakımından da sizin bulunmanız önemlidir, kayda değer.

Şimdi, burada yönetmelikle düzenlenen 1'inci maddede yetiştiriciliği... Evet, tabii ki Tarım ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte düzenlenmesi olumludur ama hiçbir ölçüt koyulması gerekmiyor muydu? Yani bunu bir ölçüte bağlamamız yerinde olurdu diye düşünüyorum; birincisi bu. İkincisi, mademki bunu Bakanlığa verdik ki olumludur, zaten bizim de öngördüğümüz parlamenter rejimde temel yetki açısından bakanlıkları öne çıkarmak olacaktı. O zaman, bunun uzantısı olarak Cumhurbaşkanı yerine yine Bakanlığa verilmesi, "Cumhurbaşkanınca" yerine "Bakanlıkça belirlenmesi" bu 1'inci maddenin mantığına ve yasanın mantığına uygun olurdu.

Sayın Başkan, iki üç cümleyle de benim genel konuşmamda belirttiğim hususa değinerek sözlerimi bitirmek istiyorum. Bu da CBK 126'yla yapılan düzenlemenin tam da bu Komisyonun yetki alanına girmesi nedeniyle 7269 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinin birinci fıkrasını sizlerle paylaşmak istiyorum: "Afet dolayısıyla hasara uğramış şehir ve kasabaların imar planı mevcut olup da İmar ve İskan Bakanlığınca değiştirilmesi gerekli görülmediği takdirde, inşaata mevzuat dairesinde hemen izin verilir." Yani burada olağanüstü durumlarda afet hâlinde ivedi önlemlerin alınabileceğine dair bir yasal temel bulunduğu hâlde ve Meclis de çalışıyor olmasına karşılık bu yasal temel var ama -hani gerektiği zaman hızlı yasa yapabilir- aynı konunun bu yokmuş gibi Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenmiş olması aslında Anayasa Madde 104'e aykırıdır çünkü burada "Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz." hükmü yer almaktadır. Bunu özellikle bilginize sunuyorum. Keza CBK'nin yine 2'nci maddesinde şöyle deniyor: "Bu kapsamda yapılacak iş ve işlemler hakkında 4734 sayılı Kanunun yaklaşık maliyet tespitine ilişkin usulleri ile avan proje yapılmak kaydıyla 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükümleri uygulanmaz. Yapım işleri ve altyapı ile ilgili her türlü işlemde katılma payı ve teknik altyapı bedeli alınmaz." Şimdi, bu düzenleme aslında 4734 sayılı Kanunun 62'nci maddesinin (c) fıkrasında hemen hemen yarım sayfa yani o kadar uzun ve ayrıntılı düzenleniyor ki bu maddeye, böyle bir düzenleme yapmaya hiç ihtiyaç yoktu ama bu CBK kanun yerine geçmiş görünümünü arz ediyor. Bu açıdan da esasen yürürlükteki mevzuat, afetler durumunda bu esnekliği sağlamış olduğu hâlde CBK tarafından yapılan düzenleme üç ay sonra ne olacak? Yani üç ay sonra, bugün buraya getirilmediğine göre üç ay içerisinde yürürlükten kalkacak. Peki, o zaman CBK'yle başlatılan işlemler kanunla çeliştiği durumda acaba bu hangi mevzuat temelinde yürütülecek? Bu bakımdan CBK 126 bizim Komisyonumuzun yani benim üyesi olmadığım ama sizin Başkanlığını yaptığınız Komisyonun göreviyle çalışmakta ve ciddi sorunlar yaratabilecek nitelik taşımaktadır. Bunu bu vesileyle dikkatlerinize sunmak istedim. Umarım Komisyonunuza gelir ve bu konuyu Anayasa madde 119 gereği bir yasal düzenlemeyle bağlarsınız, mevzuatla uyumlu hâlde getirirsiniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

1'inci madde üzerinde 3 adet önerge var.

Bu arada sivil toplum kuruluşlarından bu alanda davet ettiklerimiz vardı. Var mı bu kenevirle alakalı davet ettiğimiz? Başka söz almak isteyen var mı STK'lerden veyahut da kurumlardan?

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Hocamız vardı.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Davet etmiştim ama şu anda...

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Ben söz almak isterim Sayın Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun, lütfen kendinizi de tanıttin Hocam.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi sanıyorum

Hocam, hoş geldiniz.

Buyurun.

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Öncelikle tüm Komisyon üyelerini, sayın vekillerimizi ve diğer katılımcıları saygıyla selamlarım.

Ben Selim Aytaç, Ondokuz Mayıs Üniversitesinde Kenevir Araştırmaları Enstitüsü Müdürüyüm. Daha önce ziraat fakültesinde öğretim üyesiydim fakat Enstitü kurulunca -kadromla beraber orada yeni bir enstitü kurduk- 3 ana bilim dalında kenevirin her bir yönünü çalışmaya başladık. “Vezir” ve “Narlı”yı ıslah eden ekibin başındayım. 2021 yılında “Vezir” ve “Narlı” tescil edilmiştir -bunları bilgi amaçlı diyorum sayın vekillerimiz- daha öncesinde üretim kıyı popülasyonları yapılmaktaydı. Yani “Vezir” ve “Narlı” 2021 yılından önce yoktu. Şu anda “Vezir” ve “Narlı”nın durumu nedir? Vezir ve Narlı’nın toplam olarak şu anda, 2023 yılında 14 ton civarında anaç kademedede üretimi yapılmıştır. Tohumluk kademe sertifikaları -biraz detay ama- şöyle söyleyeyim: Tohumluk üretimi sürekli artırılıyor, her iki çeşit de şu anda ticarileşmiştir. “Vezir” TİGEM tarafından üretilip, çoğaltıp, dağıtılıyor. “Narlı” ise özel bir firma tarafından yüzde 15,5 “royalty”yle satın alınmıştır, rekor bir rakamdır. Bu da kenevire olan...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ne kadar?

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Yüzde 15,5 “royalty”yle alınmıştır özel bir firma tarafından. Bu firma aynı zamanda şu anda üretim de yapıyor, Samsun Havza’da iplik üzerine bir tekstil fabrikası kuruyor. 20 bin metrekare üzerinde şu anda fabrika inşaatı bitmek üzere, mayıs veya haziran ayı gibi hizmete girecek, yılda 25 bin ton iplik üretecek, kenevir ipliği.

2023 yılında kenevir ekim alanlarını ve tabii, malumunuzdur, 21 ilde şu anda izin var ama yoğunlaşmış olan il Samsun, Amasya ve Kastamonu’dur. Bu yıl bu 3 ilden -alan çalışmalarından aktarayım size- 7 bin dekar civarında bir ekim alanı bekliyoruz, önümüzdeki yıl ekimin de 20 bin dekara çıkmasını bekliyoruz çünkü Havza’daki fabrikanın ihtiyacı 30 bin dekar yani kurulan fabrikanın.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bütün Türkiye’de mi?

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Şöyle, şimdi, Sayın Hocam, kenevirin sapları çok havalı bir ürün. 40-50 kilometreden daha ileri taşınması ekonomik anlamda mümkün değil hele ki bu akaryakıt fiyatlarının yüksek olduğu durumda. Eğer biz Havza’ya fabrika kurmuşsak Havza, Kastamonu, Amasya; belki Tokat veya Çorum, bunun dışında bir Antalya’dan veya bir İzmir’den oraya hammaddenin gelmesi ekonomik anlamda mümkün değil. Ben şu anda çok yakinen takip ettiğim Havza’daki fabrikadan bahsediyorum, onun ihtiyacı 30 bin dekar alanda 25 bin ton ürün işleyecek bu fabrika. O bakımdan yani bu bahsettiğimiz yerlerde beklentimiz bu. Yeni bir fabrika kurulur, mesela bir tekstilin dışında örneğin kompozit fabrikası veya gıda üzerine veya ne bileyim selüloz üzerine bir fabrika kurulur, o zamanki ihtiyaçları o zaman konuşuruz ama benim bahsettiğim şu anda kurulu düzen üzerine çünkü -Sayın Vekilim de bahsetti, İlhami Bey bahsetti, şimdi yok herhâlde- 2019 ve 2020 yıllarında yapılan üretimlerde bir kısmı sözleşmesiz yapıldığı için sanayi yok, üretimler elde kaldı.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ben söyledim.

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Siz mi söylediniz? Pardon.

Şimdi, belki bugün ilerleyen saatte görüşeceğimiz sözleşmeli üretim, kenevirde mutlak zorunludur ve şu anda o firma sözleşmeli üretim yapıyor, fiyatlar belli, şartlar belli; çiftçilere şu anda anlaşmaları öyle yapıyor.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ofis ne iş yapacak o zaman?

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Hayır, bu bahsettiğim endüstriyel kenevir için. Medikal kenevirle ilgili Ofis işaret edilebilir. Ofisin endüstriyel kenevirde etkili olduğunu düşünmüyorum. Şimdi, şu anda, hâlen 2313 sayılı Yasa zaten buna müsaade ediyor yani lif, sap ve tohum için 2313 sayılı Yasa engel değil ama medikal üretim için bir ara formülü gerekiyordu. Şu anda bu konuşulacak bugün. Benim şu anda bahsettiğim, endüstriyel kenevirle ilgili Sayın Vekilim.

Hazır söz almışken çiftçi bazında karşılaştığımız en önemli hususu dile getirmek isterim. Mesela, muhalefet ile iktidarı bir araya getirebilen sihirli bitki kenevir biraz daha benimsenmeli. Örneğin, çok ihtiyacımız olan gıda ürünlerinden mısıra, buğdaya; yine hayvanlarımızın ihtiyacı olan yem bitkilerine özel ürün desteği var ama kenevire yok. Şimdi, çok talebimiz vardır ama alanda karşılaştığımız en önemli sorun -belki yeri burası değil ama madem güzel bir ortam buldum, bununla ilgili söyleyeyim- kenevire ürün desteği istiyoruz. Yani bu lif anlamında kilo bazda olabilir, tohum anlamında kilo bazda olabilir ya da dekar bazda olabilir, bu çok önemli. Biz keneviri sadece bahsettiğimiz özelliklerden dolayı değil -burada Komisyon üyelerinin büyük bir kısmının ziraatçı olduğunu öğrendim- münavebe bitkisidir asla herbisit, insektisit veya diğer fungusit kullanıma ihtiyaç duymaz, tarlayı temizler, tarlanın verimliliğini artırır. Yani biz keneviri münavebe sistemine sokmakla diğer ürünleri de garanti altına alıyoruz. Örneğin, kenevirden sonra ekilen mısıra, şeker pancarına daha az herbisit atarız. Kastamonu üreticisine biz bu sene Kastamonu’da 2.500 dekar ekletiyoruz. Kastamonu üreticisi ise sarımsak için keneviri mecbur tutuyor, diyor ki: “Ben kenevirden sonra sarımsağı ektiğim zaman tarlama ot ilacı atmıyorum veyahut da çapayı daha az yapıyorum.” Bu, çiftçinin bilincinde. Mutlaka sayın meslektaşlarımın bu konuda bilgileri vardır. Tarım sisteminin biraz daha böyle doğaya saygın tarım yapılabilmesi için kenevir gibi yüksek hızlı uzayan ve haşerelerle, yabancı otlarla, kompozitlerle iyi mücadele eden bitkilerin devreye sokulması diğer ürünleri de garanti altına alacaktır. O bakımdan, biz kenevire, şu anda olmayan -pozitif ayrımcılık demeyeceğim yani eşitlikten bahsettik ya- o eşitliğin de bir gereği olarak kenevirde bir eşitlik talep ediyoruz.

Saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

Biraz uzattım Sayın Başkan.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hocam, estağfurullah. Hatta biraz daha konuşmanızı istirham ediyorum.

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Sorular varsa...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Benim sorum var.

Şimdi, hocam sağ olsun bize endüstriyel kenevirle alakalı... Bu ayrımı hocam daha iyi yapar ama ben de izinizle bir iki cümle katayım buraya

Bu TH...

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – THC.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – THC oranı endüstriyel ile diğerini aslında belirleyen sınırı o koyuyor, binde 3’ün altındaki endüstriyel kenevir olarak yetiştiriliyor. Bu, bildiğimiz bizim, işte, lifi için daha çok tekstilde falan kullanılan kenevirden ağırlıklı bahsediyor hocam. Türkiye’de o vardı zaten şu ana kadar

bu tıbbi kenevir üretimi Türkiye’de yasak. İşte, şimdi, mevzuatta zaten önünü açmaya çalıştığımız bu, ilaç etken maddeli. Bunun dünyada belki birkaç yıl sonra yaklaşık 150 milyar dolarlık bir ticareti var. O yüzden zamanında Türkiye’ye gelmesi... Ben hocama şunu soracağım: Şimdi, bizim bu maddeye büyük bir ihtimalle muhalefetteki arkadaşların da olumlu desteklerini görüyorum, “Zamanıdır, yeridir.” diyorlar. Tıbbi kenevirle alakalı sizin görüşünüz nedir? Önerileriniz var mıdır?

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Evet, Sayın Başkanım, ülkemizde endüstriyel kenevirin tanımı yok. Buna biz kendi kendimize “endüstriyel kenevir” diyoruz. Mesela, Avrupa Birliği ülkeleri THC oranını binde 2’yle sınırladı.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İndirdiler, evet.

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Binde 2’nin altındaki endüstriyel kenevirdir. Kanada, Amerika Birleşik Devletleri binde 3 demiştir; İtalya binde 6, İsviçre yüzde 1 demiştir, THC’si yüzde 1’in altında. Ülkemizde bunun tanımı yapılmadı ama biz eğer Avrupa Birliği’ne endeksli çalışacaksak binde 2 dememiz lazım; yok, özgün bir şekilde kendimiz karar alacaksak benim önerim, şahsi önerim sorulursa binde 3 öneririm. Neden? Çünkü Avrupa’daki binde 2 THC üreten çeşitler Türkiye’de, sıcak iklim şartında biraz daha yüksek bir THC verebilmekte. Evet, çok yüksek rakama ulaşmıyor ama binde 2, binde 2,5’a falan geliyor. “Vezir” ve “Narlı”da sıkıntı yok, onlar bayağı düşük yani yüzde 1 civarında, onların THC oranını çok düşürdük. Yani fazla abarttık ama biz binde 2, binde 3 gibi -bu belki yönetmelikte konuşulacak bilmiyorum ama- bunun tanımını koymalıyız Sayın Başkan.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Evet, konulacaktır.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – İlaç sektöründe de kullanabiliyor muyuz bunları?

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Ondan da isterseniz bahsedeyim Sayın Vekilim.

Medikal kenevirin bir tanımı yoktur. Yani şeyi olmayan, THC’si, CBD’si veya diğer kannabinoidleri yüksek olanlar ve bu amaçla kullanılabilecek medikal kenevir denir. Endüstriyel kenevir de medikal amaçlı kullanılabilir. Nihayetinde benim önerim de aslında orada medikal kenevirde tarla üretiminden elde edilen mahsullerin medikal olarak kullanılmasının öngörülmesi. Sebep şu: Mesela, Kanada olsun, Romanya olsun veya diğer Avrupa ülkeleri olsun, zamanında medikal keneviri seralarda yoğun ışık ve yoğun karbondioksit baskısı altında kannabinoidleri zorlayarak yaptırmışlardır; bu da çevreye zarar veriyor. Bizim az önce kenevirin bahsettiğimiz faydaları sera üretiminde tam tersidir çünkü sera hem enerji kullanır, ortama karbondioksit veriyorsunuz, yoğun ışık kullanıyorsunuz, enerji tüketiyorsunuz. Kapalı üretimden daha ziyade, benim önerim, açık alanda biraz da burada endüstriyel alanlarından uzak olması lazım. Kurşun birikimi olmayacak, medikal kenevirde çok önemli bu ya da diğer ağır metaller olmayacak. Bu alanlarda kenevir üretimi de yani medikal keneviri de medikal etken maddeleri de endüstriyel kenevirden elde edebiliriz ama mesela birinde yüzde 6, yüzde 7 gibi rakamlar varken öbüründe binde 2 gibi çok düşük rakamlar ama şu anda endüstriyel kenevirin tarımı artıyor. Ben 2023 yılı için 7 bin dekar dedim, önümüzdeki yıl belki de 25 bin dekar olacak. Bunların yarısından medikal keneviri elde edersek yani yaprak ve çiçeklerini kullanırsak sanki ihtiyacımızı karşılarız. Bana göre medikal keneviri eğer THC üretmeyeceksek -bilmiyorum onu şey yaparız- CBD üretimlerimizi şu anda endüstriyel kenevirlerden elde edebiliriz, endüstriyel kenevirin yaprak ve çiçeklerinden.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Öncelikli amaç CBD Hocam.

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – CBD ise o zaman bana göre şu anki mevcut endüstriyel kenevir tarlalarından -ki sanayiye yakın olmayan alandan almak üzere- CBD elde edilebilir. Nihayetinde CBD oranları yüzde 3, yüzde 4’e kadar çıkabiliyordu endüstriyel kenevirlerimizin. Bununla ilgili bizim üniversitenin gen havuzunda 2.500’e yakın kenevir genotipi var. Biz aşağı yukarı on üç yıldan beri

çalışıyoruz keneviri yani yeni başlamadık bu çalışmalara. Şu anda en iyi gen havuzu bizdedir. Tarım Bakanlığının da katkıları var, sağ olsun, ben İzmir’deki gen bankasından bu konuda çok istifade ettim. Orada yeni bir çeşide ihtiyacımız olduğu zaman iki yıl içerisinde üniversitemiz yeni bir medikal kenevir çeşidi çıkarabilir. Bunun da bilgisini vermiş olalım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederiz.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Başkanım, bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Peki, bu Sağlık Bakanlığının talebi var mıdır bize? Yani Sağlık Bakanlığını buraya yazdık da kenevirin ham maddesinden biz ne talep ediyoruz veya ne kadar talep ediyoruz böyle bir şey var mıdır?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bu şöyle: Bu görüşmeler yürütülürken Sağlık Bakanlığı taraftır. Sağlık Bakanlığını bütün süreçlerde zaten katmamızın bir şekilde sebebi de o yani Tarım Bakanlığının onayından geçtikten sonra ne kadar üretilecek, ne kadar ihtiyaç var, planlaması Sağlık Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığının da şöyle bir katkısı olacak; alanı kontrol edebiliyor muyum edemiyor muyum çünkü bu, her türlü kullanılabilecek bir ürün olduğu için onların görüşüyle yapılacak. Kontrollü, devlet kontrolünde.

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Başkanım, müsaadenizle ben küçük bir ekleme yapayım mı?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Ben tabii, Sağlık Bakanlığının bu konuda yaklaşımını bilmiyorum yani bir herhangi bir yazışmam veya görüşmem bu konuda olmamıştır ama ben halk nazarında söyleyeceğim; “CBD oil” denilen 10 cc’lik yüzde 5’luk, 10’luk ve 20’lik şişeler şu anda Türkiye’de 70-80 euroya yurt dışından kaçak getiriliyor.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Şimdi, burada...

PROF. DR. SELİM AYTAÇ – Çok özür dilerim.

Halk bunda fayda olduğunu inanıyor, zaten CBD bir kannabinoid hem de vücudun bağışıklığını arttıran bir kannabinoidir. Halk bundan fayda gördüğüne inanıyor. İşin sağlık konusunu bilemem, ben ziraatçıyım ama biz istesek de istemesek de şu an Türkiye’ye kaçak yollarla yoğun miktarda CBD girişi var.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Şimdi, Sayın Bakan Yardımcımız söz istedi, ona da söz vereceğim. Burada ben de izin verirsiniz bir iki cümle...

Şimdi, bu kannabinoid talebi dünyada her geçen gün artan bir talep ve daha çok bilimsel çalışmaya aslında ihtiyaç var, yani sonuçları şüpheli olanlar var, birtakım veriler ortaya çıkmış olanlar var; daha çok, işte, epilepsi, MS, alzaymır gibi hastalıklarda kullanılıyor. Uzun süreli kanser tedavilerinde özellikle iştahın açılması, bulanıklığı giderilmesi, bulantının giderilmesi gibi faydalar için kullanılıyor. Aynı zamanda da bu etken maddeler sayın hocamın dediği gibi çok pahalı ve dünyada bunun kullanımı var, ülkemizde de var. Dolayısıyla sizin de az önce Orhan Bey’in de söylediği rakamlarda bir ithalatımız var. Bu manada kontrollü üretimle alakalı bu mevzuatın amacı o.

Buyurun Sayın Bakan Yardımcımız.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Sayın Başkanım, öncelikle teşekkür ediyorum hem muhalefet milletvekillerimize hem iktidar partisi milletvekillerimize, kıymetli hocamın açıklamalarına çünkü bu uzun vadede ülkemiz için gerçekten çok önemli bir madde

olacak. Uygun görürseniz TMO Genel Müdür Yardımcımız uygulamaya ilişkin -zaten biz bunun uygulamasına dair bir yönetmelik çıkaracağız ama- neyi tasavvur ettiğimize dair bir izahta bulunmak ister.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

TMO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÜMİT ORHAN – Evet, Sayın Başkanım, size, Komisyon üyelerimize, sayın vekillerimize saygılarımı sunarım.

Efendim, şimdi, kenevirle ilgili uluslararası bir sözleşme var 1961 tarihli Tek Sözleşmesi. Bu sözleşmenin 28’inci maddesi kenevirle ilgilidir. Kenevir istihsalı olması durumunda, bu istihsalın -üretimin- ve diğer bütün işlemlerin tıpkı haşhaşın olduğu gibi aynı rejimle yapılması gerektiğini belirtir ve 23’üncü maddeye atıf yapar. 23’üncü madde ise haşhaşın bir kamu kurumu ya da kamunun teşekkül ettirdiği bir teşekkül eliyle yapılması zorunluluğunu ifade eder. Bu açıdan Komisyonumuza sunulmuş olan teklif metninde zaten bu husus tahkim edilmiştir yani karşılanmıştır. Yani bir kamu kurumunun gözetiminde ve kontrolünde -kanunun ana ismi de öyle- yani murakabesinde yapılması gerekliliği hususu yerine getirilmiştir efendim.

Sayın Vekilimiz dediler ki: “TMO neresinde?” Onu arz edeyim efendim.

Şimdi, TMO tabii ki endüstriyel kenevir kısmında değil, sayın hocamız da öyle buyurdular. Biz işin tıbbi kenevir yahut da ilaç etkin maddesi amacıyla üretimi -Sağlık Bakanlığımızın tanımı bu şekilde- kısmındayız efendim. Bunun, Tek Sözleşmesi kapsamında bir kamu kurumunun gözetiminde ve murakabesinde yapılması zorunluluğundan dolayı işin içindeyiz. Bununla ilgili TÜBİTAK’la bizim bir AR-GE çalışmamız devam ediyor yani bir tıbbi kenevir tohumu çalışmamız devam ediyor. Bu da kısa sürede bir yerli tohum üreteceğimiz inancıyla yürütürüz ancak tabii bunu beklemedik, bu kanun değişikliğinin olması aslında bizim kurumsal olarak da öngördüğümüz ve istediğimiz bir şeydi. Bununla ilgili bu olabilir şiarıyla biz Portekiz’den bu işle ilgilenen bir uzmanla bir çalışma yaptık efendim, bir AR-GE boyutunda çalışma yaptık, tabii ki Tarım Bakanlığımızın izniyle yaptık. Bu yaptığımız çalışmada tıbbi kenevir ektik ve 300 küsur kök ektik. Bolvadin’de kendi “birinci bölge” dediğimiz tanımlı bir bölgede ektik bunu. Çıkan sonuçlar yüzde 10’un üzerinde THC verimi elde ettik yani çok yüksek oranda verimler elde ettik. Biz bu ürünün hem iç piyasada kullanımı ama daha çok da ihracatı konusunda biraz ilgiliyiz çünkü haşhaş deneyimimiz bize bunu anlatıyor. Biz malumunuz dünyanın en büyük tek yekpare morfin ham maddesi üreticisiyiz aynı zamanda Toprak Mahsulleri Ofisi olarak. Nasıl olacağıyla ilgili de murakabesi zaten haşhaş özelinde yapıldığı için bizim için çok zor olmayacak efendim. Yani aynı şekilde endüstriyel kenevirin izin verildiği iller içerisinde bizim murakabe edeceğimiz ve belirleyeceğimiz daha sınırlı alanlarda yapmayı düşünüyoruz ama ilk etapta kendi alanımızda bu AR-GE boyutundakini tohumluk olarak geliştirme sürecinden geçecek.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederiz Sayın Genel Müdürüm.

Madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Orhan Sarıbal
Bursa
Bekir Başevirgen
Manisa

Okan Gaytancıoğlu
Edirne
Ayhan Barut
Adana

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ
Cengiz Gökçel
Mersin

MADDE 1 - 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Lif, tohum ve sap üretimi ile ilaç etken maddesi elde etmeye yönelik çiçek ve yaprak üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği, Tarım ve Orman Bakanlığının iznine tabidir. Lif, tohum ve sap üretimi amacıyla izinli kenevir yetiştiriciliği Tarım ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. İlaç etken maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği ve/veya işlenmesi Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yapılır veya yaptırılır. Gerekğinde ülke arz ve talep durumuna göre Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenen kota doğrultusunda, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü kontrolünde gerçek veya tüzel kişilere yaptırılabilir. İlaç etken maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliğinde, münhasıran esrar elde edilmesini engelleyecek her türlü tedbirin alınması, kenevirin hasadı, işlenmesi, ihrarı, ihracı veya satışına ilişkin usul ve esaslar, İçişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Tarım ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kim konuşacak?

AYHAN BARUT (Adana) – Gerekçeyi okuyalım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Gerekçe lütfen.

Gerekçe:

Düzenlemede yer alan “Gerekğinde ülke arz ve talep durumuna göre Cumhurbaşkanınca belirlenen kota doğrultusunda” ibaresinin “Cumhurbaşkanınca” yerine “Tarım ve Orman Bakanlığınca” düzeltilmesi uygundur çünkü Cumhurbaşkanı bu kararı Tarım ve Orman Bakanlığından aldığı görüş doğrultusunda vermektedir. Zaman kaybı yaratacağından bu yetki Bakanlık uhdesinde kalmalıdır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Tarım Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin “Cumhurbaşkanınca belirlenen kota doğrultusunda” olan kısmının “Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenir.” şeklinde değiştirilmesini arz ve talep ederiz.

Orhan Sarıbal
Bursa
Bekir Başevirgen
Manisa

Okan Gaytancıoğlu
Edirne
Ayhan Barut
Adana

İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ
Cengiz Gökçel
Mersin

AYHAN BARUT (Adana) – Gerekçe...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Gerekçeyi okuyalım.

Gerekçe:

Ülkede arz ve talep durumuna göre lif, tohum ve sap üretimi amacıyla kenevir yetiştirilecek arz ve talep durumunu bilecek kurum Tarım ve Orman Bakanlığı olduğundan “Cumhurbaşkanınca belirlenen kota doğrultusunda” olan kısmının “Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenir.” şeklinde değiştirilmesi uygundur.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Aynı mahiyetteki önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Cevheri
Şanlıurfa

Hüseyin Şanverdi
Hatay

Salim Çivitcioğlu
Çankırı
Zafer Işık
Bursa

MADDE 1- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun'un 23'üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Lif, tohum ve sap üretimi ile ilaç etkin maddesi elde etmeye yönelik çiçek ve yaprak üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği, Tarım ve Orman Bakanlığının iznine tabidir. Lif, tohum ve sap üretimi amacıyla izinli kenevir yetiştiriciliği Tarım ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. İlaç etkin maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği ve/veya işlenmesi Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yapılır veya yaptırılır. Gerekğinde ülke arz ve talep durumuna göre Cumhurbaşkanınca belirlenen kota doğrultusunda, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü kontrolünde gerçek veya tüzel kişilere yaptırılabilir. İlaç etkin maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliğinde, münhasıran esrar elde edilmesini engelleyecek her türlü tedbirin alınması, kenevirin hasadı, işlenmesi, ihracı, ihracı veya satışına ilişkin usul ve esaslar, İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının görüşleri alınmak suretiyle Tarım ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Konuşmak isteyen var mı?

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Gerekçe...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Gerekçe lütfen.

Gerekçe:

Önergeyle kenevir üretiminin ilaç etkin maddesi üretimine yönelik olması sebebiyle, çıkarılacak yönetmelikte Sağlık Bakanlığının da görüşünün alınması ve Sağlık Bakanlığı mevzuatına uyum sağlanması amaçlanmıştır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Tarım sektörü ile ilgili politikaların tespit edilmesi, planlanması ve koordinasyonu ile ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak uygulanmasında Bakanlık yetkilidir.

Tarımsal üretimin planlanması, gıda güvencesi ve güvenliğinin temin edilmesi, verimliliğin artırılması, çevrenin korunması ve sürdürülebilirliğin tesis edilmesi için Bakanlıkça belirlenen ürün veya ürün gruplarının üretimine başlanmadan önce Bakanlıktan izin alınır. Bakanlık, arz ve talep miktarı ile yeterlilik derecesini dikkate alarak hangi ürün veya ürün gruplarının üretileceği ile tarım havzası veya işletme bazında asgari ve azami üretim miktarlarını belirler.

Bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı faaliyette bulunanlardan;

a) Bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı faaliyette bulunduğu ilk kez tespit edilenler, bu madde hükümlerine uygun şekilde faaliyet göstermeleri için Bakanlık tarafından yazılı olarak uyarılır.

b) Bakanlık tarafından yazılı olarak uyarılan ancak uyarı tarihinden itibaren 12 ay içerisinde bu maddeye uygun faaliyette bulunmayanlar, uyarı tarihinden itibaren beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmazlar.

c) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre işlem tesis edilen ancak bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı olarak bir sonraki takvim yılında da faaliyette bulunduğu tespit edilenlere, ürün grubuna göre bu faaliyetten elde edilecek yıllık brüt hasılasının yüzde birinden beşine kadar idari para cezası verilir.

ç) Çok yıllık üretim faaliyetlerinde yazılı uyarı ve destekten yararlandırmama işlemlerinin tesis edilmesine rağmen bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı olarak üretime devam edenlere, aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen her yıl için bu faaliyetten elde edilecek yıllık brüt hasılasının yüzde birinden beşine kadar idari para cezası verilir.

İdari para cezasının hesaplanmasına esas brüt hasıla, bir önceki takvim yılında Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan üretimin yapıldığı il genelinin ortalama verim değeri ile rayiç fiyat dikkate alınarak hesaplanır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından verim değeri yayımlanmayan ürünlerin ortalama verim değeri Bakanlık İl Müdürlüğünce belirlenir.

Bu maddede yer alan idari yaptırımlar mahalli mülki amir tarafından uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Madde üzerinde söz isteyen?

Üç dakika sınırimıza dikkat edelim lütfen, yine çok konuşmacı var.

Ayhan Bey, buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) – Evet, Başkanım, planlama, planlı üretim için izin alma gibi maddeleri görüşüyoruz. Burada, esasında kastedilen amaç nedir? Bu maddenin biraz muğlak ve belirsiz konularının açığa kavuşturulması gerekiyor. Anayasa ve özellikle yasaları güvence altına alan hakları çiğnemeyelim diye düşünüyoruz ve bunu yaparken de burada hedeflenen amaca ulaşmak için Bakanlığın, biraz önce de konuşmamda söylediğim gibi, alt yapısı yeterli mi, ziraat mühendislerinden teknisyenlerine kadar yeterli bir personel var mıdır ya da göstermelik bir adım mı atılmıştır, bu söz edilen amaç nasıl gerçekleştirilecektir, eğer çok uluslu bir şirketin dayattığı bir ürün için üretim zorunluysa burada nasıl bir tavır alınacak, bu yanılsa geçit mi verilecek? Yani bildiğimiz kadarıyla, esasında, dünyada bu düzeyde çiftçilerin ne ekeceklerini planlayan bir ülkenin olmadığını biliyoruz. Şüphesiz planlama yararlıdır ama “İşte, biz dünyada ilk oluyoruz, daha ne istiyorsunuz?” diye düşünülebilir ama şöyle olursa, anlatacağım şekilde, daha faydalı olur: Çiftçinin ne ekeceğine bürokratların karar vermesi uygulanabilir ve iyi bir sonuç verecek bir anlayış değil. Yani özetle, planlama teşvik edici, caydırıcı önlemler, teşvikler ve kısıtlamalarla akıllıca yapılabilir diye düşünüyoruz. Eşitliğe dayanan,

dayanmaya önem verecek bir sistem içerisinde olmalıdır diyoruz. Böyle bir sistemde planlama aşağıdan yukarıya doğru yapılmalıdır diyoruz. Yani yukarıdan aşağıya değil de aşağıdan yukarıya yapılmalıdır diyoruz. Çiftçi, bazen zorunlu oluyor, ürününü ekeceği zaman iklim koşullarından dolayı başka bir ürün ekme kararı veriyor. Ne yapacaksınız ona yani? O zaman “Buğday ekmeyin.” dediğiniz yerde adamın buğday ekme zorunluluğu varsa bunu nasıl elinden alacaksınız? Yani, biraz, burada dayatmanın olduğunu hissediyoruz. Tarım bir zamanlama işidir. Özellikle çiftçi, biraz önce de söylediğim gibi, belli bir ürünü ekme planlarken başka bir engelle karşı karşıya kalmamalıdır. Zaten, örneğin, Çukurova’da iki yıl üst üste pamuk ekildiği zaman iki yıldan sonra bir destekleme primi, yağlı tohumlarda uygulanan bir primden verilmiyor. İşte, bunun gibi sıkıntıları yaşarken üzerine böyle bir sıkıntının olması, bu anlamda, bu çiftçileri, tarımı biraz sıkıntıya koyacaktır diye düşünüyorum. Bu, daha da geliştirilebilir, ayağı yere basan uygun bir kanunla yeniden içerisine düzeltilmelerle, yeniden revize edilebilir diye düşünüyorum Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Okan Hocam...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Evet, bu madde doğru ama yetersiz. Çünkü neden? Üreticiye güvence vermeden bir planlama yapılmaz. Hoca da gitti ama yani sözleşmeli üretim bir güvence değildir. 3’üncü maddede bu konuyu biraz daha ayrıntılı konuşacağız.

Şimdi, Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası’nı incelersek, sevgili Ayhan Barut arkadaşımızın dediği gibi, tam planlayan yok ama orada tam planlamaya yakın bir planlama var. Şöyle; araziye ekme desteği var. Yani ekme, boş bırak, arazinin değeri artsın, su tutsun. Bizdeki nadas benzeri. Orada ama arzı kontrol etme amaçlı var. Ürünü değiştirme desteği var. Bakın, bunlar da bir planlama. İlle ek diye verilmez destekler. Bunlar planlama ama bugüne kadarki uygulamalarda, sizi de çok iyi tanıyoruz, yani, burada, çok uluslu şirketlere avantajlar sağlayabilecek şeylerinizin artık zamanı da yok çünkü süre kalmadı, üç ay sonra bu iş bitecek yani biz iktidar olacağız ama sizin planlayabildikten sonra da o ürünleri satın alacak firmalar veya fabrikalar başkalarının eline geçti. Örneğin, şeker pancarını planlayacaksınız ama özel sektörün eline geçti. Burada nasıl planlama olacak? Ya da gübre fabrikaları, işte, bakın, şu anda gübrede sorun var.

Yani, burada, üretici tarafın kuvvetlendirilmesi gerekir, üreticinin mutlaka desteklenmesi gerekir ama bütçe desteğinde çok az bir desteğin verildiğini görüyoruz. Dolayısıyla, iki güçlü taraf yok, bir güçlü bir zayıf taraf var. E, siz Bakanlığa yetki veriyorsunuz, “Şu ürünleri destekle.” diyorsunuz. Evet, bu bir TÜBİTAK projesidir. 2003 yılında, benim de içinde olduğum bir TÜBİTAK projesine, Havza Bazlı Destekleme Projesi’ne biz o zaman da destek vermiştik. Hatta etki analizleri yapılmıştı “Her üründe yarışan ürünlere destekler verilsin, bu havzaların dışında ürünler üretilmesin.” demiştik ama çok çabuk tarımda değişiklikler oluyor. Yani yeni bir çeşit çıkıyor. Örneğin, nohut bizim bölgemizde, Trakya bölgesinde havza bazında desteklenmez, destekleme primi de ödenmez fakat bir çeşit çıkıyor, bizim bölgeye çok uygun, Türkiye ortalaması 100-120 kilogramken bizim bölgede 300 kilografa kadar çıkıyor ve fiyat da yüksek. Şimdi, üretici bundan izin almadıysa, Tarım Bakanlığı da izin vermediyse planlama olmayacak mı? Bizim de buna ihtiyacımız var. Dolayısıyla, planlar esnek olmalı, üretici mutlaka güçlü olmalı ve burada, bu maddenin birazcık daha düşünülmesi gerektiğini düşünüyorum ben yani eksik var.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim Hocam.

Efendim, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok önemli bir kelime “planlama” ama planlamayı niçin yapacağız? “Yeterlilik” kavramı nedir? Türkiye’nin arzı nedir? Stok nedir? Bunların hangisine göre ama bizim anladığımız kadarıyla Bakanlık yetkililerinin açıklamalarına göre su odaklı bir planlama düşünülüyor. Su odaklı bir planlama yaptığınızda karşınıza başka bir şey çıkıyor. Şeker pancarı meselesini arkadaşımız söyledi, pamuk, mısır, bütün bu ürünler suya dayalı üretim modeli. Bunu Türkiye’nin her tarafına yayabilmeniz için ona göre bir destekleme politikası üretmelisiniz.

Hocam geldi, sağ olsun burada. Soru şu: Eğer bu kenevir meselesi de aynı buradaki planlamada olduğu gibi, bir şirkete tahvil edildiğinde, şirket istediği gibi süreci yönettiğinde çiftçinin bir süre sonra orada kazanamama ihtimaline karşılık ne öngörüyor mesela? Tam da bu iş burada, burada Bakanlık, ayrılan bütçe, planlamanın destekleme modelinin açık bir şekilde ortaya konması lazım. Sadece suya odaklı değil, Türkiye’nin tarım toprakları bugün âdeta organik madde açısından yüzde 1-1,5’ler hatta sıfıra yakın organik madde taşıyor. Toprak ıslahının, toprak verimliliğinin yeniden sağlanması gerekir. Dolayısıyla, sadece ceza yöntemiyle “Bakanlık izin vermediği sürece bunu yapamazsınız. Yaparsanız da şu, şu, şu müeyyidelerle karşılaşsınız.” meselesiyle planlamayı yapmamızın zor olduğunu söylüyorum.

Dolayısıyla, maddedeki doğru olan tek şey tarımsal planlamanın yapılması, gerisinin tümünün yeni düşüncelere, yeni görüşlere ve içinin açılması gerektiğine inanıyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Arkadaşlar, sırasıyla söz vereceğim hocam ama şöyle bir uzlaşırsak, her maddede en azından birkaç kişi. Ama herkes her maddede geneli üzerinde gibi olacak...

AYHAN BARUT (Adana) – Zaten çok maddede konuşulmayacak, bu biraz önemli.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Birkaç maddede öyle, bazı maddelerde...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ha, peki. Hayır, sorun yok, biliyorsunuz, ben karşı değilim ama bunun da bir ölçüsünü koyalım.

Rıdvan Bey...

RİDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Süleyman Demirel, Ecevit’e karşı, bir seçim döneminde “Memlekete plan değil pilav lazım.” demişti. CHP’nin o dönemki planlamacı tutumu -ki dünyada geçer akçeydi, özellikle sosyalist ülkeler sebebiyle bu böyleydi- sebebiyle bir plan karşı tutumu, geniş kitleleri arkasına almak açısından bir vesileye dönüştürdü. Ama o zamandan bu zamana sağ bu memlekette planlamaya hep karşı çıkar. Şimdi, Süleyman Demirel ekolünün Adalet Partisinin mirasçılarından biri olarak gördüğüm AKP’nin bugün “planlama” demesi iyi bir şeydir ama keşke doğru deseydi onu çünkü eksikliklerle malul bir planlama kavramsallaştırması bu. Niye öyle? Bu 2’nci maddeden çıkartılacak sonuç şu: Çiftçi eğer doğru tercih yapsaymış, su kullanma konusunda biraz daha tutumlu olsaymış, üretim alanları konusunda daha dikkatli olsaymış bu işlere gerek olmazmış. Yani yirmi birinci yılın sonunda iktidar kendi sorumluluğunu çiftçiye eleştirerek çözümlemeye çalışıyor ya da onun üzerine devrediyor.

Şimdi, diyelim ki üretim alanları daralıyor; tarla bitkileri konusunda, hububat konusunda, yağlı tohumlar konusunda üretim alanı daralıyor. E, kardeşim, günaydın, biz en azından, bu dönemde, beş yıldır, 27’nci Dönemde bunu defalarca söyledik. Tarım Bakanlarınız karşımıza çıktı, dedi ki: “Doğru söylemiyorsunuz. Böyle bir şey yok.” 26 milyon hektardan 23 milyon hektara düşen bir üretim alanından bahsediyoruz.

Sonra, bir su politikamız yok. Denilmiş ki: “Yer altı suları yanlış kullanılıyor.” Konya bu hâle gelene kadar neredeydiniz? “Obruklar oluştu.” deniliyor, doğrudur. Şimdi Malatya’da da oluştu obruk. Neredeydiniz? Bir su politikası yok bu memleketin.

Ve çiftçi tercihlerinden bahsedilmiş. “Çiftçi tercihleri sebebiyle bu böyle.” Çiftçi tercihi falan yok. Bu sistemde, özgür iradesiyle davranabilen kimse yok. Yani öznelere bu kadar anlam atfetmeyin. Bütün öznelere, çiftçiler davranışlarını Hükûmetin kendilerini aldığı açmaz doğrultusunda yapıyor. Çiftçiler borsa oyuncusundan farksız hâle gelmiş. “Hangi kâğıt kazandırır?” diyen borsa oyuncusu gibi “Neyi eksem para kazanırım?” diyen hâline gelmiş. Bunu kim yaptı? Herkes yaptı da en çok siz yaptınız. Yani tek başına siz yapmadınız ama sizin çok büyük emeğiniz var yirmi yılda, cumhuriyet tarihinde her beş günden bir günü siz yönettiniz.

E, hâl böyle olunca şimdi buraya salt bir “Bu işi bundan sonra planlayacağız.” demek meseleyi çözmiyor. Niye çözmiyor, biliyor musunuz? Çünkü siz planlamayı yanlış ele almışsınız. Yanlıştan kastım şu: “Planlama” denen şey, kıymetli arkadaşlar, merkezîyetçilik değildir. Yani her şeyi Ankara’ya toplarsanız... Zamanında da hatırlayın, bütün antikomünistler her şeyin Moskova’dan planlandığını söylüyordu, o da doğru değildi. Şimdi, her şey Ankara üzerinden yani Bakanlık üzerinden çözümlenmeye çalışılırsa burada, o “planlama” dediğiniz şeyin öznesi olan, traktöründe olan, malının, davranışının peşinde olan insanların bu işe aktif bir özne olarak katılmasını engellersiniz. O sebeple, biz diyoruz ki: “Planlama” denen şey, merkezîyetçilik değil, aynı zamanda yerel irade ve inisiyatiflerin de dikkate alınmasıyla geçerlilik kazanabilecek bir şeydir. Yani çiftçi örgütsüzken, çiftçinin sendikası sendika sayılmıyorken -hâlâ mücadele veriyorlar ki “Bizi sendika sayın.” diye Çiftçi-Sen- kooperatiflerin büyük bir kısmı hâlâ 12 Eylül’den kalan o “Kooperatifler komünist icadıdır.” biçimde yaftalanmışken ve Hükûmetin ya da iktidarın bir aparatı hâline dönüşmüşken bu planlamadan çıkacak hiçbir şey yok, emin olun. Zaten bu bir planlama değil, bu hegemonya tesis etmek, emir vermek, zapturapt altına almak.

Hadi, yereli yaptınız böyle, yerel... Zaten, aslında, ekonomik tedbirlerinizle bir planlama yapıyorsunuz. Bu, bu şekilde değil ama sizin aldığınız, mesela, ithalatçı bütün tedbirler bir planlama anlamına geliyor. Niye? Gariban çiftçi, küçük ölçekli çiftçi ona göre davranıyor. Malı, davarı, Latin Amerika’dan getirdiğinizde hayvan üreticisi ona göre pozisyon alıyor. Zaten bir planlama yapıyorsunuz, yapmıyor değilsiniz ama bu, neoliberalizmin kurallarına göre işleyen ve günün sonunda, emek veren emekçilerin tümünü yokluğa, yoksulluğa terk eden ve toprağını, malını melalını bırakmasını sağlayan bir planlama. Şimdi diyorsunuz ki: “Neyin ekileceğine, nasıl ekileceğine biz karar vereceğiz.” Arkadaşlar, bu, iyi niyet taşıyor olabilir, halisane bir niyeti olabilir ancak eğer bu ülkede demokratik ve sosyal kooperatifçiliğe dayanmayan bir planlama söz konusu olacaksa bunun, iktisadi tedbirlerle yaptığınız zapturapt altına alma planlamasından başka bir sonucu olmaz. Ya, o beğenmediğiniz Sovyetler Birliği’nde bile kolhozlar bu planlamanın bir parçasıydı, yerelde planlamanın devamcısıydı. Eksiği vardı, ben de bir sürü eksik sayabilirim size ama bu böyle olmaz, bu böyle olmaz. O sebeple, yani, burada, yerelleri temel alan, yerel yönetimler de dâhil bunun içerisine tam özellikle üretici kooperatifleri ve sendikalarının olduğu bir perspektif lazım; bu, bir.

İkincisi, şimdi, bu metni yazan arkadaşımız “gıda güvencesi ve gıda güvenliğinin temin edilmesi” diye bir şey yazmış. “Güvence” deyince hep yanına “güvenlik”i koyarız da bu nasıl oluyor arkadaşlar, bilen birisi söyleyebilir mi bana? Yani, şimdi, gıda güvencesini anladım, yani kabaca halkın ihtiyacı kadar gıda maddesine ulaşmasını tarif ediyor. Gıda güvenliği neyi tarif ediyor? Yani, burada, mesela, pestisitlerin, herbisitlerin, insektisitlerin kullanılmasına ilişkin bir şey mi var? Gıdalardaki kimyasal bulaşı ortadan kaldıracak bir tedbir mi var? Permakültür ya da ekolojik tarıma geçişe ilişkin bir şey mi var bunun içerisinde? Yok. Sadece diyor ki: “Sen benim dediğimi yapacaksın. Yapmazsan da seni

cezalandırırım.” Kıymetli arkadaşlar, bunu yirmi yıldır yapıyorsunuz, bak, böyle yapmayın. Gerçekten bu böyle olmaz. Bunun içerisine üretimin bizzatı içinde olan insanları katarak bir planlama yapmak lazım. O zaman bu planlama demokratik olur, halkçı olur, kamucu olur. Yoksa, siz zaten neoliberal politikaların etkisiyle yirmi bir yıldır bir planlama yapıyorsunuz. O planlamada iflas ettiğiniz için şimdi diyorsunuz ki: “Biz artık böyle planlama yapacağız.” Bir tanesi iktisadi zorlaydı, bir tanesi sopa zoruydu. Ceza verilecek, sopa zoruydu. Olmaz. Biri niye olmadıysa, ikincisi de o sebeple olmaz.

O sebeple, ben bu maddenin, 2’nci maddenin yeniden ele alınmasının -reddetmiyorum toptan ama- doğru olacağını ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Kaboğlu Hocam...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, madde 2’ye ilişkin olarak iki saptamam olacak: Birincisi dil bakımından, ikincisi içerik bakımından.

Dil bakımından, birinci fıkrada “planlanması ve koordinasyonu...” Planlanmanın karşılığı belki yok ama koordinasyona pekâlâ “eş güdüm” diyebiliriz. Türkçe sözcük varken neden Türkçe olmayan sözcük tercih ediyoruz? Birincisi bu.

İkincisi esasa ilişkin. İkinci fıkra, “tarımsal üretimin planlanması.” Ben bundan, bu kavramdan ulusal ve bölgesel planlama olarak anlıyorum çünkü yani tarımsal üretimi Edirne’de veya Hakkâri’de değil, Muğla’da veya Artvin’de değil, bütün bu alanı kapsayan bütün ulusal ölçekte bir planlama söz konusu olsa gerek bunu belirleyebilmek için, devamında öngörülen üretim alanlarını belirlemek için. Bu da hemen DPT’yi akla getiriyor -Devlet Planlama Teşkilatı- ama Devlet Planlama Teşkilatını da ilga etmiş olduğumuzu, lağvetmiş olduğumuzu düşününce “Acaba Bakanlığın, Bakanlığınızın, Tarım ve Orman Bakanlığının bu konuda ulusal ve bölgesel bir tarımsal üretime ilişkin planlaması mı var?” diye bu soruyu ortaya atıyorum. Bunun var olduğunu mu varsayalım? Eğer yoksa bunun ulusal ölçekte yapılması gerekiyor. Şimdi, bu açıdan bakıldığında zaman, bu soru sorulduktan sonra, içerikle ilgili olarak karşımıza çıkan hususlar, bir, böyle bir planlama varsa mesela, madde 171 çerçevesinde millî ekonominin geliştirilmesi amacıyla devletin üretim kooperatiflerini desteklemesi süreci burada devrede mi? Yani onlar da katılmış mı, yoksa merkezî bir planlama mı yapılmış? Daha önemlisi burada, tam da bizim geneli üzerinde konuşma yaparken yaptığımız sorgulamaya ilişkin bir düzenleme, etki analizi. Yani, burada, ancak bu soruların yanıtı eğer elinizde bir etki analizi olsaydı verilmesi daha kolay olurdu. Mesela, genel etki analizinin ötesinde tarımsal üretimin planlanmasına ilişkin kaydının yanı sıra çevrenin korunması ve sürdürülebilirliği. Ben bu beş yılda yapılan yasaların hiçbirinde çevresel etki değerlendirmesinin yapıldığına tanık olmadım. O zaman, bunun belirlenmesini hangi ölçütlere göre yapıyoruz?

Şimdi, bu genel sorgulamalar sürdürülebilir ama ben biraz somut maddeye indiğim zaman, Anayasa’nın ilgili maddelerine baktığım zaman, bir, 45’inci madde açısından buna bakmak gerekir; iki, Anayasa’nın 48’inci maddesi açısından bakmak gerekir ve onun devamı olarak madde 2 açısından.

Şimdi, bakın, sayın teklif sahipleri ve Bakan Yardımcısı; madde 45’te “Devlet, tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır.” Yani bu sayılan amaçlarla

ne yapıyor? Kolaylaştırıyor. Fakat burada bir izinden söz ediyor. Böyle bir izin verme yetkisini, bu, devlete verilen olumlu yükümlülükte göremiyoruz. Şimdi, bu bakımdan, 45’inci madde açısından sorunlu bu.

Madde 48’e geldiğimiz zaman, “Çalışma ve sözleşme hürriyeti”ne, sonuç olarak, üretim de tarım faaliyeti de çalışma ve sözleşme özgürlüğü alanında yer alır. “Devlet, özel teşebbüslerin millî ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürütmesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır.” Burada da görüldüğü gibi, olumlu yükümlülük söz konusu. Yoksa, devletin “Şu üretimi yapacaksın, bu üretimi yapmayacaksın.” biçiminde bir yasaklama yetkisi... Çünkü sonuç olarak bu şekilde verilen bir izin yetkisi yasaklamaya da varabilir. Pekâlâ, Okan Bey ya da Ayhan Bey “Biz bunun uzmanıyız, yeni bir ürünün bu alanda denenmesini istiyoruz. Biz bunu yapacağız.” diyebilirler yani burada çiftçilik, üretim, ziraat devletin ya da bürokrasinin ya da devletin hiyerarşisinde çalışan uzmanların veya görevlilerin tekelinde değildir bu maddelere de baktığımız zaman.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Toparlayalım Hocam. Biliyorsunuz üç dakika sınır koydum, sizinki on dakikayı buldu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tabii, toparlıyorum Sayın Başkan.

Aynı şekilde, keza Sayın Başkan, madde 171’de “Devlet millî ekonominin yararlarını dikkate alarak öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifiçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır.” Şimdi, burada da görüldüğü gibi üretimin artırılması ve bu açıdan da bir katılımcılık söz konusu.

Peki, sonuncu husus nedir? Bu maddenin yazımı önümüzde olduğu için okumama gerek yok. Bir yasa maddesinin içermesi gereken çektiği açıdan yasa maddesi ama maddi açıdan anlaşılır olması, öngörülebilir olması ilkeleri bakımından madde 2’nin alt ögesi olan hukuk devletinin hukuki güvenlik kriterlerine uymaması söz konusu. Bu nedenle bu fıkranın yeniden yazılması gereğini ben de belirtir, saygılar sunarım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

İlhami Bey, buyurun.

Süreniz üç dakika.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, “planlama” dedik, planlama güzel de neyi planladığımıza bakmak lazım. Şeker pancarı üretimini planlıyoruz değil mi normalde? Özelleştirdik fabrikaları, çok güzel. Geldiğimiz noktada kota veriyoruz, çok güzel ama ellerinde şeker varken şeker ithal ettik bir sene. Ülke ne hâle geldi? Ben de şimdi onu soruyorum, şeker pancarında düştüğümüz tablo, artı yine birçok sorun var, “Nedir?” dersiniz; risklere karşı nasıl koruyacaksınız? Bir doğal afet oldu, herhangi bir sıkıntı oldu; vatandaş ne yapacak? Eğer firma derse veya işte planlama yaptı, anlaşma yapan firma derse “Cezai müeyyide uygulayacağım.” Vatandaş ne yapacak? Bir sürü sıkıntı var, problem var.

Şimdi, birden -dediğim gibi- nereden sarıldınız bilmiyorum, durduk durduk tam yumurta kapıya geldi, iş önümüze düştü. Şimdi, arkadaşlar, hatırlarsınız bir ara da bir holding sevdası vardı, Semerat Holding sevdası, o zaman da anlattık, dedik ki “Bak, yanlış yola gidiyorsunuz.” Ses yükselttik, holdingleşmeden vazgeçtik.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey, bu sözleşmeli üretim maddesi değil, biliyorsunuz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Biliyorum.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Biraz erken eleştiri oldu ama...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Nasıl?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun, devam edin.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Biraz erken eleştiri oldu, sözleşmeli...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun siz devam edin, ona sayalım, diğer maddeye sayalım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Devam edeceğim.

Yok, sözleşmeli değil.

Şimdi, planlamayla ilgili çok doğru.

Gıda güvencesini kontrol ediyoruz da arkadaşlar, şimdi, bugün bu oturduğumuz odada daha önce Dışişleri Komisyonu vardı. Sayın Bakan Yardımcım, Gürcistan’a ve 3 tane ülkeye şu anda tarımları açtık kapıları sonuna kadar gene. Bu mu planlama, bu mu planlama? Benim kendi çiftçimin planlamasını yapamıyoruz, ülkenin planlamasını yapamıyoruz yıllardan beri, ondan sonra domatesle ilgili ne oldu ihracat? Açmışsınız, yasak koymuştunuz, şimdi, birden kapıları açtınız tepkiyi görünce. Planlamanız bu mu sizin, planlama burada mı arkadaşlar soruyorum? Sıkışınca her şey değişiyor. Geçtiğimiz yıllar zaten pazarda kaybettik limonda, narenciyede kaybettik. Planlama bu mu acaba onu merak ediyorum ben, neye göre planlama yapıyoruz?

Şimdi, bak, TÜİK farklı rakam söylüyor, Bakanlık farklı rakam söylüyor, STK’ler farklı rakam söylüyor, yurt dışındaki ülkeler ise OECD’si, FAO’su farklı rakam söylüyor. Ya, benim ülkemdeki üretilen ürünü benden daha iyi biliyor. Şimdi, bunu planlayamayan... Şimdi, bunu planlayacağız geleceği. Valla ben pes doğrusu diyorum, inşallah ben yanılıyorum ama az kaldı, planlamanın nasıl yapıldığını hep beraber göreceğiz diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Kamil Hocam, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kısa lütfen Hocam.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Gerçi teklifin tümü üzerinde kısmen ve hızlıca geçtim. Yine, hızlıca geçeceğim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – O hızlıca mıydı Hocam?

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Hızlıca geçtim.

AYHAN BARUT (Adana) – “O bölümü hızlıca geçtim.” demek istedi.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – O bölümü, tamam.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Şimdi, değerli arkadaşlar, teklifi getiren arkadaşların niyetini gayet iyi anlıyoruz. Şimdi, uzun yıllardır yapılmamış olan planlamayı bir anda akıl edip “Ya, bizim plana plansız tarım olmuyor, yani sorun yaşıyoruz, -bu zaten gerekçenin de başında bahsettiğiniz- planlama artık gerekiyor.” falan, planlama hep gerekiyordu. Şimdi, “Acaba ne yaparız? Bir an evvel en kısa sürede işi kotalalım.” anlayışıyla üretimi yani arzı, karar verici yani devletin tanımladığı, belirlediği bir üretimin -planlama değil aslında bu- baskılanması, dayatılması, uygulanması anlamını taşıyor. Çünkü planlama üreticiye özgür irade sunar, burada özgür irade yok. Şimdi, ekonominin en temel kurallarından biridir; fiyat, arz ve talep esnekliğine göre belli olur; talebin esnekliği vardır, arzın esnekliği, fiyatta

bir birim değişimin talep üzerindeki etkisi veya arz üzerindeki etkisi. Hatta bu ekonomi derslerimizde, fakültelerde Cobweb Teoremi, Örümcek Ağı Teoremi olarak, King Kanunu vardır yani bu çok açık ve net bunu söyler. Yani tarımsal üretimin planlaması işte o King Kanunu'ndaki fiyatı belirleyen arzın ve talebin düzenlenmesi, belirlenmesi, regüle edilmesiyle ve fiyat üzerinde devletin müdahaleleriyle ancak doğru bir planlama yapılır. Biz bundan uzaklaşıyoruz, üreticiye “Sen bunu üreteceksin, olmadı, sen şunu üreteceksin.” Şimdi, bakın, gerekçede, “maddenin gerekçesi” demeyeyim de madde 7'nin ikinci fıkrasında “Tarımsal üretim planlanması, gıda güvencesi ve güvenliğinin temin edilmesi, verimliliğin artırılması, çevrenin korunması ve sürdürülebilirliğin tesis edilmesi...” Şimdi, bakın, tarım havzası... Diyorsunuz ki “Ben bu havzada sadece buğday üretiririm.” ya da “Sadece mısır ürettireceğim.” Diyelim ki çok sayıda üretici domates üretmek istedi veya yani bir de Anayasa'ya göre teşebbüs hürriyeti var, özel teşebbüs kurmak serbest, mülkiyet hakkına bağlı olarak mülkiyet hakkının kullanılması serbestisi var, böyle bir hakkı var üreticinin ama “Hayır, sen bunu üreteceksin.” Şimdi, çok fazla sayıda üretici belli bir ürün, yüksek kâr getirecek ya da “Geçen yılki fiyatı yüksekti, bu yıl ben de onu üreteyim.” diyen çok fazla sayıda üretici, bu üreticilerden bir kısmına “Olur.” diyeceksiniz, bir kısmına “Hayır, sen üretemezsin.” Oradaki kriter nedir yani kime “evet” diyeceksin kime “hayır” diyeceksin? Ve bu çevrenin korunması, sürdürülebilirliğin sağlanması havza bazındaki böylesi dayatmacı uygulamalarla da mümkün değil. Çünkü monokültüre ve plantasyon üretimine yönlendiriyorsun. Monokültürel tarım beraberinde toprağın fakirleşmesine neden olur, toprakta besin elementlerinin, hep aynı elementlerin o topraktan uzaklaşmasına neden olur. Bitki, hastalık ve zararlıların çok geniş bir monokültür üretimi yapıldığı için yayılması, yaygınlaşması ve çok daha fazla ilaç ve tarımda kimyasal tesisin kullanımına neden olur ve bunu devlet eliyle yapmış olacaksınız o bölgede, o havzada herkese aynı ürünü dayatarak yani polikültür tarımı değil monokültürü teşvik edici bir uygulamayla. Bunu da belirtmek istiyorum.

Yani özet olarak planlama böyle olmaz, böyle olmamalıdır. Üreticinin aynı zamanda üretim için ihtiyaç duyduğu üretim araçlarının ve sermayesinin olmadığı ve kendi özgür iradesiyle yüksek maliyetli bir üretim yerine düşük maliyetli ya da yüksek girdi maliyetli ama daha yüksek ürün geliri elde edebileceği kendi üretim kararını verebilecekken böylesi dayatmacı uygulamalarla ne çevreyi koruyabiliriz ne ekonominin çok temel kurallarına, serbest piyasa ekonomisinin özellikle mekanizmalarına da aykırı bir uygulama yapılmış olur diye düşünüyorum. Bu duygularıyla, düşüncemle Anayasa'nın ilgili maddeleri de gerek çalışma ve sözleşme hürriyeti gerek mülkiyet hakkı üzerinden konunun tekrar irdelenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Hasan Hocam, buyurun.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Sayın Başkan, kıymetli Komisyon üyeleri, Kıymetli Bakan Yardımcımız; Yakup Taş Bey vefat etti, söz aldığımda rahmet dileyeyim dedim. Allah kendisine gani gani rahmet eylesin. Komisyonunda beraber çalıştık, hakkımız varsa helal olsun, mekânı cennet olsun.

Kadınlar Günü'nü de kutluyorum.

Şimdi, aslında bu madde -daha önce arkadaşlarla da konuştuk- gerekli olan bir madde. Şimdi, birçok açıdan değerlendirildi fakat iklim değişikliği açısından olaya hiç bakılmadı. İklim değişikliği açısından olaya baktığınız zaman su miktarındaki azalmalar, tarımsal faaliyet alanından çıkabilecek, çölleşebilecek alanların olması, mesela burada obruklardan bahsedildi, obrukların oluşumu, suyun kaybolması ve özellikle kaçak kuyuların çok fazla olması aslında bu düzenlemeyi getiriyor. Şimdi, çiftçileri bilgilendirmek gerekiyor. Eğer bu düzenleme olmazsa çiftçileri bilgilendirmeden tercihi çiftçilere bırakırsanız değişikliğin had safhaya ulaştığı alanlarda birçok kaybınız olacak, ekonomi

açısından da çiftçi de kaybedecek ülke de kaybedecek. Şimdi, Akdeniz havzasında özellikle meyvecilik açısından havaların ısınması durumu meyvede dinlenme süresini ortadan kaldıracığından dolayı oradan ürün alamayacağız. Konya Ovası'nda eğer sulu tarıma biraz daha devam ederseniz Konya Ovası'nı kaybedebilirsiniz. Bunları ortadan kaldırmak açısından Bakanlığın uygulamaları bu tip bir "zorlama" dediğiniz uygulamaya da geçmek zorundayız. Vatandaşın tercihinin bırakmayacağız. Vatandaş da bu konuda bilgilendireceğiz ama bunu bireysel olarak işte "Sen orayı ekeceksin. Monokültür şeklinde çalışılacak." diye de bir şey yok. Alan belirlendiği zaman bu alanda ekilebilecek ürünlerin ne olduğunu belirlersiniz vatandaş ona göre başvurur, eker ama şu anda asıl problemimiz şu: İklim değişikliğiyle beraber biz eski bilgileri, birçok şeyi değiştirmek zorunda kaldık, kalacağız da devamında da kalacağız. Yani ekme-dikme zamanları, hasat zamanları bunların hepsinin yeri değişiyor. Bunu simülasyonlarla öngörerek mesela, bir bölgede "Beş sene şu ürün üretilebilir, beş seneden sonra bu ürün zarar ettirir." diye vatandaş da çiftçi de uyaracak ve ondan sonra bölgeye ekilebilecek, üretilebilecek ürünleri de öngörmemiz gerekiyor. Onun için bu tercihleri vatandaşa bıraktığımız zaman vatandaş iklim değişikliğiyle tek başına mücadele edemez. Bununla ülkede planlı şekilde mücadele edilmesi gerekiyor.

AYHAN BARUT (Adana) – "İklim değişikliğine yönelik bunu çıkarıyoruz." yazmıyor Hasan Hocam.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Ama On Birinci Kalkınma Planı'nda şu var.

AYHAN BARUT (Adana) – Koyabilirlerdi yani...

HASAN KALYONCU (İzmir) – Ha, o olabilir ama On Birinci Kalkınma Planı'nda şu var: "İklim değişikliğine bağlı olarak tarımda ürün, desen değişimi..." diye On Birinci Kalkınma Planı'nda var. Ona binaen bu madde gelecekte bize çok avantaj sağlayacak.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bunun yolu var Hocam, yani bunun yolu var.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Yolu bu işte.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hocam, baskıcı yol, dayatmacı...

HASAN KALYONCU (İzmir) – Baskıcı değil, dayatmacı değil, şimdi...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Destekleme, teşvik, prim uygulaması, her şey...

HASAN KALYONCU (İzmir) – Onu da getirecek. Yani akabinde mesela "Konya Ovası'ndan şeker pancarını kaldırıp da buğday ekin." dediğiniz zaman aradaki fark varsa desteği zaten verecek. Bunlar olabilecek şeyler fakat böyle bir...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Yazıyor.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Nerede yazıyor? Kanuna her şeyi koyarsanız zaten yönetmelik kalmıyor geriye.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – 19'uncu madde Sayın Vekilim, mevcut.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hasan Hocam, tamamlayalım lütfen.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Şimdi, bu açıdan baktığınız zaman, ülkenin geleceği açısından çiftçilere tahmin etmeyi, yeni ürün üretmeyi bıraktığımızda herkes kafasına göre gelir, bir şeyler üretmeye kalkar, bu da bizi ülke olarak sıkıntıya sokar, ekonomik açıdan da sıkıntıya sokar, tarım açısından da sıkıntıya sokar. Onun için iklim değişikliği ve su durumlarına göre bir an önce ülkede üretim planlaması yapılması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bir cümleyle...

Evet, bunlar çok önemli fakat o ölçütler burada yok.

HASAN KALYONCU (İzmir) – O okuduğunuz maddeler hepsini karşılıyor Hocam aslında.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Yok.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Anayasa maddelerini de karşılıyor.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – En azından “iklim değişikliğinin gerekleri” diye belirtilseydi o zaman o ölçüt olurdu.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Benim dediklerim bundan çıkmıyor mu Hocam?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Sayın Hocam, teşekkürler.

Şöyle, ben de bir cümle söyleyeyim, sonra size söz vereceğim Fahrettin Bey.

Şimdi, planlama, saygıdeğer üyeler, biliyorsunuz, çok geniş kavram. Yani planlamanın altına her şeyi koyabilirsiniz. Planlamayı niye yapıyorsunuz, niye yaparsınız? Elinizde neyin var, ne istiyorsunuz? Bunları bilmeden zaten bir planlamadan bahsedilemez. Elimizde suyumuz var-suyumuz yok, toprağımız buna müsait değil, toprak analizleri yapılmış-yapılmamış, hangi ürün deseni buraya uygun, hangi çeşidi? Bunlar zaten planlamanın içerisinde. Planlamayı sadece sıkıştırıp “Efendim, şunu ekeceksin, şunu ekmeceksin.” boyutunda alırsanız bu, şu andaki niyete haksızlık olur.

AYHAN BARUT (Adana) – Böyle bir şey yok ki.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yani hayır, planlama bu, yani özü bu.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani açıklayacaksınız.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Açıklamak lazım, doğru evet. Ama bu, niyet budur yani murat budur.

AYHAN BARUT (Adana) – Niyeti okuyamıyoruz ama...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun Fahrettin Bey.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Teşekkür ederim.

Şimdi, efendim, tabii, bu maddede tarım alanlarının planlanması... Gerçekten ben de Mecliste defalarca bu konuda konuşma yapan birisiyim, yani bizim ülkemizin bütün araştırmalarda görünen gerçeği şu: Biz bir tarım ülkesiyiz ve şöyle bir iddiamız var; bizim, tarım ülkesi olarak doğru tarım yapabilirsek ve doğru planlama yapabilirsek 250 milyon nüfusa bakabilecek bir kapasitemiz var görüşleri yaygın. Şimdi, buradan hareketle elbette ki tarımda bir planlamanın yapılması lazım. Bunun adı ne olmalı? “Üretim planlaması” derken neye göre yapalım biz bunu? Elbette ki bu üretim planlaması yapılırken önceliğimiz şu olmalı: Ülkemizde 85 milyon nüfusumuz yaşıyor, göçmenler ve turistlerin de gelip gitmesiyle bizim en az 100-110 milyon nüfusa göre tarım planlaması yapmamız lazım. Yani kendi kendimize yetebilecek tarım ürünlerini önce bu nüfusa göre planlamamız lazım, bir de ihracat ikameli tarım ürünlerini de devamında getirmemiz lazım. Bunu neden yapmalıyız? Bir tarım krizinde, işte geçmişte yaşandı, pandemide yaşandı, efendim, Ukrayna-Rusya savaşında yaşandı, yani şu ülkeyi öyle bir hâle getirdik ki -biraz önce de demeye çalıştım- Ukrayna-Rusya savaşında bir sene önce bu ülkenin Ulaştırma Bakanı “6 tane yağ gemisi geliyor, merak etmeyin, yağ sıkıntısı yaşamayacağız.” müjdesini verdi. Yani bu millet, bu ülke bunu hak ediyor mu Allah aşkına ya, böyle bir dünya olabilir mi? Biz bunları yaşadık. O zaman bu planlamayı yapalım. Hiç sorun yok ama önce bütün Türkiye’de doğru bir toprak tahlili yapalım, su kaynaklarımızın bir gereğini yapalım. Konya bahsedildi burada, biz Konya’da her yıl 3 milyar metreküp suyu kuyulardan çekiyoruz yani her yıl bizim Konya’mızın

altı göçüyor, göçükler her gün artarak devam ediyor. Yani şimdi, ben -Tarım Bakanlığının temsilcileri var burada- elime geçirdiğim bir Tarım İl Müdürlüğünün geçmiş yıllarda bir şeyi var, Konya’da mısır ekiminin avantajlarını anlatıyor, Allah Allah! Yani Tarım İl Müdürlüğünde Konya’da mısır ekilmesini öneriyor, avantajlarını anlatıyor. Ya, böyle bir tarım politikası olabilir mi? Yani Konya’ımızda biz eğer su kaynaklarımızı doğru kullanacaksak, yer altından su çekmeyeceksek alternatif ürünleri ortaya koymamız lazım, bunları yapmamız lazım, bütün Türkiye’de bunu yapmamız lazım. Ancak bunu yaparken siz kanuna koydunuz. dediniz ki: “Ey çiftçi, biz size ‘Şu ürünü ek.’ diyeceğiz, aksini yaparsan sana sopa, ceza.” Ya, böyle bir şey nerede görülmüş, siz ne yapmaya çalışıyorsunuz? Yani siz ne yapmaya çalışıyorsunuz? Gerçekten şaşkınım. Teşvik et kardeşim ya, de ki: “Şu ürünleri...” Madem ciddi bir iş yapacağız köylüye, çiftçiye, üreticiye pozitif ayrımcılık yapmamız lazım, tarımda insanları tutmamız lazım, üretimde insanları tutmamız lazım. Ya, bu kadar basit, bu kadar basit. Madem bunu getiriyorsunuz, şunu da getirin bence, vallahi yazın, biz de el kaldıralım, deyin ki: “Mademki şu ürünleri ekeceksin...” TARSİM’ini yapın devlet olarak, artı alım garantisini de verin, bak bakalım ne oluyor? Ama önce bunu yaparken de üretim maliyetini de hesaplayıp alım garantisini de doğru yapın. O zaman gerçekten bunları buraya yazın ama cezaları yazmayın. Yani bunu anlatamazsınız, Konya’da çiftçiye ben bunu anlatamam. Ben yarın gideceğim diyeceğim ki: “Kardeşim, sana dayatacak, para eder mi etmez mi kumar gibi oynayacaksın, sonra diyecek ki bunu ekmediğin için seni cezalandırıp sopalarmı seni.” Ya, böyle bir dünya yok kardeşim. Türk çiftçisini, Türk köylüsünü sopalayamazsınız, ceza getiremezsiniz. Onun için buradaki cezalar bu maddeden çıkarılsın diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Sayın Bakanımızın bir...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Başkanım, bir iki cümle söyleyebilir miyim izin verirseniz?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hocam, böyle bitiremeyiz bunu.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Uzatmayacağım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Başkan, tabii, özellikle bakın, çok yakın komşumuz Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası bugüne kadar nasıl geldi, Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası desteklemeleri nasıl tanımlandı? Coğrafi ayrımlara göre farklı coğrafyalarda, farklı ürün, ürün farklılığına göre desteklemeyi farklılaştırdı. Dolayısıyla yani bir havza, suyu az olan Kalyoncu Hocamın bahsettiği iklim değişikliği, su yetersiz veya çok su kullanıyor... Oraya suya çok ihtiyaç duyan bitkilere destek vermek yerine farklı ürünlere senin arzu ettiğin, yetiştirilmesini arzu ettiğin ürünlere daha çok destek verip üreticiyi teşvik etmek, cazip kılmak şeklinde olur. Politika, üretici üretim kararını kendi özgür iradesiyle verir. Yani AB Ortak Tarım Politikası da bugünlere böyle gelmiştir. Hatta üretim fazlaları oluşmuştur, bunu belirtmek istiyorum. “Sen bu ürünü üreteceksin, üretmezsen sana ikinci yıl şu cezayı, yine devam edersen sana şu cezayı veriyorum.” demek, cezayla bu iş devletle çiftçi karşı karşıya getirir, üreticiyi toprağından da hayvanından da soğutur, uzaklaştır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Ebubekir Bey, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Efendim, çok teşekkür ediyorum.

Buradaki katkılar bizim için son derece kıymetli ama masanın öbür tarafından yaklaşık bir yıllık tecrübemizi de sizinle paylaşmak istiyorum.

Öncelikle, sanıyoruz ki bu aslında Anayasa'mızın bize verdiği bir ödev. Çünkü az önce Kıymetli Hocam, Kaboğlu Hocam da buyurdular Anayasa'nın ilgili maddesi bize üretim planlaması ödevini yüklüyor. Üretim planlamasının elbette ne şekilde, hangi yöntemlerle yapılacağı söylenmez Anayasa gibi bir üst normda. Bu, değişen şartlara göre farklılık arz edebilir, biz de hem genel gerekçemizde hem de eğer dikkat buyururlarsa sayın vekillerim, tarımsal üretimin planlanması, gıda güvenliğinin -tam da yaşadığımız sürece atıf- temin edilmesi, verimliliğin artması, çevrenin korunması -su da bunu içeriyor diye doğrusu burada su yeni bir bahis olarak yer verilmedi- ve sürdürülebilirliğin tesis edilmesi. Yani buradaki amacımız kıymetli milletvekilleri, tam olarak şu: İşte malum, en ağır ruh hâliyle deprem meselesini yaşıyoruz. Elbette o da belki istediğimiz gibi olmadı ama yine de bu ülkede herhangi bir yere bir bina yaparsanız herhâlde 5-6 kurumdaki fazla yerden izin alırsınız, yani planını yaparsınız; imar durumu, belediye, denetim vesaire vesaire, şikâyet belki yan komşu, yani bir süzgeçten geçer. Ancak ülkemizde herhangi bir ürün üretmekle ilgili herhangi bir otoriteden herhangi bir denetim söz konusu değil. Bizim sonlandırmaya çalıştığımız husus bu, hem Avrupa Birliğinde hem diğer ülkelerde bunun farklı usulleriyle uygulanması söz konusu, özellikle sulama birlikleri ama bizim temel amacımız ne çiftçiye cezalandırmak ne çiftçiyle karşı karşıya gelmek. Ve yaklaşık bir yıldır da 50'yi aşkın şehir ziyaretinde gerek Sayın Bakan gerek bizler bunu bütün açıklığıyla anlatmaya gayret ettik ve açıkçası burada umduğumuzdan çok daha iyi bir geri dönüş aldık. Buradaki amacımızın -büyük resmin bir parçası olarak bu var- şu olduğunu sizinle paylaşmak isterim: Yeni gelecek sistemde çiftçinin anormal bir durum olmadığı müddetçe -ki o da ayrı bir sigortayla korunacak- zarar edebilme ihtimali kalmayacak. Çünkü biz ona şunu söyleyeceğiz: “Şu bölgede şu ürünleri yetiştirirsen...” Bunu neye göre planlayacağız? İhracat-ithalat durumu bunlardan en önemlisi. İşte bakın, bu yıl 50 milyonu aşkın turisti ağırladık, yani bunu on iki aya bölecek olursak yaklaşık 4 milyonu aşkın bir nüfusumuza ek, keza yine 5 milyonu aşkın, 6 milyonu aşkın on yılı geçmiş bir süredir burada yine göçmen beslemek zorunda olduğumuz ayrı bir nüfus. Dolayısıyla değişen bir durum var, onu anlatmaya gayret ediyoruz.

Öbür taraftan, bakın, şu an mart ayındayız ama acaba haziran ayı mı bizler de karıştırır vaziyetteyiz. Oldukça gerek barajlardaki su durumumuz gerekse doğal seleksiyon itibarıyla bir yetersizlik tüm dünyada da söz konusu. Dolayısıyla burada gelmeye çalıştığımız planlama meselesinde temel gayemiz öncelikle çiftçimizin “Gelecek sene benim malım zarar mı edecek kâr mı edecek? Bu sene kâr ettim, acaba gelecek sene herkes mi ekecek, zarar mı edeceğim? Bu yıl 200 metreden su çektim, acaba önümüzdeki yıl 300 metreden mi su çekeceğim? Yoksa elektrik faturalarıyla ne yapacağım?” Biz bunları sonlandırmak, ebediyen sonlandırmak istiyoruz. Ha, burada nedir? Eğer bir mükellefiyet konuluyorsa nihayetinde evet, küçük bir para cezası söz konusu ama öncelikle şunu söyledik, yani bu da bir mükellefiyetin ifasının gereğidir, öncelikle dedik ki: “Sen bu ürünleri burada ekersen destekleri biz sana vereceğiz, eğer ekmezsen yazılı uyarı var, ikinci uyarı var, yani lütfen gel sen de bu sistemin bir parçası ol.” Cezalandırma mümkün değil, böyle bir şey söz konusu değil. Elbette ki siyasi görüşlerimiz son derece saygıdeğerdir ama bunun hakikaten bizler için millî bir görev olduğunu düşünüyorum, yirmi yıl değil belki elli yıl öncesine basına gitsek bunlar yine var haberler olarak, buldum ben bunları da. Yani biz bunu yapmak zorundayız kıymetli milletvekilleri, gerçekten bu tarihî dönüşümün ve bu mevzuatın belki en önemli maddesi, gerçekten reformun tam da somutlaştığı mücehhez olduğu bir madde, bu yönüyle ben görüşleriniz için tekrar teşekkür ediyorum, katkılarınızı beklediğimi ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Şimdi, Ziraat Odaları Birliğinden bir misafirimiz var, söz talebi var.

Buyurun, kendinize de tanıtırsanız...

TÜRKİYE ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. RAMAZAN İRİBOY – Türkiye Ziraat Odaları Birliği Avukatı Ramazan İriboy.

Sayın Tarım Komisyonu ve Tarım Bakanlığı temsilcilerini saygıyla selamlarım.

7'nci madde üzerine söz aldım. 7'nci maddenin başlığının kanun yapım tekniğine göre şöyle olması gerekmektedir çünkü değiştirilmek istenen 1'inci fıkra kanunda yürürlükte var zaten. Eğer bir madde eklenecekse “1'inci fıkradan sonra gelmek üzere” madde eklenmesi şeklinde olmalı.

Diğer eklenen maddeler konusunda Tarım Kanunu'nda bir değişiklik yapıldığı için kanunun bütünsel olarak değerlendirilmesi gerekir. Kanunun 1'inci maddesi ve 2'nci maddesi ile 4'üncü maddesini müsaade ederseniz okumak istiyorum bu maddeyle ilgili. Aynı zamanda kanunda duplikasyon olmaması için.

1'inci maddesi “Bu kanunun amacı tarım sektörünün ve kırsal alanın kalkınma plan ve stratejileri doğrultusunda geliştirilmesi ve desteklenmesi için gerekli politikaların tespit edilmesi ve düzenlemelerin yapılmasıdır.” kapsamında da “Bu kanun tarım politikalarının amaç, kapsam ve konularının belirlenmesi, tarımsal destekleme politikalarının amaç ve ilkeleriyle temel destekleme programlarının tanımlanması, bu programların yürütülmesine ilişkin piyasa düzenlemeleri, finansman ve idari yapılanmanın tespit edilmesi, tarım sektöründe uygulanacak öncelikli araştırma ve geliştirme programlarıyla ilgili kanuni ve idari düzenlemelerin yapılması ve tüm bunlarla ilgili uygulama usul ve esaslarını kapsar.” 4'üncü maddede “Tarım politikalarının amaçları da şunlar: Tarım politikalarının amaçları tarımsal üretimin iç ve dış talebe uygun bir şekilde geliştirilmesi, doğal ve biyolojik kaynakların korunması ve geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, gıda güvenesi ve güvenliğinin güçlendirilmesi, üretici örgütlerinin geliştirilmesi, tarımsal piyasaların güçlendirilmesi, kırsal kalkınmanın sağlanması suretiyle tarım sektöründeki refah düzeyini yükseltmektir.” Şimdi, burada tarım sektöründeki refahı yükseltmek için bu kanunun ana ruhu destekleme politikalarına ağırlık vermiştir. Destekleme politikalarında da haksız yere alanların geri alınacağı ve bunların beş yıl süreyle hak mahrumiyeti yapılacağı öngörülmüştür. Bu Tarım Kanunu'nun ruhuna aykırı olarak buradaki tarımsal politika ürün şeyinin yapılması cezalarla değil, destekleme politikalarıyla buradakilerin yapılması gerekir. 2'nci maddede şu andaki fıkrasında mükerrerlik olmaması için -duplikasyon zaten 4'üncü maddede de var gıda güvenliği güvencesi- sadece burada çevrenin sürdürülebilirliği var. Eğer ki ürün planlamaları hayata geçirilmek isteniyorsa buradaki hak mahrumiyeti “brüt hasılanın şu oranında idari para cezası” gibi cezalar yerine bunlara ayrıcalıklı desteklerle ceza yerine bir ödül müeyyidesi konulmasını talep ederiz.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Buna Ebubekir Bey bir cevabınız var mı?

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER - Teşekkür ediyoruz katkılar için değerli üstadımıza.

Bunu anlatmaya çalıştık, burada bir cezai sistem yok ama sadece bir şart getirilmiş oluyor.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Nasıl yok ya?

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, biz mi yanlış okuyoruz burada?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Neticede bir ceza var tabii ama oraya gidinceye kadar çeşitli yollar var.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER -Süreci anlatmama müsaade ederseniz efendim, izah etmeye gayret edeceğim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER - Bu bir süreç. Mevcut Tarım Kanunu’ndaki desteklerden faydalanabilmek için bir şart getirilmesi burada söz konusu. Yani Bakanlık diyor ki: “Bana hazinenin verdiği bu destekleri size verebilmem için şu şartları getiriyorum.” Nedir? Mevcut iklim değişikliği, kuraklık ve benzeri -işte az önce saydığımız- sebeplerle yeni bir düzenlemeye ihtiyaç duyuyoruz çünkü geldiğimiz seviyede artık bir tehlike söz konusu. Yani sürdürülebilirlik tehlikesi söz konusu, ürünün sağlıklı bir şekilde gelecek nesillere aktarılması riski söz konusu, artık üreticinin değil kâr etmesi hangi yıl hangi zararı edeceğini hesapladığı bir süreçte geldik, bu yönüyle desteklere bir şart getirilmesi söz konusu. Elbette burada değişik teklifler getirilebilir Komisyon üyelerimiz tarafından ya da sivil toplum örgütleri tarafından ama bunlar tartışmaya açık hususlar, bizim bulabildiğimiz en iyi çözüm bu.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Şimdi, madde üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Madde üzerinde 1 adet önerge var, önerge okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

MADDE 2- 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununun 7 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tarım sektörü ile ilgili politikaların tespit edilmesi, plânlanması ve koordinasyonu ile ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak uygulanmasında Bakanlık, yetkilidir.

Tarımsal üretimin planlanması, gıda egemenliği, gıda güvencesi ve güvenliğinin temin edilmesi, verimliliğin artırılması, çevrenin korunması ve sürdürülebilirliğin tesis edilmesi için Bakanlıkça belirlenen ürün veya ürün gruplarının üretimine başlanmadan önce Bakanlıktan izin alınır. Bakanlık, arz ve talep miktarı ile pazar, yeterlilik derecesini dikkate alarak hangi ürün veya ürün gruplarının üretileceği ile tarım havzası veya işletme bazında asgari ve azami üretim miktarlarını belirler.

Bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı faaliyette bulunanlardan;

a) Bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı faaliyette bulunduğu ilk kez tespit edilenler, bu madde hükümlerine uygun şekilde faaliyet göstermeleri için Bakanlık tarafından yazılı olarak uyarılır.

b) Bakanlık tarafından yazılı olarak uyarılan ancak uyarı tarihinden itibaren 12 ay içerisinde bu maddeye uygun faaliyette bulunmayanlar, uyarı tarihinden itibaren beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmazlar.

c) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre işlem tesis edilen ancak bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı olarak bir sonraki takvim yılında da faaliyette bulunduğu tespit edilenlere, ürün grubuna göre bu faaliyetten elde edilecek yıllık brüt hasılasının yüzde birinden beşine kadar idari para cezası verilir.

ç) Çok yıllık üretim faaliyetlerinde yazılı uyarı ve destekten yararlandırmama işlemlerinin tesis edilmesine rağmen bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı olarak üretime devam edenlere, aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen her yıl için bu faaliyetten elde edilecek yıllık brüt hasılasının yüzde birinden beşine kadar idari para cezası verilir.

İdari para cezasının hesaplanmasına esas brüt hasıla, bir önceki takvim yılında Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan üretimin yapıldığı ilçe genelinin ortalama verim değeri ile rayiç fiyat dikkate alınarak hesaplanır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından verim değeri yayımlanmayan ürünlerin ortalama verim değeri Bakanlık İl Müdürlüğünce belirlenir.

Bu maddede yer alan idari yaptırımlar mahalli mülki amir tarafından uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

Orhan Sarıbal	Okan Gaytancıoğlu	İlhami Özcan Aygun
Bursa	Edirne	Tekirdağ
Bekir Başevirgen	Ayhan Barut	Cengiz Gökçel
Manisa	Adana	Mersin

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Orhan Bey, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Değerli arkadaşlar, eğer yanlış yerden tutarsak doğru sonuca varamayız. Bizi bu hâle getiren elbette iklim değişikliği var, elbette elimizde olmayan, aslında insanlığın elinde olan ama bugün bize dair ülkesel olarak değiştiremeyeceğimiz işler var ama gözden kaçırdığınız bir şey var; 1980 sonrası Türkiye’nin neoliberal politikalara geçmesi; 2001, 2002’den sonra özellikle tarım satış kooperatiflerinin devre dışı bırakılması, çiftçinin serbest piyasa düzenine entegre edilmesi. Bir mucize çiftçiyle karşı karşıyayız, tohumu kendisi seçecek, ilacı kendisi seçecek, finansmanı kendisi bulacak; yetmez, onun her türlü muhasebesini kendisi yapacak; o da yetmez, pazarlamasını kendisi yapacak; o da yetmez, uluslararası şirketlerle rekabet edecek. Neyi konuşuyoruz arkadaşlar? Hangimizin böyle bir yeteneği var? Peki, önceden böyle miydi? Toprak Mahsulleri Ofisi hububat alıcısıydı, diğer bütün pamuk ÇUKOBİRLİK, ANTBİRLİK, TARIŞ’ındı; üzüm TARIŞ’ındı, diğer kurumlarını; ayçiçeği TRAKYABİRLİĞİ’ndi yani aslında bir plan vardı ama biz 1980’de düzeni değiştirip ondan sonra gelen her iktidar da liberal düzene entegre olduğu andan itibaren bugün bu tarihsel konuşmayı yapıyoruz. Bugün, bu yasayı geçirmeye çalışıyoruz ama bunu nasıl yapıyoruz? Yine çiftçiye sopa göstererek.

Değerli arkadaşlar, ben çiftçiyim. 1,5 ton mısır aldığım yerde onu 5 liraya sattığım zaman 7.000 + 3.500; 11.500 lira gelir elde ettiğim bir üretim biçiminde siz bana 5 bin lira geliri olan bir üretimi dayatamazsınız, dayatamazsınız. Bu yaptığınız işi devreye sokun bu modelle, beş sene sonra çiftçi bulamazsınız ama başka bir şeye hizmet edersiniz; çok uluslu şirketler önce çiftçiye kullanır, sonra topraklarımızın tümünü kiralar, sonra da eline geçirir. Bugün de yaşadığımız model budur.

Arkadaşlar, bu bir iş bölümüdür. Türkiye’ye dayatılan sistemi çok iyi uyguladınız. Önce bütün bu tarım satış kooperatiflerini devre dışı bıraktınız, tümünü şirketleştirdiniz, güdükleştirdiniz, kredi kullanımının önüne engel oldunuz. Bunları konuşmak istemezdim ama oraya geldi. Yanlış yerden tutmaya çalışıyoruz sürekli ve ısrarla dışarıdan, Amerikan borsalarından buğday getirerek çiftçimizi ithalatla terbiye ettik. Çok iyi hatırlıyorum 2018 yılıydı Sayın Başkan, üzüm araştırma komisyonu olarak Denizli’ye gittik. O zaman, daha sonra Ticaret Bakanı olan ve vekilimize dedim ki: “Yapmayın, 90 kuruşa buğday almayın. Eğer siz 90 kuruşa buğday alırsanız bu çiftçi bu buğdayı ekmez.” Neden bunu söylüyorum? 1990’da 45 milyon nüfus, 17-18 milyon ton buğday üretiyoruz arkadaşlar, 2000’li yılların başı böyle, bugün 85 milyon nüfusumuz var -arkadaşlarım söyledi- günlük 10 milyon da ilave var, 95

milyon, biz yine bu ülkede -rakamlar doğruysa- 17-18 milyon -geçen sene çok daha düşük- buğday üretiyoruz. O zaman bizim stratejik ürünümüz hangisi? Buğday değil de ne? Hangi ürün stratejik değil? Sebebi ne? Buğdayın suyla problemi var mı? Yok. En çok karasal olarak ekıyoruz. Türkiye’de buğday alanlarının sulu tarım alanı yüzde 20-27 civarında, gerisi kuru alanlarda ekiliyor. O zaman bizim başka bir pencereden bakmamız lazım. Yani şu uygulayacağınız planlı üretimin Türkiye tarımına ve çiftçiye getirebileceği hiçbir olumlu katkısı olmayacaktır; tekrar söylüyorum, olmayacaktır. Eğer siz bu liberal düzenin getirmiş olduğu ağır koşulları yeniden gözden geçirmezseniz -en başında söyledim aslında- tekrar çiftçiye koruyacak bir sistem kuramazsanız, mısır ile kuru tarımdaki buğday arasındaki o farkı giderecek bir mekanizmayı oturtamazsanız, çiftçinin ürününü güvence altına alamazsanız başaramayız arkadaşlar, kimse başaramaz.

“Tarım millî güvenlik meselesidir.” derken, millî güvenliğe 500 milyar, 600 milyar para ayırınca onda bir verimlilik, onda bir kâr, onda bir ticaret bekliyor musunuz? Hayır, destekliyoruz. Peki, “millî güvenlik meselesi” dediğimiz tarımda 54 milyar lirayla ne yapacağız arkadaşlar, ne yapacağız ya, lütfen ne yapacağız? Yani burayla ilgili ne koyuyoruz? Söyledim, 700 milyarın üzerinde 2023 yılında çiftçi para harcayacak ki 2022’nin üretimini yapsın arkadaşlar. Çok somut bir rakam vereceğim size: 2021’in sonu 402 milyar TL tarımsal hasıla vardı, 2021’in sonu 2022’in başı. Değerli arkadaşlar, 2022’de çiftçi aynı üretimi yapabilmek için 650 milyarın üzerinde para harcadı. Rakam meydanda arkadaşlar, sadece 300 milyar yem, 80 milyar gübre, 70 milyar mazot, 30 milyar ilaç, 35 milyar elektrik parası. Ya arkadaşlar, ortada bir somut bir şey var ve bu çiftçi ürettikçe batıyor. Bir yılda borcu 176 milyar artan başka bir grup var mı? Nasıl değerlendireceğiz bunu?

Verimlilik, kârlılık, rekabet, piyasa; arkadaşlar, bu 4 kelimeyi literatürden çıkarmazsak gerçekten millî güvenlik meselesi olarak sisteme bakmazsak kusura bakmayın, kimse çiftçiye zorlayamaz. O kadar güzel örnekler var ki üretimde. 2002 yılında 2,3 milyon ton civarında mısır üretiyorduk; 8,5 milyon tona çıktık arkadaşlar. Kim yaptı bunu? Çiftçimiz. Neyle yaptı? Para kazandığı için yaptı, para kazandığı için yaptı. Bütün mesele, çiftçi üretimde kalabilecek, ektiği ürünün güvence altında olduğunu bilecek ve onun üzerinden bir hikâye örecektir, bütün mesele bu. Siz buradan direkt su üzerinde böyle... Çok doğru bir anlayış iklim meselesi tamam ama arkadaşlar, bizi buraya getiren geriye dönük o sistemin yarattığı o mekanizmanın kodlarını doğru işaretleyip onları çıkarmazsak, aynı mantıkla gidersek... Yani sadece sizin için demiyorum, yarın gideceksiniz, kim gelirse gelsin, eğer başka bir bakış açısı, başka bir anlayış üzerinden bakmazsa olmaz arkadaşlar. O yüzden bu madde çok önemli, günlerce tartışılması gerekir, bütün kesimler tarafından tartışılması gerekir. Öyle dayatmayla bu iş olmaz çünkü çiftçi... Siz istediğiniz kadar desteklemeleri vermeyin, şu desteklemeleri verseniz ne olur, vermeseniz ne olur.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Başkanım, özür diliyorum, son bir tane örnek vereceğim. Ben çiftçiyim, Karacabey’de üretim yapıyorum. Değerli arkadaşlar, 2021 yılında 1 kilo armudu 1 lira 25 kuruşa ürettim, 1 lira 25 kuruş, her şeyi yazarız. 3,5 lira ile 4 lira arasında sattık; bakın, 1,25 lira; 3,5 lirayla 4 lira arası. 2022 yılında 4 lira 30 kuruş maliyet, satış 6,5 lira. Yapabilir miyim ben bu tarımı arkadaşlar? Yapabilir miyim? Yani kendinizi bir çiftçinin yerine koyun, mutlaka çiftçiler vardır burada. Elbette ekstrem durumlar oluyor, 800 kilo buğday alan çiftçi evet mutlu ama o çiftçinin karşısında 100 kilo buğday alan çiftçi var arkadaşlar. Kahramanmaraş’ın bir köyünde baraj yapılıp su gelmediği için 100 kilo buğday almış ve geçen sene 200 dönüm eken adam bu sene bıraktı, ekmiyor mesela. Ya, bütüncül bakmak lazım meseleye, bütüncül görmek lazım süreci. O yüzden çok önemli bir maddeyi

konuşuyoruz, çok önemli bir kanun maddesini konuşuyoruz. Hepimize büyük sorumluluklar düşüyor. O yüzden bu maddenin kesinlikle bu kadar acele edilip geçmesini ve çiftçiyi sıkıntıya sokacak yeni sonuçlar doğurmasını engellemek için buna itirazımızı çok net bir şekilde söylüyoruz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 5488 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- Bakanlık, tarım sektöründe sözleşmeli üretimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli düzenlemeleri yapar. Sözleşmeli üretimi özendirmek üzere üreticilere, bu Kanunla belirtilen desteklerin verilmesinde öncelik tanınır.

Sözleşmeli üretim aşağıdaki usul ve esaslar çerçevesinde yürütülür:

a) Sözleşmede yer alan tarafların haklarının korunması ve sorumluluklarının belirlenmesi için sözleşmenin taraflarında aranacak vasıflar, sözleşmeye konu ürünün teslim ve teslimat koşulları, fiyat ve miktardaki değişim oranları, aynı ve nakdi avansın sınırları ile kapsamı ve benzer hususların da içerisinde olduğu sözleşme genel şartları tarımsal faaliyet alanlarına göre Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

b) Sözleşmeli üretimde irade serbestisi esastır. Ancak salgın hastalıklar, tarım ürünleri ticaretinde yaşanan gelişmeler karşısında arz güvenliğinin sağlanması, tarımsal üretimin iç veya dış talebe uygun olarak ayarlanması veya bitki ve hayvan sağlığının korunması amacıyla, ihtiyaç halinde Bakanlık tarafından belirlenen ürün veya ürün grupları bu madde kapsamında sözleşmeli olarak üretilir.

c) Bakanlık, sözleşmeli üretimin geliştirilmesi, izlenmesi ve kontrol edilmesi amacıyla sözleşmenin taraflarını ve kapsamını içeren kayıt sistemleri oluşturur ve sözleşmeler bu kayıt sistemleri kullanılmak suretiyle de düzenlenebilir.

ç) Tarımsal üretim sözleşmesine tabi ürünlere veya üretim varlıklarına sigorta yaptırılması zorunludur. Bakanlık sözleşmenin tarafı olan kişiler için de ilave sigortaların yaptırılması şartını getirebilir.

d) Tarımsal üretim sözleşmelerinde belirtilen mücbir sebepler haricinde sözleşme kapsamında üretilen ürünün alımından veya satımından vazgeçen üretici ya da alıcılar için ceza koşulu belirlenir. Ceza koşulu, alımından ya da satımından kaçınılan ürün miktarının sözleşmedeki bedelinin yüzde yirmisinden az ve yüzde ellisinden fazla olamaz. Et ve Süt Kurumunun taraf olduğu sözleşmelerde üretici için ceza koşulu bu bentte yer alan alt sınırdan daha az olarak belirlenebilir veya ceza koşuluna yer verilmeyebilir.

e) Tarımsal üretim sözleşmesinden doğan davalarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Bu uyuşmazlıklarda sözleşmeli üretim konusunda uzmanlık eğitimi almış olan arabulucular; bu eğitimi alanların bulunmaması durumunda diğer arabulucular görevlendirilir. Arabulucu, yapılan başvuruyu görevlendirildiği tarihten itibaren iki hafta içinde sonuçlandırır. Bu süre zorunlu hâllerde arabulucu tarafından en fazla bir hafta uzatılabilir. Bu bendin uygulanmasına ilişkin hususlar Tarım ve Orman Bakanlığı'nın görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikte belirlenir.

f) Tarımsal üretim sözleşmesinden doğan davalarda basit yargılama usulü uygulanır ve bu davalar ivedi olarak görülür. Bu sözleşmeden doğan davalar ile icra takiplerinde üretici, yapılacak tüm yargılama ve icra takip giderlerinden geçici olarak muaf tutulur. Dava ve icra takibi sırasında yapılması gereken tüm giderler Devlet tarafından avans olarak ödenir. Ertelenen tüm giderler ile Devletçe ödenen avanslar dava ve takip sonunda haksız çıkan taraftan tahsil olunur.”

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Madde üzerinde söz isteyen, Orhan Bey.

Sürelere lütfen...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Tamam uyuyacağım Başkanım, sıkıntı yok.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yoksa cuma gününü de kullanmak zorunda kalacağız, onu bilgilerinize sunarım.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, gece bitirelim mi diyorsunuz?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, hayır yani o kadar zorlamaya gerek yok ama biraz daha yürürsek iyi olur. Ha bitirirseniz, katkı verirsiniz mutlu oluruz.

RIDVAN TURAN (Mersin) – En az konuşan benim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, size hiç sözüm yok.

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim Başkan.

Şimdi, ortada önemli bir çelişki var. Çelişki şu: Bir tarafta sürdürülebilir tarım, gıda güvencesi, verimlilik gibi gerekçelerle bir tarım politikası ve bir planlamayı öngörüyorsunuz, altta da “Sözleşmeli üretimde irade serbestisi esastır.” diyorsunuz. Yani ortada müthiş bir şey var. Sözleşmeli tarım çiftçisi bir önceki maddeden bağımsız mı olacak? Yani bütünüyle baktığımızda bu planlama ile sözleşmeli tarım üretim modeli ayrı ayrı işler ve ayrı ayrı ülkelerde ayrı ayrı bir şeymiş gibi.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Serbesti sözleşmeye girip girmeyeceğiyle alakalı, ürünle alakalı değil.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – “Sözleşmeli üretimde irade serbestisi vardır.” diyor, üretimde.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, sözleşmeye katılıp katılmama iradesi.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Zaten böyle bir şey elbette var. Yani elbette bir şirketle anlaşış anlaşmamam bana bağlı, çiftçiye bağlıdır ama...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Şöyle, özür dilerim, yanlış anlaşılmasın diye söylüyorum: Buradaki 2’nci maddedeki esaslar sözleşmeli üretime de aktarılacak.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Öyle olsun, sizin dediğiniz gibi olsun ama ben burada ciddi bir çelişki görüyorum. Kısaca bununla ilgili şunu söyleyeceğim: Sözleşmeli tarım, Türkiye’de eğer tarım, çiftçi örgütlenmemişse, yeterli kurumlar devreye girmemişse, irade şirket ile üretici arasında kalmışsa o bir modern kölelik düzenidir; o, bir robotik üretim modelidir; o, açıkçası bütünüyle çiftçinin aleyhinedir. Mutlaka çiftçi örgütlenmeli ve sözleşmeli modelde kurum ya da birlik ya da kooperatif çiftçi örgütlülüğü yapmalıdır. Bunu en canlı yaşayan Bursa domates üreticileridir. Yüzde 20, yüzde 50 caydırıcılık koymuşsunuz. Domates 1 liradan 3 liraya çıktı, hangi çiftçi dinler onu? Niye dinlesin? Yani orada zararı 20 kuruş, orada kâr 2 lira; girer mi böyle bir şeyin içerisine? Girmez, girmemelidir de zaten çünkü o insan para kazanmak için o işi yapıyor, bir şekilde yaşamını sürdürürken aynı zamanda da üretimi devreye sokuyor. Gördüğüm şu: Bugüne kadar -çok istisnaları kenarda tutarak- bütün davaları şirketler kazandı arkadaşlar, bütün davaları şirketler kazandı.

Biz burada tütün yasasına direnirken “Yapmayın, Anadolu’nun şark tütününü, Anadolu’nun geleneksel tütününü bitireceksiniz.” dedik. Bugün Anadolu’nun tütünü depremde enkaz altında ama onu bir kenarda tutuyorum, şirketler geldiler, Adıyaman’da, Malatya’da, Diyarbakır’da kendi çeşitlerini dayatıyorlar. Üretime onlar karar veriyor, girdilere onlar karar veriyor, fiyata onlar karar veriyor, siz sözleşmeli tarım yapıyorsunuz. O yüzden sözleşmeli tarım meselesi hukuken -Bakan Yardımcısı hukukçu- çok daha ileri bir noktaya taşınmalı. İşte “Yönetmeliklerle bunu ayarlayacağız.” diyorsunuz, onlarca defa bu gündeme geldi, konuşuldu ama sözleşmeli tarıma bütünüyle bakıldığında sizin tarıma bakış, gıdaya bakış perspektifinizle kanunun 2’nci maddesinde ortaya koyduğunuz anlayış ile 3’üncü maddedeki anlayış arasında bir çelişkinin olacağını şimdiden söyleyebilirim çünkü domatesin bu topraklarda üretildiği alanlar belli, şeker pancarının üretildiği alanlar aşağı yukarı belli, mısır üretiminin olduğu alanlar belli. Bütün bunları üst üste koyduğumuzda başka bir pencereden, çiftçinin de içinde olduğu, çiftçinin de haklarının gerçekten korunduğu bir düzeneğin mutlaka kullanılması gerektiğini düşünüyorum. Sözleşmeli tarım çiftçinin lehine olmayacaktır, ülke tarımının lehine olmayacaktır. Toprak bizden, su bizden, emek bizden, her şey bizden ama çiftçimiz şu anda fason üretimi yapıyor arkadaşlar. Bu maddenin, sözleşmeli tarım meselesinin çok daha detaylı bir şekilde oturulup konuşulması gerektiğini düşünüyorum. Bu şekilde mevcut durumdan çok farklı olmayacağını söyleyebilirim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Okan Hocam...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Evet -hoca gitti ama 1’inci maddede konuşan hocamız- bir tane kenevir örneğini bulmuşsunuz, ondan da esinlenmişsiniz “sözleşmeli üretim” diyorsunuz, ben öyle anladım olayı. Firma orada keneviri ektirmiş 30 bin dekar, 25 bin ton ürünü alacak. Ee? Üreticiyi kendine bağlayacak, fiyatı verecek; ondan sonra verimde bir düşüş oldu ya da bir şekilde bir kuraklık oldu, böcek geldi, mantar oldu -bunlar tarımın kendine özgü özellikleri- o zaman vazgeçecek. Çok örneği var, domates örneğini arkadaşımız söyledi.

Bizim bölgemizde ekmeçlik buğday tarımı yapılır. Dünya devi bir firma geldi -ismini vermeyeyim- tohumu da kendi verdi, bir sözleşme dayattı -dayattı derken özendirdi- fiyat da iyiydi, üretici ekmeçlik buğdaydan 400-500 kilogram verim alırken makarnalıktan 250-300 kilografa düştü ama para iyi geldi, üreticinin hoşuna gitti, devam etti yani oradaki ürün desenini değiştirdi ama firma ertesi yıl çok düşük verim alınınca fiyatı vermek istemedi, fiyatı düşürdü. Ya, bunlarla çok karşılaşıyoruz. Şimdi, siz ne kadar bize deseniz de “Ya arkadaşlar, biz bunu güvence altına alıyoruz.” biz size zaten bir kere güvenmiyoruz, zaten -aynı şeyleri söylüyorum- size güvenmediğimiz için, bir de tarımsal altyapıyı çöktüğünüz için bu iş olmaz ama tarım satış kooperatifleri birlikleri, daha önceden devletin birçok kuruluşu -arkadaşım bahsetti- şeker fabrikaları varken...

Toprak Mahsulleri Ofisi de aslında sözleşmeli üretim yaptı zaman içerisinde, çok yaptı, ÇAYKUR yaptı, fiyatları önceden söyledi, budama tazminatları verdi, önceden erken sökümler tazminatları verdi. Erken kuzu kesimi tazminatları vardı bu ülkede. Yani ben tarım politikası araçlarını yıllarca anlattım ama siz bütün tarım politikası araçlarını kaldırdınız, bir tek fiyat desteklemesi, fiyat farkı desteklemesi veriyorsunuz, onu da bir sene sonra veriyorsunuz. Üreticinin hiçbir güvencesi yok, bu güvencesizlik altında bir de sözleşme dayattığınızda aynen şirket tarımı olur; o, olmaz. Ama tarım satış kooperatifleri birlikleri yeniden güçlü hâle gelirse... Zaten onlar da sözleşme yapıyor; bakın, üreticiden rekolte beyannameleri alıyorlar, diyorlar ki: “Sen ne kadar ayçiçeği ekeceksin, ne kadar pamuk ekeceksin?” Ona göre fabrikalarını garanti çalıştırmaya uğraşıyorlar. Yine, ihracat yapan firmalar var, dış pazar araştırmaları yapıyorlar. Yani siz bu şekilde tek taraflı sözleşmeyle, sanayiciyi güçlü kılan ama üreticiyi güçsüz kılan...

Hocam, siz de diyorsunuz ki: “E, yapmak zorunda değil.” Şimdi, öğrendik, sigorta yaptırma şeyi de var; iyi, bunlar güzel, çekici ama olayın bütününe kapsamıyor. Yani dar alanda kısa paslaşmalar yapıyorsunuz. 2’nci madde ile 3’üncü maddeyi de birleştirmişsiniz, planlama. Yani işte bizde su az, su... Arkadaş, sen Meriç Nehri’ne, Ergene Nehri’ne baraj yaptın da biz hayır mı dedik? Seyhan’a Ceyhan’a baraj yaptın da hayır mı dedik? Dicle’ye, Fırat’a gem vurdun, barajları tam yaptın da hayır mı dedik? Mısırdan tamam çok su kullanılıyor ama onun alternatifini üreten bir yem bitkisi yetiştirdin de ona destek verdin de biz hayır mı dedik? Böyle politikalarla gelin, bak destek verelim ama “Ya, su çok az, ona göre biz sözleşmeli üretimi dayayalım...” Ya arkadaş, o zaman deyin ki bize: “Yabancılarla toprak satışının önünü de engelliyoruz. Çiftçiler tarla satmasınlar.” Bunu da yapın, hatta emlakçılara satmasınlar. Bakın, tarlalar bazı yerlerde boş duruyor. Emlakçılar önceden alıyorlar, “Nasılca buralarda para kazanılacak.” diyerek bunu yapıyorlar. Ama daha dün bir teklif getirdi İYİ Parti yabancılarla toprak satışının önünü kesen, ona bile “hayır” dediniz. Yani şimdi siz böyle somut tekliflerle gelmiyorsunuz, bulmuşsunuz fazla bir milletvekili sayınız var, gücünüz var zannediyorsunuz ama bu güç gidecek. Biz yeniden bu maddeleri daha güçlü hâle getireceğiz ama önce kurumları ayağa kaldırmamız lazım. Bakın, Toprak Mahsulleri Ofisini yeniden ayağa kaldırmak zorundayız, şeker fabrikalarını yeniden... O toprak haritalarına göre sözleşme yapmak zorundayız. Toprak haritalarına göre yapılır, münavebe yapılır; ertesi yıl ne ekeceksiniz, ondan sonraki yıl ne ekeceksiniz, çiftçiye parayı verirsiniz... Siz hem para da vermiyorsunuz hem de sözleşmeli üretim, planlı üretim, bunlar olmaz. Güçlü ile zayıf sözleşme yapamaz, iki tarafı da güçlendirirsiniz yani çiftçiye güçlendirirsiniz, o zaman yapılır. Bakın, Türkiye’nin, bırakın Türkiye’yi, dünyanın en büyük sorunu üretici bir ürüne yedi ay, sekiz ay, dokuz ay bakar ama parasını bir günde almak ister ve biz onu on iki ay tüketiriz. Ama sanayici de on iki ay boyunca ürün olsun ister, depoda olsun ister. Artık kamucu politikalar olmak zorunda, devlet işe bir yerden girmek zorunda. Covid süreci ve ardından savaşlar ve kuraklık, tabii ki küresel iklim değişikliği tarımda kamucu politikalar uygulanması gerektiğini söyledi. Devlet bir yerden girecek arkadaş, ürünü satın alacak, riske de devlet girecek. Özel sektör bundan kâr yapar, özel sektörün amacı kârdır. Bıraksanız özel sektör aşırı kâr yapar ama özel sektöre tarım bırakılamaz. O nedenle bu sözleşmeli üretim cazip geliyor. Ha, bırakırsınız üreticiyi, yine de siz bu kurumları oluşturun, üretici yine sözleşmeli üretim yapar. Mesela, tohumluk üretimi yapar, bir firma gelir der ki: “Ya, ben böyle bir tohumluk geliştiriyorum. Sen bu tarladan kaç para kazanıyorsun? ‘5 lira.’ Ben sana 10 lira veriyorum, gel bu riske girelim.” Orada da devlet iyi bir taraf olur, üreticinin hakkını korur çünkü riskler, belirsizlikler tarımda çok fazladır, hiçbir şeyi öngöremezsiniz. O nedenle hem üreticiyi korumayacaksınız hem de “sözleşmeli üretim” diyeceksiniz, biz buna yokuz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Ayhan Bey...

AYHAN BARUT (Adana) – Evet, Sayın Başkan, Anayasa’nın Üçüncü Bölümü’nün 45’inci maddesi aynen şöyledir: “Devlet, tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını önlemek, tarımsal üretim planlamasını ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi arttırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır. Devlet, bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gereken tedbirleri alır.” Ya, şimdi soruyorum: Yani devlet burada, bu Anayasa’mızda var bu, Üçüncü Bölüm işte 45’inci maddede var. Şimdi, özel şirketlere ne gerek var yani? Şimdi, şöyle: Biz niye oraya yönlendiriyoruz çiftçiye? Zaten bir dönem aslında bunu, şeker şirketleri sözleşmeli üretimi yapıyorlardı ama bu münavebe ve toprak değişikliği için yapılıyordu, o dönem belki uygun görülüyordu ama son dönemlerde bu sözleşmeli üretimi özel şirketlerin, yerli veya yabancı çok uluslu şirketlerin kontrolüne geçti. Burada bir sözleşmeli üretim dayatması var, bunun

da sakıncaları var. Bana göre, ülkemizde dünyanın en sahipsiz kesim çiftçi. Şimdi -arkadaşlarımız anlattı- çiftçi bir sözleşmeli üretim modeline girdiği zaman ne ilacı ne tohumu ne gübreyi seçemiyor yani onların inisiyatifleri doğrultusunda bunu kullanıyor, fiyata da müdahale edemiyor. Zaten çiftçinin hiçbir şeye müdahale etme hakkı da yok, gücü de yok; hakkı var, en hakkı olan o ama hiçbir gücü yok. Kim ne yazarsa, kim ne verirse o fiyata razı geliyor, şirket ne isterse onu yapıyor.

Bakın arkadaşlar, hep illerden örnek verildi, Adana'da yoğun bir şekilde buğday ile soyada sözleşmeli üretim yapılıyor. Sözleşmeli üretimin akabinde firma ne fiyat uygun görürse, hangi gübreyi, hangi ilacı uygun görürse onu atıyor; seçme iradesi kalmamış. Sonra, günün koşullarında, fiyat bir önceki sene yüksekken belki aralarında niza çıkmıyor ama fiyat düştüğü zaman mutlak surette o büyük firmanın ya da çok uluslu şirketin lehine dönüyor. Şimdi siz diyeceksiniz ki: "Ara buluculuk sistemi getirdik." Ya, çiftçinin ara buluculuk sistemine gitmeye ya da çiftçinin mahkeme açmaya gücü yok. Mahkeme açmaya niyetleniyor ama sonradan açamıyor, gücü yok, efendime söyleyeyim, kamuoyu yok. Yani şunu söylemek istiyorum: Çiftçi o davayı açsa da kaybedeceğini bildiği için açamıyor, elinde yeterli done, bilgi, belge ortaya koyamıyor. Yazmış yabancı şirketler ya da yerli büyük firmalar; a dan z'ye, beşikten mezara kadar olan bütün alanlarını madde altına almış. Çiftçi nereden itiraz ederse diyor ki: "Ben sana bunu söylemiştim zaten. Bak, şu maddede var, bu burada var." Çiftçi ya dava açmıyor ya da sonuç itibarıyla bu davalarının hepsini kaybediyor.

Yani bu sözleşmeli üretim ısrarını da ben anlamıyorum, niye ülkemiz ya da Tarım Bakanlığı bunda ısrar ediyor? Bu anlaşılacak bir şey değil. "Ödenecek tazminat var." deniliyor değil mi? Yani şirket ürünü almadı, çiftçinin malı çürüdü, işte ara bulucu şu bu, bir şey konulmuş; çürürse yüzde 20'den az, yüzde 50'den fazla tazminat tazmin edilemez. Ya, adamın malı diyelim ki 100 bin lira, sen en fazla yüzde 50'sini ödüyorsun, 50 bin lira. 50 bin lirayı ne yapacak? Belki de onu o sözleşmeli yapmasaydı, bir başka alıcıya ya da bu malı talep eden firmaya 100 bin liraya satacaktı. Dolayısıyla çiftçinin elini kolunu bağlamayalım burada. Yani bu "sözleşmeli üretim" "sözleşmeli üretim" diye... Güçlü şirketler sürekli bu işlerden kârlı çıkıyor, çiftçi zararlı çıkar. Yani tam tersine, bizim bunları Bakanlık olarak, devlet olarak "Hayır kardeşim..." Burada hiç değilse çiftçinin bir pozitif ayrımcılığa ihtiyacı var; korunmaya, kollanmaya ihtiyacı var. Çiftçi özel sektörün acımasız rekabetinin arasında kayboluyor. Yani bunu koruyacağımız yerde -Anayasa da böyle hükmediyor- biz geliyoruz burada, "Acaba sözleşmeli üretim yapsın mı, yapmasın mı?" Bu doğru değil, bence bunun bu tekliften de bana göre tamamen çıkarılması lazım Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Kamil Hocam...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben, hemen, kısaca ifade etmek istiyorum. Şimdi, 2'nci maddede az önce planlamayla ilgili bir konuyu görüştük, geçti Komisyonunda bazı arkadaşlarımız oylarıyla, çoğunluğun oyuyla. Şimdi, 2'nci maddede planlanan çeşitli nedenleri, gerekçeler, çevrenin korunması, sürdürülebilirlik falan derken, madde içerisindeki fıkralar içerisinde birtakım cezai uygulamalar, brüt hasılasının yüzde 1'inden 5'ine kadar idari para cezasına kadar varan cezalar, vesaire uygulamasıyla üreticiye ne üreteceğini dayatıyoruz. Şimdi, bu maddede "Sözleşmeli üretimde irade serbestisi esastır." diyoruz -bunu tümü üzerindeki konuşmamda da belirttim- ama hemen arkasından "ancak" diyerek aslında bu irade serbestisini ortadan kaldıracak, işte -salgın hastalıkları bir kenara koyalım- "tarım ürünleri ticaretinde yaşanan gelişmeler karşısında arz güvenliğinin sağlanması..." Zaten 2'nci madde arz güvenliğiyle ilgili bir dayatmaydı, zaten arz güvenliğinin sağlanması da sözleşmeli üretimi, irade serbestisini ortadan

kaldırıp zorla dayatan 2’nci maddeyle bütünleşik olan bir konuyu gündeme getiriyor veya “tarımsal üretimin iç veya dış talebe uygun olarak ayarlanması...” Yani planlamanın esasını yine bu maddede sözleşmeli tarıma dayatıyoruz.

Şimdi, bir de 37’nci maddeye geleceğiz daha sonra ama 37’nci madde de bunda doğrudan ilgili bir madde çünkü bu kanun teklifinin 37’nci maddesinde Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu’na birtakım fıkralar eklenmesi söz konusu. Orada da işte arazisini işlemeyen... Hani siz dayattınız, üretici de vazgeçti “Ben üretmiyorum kardeşim, yani bu ürünü üretmek istemiyorum.” dedi, boş bıraktı, 2’nci yıl bir daha boş bıraktı,-dayatmadan- yine cezasını da aldı. E, şimdi bir de elinden alıyorsunuz araziye 37’nci maddede, bir de rayiç bedel üzerinden, bir emlak işi yapıyor Bakanlık, elinden alıyor. Ne yapıyor bu sefer? İşte, Sözleşmeli tarım yapacak birisine devrediyor.

Aslında bu 3 madde bütününde üreticinin haklarını ve refahını, ekonomisini daha iyiye taşıyacak ama bunu yaparken de doğru planlamayla daha iyiye taşıyacak ve çevreyi de koruyan bir anlayışı ortaya koyan 3 madde değil. Bütünselliğine baktığımızda bu 3 madde, sözleşmeli tarımla üreticiyi maraba yapmaktan; kendi tarlasında, kendi arazisinde sermayenin bir amelesi hâline dönüştürmekten, dayatılmış ürünü üretirmekten; üretmezsen de “Arazine kira yoluyla el koyuyorum.” diyerek üreticiyi çaresizlik içerisine sokmaktan öte değil. Bu teklifin aslında bütünü bu sonucu çıkartıyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Cengiz Bey...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, öyle anlaşıyor ki siz sürdürülebilir üretim, üretimin artırılması, planlı üretim ve bu sözleşmeli üretimle şunu aslında murat ediyorsunuz, niyet okuyorum burada: Yurt içindeki sermayenin ya da yurt dışından birilerinin -kenevir ya da benzeri, tütün olabilir, pancar olabilir; şeker fabrikalarının çünkü yurt dışından şeker ithal ettiğini de biliyoruz- bu tür yapıların ürünlerini güvenceye alabilmesi için Bakanlığa belirli havzaları belirletip oradaki çiftçilerin mecburi olarak bu üretimi yapmasını bence murat ediyorsunuz. Değerli arkadaşlar, burada, eğer iyi niyetle bir kanun getirilseydi, özellikle “Planlı tarıma geçeceğiz.” demeden önce havzaları belirlerdiniz, ürün desenini belirlerdiniz, “Bu ürünlerde çiftçilerin planlı tarım yapmasını hedefliyoruz.” deyip ona göre bir kanun düzenlemesi daha doğru olurdu.

Şimdi, burada özellikle şunu belirtmek zorundayım: Zaten bizim arazilerimiz küçük ve parçalı. Üreticiler çok küçük alanlarda genelde üretim yapmaya zorlanıyorlar, üretim yaparken zorlanıyorlar. Dolayısıyla burada, aslında, aslolan, üretici örgütlerinin yani üretici birliklerinin, tarımsal kalkınma kooperatiflerinin güçlü bir şekilde yapısal anlamda ve ekonomik anlamda güçlendirilerek özellikle havzaları ve üretim desenini bu yapılarla Bakanlığın belirlemesi ve o kooperatiflerin, birliklerin o bölgede çiftçisiyle sözleşme yaparak bu ürünleri ürettirmesi ve her türlü hastalığa, zararlıya karşı mücadele etmede çiftçinin kabiliyetinin güçlendirilmesi, doğal afetlere karşı çiftçinin daha çok güvence altına alınacağı TARSİM’le ya da oluşturulacak yeni sigorta modeliyle ürünlerin güvenceye alınması, çiftçinin zarar etmeyeceğinin güvencesinin verilmesi daha doğru olur diye düşünüyorum.

Bir de 3’üncü maddede, sözleşmeli üretimle alakalı -arkadaşlarım söylediler gerçekten bunu ülkede yaşıyoruz- çiftçilerin üretimde zorlandığı gibi, mücadele şansı yok büyük firmalarla. Sermayeye oluşan çelişkide her daim çiftçinin mağdur olduğu sonuçlarla, yargılamalarla ya da işte, çeşitli vasıtalarla çiftçilerin mağdur olacağı bir fiili durumla karşılaşılıyor çiftçiler ve bu şekilde sonuçlanıyor olaylar. Dolayısıyla burada, şimdi “sözleşmeli tarım” diyoruz, “planlı tarım” diyoruz, aslolan şu: Mülkiyet

hakkı ve kullanım hakkı çiftçilerindir, arazilerin kullanımı çiftçilerindir. Dolayısıyla “planlı tarım” adı altında, çiftçilerin özgür iradeleriyle, kârlılık esasına göre bölgesel ve iklimsel daha verimli olabileceğini düşündüğü çeşitleri üretmesi doğaldır. Burada buna ceza getireceğimize o bölgelerdeki belirlenen çeşitler desteklenerek çiftçiye gelir garantisi verilerek bu planlamanın yapılması uygun olur diye düşünüyorum.

Özellikle Orhan Başkanımız söylediği gibi, değerli arkadaşlar, kaçırdığımız bir şey var. Şimdi, burada kenevirle alakalı yorum yapıyoruz; doğrudur. Elbette ki hem endüstriyel hem tıbbi anlamda gereksinim olan ve üreticisine para kazandıracak, arazileri gerçekten yormayan, arazide üretildiğinde arazinin verimliliğini artırmaya da katkı yapan bu kenevirle ilgili belirli alanlar belirlenip bu yapılabilir ama özellikle bakın, biz, büyük fotoğrafı göremiyoruz. Değerli arkadaşlar, az önce buğdaydan, hububattan bahsetti Orhan Başkanım, yılları söyledi, üretim miktarımızı söyledi. Kuraklık her geçen gün artıyor, bu yıl hiç tarihte görmediğimiz kadar belki kuraklıkla karşı karşıya kaldık 2022 sonu 2023 şu ana kadar olan dönemde. Dolayısıyla burada buğday üretimi geçen senekinden de belki az olacak, arpa üretimi az olacak. Bunları özellikle söylüyorum, neden söylüyorum? Bunlar çok stratejik ürünler. Sadece insan gıdası için, insanın beslenmesi için değil; hayvan varlığımızın da artırılması ya da mevcut hayvan varlığımızın korunması için de bu tür ürünlere ihtiyacımız var. Hatta soyaya ihtiyacımız var, yağlı bitkilere ihtiyacımız var ki yem ham maddesini ülkemizde üretirelim, hayvan varlığını da artıralım.

Değerli arkadaşlar, havzaları belirleyeceksek yem ihtiyacının daha az olduğu illeri başta belirleyip büyükbaş hayvancılığın ya da küçükbaş hayvancılığın uygun olduğu bölgeleri belirleyerek bu tür üretimleri artırmamız gerekirken ortada daha neyi murat ettiğiniz ya da hedeflediğiniz belirsiz bir noktada çiftçilerin elini kolunu bağlayacak yasa maddelerini getiriyorsunuz. Bu, Anayasa’ya da aykırı; mülkiyet hakkının da ihlali söz konusu bu durumda. Bu maddelerin, mutlaka 2’nci ve 3’üncü maddenin de ben kanun teklifinden çıkartılmasının gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Rıdvan Bey...

RİDVAN TURAN (Mersin) – Şimdi, Sayın Başkan, bu teklife genel olarak bakıldığında teklifin ruhunda şöyle bir şey var: “Benim dediğimi ekeceksin, benim dediğimi yetiştireceksin, bunu ben istersem sözleşmeli yapacaksın, eğer bunları yapmazsan da arazini ben kiralarım.” demiş oluyor birkaç tane maddeyi bütünlüklü olarak ele aldığımızda.

Şimdi, bu “gıda egemenliği” diye bir kavram var, Via Campesina’nın uluslararası alanda kabul ettirdiği bir kavram bu gıda egemenliği. Biz, hep gıda güvenliği ve gıda güvencesinden bahsederiz, bunların yanında şu anda dünyada bu alanda, özellikle alternatif tarım ve gıda alanında çalışanların ikame ettiği çok önemli bir kavram. Yani kapitalizmin dayattığı gıda ve tarım rejimlerine karşı insanların kendi kültüründe var olan gıda rejimini ve tarımsal üretimi yapma hakkını içeriyor. Yani çiftçinin ne ekeceğine, nasıl ekeceğine uluslararası tarım tekellerinin değil, kendisinin karar vermesi esasına dayalı.

Şimdi, bizim Bakanlığımız yıllardan beri bir şey yapıyor ve ben her defasında “Sizin yaptığınız şey artık dünyada geçer akçe olmayan, kabul edilmeyen, artık insanların eleştirisi altına aldığı yaklaşımlar.” diyorum. İşte, bir tanesiyle daha karşı karşıyayız. Endüstriyel tarımın ipine sarılarak geldiğimiz nokta burası. Endüstriyel tarım bizi öyle bir hâle getirdi ki en sonunda, belki bunun şahikası olarak, çiftçinin gıda egemenliğini de elinden alacak, onun ne ekeceğini de tamamen merkeziyetçi -kamucu değil asla, tamamen merkeziyetçi- ve devletçi bir zaviyeden karar verecek noktaya kadar gittik. Ya, bu endüstriyel

tarım dünya tarımını perişan etti. Bakın, kullanılan fosil yakıtlardan tutun kullanılan tarımsal tedbirlere kadar. Beyaz adam gitti Afrika'ya dedi ki: “Ya, siz çok ilkel yöntemlerle üretim yapıyorsunuz, bunu böyle yapmayın.” “Nasıl yapalım?” dediler. “Biz size gübre vereceğiz, size biz daha iyi tohumlar vereceğiz ve siz çok daha iyi üretim yapacaksınız.” Afrika dünyadaki tarım topraklarında en fazla geri dönüşü olmadan tahrip edilmiş tarım topraklarına sahip şu anda, sırf bu beyaz adamın dediklerini yaptığı için. Oysa kadim dönemlerden beri Afrikalı kendi kültürüne uygun üretimi yaptı, hayvanını da yetiştirdi, bitkisini de yetiştirdi. Bu keza bizim ülkemiz için de böyle, bakın, kadim tarıma ilişkin memlekette hiçbir şey kalmadı. Çok ihtiyarları bulursanız, onların üretim yöntemine ilişkin onlardan bir şey öğrenmek mümkündür. Ben bu bilgileri kendimce toplamaya çalışıyorum, çok kıymetli şeyler var gerçekten ama endüstriyel tarım dedi ki: “Bu ilkeliktir, gericiliktir bu, siz bizim dediğimiz gibi yapın.”

Arkadaşlar, bu klasik iktisadın çok palavra bir kavramı var, bu kavram buraya “irade serbestisi” olarak geçmiş. Klasik iktisat der ki: “Piyasadaki bütün aktörler piyasanın bütün bilgilerine sahiptirler ve bu sebeple de özgürce piyasada hareket edebilirler.” Oysa bu böyle değildir. Her zaman piyasanın belirleyenleri vardır. Düşünsenize, bir monopolün olduğu, bir tekelinin olduğu yerde 1 tüketici tek başına nedir ki? Yani bazen akaryakıt firmalarına kızıyoruz, işte “Benzin almıyorum kardeşim!” Bir gün alma, iki gün alma, senin karşında devasa bir iktisadi güç var, sen de 1 kişisin.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, yaptığınız şey özünde bu sözleşmeli tarımla birlikte endüstriyel tarımı bir kez daha burada ihya edecek ve bunun karşısında küçük ölçekli çiftçileri perişan edecek bir şey. Ya, buradan gerçekten Türkiye tarımının tasfiyesine bir adım daha atmış olacağız. Şimdi, zannediliyor ki burada para kazanılıyor. Sanayide fason üretim neyse üç aşağı, beş yukarı sözleşmeli tarım da budur. Firma ne yapar? Mesela, Migros gibi, Carrefour gibi büyük firmalar ya da o 3 harfliler -şimdi şu sıraları kavga ettiğiniz- ya piyasadan satın alır, ya kendisi üretir; aslında ikisinde de daha fazla gider söz konusudur, bu ikisine de çok yönelmek istemez, o nedenle ikisinden de daha çok kazanabileceği sözleşmeli tarıma gider. Bir monopol, bir tekel -gıda ya da tarım tekeli, ne dersiniz- niye buna yönelir? Nedir onu bu noktaya çeken şey? Bir defa, böyle yaptığında risklerden kurtulur, riskin tümünü çiftçinin sırtına ykar. Üretim sürecini kendisi denetler ama işte, burada emek maliyeti gibi maliyetlerden ya da mevzuata göre birtakım yasal denetlemelerden de kaçır ve günün sonunda da daha fazla para kazanır.

Mersin'in Toros Dağları'nda bir yerden giderken bir vatandaş öyle güzel Erikler üretmiş ki böyle, harika gerçekten. İndim arabadan dedim ki: “Selamünaleyküm.” “Aleykümselem.” Ne yapıyorsun? Dedi: “İşte, tıra yüklüyoruz, artık hasatı yaptık” “Kaçtan veriyorsun.” dedim. Baktı, “Bilmiyorum.” dedi. “Nasıl bilmiyorsun ya? Ya, bu kadar güzel Eriklerin fiyatını nasıl bilmezsin?” “Vallahi, firma alıyor bunu. O takdir edecek, bizde bakacağız.” dedi. Dedim: “Bunda bir hakkaniyet var mı?” “Vallahi, biz böyle yapıyoruz, bu da benim son yılım, daha fazla ben üretemeyeceğim.” Bu üretimde, bu karşılıklı ilişkide, hani burada sizin “irade serbestisi” diye tarif ettiğiniz şeyde sanki iki taraf da eşit aparatlara sahip, eşit imkânlarla sahip, eşit koşullara sahipmiş gibi ele alınan şeyin hemen tümünde firmaların çok daha fazla kazandığı, küçük ölçekli çiftçinin de “Üreteyim mi, üretmeyeyim mi?” tartışmasını kendi içerisinde yoğun bir biçimde yaşadığı bir şeye dönüşüyor bu iş.

Bu aynı zamanda Anayasa'ya da aykırı. Yani burada deniyor ki: “Evet, irade serbestisi vardır...” Zaten ben kavramsal olarak, ontolojik olarak bu lafın palavra olduğunu az önce ifade ettim ama diyor ki: “İrade serbestisi vardır ama bazı mücbir sebepler söz konusu olursa iktidar, siyasi otorite -ne dersiniz adına- o çiftçiye sözleşmeli tarıma mecbur bırakabilir. Bu Anayasa'ya aykırı arkadaşlar, temel insan haklarına aykırı bu. Yani beni süreğen biçimde zarar ettiğim bir şeye zorluyorsunuz bunu yaparak; böyle bir şey olur mu? Yani başta şunu söyledim: Bu “sözleşmeli tarım” denen şey

çiftçiyi tarla bekçisine, modern köleye çevirmenin başka bir adıdır. Türkiye tarımının kurtuluşu uluslararası tarım tekellerinin ipine sarılmaktan, endüstriyel tarımı daha çok gübre, daha çok girdi, daha çok yakıt, daha çok bilmem neye kurban etmekten, buna köle etmekten geçmez. Tam tersine, küçük ölçekli tarımı desteklemekten, aile tarımının arkasında durmaktan, devletin bir regülatör araç, aygıt, aparat -ne dersenez- olarak o tarımsal süreçlerde halkın yanında, çiftçinin yanında durarak tarım tekellerinin karşısında durmasından geçer. Allah aşkına, bunu yazanlar... Mesela, sözleşmeli tarımla tütün üretiliyor -işte az önce bir vekilimiz söyledi- ya bir gidin sorun ya; tütüncülere, tütün üretenlere “Bu sözleşmeli tanımdan siz memnun musunuz? Biz her alanda bunu geçerli hâle getireceğiz, bundan yasa çıkartacağız, herkes her şeyi böyle yapacak diye.” bir sorun ya. Bir etki analizine bakın yani bu işin, yaşanmışlık açısından söylüyorum. Bilmiyorum yani ama benim görüşüm şudur: Yüzde 99,9’u bu sözleşmeli tarımdan “Yardım Allah!” diyor. O sebeple biz çözümü ve kurtuluşu çok daha fazla para, çok daha sermaye birikiminde aramaktan artık vazgeçelim. Çözüm, gerçekten bir kol mesafesinden daha yakın; uluslararası tarım tekellerinden değil, kendi geleneksel yapımızı ihya etmekten geçiyor; malcılığı, davarcılığı yeniden ayağa dikmekten geçiyor, bitki tarımını geleneksel yöntemleri de ihmal etmeyen biçimde yeniden ele almaktan geçiyor. Böyle söyleyince bazıları diyorlar ki: “Ya, o zaman doymayız.” Bu konuda böyle düşünen varsa -uzatmamak için söylüyorum- dışarıda bana gelsin, bu konuda yapılmış olan çok sayıda araştırma var. Küçük ölçekli tarım endüstriyel tarıma göre başta toprak olmak üzere çok daha onarıcı, çok daha fazla verim elde etmemizi sağlayıcı ve her şeyden önemlisi, insanın metabolizmasıyla uyumlu ve yediğin elmadan, armuttan dolayı hasta olmana sebep olmayacak ürünlerin üretilmesini içeriyor; o yüzden ona bakalım.

Şöyle bitireyim: Fukuoka diye bir adam var, bu Japon bir adam, -rahmetli oldu çoktan- bunun “Ekin Sapı Devrimi” diye bir kitabı var, tavsiye ediyorum; endüstriyel tarıma karşı Japonya’da geleneksel tarımı sürdürerek dekar başına en fazla 350 kilo pirinç alınırken nasıl 700 kilo civarında pirinç ürettiğini anlatıyor. Hiç de böyle karışık, atla deve meseleler değil, hiç de öyle uluslararası tekellerin daha fazla girdi, daha fazla bilmem ne diye insanların boğazını sıktığı bir sistem değil; çiftçinin çok daha fazla kazandığı bir sistem. Bizim ülkemizde de böyle kitapların yazılmasına gerçekten çok ihtiyaç var, belki bir gün. Ama şunu söyleyeyim: Bu maddeye, sözleşmeli tarıma baştan sonuna kadar karşıyız Sayın Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Hocam, Sayın Kaboğlu...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ama lütfen daha kısa.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tabii çünkü yararlandım, benden önce konuşan vekiller gerçekten bu konuyu, benim çok az bildiğim konuyu çok etraflı biçimde açıkladılar. O nedenle Sayın Başkan, ben izninizle bir anekdotla gireceğim, çok kısa konuşacağım.

Yirmi yıl oluyor en azından üniversitede, Fransa’da dersten çıktım öğle yemeğine gitmek için. Valilik konağı lokanta ile fakülte arasında. Valilik konağı çevrilmişti, traktörler, ekli bidonlar, hortumlarla valiliğe doğru sarı su püskürtüyorlar. “Nedir?” dedim, polisi çevirdim. Polis “Çiftçiler geldiler, protesto ediyorlar üretimlerinin, ürettiklerinin değerklenmemesi şeyini.” dedi. “Peki niçin müdahale etmiyorsunuz?” dedim, “Uslu duruyorlar.” dedi. Yani çiftçiler protesto haklarını kullanıyorlar, hayvan sidiğini doldurmuşlar bidonlara ve onunla valilik konağını sular altında tutuyorlar. Sonra akşam duydum ki müdahale olmuş ilerleyen saatlerde, zira valilik konağının balkonlarından birine zarar verilmiş yani hasar verilmiş, çökmüş, onun üzerine. Yoksa hani köylerden gelip çiftçilerin bidonlarla, hortumlarla valilik konağını yıkaması orada herhangi biçimde yasaya aykırı değil.

Şimdi, neden bu örneği verdim, bu anekdotu gördüğüm, tanık olduğum? Şimdi, bırakın bizim çiftçilerin böyle kent merkezine, valilik konağına protesto haklarını kullanmak için gelmeleri... Otobüslerle bile gelemiyor, işçiler gelemiyor, diğer kamu görevlileri gelemiyor yani bizde toplu seyahat özgürlüğü bile sınırlanabiliyor. Bu bakımdan, ben bu maddeyi hem okurken hem de dinlerken tekrar tekrar düşündüm bu çiftçilerin örgütlenme hakkı, kooperatif yoluyla örgütlenmesi, sendikal örgütlenme hakkı ve bunların sosyal devlet çatısı altında ne tür hak ve özgürlüklere sahip olduğunu ya da çiftçilerin toplu olarak Anayasa'da yazılı olan 34'üncü maddenin öngördüğü toplanma ve gösteri özgürlüğünü ne ölçüde kullanabildiklerini. Şimdi, bu açıdan baktığımız zaman, gerçekten bütün hatiplerin yaptıkları konuşmalar aslında somut bir eşitsizlik temeline dayanıyor ve ben bunu Sayın Bakan Yardımcısının, kanun teklifi sahiplerinin -Sayın Şeker'in dışında kimse yok gibi ama- onların da dikkatine sunmak istiyorum. Bu sanki anayasal dayanağı dikkate alınmadan bir madde yazımına benziyor.

Tabii, biraz önce tartıştığımız madde 7 fıkra (2)'de ön görülen, bu Anayasa madde 48'e aykırılık da burada öngörülen sözleşme özgürlüğü ya da hakkı arasındaki çelişkiye girmiyorum fakat burada ciddi bir bu konunun sosyal devlet açısından yerli yerine oturtulması sorunu var. Sosyal devlet çünkü üreticileri korumakla yükümlüdür. Anayasa madde 171'e de girmiyorum, kooperatifçiliğin gelişmesine, devletin bu konudaki ödev ve yükümlülüklerine ama bu düzenleme tarzı kısaca... Yine, tabii ki burada yer alan ara bulucuya başvurma, madde 36 hak arama özgürlüğü, bütün bunlar tartışılabilir ama onlara girmeksizin Anayasa'nın gerek 2'nci maddesine -sosyal devlet- ve gerekse sosyal hak ve özgürlükleri düzenleyen madde 41 ve devamı ve artı 65'inci madde çerçevesinde anlamlandırmak ve onlarla bağdaştırmakta zorluk çekiyorum. Bu bakımdan ben de vekillerin önerilerine katılıyorum, bu maddenin çekilmesinde yarar var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Orhan Bey, yanlış mı basmıştınız? İnşallah yanlıştır.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yok, sadece bir iki şeyi paylaşmak istemiştim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kısa lütfen.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Arkadaşlar, şunu özellikle paylaşmak istiyorum: Yani sözleşmeli tarıma sistemi dâhil ettiğinizde ya da sözleşmeli tarımı daha fazla resmiyete dönüştürdüğünüzde aslında -vekil arkadaşlarım söyledi ama özellikle tekrar etmek istiyorum- üretimin bütününe yakın bir kısmını... Yani sözleşmeli tarım arttıkça sizin getirmek istediğiniz gıda güvenliği meselesi, gıda güvencesi meselesi, sürdürülebilir tarım meselesi tamamen başka bir risk taşır. Bunu iyi görmek zorundasınız yani 2'nci maddede hedefledikleriniz ile 2'nci maddede yaptıklarınız ciddi anlamda çelişki içerir, ciddi anlamda. Yani çok uluslu şirketlerin ülke tarımına müdahale ettiğini görmek zorundayız, çok açık bir şekilde.

Bunun karşısında siz çiftçiye değişik koruma yöntemleriyle, ürün alım ve onun değerlendirilmesiyle kontrol altına alamazsanız gerçekten felaket. Örneğin hocam gitti; ekeceğiniz ürün şirket tarafından iki sene alındı, üçüncü sene çeşitler söylendi, gerekçeler söylendi, alınmadı. Ne olacak? Ya da çiftçinin ekonomik olarak onu ekmesi artık yani yaşamını sürdürmek için yeterli gelire sahip olmayacağı bir ana geldi; ne yapacağız? Kamu devreye girecek, girmeli. Girecek mi? Belli değil. Çay örneği, çay örneği arkadaşlar... ÇAYKUR sözleşmeli alıyor. Kamu kurumu... Bir model yarattınız. Eskiden ÇAYKUR var olan bütün çayı alıyordu, sorunu çözüyordu, sıkıntı yok. Şu anda 1 milyon 700 bin ton çay üretiliyor, bunun 800-900 bin tonunu ÇAYKUR alıyor işte, diyelim ki 7 liradan, 8 liradan; geri kalanı 600-700 ton serbest piyasa. Ne yapıyor şirketler? Ne yapıyor arkadaşlar? ÇAYKUR'un fiyatıyla mı alıyor? Hayır, çok daha düşük alıyor, hem de göbeğini kaşıya kaşıya çünkü çayı bugün hasat etti, 200 kilosunu ona verdi; kota. "500 kilo hasat etti, 300 kilosunu getirip bana verecek." diyor. Tamamen boş.

Sigorta... Kimin sigortasını yapacaklar arkadaşlar? Çiftçi kredi alırken bankaya hayat sigortası, çiftçi sözleşmeli tarım yaparken sigorta... Kim ödeyecek bunu? Bunların bütün yükü çiftçiye. Tüm bunları gördük, yaşıyoruz. Hakikaten şaşıyorum yani tarım ülkesinde çiftçinin hiç içinde olmadığı, hiçbir noktada karar vermediği, hiçbir yerde sesinin duyulmadığı... Onun adına karar alıyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Son olarak İlhami Bey...

İlhami Bey, biraz hızlı lütfen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, ben gene birkaç tane değişik konuya değineceğim ve soru soracağım.

Şimdi, geriye doğru sözleşmeli üretim yapan bir Varlık Fonunda TÜRKŞEKER vardı. TÜRKŞEKER Tarım Kredinin rolünü üstlendi, sözleşmeli üretimi yaptı, ondan sonra ne oldu ben merak ediyorum. Üreticiler de sıkıntı... Depolarında bir sürü mal ve kimin parası? Hepimizin parası, vergileri. Oradaki sorumsuz yöneticilerin almış olduğu, yapmış olduğu o sözleşmeli üretimle beraber TÜRKŞEKER zarar etti. KİT'e gelecek, ne kadar zarar ettiğini göreceğiz ama Varlık Fonunda olduğu için o da gelmiyor, zaten her şey kapalı.

Şimdi, Tarım Kredi Kooperatifleriyle yarışa girdi, Tarım Kredi ile TÜRKŞEKER yarışa girdi. Kalktı, onun işteğal konularında, onun üstüne çıkarak ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini de kullanarak Varlık Fonuyla beraber TÜRKŞEKER üretim yaptı. Depolarında ne kadar mal bozuldu merak ediyorum, ne kadar çiftçi mağdur oldu merak ediyorum; herhâlde Bakan Yardımcısı bilgi verir bize.

Yine, başka bir konu da ne kadar ürünü çöpe attıklarını da -çürüdüğünü, bozulduğunu- merak ediyorum ben. Şimdi, bu kimin parası, kimin kaynakları, kim harcıyor, kim yok ediyor bu kaynakları? Ben merak ediyorum.

Şimdi, başka bir soru daha... Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) var. TİGEM'den yetkili var mı bilmiyorum. Şimdi, TİGEM normalde sözleşmeli... Ülkenin geleceğiyle ilgili, damızlık yetiştirmeyle ilgili kuruluş amacı oydu. Şimdi, TİGEM zarar ediyor veya arazisini boş bırakıyor. TİGEM'in arazisini de alacak mısınız diye ben merak ediyorum şimdi; Çiftçiye eğer el koyuyorsanız Tarım İşletmelerinin arazisine el koyacak mısınız?

Şimdi, devletin de şu anda yapamadığı üretim var, arazisini boş bıraktığı yerler var ve orada acaba biz ne yapacağız? Bu madde ne yapacak, şu anda çıkaracağımız 3'üncü madde ne yapacak merak ediyorum. O da orasını, o araziye boş bırakıyor. TİGEM'in o boş bıraktığı araziye alıp ne yapacaksınız merak ediyorum.

Geldiğimiz noktada diğer bir konu da zaten ülkemizde... Şimdi, Bakanlık övünüyor bazen, kendim de tohum işi yaptığım için biliyorum zaten neyin ne olduğunu. Birçok ulusal firma Türkiye'de fason üretim yapıyor ve sözleşmeli arazi alanları, bölgeler var. İşte, nerede var? Konya'da var, Sivas'ta var. Patates olsun veya mısırdır, ayçiçeğidir. Orada zaten diğer çiftçilere üretim yaptırmıyorsun, birisi üretiyorsa oradaki Bakanlık bir komisyonla orasını sözleşmeli üretim alanı addettiği için o çiftçi orada ekemiyor, ya onunla anlaşma yapacak ya da şey... Şimdi, ondan sonra kalkıyoruz, biz o yabancı firmaların Türkiye'de ürettiği, benim çiftçimin askerlik yaptığı ürünleri üretiyoruz ve tohumluk üretim rekoltesine yazıyoruz işte yerli üretimde. Ya, arkadaşlar neyi kandırıyoruz? Çeşit Amerikan, çeşit Fransız, çeşit Belçika, Almanya, ondan sonra onların biz burada askerliğini yapıyoruz, onların her türlü işlerini biz yapıyoruz ve buradan 4 avro paraya ihracatı var, 11-12 avro fiyatı var kilosunun orada.

Askerlik yapıyoruz açıkçası, benim çiftçim askerlik yapıyor, benim çiftçim mağdur oluyor. Benim merak ettiğim, bu iş de TÜRKŞEKER gibi mi olacak? Ve daha önceki maddede de söyledim, Sayın Bakan dedi ki: 2'nci madde...

Semerat Holding şeyi vardı, işte, arazileri birleştireceğiz, biz üretim yapacağız orada, bir hayal vardı, o tarihe karıştı. Acaba tekrar mı o şeyler alttan hareketlenmeye başladı merak ediyorum. Birilerine biz ne yapacağız onu anlamış da değilim. Çiftçimizi hep ortada bırakıyoruz.

Bakınız, şimdi, ben isterdim ki burada, deprem bölgesinde enkaz altında kalan çiftçilerimizle ilgili, Kırsal Kalkınmadan faydalanmış veya IPARD'dan faydalanmış, desteklerden faydalanmış çiftçilerimizin o alet, ekipman alımlarıyla ilgili belli bir süre var, o süreyi ortadan kaldıran ve kırsal kalkınmalardan çiftçilerimize, o deprem bölgesindeki çiftçilerimize alet, ekipman alınmasını, hibe edilmesini beklerdim bu kanun teklifinde.

Şimdi Hatay Vekilimiz karşımda, yanlış söylüyorsam söz söyleyin. Çiftçileriniz orada ağlıyor, ağlıyor bağıyor. Kırıkhan'da bir köye gittik. 200 milyon liraya sulama tesisi almış, yeni daha, sulama ekipmanları almış, enkazın altında; "Vekilim, parasını da ödemedim, borcum da var, ben ne yapacağım?" dedi. Traktör yer altında. Onları söyledik. Çünkü biliyorsunuz Ziraat Bankası normalde kredisi kapatmadan... Neyse, onu dile getirdik, onu hallettik şimdilik ama benim burada beklentim traktör alımlarındaki o süre beklemeyi kaldırdığı gibi kırsal kalkınmaları devreye koyarak o 11 ilde zarar gören çiftçilerimizin hasarlarının bir an evvel tespit edilerek o insanlarımıza üretimde kalmasını sağlayacak projeleri burada ortaya koymamız gerekiyordu.

Şimdi, arkadaşlar, doğru bir tane, bakın, oradan geldik. Şimdi, yanlışımız varsa söyleyin.

İlaç bayileri... İlaç bayisi açamıyor ve beraberdik, 3 vekil gittik. Vali Bey "Açamıyorsun." diyor. "Benim depomdan almam lazım o ilaçları." diyor. Yerin altında kalan ilaçların bir an evvel...

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Ağır hasarlı diye...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Alacak malını, adamın borcu var.

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Ağır hasarlıları açtırmıyorlar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Adamın borcu var Sayın Vekilim, adamın borcu var.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, mevzuu kişiselleştirmeyelim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bir dakika Başkanım.

Şimdi, benim burada beklentim, o 11 ildeki üretimde kalacak çiftçilerin, üretim yapmak için orada bize ses veren, bize seslenen, ağlayan, sızlayan vatandaşlarımıza merhem olmamız lazım.

Yahu, ben burada sözleşmeli üretim diyorum, bir sürü şeyler koymuşuz alt alta, örnekler veriyorum size, bak diyorum, yanlış işleri sayıyorum ve -bugün Adıyaman vekilimiz yok aramızda- Adıyaman Kâhta'da gübre alamıyormuş vatandaş. Tekirdağ'da bulmuş bir yerde, benden nakliye için araç istiyor. Adıyaman Kâhta, Tekirdağ... Vicdanınıza bırakıyorum ve biz hepsini gezdik, herkes şu anda gübre alamıyor.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey bizim kanunumuzla hiçbir alakası yok.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bitiriyorum Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bırak yani...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, şimdi bunu ben dile getirirsem bölge vekillerimiz de...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Sevgili kardeşim, sen de orada dolaştın, biz de orada dolaştık, biz de şimdi anlatmaya başlarsak... Bırak şimdi kanuna dönelim, maddeye gelelim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, ben vatandaşımın... Ben burada seçilmiş bir milletvekili olarak, halkın oylarıyla gelmiş, o insanların sesi olarak buradayım ben.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ya, tamam kardeşim, sesi ol sen ama...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Benim burada ne konuşacağım, ne söyleyeceğim sizi ilgilendirmez. Benim söyleyişim...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ama mevzu da dağıtmayın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Beni susturamazsınız.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, sustururum, süre koyarım ve sustururum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, susturamazsın.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İstedğin gibi konuşma hakkın yok.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yemek mi daha önemli, oradaki insanlar mı daha önemli? Yemek mi daha önemli, oradaki insanlar mı önemli?

Teşekkür ediyorum. Takdir sizlerin.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Abartma, kardeşim, ya, bu kadar iyi niyetimizi suistimal etme ya!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Buyurun, yemeğe gidin.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Allah Allah! Şovunla bitiriyorsun ya!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yemeğe gidin, yemek daha önemliymiş.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamam İlhami Bey.

Arkadaşlar sanıyorum TÜRKŞEKER’den veyahut da sanayiden de herhâlde birtakım insanlar vardı. Var mı burada sözleşmeli üretim yapan? Tarım Kredi var mı burada? Onların görüşünü alalım diyecektim ama yok.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hangi kurumlar var Sayın Başkan?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yani sırası geldikçe maddelerle alakalı ben anons ediyorum, buradaysalar davet ettik, konuşunlar. Sanayiden de davet ettik. Sözleşmeli üretim yapan arkadaşların da izah ettiği gibi TÜRKŞEKER’den, efendim Tarım Krediden...

AYHAN BARUT (Adana) – Başkanım, diğer komisyonlarda da bizde de önceden katılımcıların bir listesi olurdu...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Var bende.

AYHAN BARUT (Adana) – Yani onlardan dağıtsanız, kimin olduğunu bilirdik, o nedenle...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Anladım, hayır, şöyle: Biz oldukça uzun bir liste davet ettik. Belki geldiler yani bu rehavetle, bu yavaşlıkla gittiği için dayanamadı gitti büyük bir ihtimalle yani. Tabiri caizse geleni ürküttünüz yani. O yüzden...

2 tane önerge var aynı mahiyette.

Önergeleri okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin tümüyle tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Orhan Sarıbal

Bursa

Bekir Başevirgen

Manisa

Okan Gaytancıoğlu

Edirne

Ayhan Barut

Adana

İlhami Özcan Aygun

Tekirdağ

Cengiz Gökçel

Mersin

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekçe:

Sözleşmeli üretim dayatması getiren teklif yasal sakıncalar içermektedir. Tarım topraklarının ve alanlarının mülkiyeti de kullanım hakkı da çiftçiye aittir. Planlı üretim kapsamında denetim organlarının faaliyetleri anlaşılır ve önemlidir ancak bir çiftçi tarım alanlarından maksimum fayda için yerel, bölgesel ve ekonomik şartları gözetenek hareket eder. Çiftçinin hâkim olduğı kadar söz konusu alanlarla ilgili bakanlığın etkin bir yapılanması bulunmazken sözleşme şartları gerçekçi olamaz. Çiftçilerimizin güçlü ve örgütlü bir yapıya kavuşturulmadan özel sektörün ve çok uluslu şirketlerin insafına bırakılması doğru değildir. Bu sebeple çiftçilerimizin örgütlenmesi ve bu örgütler temsilciliğıyle sözleşme tarafları uygun olacaktır. Tarımda bu gibi sorunlar tespit edilmeden ve çözüm önerileri hazırlanmadan böyle makyaj çözümler ve tali adımlar kabul edilemez.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Tarım Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 241 sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesiyle getirilmek istenen değışikliğın teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rıdvan Turan

Mersin

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Rıdvan Bey, buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, az önce de ifade ettiğim gibi sözleşmeli tarım Türkiye'de küçük ölçekte çiftçiliğın sonunu getirecek olan, çiftçileri uluslararası tarım tekellerinin marabası ve tarla bekçisine çevirecek olan yanlış bir uygulamadır. Bu uygulamadan dönölmesini talep ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, saat 20.45'e kadar toplantımıza ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.48

ALTINCI OTURUM**Açılma Saati: 20.52****BAŞKAN: Yunus KILIÇ (Kars)****BAŞKAN VEKİLİ: Hasan KALYONCU (İzmir)****SÖZCÜ: Selahattin MİNSOLMAZ (Kırklareli)****KÂTİP: Zafer IŞIK (Bursa)**

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Evet, sevgili arkadaşlar, toplantımızı açıyorum.

4’üncü maddeden devam ediyoruz görüşmelerimize.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 5488 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde yer alan “bitkisel üretimle ilgili destekleme ödemelerinde çiftçi kayıt sistemi” ibaresi “destekleme ödemelerinde Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemleri” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – 4’üncü madde üzerinde söz isteyen Sayın Cengiz Gökçel.

Buyurun.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, 4’üncü maddeye baktığımızda, 5488 sayılı Kanun, burada belirlediği tarımsal desteklemelerin ÇKS’ye dâhil olan çiftçilere ödenmesiyle alakalı bir maddeyi içeriyordu; şimdi, Bakanlık, ÇKS sisteminde yüzde 60 gerçekleşen kayıt sistemini bahane ederek -ne olacağı belli olmayan- “Destekleme ödemelerinde Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemi esas alınır.” diyor. Şimdi, arkadaşlar, biz kanun yapıyoruz yani burada Bakanlık bir sistem belirlemiş olsa, çiftçilerin kaydının sağlıklı tutulacağı bir yapı oluşturulmuş olsa, bu kanuna o sistemi yazsalar bir sıkıntı yok ama burada belli olmayan bir sistemi kanunlaştırsak ne uygulama esaslarına göre bunun gerçekleşmesi mümkün olur ne de bu kanun maddesi doğru olur.

Şimdi, burada, bir de şunu gündeme getirmek istiyorum değerli arkadaşlar: Bakanlık tarafından gerçekten ÇKS’nin doğru uygulaması yapılırsa bence gerçeğe yakın sonuç verir. Siz, ÇKS’yi oluştururken üretici belgesini ziraat odalarından çiftçinin almasıyla alakalı bir durumu ortadan kaldırmak için öncelikle “Destekleme ödemelerinde belirlenecek belge esas alınır.” diyorsunuz. Şimdi, değerli arkadaşlar, ziraat odaları 6964 sayılı Kanun’la kurulmuş anayasal bir kuruluştur; şu anda çiftçinin tek anayasal kuruluşudur, örgütlü yapısıdır; seversiniz, beğenirsiniz beğenmezsiniz. Ziraat odaları, öncelikle çiftçi belgesi verirken çiftçinin kendi adına tapulu ya da kiralanmış ya da muvafakle kaydı tutulan ve gerçekten o belirlenen alanda yaptığı üretimini kesin kayıt altına alan bir sistem. Burada ziraat odaları, çiftçilerin örgütlenmiş yapısı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Başkanım, tamamlıyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Geçmişte de Sayın Bakan Kirişçi’nin Tarım Komisyonu Başkanı olduğu dönemde, 2006 yılında, fındık üreticilerinin ve Karadeniz’deki sivil toplum kuruluşlarının talebi doğrultusunda ziraat odalarının mutlaka fındıkta yaşanan sıkıntıları ifade etmesi, bu konuyu dile getirmesi gerektiği talebiyle Ordu’da bir fındık mitingi oldu. O süreçte ben de ziraat odası meclis üyesiydim, Ordu’daki mitinge katıldık, 110 bin kişinin katıldığı bir miting oldu. O mitingden sonra

ziraat odalarının etkinliğini azaltabilme adına bugünkü Tarım Bakanı Vahit Kirişçi -o zaman Komisyon Başkanıydı- yine 2002 yılında çiftçi belgesi almış çiftçilerin ziraat odalarından çiftçi belgesi almasına gerek kalmaksızın destek ödemelerinden faydalanacağı, müracaat edeceği bir sistemi o zaman da gündeme getirdiler, bir yönetmelik yayınladılar. Anayasa Mahkemesi bu yürütmeyi durdurdu ve çiftçilerin gerçek belgelerini oluşturacak güncel kayıtlarının tutulabilmesinin yolunu açtı. Ziraat odalarını bitirme adına, çiftçinin örgütlü yapısını bitirme adına zaten Sayın Bakanın geçmişte bir vukuatı vardı, Anayasa Mahkemesi bunu ortadan kaldırdı. Bugün de aslında ziraat odalarını hedef olarak çiftçilerin örgütlü yapısını ortadan kaldırmak isteyen bir zihniyet var, bunu kabul etmiyoruz.

Lütfen, buradan rica ediyorum, hem kanun teklifinin ucu açık, ne olduğu belli olmayan bir belge üzerinden buradan kanunlaşması kanunun özüne aykırı, bu şekilde bir kanun yapılmaz diyorum. Ben bu konuda sizlerin de destek vereceğine inanıyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

İlhami Bey...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yemeği yedik, karınlar doydu, bundan sonra çiftçinin derdiyle dertleniriz herhâlde, hiç sıkıntımız yok.

Öncelikle ben teşekkür ediyorum, çiftçimizin en azından bir derdinin daha başıra başıra çözüme ulaştığını görmenin mutluluğunu yaşıyorum. Daha çiçeği burnunda ilk milletvekili olduğumuz dönemde -daha önce dediğim gibi- tarımsal desteklemelerdeki stopaj ve gelir vergisinden muaf tutulmasını sağladık. Anlattık, kanun teklifi verdik, tabii, bizim kanun teklifi o zaman da kenarda kaldı, birleştirilmemişti ama -Şanlıurfa vekillerimizi de burada onore etme anlamında- Şanlıurfalı bir çiftçimiz bizi dinledi, anlattı, gitti vergi mahkemesine, mahkeme açtı, mahkeme “Olmaz.” dedi, Danıştayda kazandı ve en sonunda yargı eliyle çiftçilerimizin tarımsal desteklemelerdeki stopaj ve gelir vergisi kaldırıldı, yüzde 4, yüzde 2 ve gece 00.00 operasyonu da beş yıl geriye dönük iadesi yapıldı. Tüm milletvekili arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Şimdi, yine, uzun yıllardan beri kanayan bir yara vardı, buna da parmak bastık, defaaten dillendirmiştik, kısmet bugüneymiş, bugün en azından Bakanlık yetkilisi arkadaşlarımız da bizi duymuşlar ki... Böyle bir sorun vardı, bunu hep anlattık, anlattık, mağduriyet vardı. Bu mağduriyetin sona erdirileceğini görmenin mutluluğunu yaşıyorum. Eksik mi? Evet, eksik. Daha da iyi olabilir mi? Daha da iyi olabilir. Ama en azından sorunun bir kısmını çözüyoruz. Hepinize teşekkür ediyorum; bak, doğruya da teşekkür. Ama çiftçilerimizin makineleri haczedilememesine rağmen, o karar olmasına rağmen ekipmanları hâlâ haczediliyor. Bunu da bir düzeltirsek çiftçilikle uğraşan milletvekili arkadaşlarımız da kendi bölgelerinde bunu da rahat anlatırlar.

Ha, bir başka sorun daha var Sayın Bakan Yardımcım, o da -yine kanun teklifi orada var- çiftçilerimizin BAĞ-KUR’u. Ya, Sayın Başkanım, 9200 gün, el insaf bize; çiftçi BAĞ-KUR’u 9200. İlk çıktığında arkadaşlar, on beş gün çiftçi BAĞ-KUR’u ödüyordu, bir ay olarak geçiyordu; kademeyle geldi otuz güne, şu anda bir ay. 9200 ödeyecek, bir de otuz günlük BAĞ-KUR primi ödeyecek. Ya, gelin, giderayak çiftçilerimize bir iyilik yapalım; ister siz önerge verin, isterseniz bakın, aşağıda yine onun da kanun teklifi var ve mutabakat metninde de yer aldı, çiftçilerimizin BAĞ-KUR sorununu çözelim. Gün sayısıyla beraber onlara yılda üç ay, doksan gün olmak üzere yıpranma payı vererek onların o sıkıntısını aşalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, gelin, şu milletin efendisine hepimiz bir iyilik yapalım, yardımcı olalım, onların yaralarına merhem olalım. Şimdi, geldiğimiz noktada ÇKS’yi bağıra bağıra en sonunda ortadan kaldırdık ve birçok vatandaşımız üretim yaptığı hâlde desteklerden alamıyorlardı. Şimdi ise...

Başkanım...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Evet, süre koyduk ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, yandık o zaman biz!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir saniye...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Siz muhalefetin sesini kısıyorsunuz ama muhalefet sizi yönlendirmiş, doğru yolda şu ana kadar; muhalefetin sesini kısarsanız doğruyu göremezsiniz!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kısımıyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bak, ne kadar güzel, geldik, bağırdık, bağırdık, doğruyu gösteriyoruz; en azından hep beraber doğru işler yapmak için mücadele veriyoruz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Makine kısıt, ben kısımadım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ha, bizlerin, muhalefetin kanun tekliflerini birleştirmesiniz de olsun, siz yapın, biz de alkış alırsın kenardan, merak etmeyin. Yani siz merak etmeyin, bahşişi biz toplayacağız sonunda ama doğru olan çiftçinin iyileşmesi.

Şimdi, geldiğimiz noktada bu BAĞ-KUR sorunu da hem esnaflarla ilgili 9200 gün hem de çiftçilerimizle ilgili problem arkadaşlar. Bunu aklınızın bir köşesine yazın, bunu da kısa bir zamanda çözelim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İnşallah.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Hasan Hocam, cep telefonuna not ediyorsun herhâlde!

HASAN KALYONCU (İzmir) – Bak, gene sataşıyorsun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Şimdi ben sözü fazla uzatmıyorum. Hayırlısı olmasını diliyorum.

İnşallah, geriye dönük de bir iyilik yapalım, mağdur ettiğimiz çiftçilerin de mağduriyetini giderelim diye bekliyor, umut ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Başka söz talebi var mıydı?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Benim vardı.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Evet, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim.

Tabii, Çiftçi Kayıt Sistemi çok önemli. Yüzde 60’lık bir orandan bahsediliyor ama temel mesele şu: İki boyutu var bunun. Çiftçi Kayıt Sistemi’ne göre yapılan desteklerin aslında dağılımına da bakmak lazım, onu da açmak lazım yani kimlere gidiyor, hangi çiftçi grubuna daha fazla gidiyor, hangi çiftçi grubuna daha az gidiyor? Bu kırsal destekleme meselesi üzerinden de olaya bakmak lazım ama buradaki mesele şu: Bizim gördüğümüz -Cengiz Başkanım da söyledi- “Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemleri” dendiğinde bunu tamamen biz bloke etmiş oluyoruz. Yani bu konuyla ilgili diğer bütün

kurumlar bu sistemin içerisinde yok demek, burada tamamen Bakanlığın tercihinin bırakıyoruz bunu. Bu da şu anda neydi? İnternet üzerinden çiftçinin müracaatıydı. Yani bu kanun çıktığı andan itibaren Bakanlık olarak “Sadece dijital ortamda bunu yaparsınız.” dediğiniz anda çiftçinin... Biliyoruz işte, yaşadık; yılbaşıydı, yılbaşından ocak ayına, ocak ayından şubat ayına ertelendi ve insanların internet üzerinden sağlıklı ÇKS girişi yapamadığını gördük. Bu sistem şu ana kadar istenilen başarıyı elde edemedi. Olmasın demiyoruz ama ziraat odalarını da cezalandırmak için bu konuda sadece Bakanlık uhdesine bunu almanın doğru olmadığını düşünüyoruz. Yani Bakanlık bu konuda çok yetkinse yirmi bir yıldır, yirmi yıldır bir sayım yapmadı yani “tarım sayımı” denen bir sayım var, yapmadı; şimdi yeni programa kondu, konmaya çalışılıyor, şuradan sonra çıktı ama biz bu konuda ziraat odalarının ya da bir başka kurum varsa -yarın olabilir, gelişebilir- onların da engellenmemesi, dolayısıyla farklı sistemlerin, farklı bilgi olanaklarının kullanılması, her türlü aracın kullanılması gerektiğine inanıyoruz. Ziraat odalarını itibarsızlaştırarak, Ziraat odalarını hülle yoluyla devreden çıkararak sistemin gitme şansı yok. Ne derseniz deyin hâlâ çiftçinin dostu ziraat odalarıdır; onlar ziraat odalarına gidiyorlar, dertlerini onlara anlatıyorlar, onlarla diyalog kuruyorlar. Geçmişte, biliyorsunuz, birçok kurum, birçok meslek odası da bu şekilde, bu yöntemlerle itibarsız hâle getirilmeye çalışıldı, ekonomik olarak onlar yıpratılmaya çalışıldı.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şu örnekle kapatmak istiyorum: Esnaf odasına kayıt olmayan bir esnaf var mı, var mı arkadaşlar? Sanayi ve ticaret odasına kayıt olmayan bir şirket ya da ticaretle uğraşan bir kişi var mı? Yok arkadaşlar. Her meslek yapısının bir örgütü var, o mesleğin içerisinde mücadelesini sürdürüyor, oranın üyeliğini devam ettiriyor. Dolayısıyla Bakanlık burada şöyle bir şey yaptı, dedi ki: “Bu sene kaydolun, on sene kayıt olmasanız da olur.” Bu doğru değil, böyle bir şey yok. Çiftçi sürekli bununla ilgili bir şeyi takip edemez, o yüzden burada eski hâliyle kalmasının doğru olacağını düşünüyoruz. “Destekleme ödemelerinde Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemleri” şeklindeki değiştirmeye itirazımız var, buna karşıyız. Önceden olduğu gibi ÇKS sisteminin -elbette ilave edilecek yeni yöntemler, desteklenecek yapılar olur ama- Bakanlıkça bu işin zapturapta alınmasını doğru bulmuyoruz.

Ziraat odaları çiftçinin örgütüdür. Dolayısıyla ziraat odalarının korunması gerektiğini bir kez daha söylüyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Rıdvan Bey...

RİDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Orhan Bey’in konuşmasına devamla, tekrar etmeyeyim. Sadece çok absürt bulduğum bir şeyden bahsedeyim burada. Bu “Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemi” ne demek? Yani yasa yapıyoruz sonuçta, böyle bir kayıt sistemini Bakanlığın uhdesine bırakmak ne kadar doğru; çok bilemedim doğrusu. Yani biz burada yasa yaptığımızdan dolayı bunun daha net bir biçimde ne olduğunun tarif edilmesi gerekli. Bu biçimiyle bence fazlasıyla ayakları havada bir öneri hâline gelmiş. Diğer eleştirilere katılıyorum zaten.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Okan Hocam...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Şimdi, Dünya Bankası kredisıyla, desteğiyle diyelim, doğrudan gelir desteği Türkiye’nin tarımına bir şekilde girdi. Arkasından Çiftçi Kayıt Sistemi geldi, geldi ama sonrasında bu desteklenmedi. Yani tarlaya destek verildi; kuyumcunun tarlası vardı, birisine kiraladı, kuyumcu desteği aldı, bunları hep söyledik. Şimdi oralara gelmek istemiyorum. Şimdi de

ÇKS'yle verilen desteklemelerde zaten kayıtlarda da var yüzde 60'ına ulaşabiliyoruz. Hazine arazisini işleyen çiftçiler hiçbir şekilde bir destek alamıyorlar veya birisinden kiralama yapıyorlarsa, o kayıtlı değilse yine yapamıyorlar. Tarım sayımını yapmamışız, hayvan sayısını bilmiyoruz. Benim bildiğim, bize ulaşan, size de mutlaka ulaşmıştır, herkesin bildiği bir şeyi söyleyeyim: Hâlâ, kayıtlarda -Tarım Bakanlığının yetkilileri de burada- 15-20 yaşında ineklerin olduğu söyleniyor, bunların sistemden düşülmediği söyleniyor. Yani böyle sorunlar varken biz şimdi ne kadar başarılı olabileceğiz? Yani 99 öncesi desteklemeleri hep biz de eleştiriyorduk, diyorduk ki: Ya popülistçe uygulanıyor, fiyat desteği veriyoruz çiftçiye... Ama o destekler iyiymiş yani. Niye? O zaman en azından çiftçi tarlasını terk etmiyordu, borçlanmıyordu, yüzde 150 enflasyona rağmen çiftçi çarkını döndürüyordu, köyden kente göç etmiyordu; yapısal sorunlar kendiliğinden geliyor. Yani şöyle, güzel bir mercek bakalım ama siz onu da yapmıyorsunuz, yine, sonunda söylüyorum ama giderayak sanki beş yıl biz size yetki vermişcesine bir yasa getirdiniz şu anda buraya. Yani bu öyle iki günde, üç günde tartışılacak bir konu değil ki, bunu güzel bir şekilde hep beraber... Nasıl ki buradan Tarım Kanunu oy birliğiyle geçmiş, iktidar ile muhalefet uzlaşmış. Yine güzel bir yasa yapalım ama çok aceleyle getiriyorsunuz bak, biz ne dersek “Hayır.” diyorsunuz. Burada da sorun olacak, hangi kayıt sistemi? Uydudan yararlanabiliyor muyuz? Yok. Dünya kadar tarlalar arasında sınırlar var, bu sınırlar da kalkmadan biz tarım arazilerimizi tam anlamıyla işleyemeyiz ki. Bunlara çözüm bulabilecek mi? Toprak toplulaştırması yapıyorsunuz yani sanki kamulaştırma oluyor, her köyde 500 dekar, 1.000 dekar arazi artıyor, bunlardan çiftçiler hep sıkıntı içerisinde yani bunlar çözülmeden bizim bu kayıt sisteminde ben başarılı olacağımızı düşünmüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben bir şey soracağım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yazın şunu “TÜKAS” diye, bitsin Hocam.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Efendim?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – “TÜKAS” yazın bitsin. Hazır bu elimizde var.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hocam, buyurun.

Lütfen kısa...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şöyle: Şimdi, ben anlamaya madde 4'ü ve o nedenle gerekçeye başvurdum acaba nedir, neden değiştiriliyor diye. Şöyle deniyor ama yine de bir yasanın, yasa maddesinin taşınması gereken açıklık, anlaşılabilirlik açısından sorunlu: “Çiftçi Kayıt Sisteminin Tarım ve Orman Bakanlığınca hazırlanarak uygulamaya konulmuş olan diğer kayıt sistemleriyle de ikame edilmesi öngörülmektedir.” Yani şimdi diğer kayıt sistemleriyle de ikame edilmesi öngörülmektedir.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Hangisinde?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Gerekçede, 4'üncü maddenin gerekçesinde. Bu hangi diğer kayıt sistemleri? Oysa burada “Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemleri” deniyor. Peki bu nedir, bu belirtilmiyor; bu belirtilmediği sürece bir yasa maddesinin taşınması gereken belirlilikten yoksun olması itibarıyla sadece diğer konuşmaları yinelemem için bunu vurgulamakla yetiniyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Fahrettin Bey...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu maddeyle ilgili değerli görüşmelerin tamamına ben de katılıyorum. Bu madde bu hâliyle doğru bir madde değil, buradan çıkarılması lazım.

Bir de bunun bir tarafı var: Sanıyorum burada Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin temsilcisi var, bir de kendilerine soralım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Söz vereceğiz.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) - Yani hani sivil toplum örgütlerine, meslek kuruluşlarına yasa yaparken soracaktık? Herhâlde sorulmamış, sorulmuş olsaydı herhâlde itiraz ederlerdi. Ben de bunu doğru bulmuyorum. Bir söz verilirse biz de aydınlanmış oluruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Söz vereceğiz tabii.

Kamil Hocam...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben kıymetli vaktinizi fazla almadan...

Şimdi Çiftçi Kayıt Sistemi yerine ne diyoruz 4'üncü maddede: "Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemleri" Ama zaten maddenin, geçici madde 2'nin, 5488'deki geçici madde 2'nin başlığı da "Çiftçi kayıt sisteminin esas alınması" ama içeriğinde Çiftçi Kayıt Sistemi yerine "Destekleme ödemelerinde Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemleri..."

Şimdi, bir kayıt sistemi var: ÇKS, veri tabanına dayalı. O veri tabanında her bir alan adına bağlı veriler tanımlı, belli sayıda yüzde 60, 63 -neyse açıklamalarda- kayıtlanma oranı da var çiftçilerin. Yani bu bir anda... 2001 yılından beri kullanılan hatalı, eksik, yanlış, doğru her şey eleştirilebilir. Yani bunun geliştirilmesi yerine entegre, idare ve kontrol sistemi oluşturuluncaya kadar... Bu ÇKS'nin... Daha ilk ihaleye çıkıldığında o dönemdeki ihaleye giren firmalardan bir tanesi benden destek istemişti o sistemin, bilişim sisteminin tanımlanmasıyla ilgili, alan kodlarının vesaire, oradan hatırlıyorum. Bu geliştirilebilir, uygulanabilir bir şeyken şimdi ne olduğu belirsiz bir tanımla başka maddelerde de bu değişiklik yapılarak teklifte bir karar alacağız. Adı ne olduğu belli olmayan "Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemleri esas alınır." diyoruz, o Bakanlıkça belirlenen kayıt sisteminin ne olduğunu da bilmiyoruz ve bunun kararını vereceğiz burada. Bu tereddüdümü ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Ziraat Odası temsilcimiz vardı.

Avukat Bey, kendinizi bir kez daha tanıtırırsanız...

TÜRKİYE ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. RAMAZAN İRİBOY – 4'üncü maddeyle ilgili söz almış bulunmaktayım.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Anayasa'nın 135'inci maddesine göre kanunla kurulmuş kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu ve kuruluş tarihi de... Osmanlı İmparatorluğu'nda, cumhuriyetten önce, o zamanki kanun gücünde olan nizamnameyle kurulmuş. Ziraat Odaları ziraat çiftçisini, güçlendirmek, üretimi yapmak, devletin tarım politikalarını hayata geçirmekte partner olarak seçmiş ve bu, tekrar, yine cumhuriyetten önce bir değişiklik yapılarak daha da güçlendirilmiş ve Ziraat Odalarının örgütlenmesi, o zamanki nizamnameyle, en demokratik şekilde düzenlenmiş.

Gelişen şekillerde, yine, Tarım Bakanlığının Teşkilat Kanunu'yla da Ziraat Odalarıyla ilgili birimler kurulmuştur fakat bu, değişen şartlarda, 1957'den sonra yeni bir kanun düzenlenerek yeniden örgütlenme yapılmış ama diğerinin devamı olarak kurulmuş. Görevleri verildiğinde de amaçlarında Tarım Bakanlığının çiftçi tarım politikalarının hayata geçirilmesi gibi bir görevi var; daha sonra değişikliklere uğramış. Gelirleri içerisinde de... Tarım Bakanlığından bütçe ayrılmış zamanında, kanunlarla; aynı zamanda, tarım ürünlerinin satıldığı ticaret borsalarının gelirlerinden de yüzde 3 gelir aktarılmıştır; yine, Ziraat Bankasından da bir gelir aktarılmıştır fakat 2004 yılında yapılan Ziraat Odaları Kanunu yeniden kanunlaştırıldı Mecliste, “Bunun gelirleri çok az. 31'inci maddeyle başka gelirler de yapalım. Yüzde 3'lük az, yüzde 5'lik...” denildi, gelirleri çoğaltıldı ve bu kanun “Odalar Borsalardan ve diğer yerden aldığı gelirlerinin yüzde 50'sini merkez birliği kullansın; yüzde 50'si odalara, projeler doğrultusunda dağıtılsın.” şeklindeydi. Bu kanun altı ay sonra değiştirildi ve Ziraat Odalarının o dışarıdan gelen gelirleri kaldırıldı. Ziraat Odaları Birliğinin ve ziraat odalarının gelirleri sadece ziraat odası çiftçisinin aidatından gelen gelirlerinden oluşmakta şu anda fakat kanunda diğer o üç maddeden aldığı -saydıklarım, işte, Ziraat Odalarına verilen pay, ticaret odaları borsalarına tarım ürünlerinin satılmasından gibi yerlerden- gelirler kaldırıldı. Onların yüzde 50'si dağıtılıyordu fakat kanunda yine “Gelirinin yüzde 50'sini dağıtsın.” diye hüküm kaldı, bırakıldı. Nasıl kaldı? Üst kısmı alındı bu şekilde değişiklik yapıldığı için. Ziraat odasından aidat alıyor, aldığı aidatın yüzde 50'sini diğer odalara tekrar, geri verme gibi durum oldu. Bu nedenle ve buna rağmen Ziraat Odaları kendi gelirleriyle üyelerini örgütlemiş durumda. 5 milyonun üzerinde çiftçi örgütlü şu anda, bunların tarım BAĞ-KUR'ları da var. Çiftçi kaydolduğu anda tarım BAĞ-KUR'lu sayılıyor ve çiftçiliği bırakmadığı sürece de o hiçbir şekilde Odadan silinmiyor.

Çiftçi Kayıt Sistemi, Ziraat Odaları Birliği Kanunu'nun 3'üncü maddesinde şöyle: “Çiftçi kayıtlarını tutmak, çiftçilerle ilgili bilgi ve belgeleri düzenlemek, her türlü tarımsal desteklere ilişkin gerekli bilgi ve belgeleri çiftçilere ve ilgili kuruluşlara vermek...” Anayasa Mahkemesi -daha önce “Çiftçi belgesi istenmeyecek.” denilen bir ek madde vardı; “İstenecek.” denildi, kaldırıldı- bunu ziraat odasının temel görevi olarak ve çiftçi belgesi düzenlenmesinin o kuruluşun varlık nedeni olarak gerekçelendirdi. Bu nedenle, bu Çiftçi Kayıt Sistemi de Tarım Kanunu kurulduğunda... Tarım Kanunu'nun ana çekirdeklerinden biri de çiftçi ve çiftçilerin kayıt altına alındığı Çiftçi Kayıt Sistemi. Çiftçiler de 3'üncü maddede tanımlanmıştır; bu tanım, içerisinde tarımsal ürün, bitkisel ürün, hayvansal ürün, balıkçılık ve su ürünlerinin tümünü kapsayan bir tanımdır; bir eksik yanı da yoktur. Bu şekilde, tarım desteklemelerinin, o arada hazır olan Çiftçi Kayıt Sistemi gelişmiş olduğu için onun üzerinden yürütülmesi ve Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kaydolmaları açısından Ziraat Odalarından da belge alınması kararlaştırılmıştır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Toparlayalım.

TÜRKİYE ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ TEMCİLCİSİ AV. RAMAZAN İRİBOY – Fakat bu kanun değişmelerinden sonra, şimdiki geçici maddeyle, son geçici maddeyle... Entegre idare ve kontrol sistemi oluşturuluncaya kadar üreticilere yapılacak, bitkisel ürünlerle ilgili destekleme ödemelerinde ilgili Çiftçi Kayıt Sistemi esas alınır. Şimdi, ibareyi değiştirince değiştirilmiş hâliyle okuyalım bambaşka bir ifade çıkıyor: “Entegre idare ve kontrol sistemi oluşturuluncaya kadar üreticilere yapılacak destekleme ödemelerinde Bakanlıkça belirlenecek kayıt sistemleri esas alınır.” E Çiftçi Kayıt Sistemi'ne göre kayıt alınıyor. Evet, Bakanlıkta başka kayıt sistemleri var ama onlar Tarım Kanunu, tarım destekleriyle ilgili çiftçilerin kayıt altına alındığı değil. Mesela, hayvan sağlığını takip etmek, hayvan gıdalarını kontrol etmek için kayıtlar var. Su ürünleriyle ilgili kayıtlar var, su ürünü üretimiyle ilgili ama çiftçi kaydı değil efendim bunlar. Çiftçilerin esas veri kaynağı Ziraat Odaları Birliğidir yani

Anayasa ve kanunla ona verilmiş ve tarım politikalarının hayata geçirilmesinde birinci partneri, en yakın partneri Ziraat Odalarıdır Tarım Bakanlığının ve bu konuda meteoroloji olsun, başka konular olsun, bilgi paylaşımı konusunda aramızda yapılmış protokoller de vardır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ - Toparlayalım lütfen.

TÜRKİYE ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. RAMAZAN İRİBOY – Netice olarak eğer ki böyle bir değişiklik düşünülüyorsa bu Çiftçi Kayıt Sistemi'nin yapılmasının, çiftçi belgesinin de Tarım Kanunu'nda da bir ek maddeyle "Tanımlar" maddesine eklenmesinin de uygun olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ - Teşekkür ederim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, çok kısa bir şey aslında, arkadaşlar, şuraya TÜKAS'ı ve IACS'i yazın, zaten yapacağınız yine bunlar ama şimdi gurur yapıyorsunuz, en azından kanun teklifinde geçsin 2 tane elinizde hazır kayıt sistemi var; Biri TÜKAS, biri de IACS; Avrupa Birliğinden destek aldığınız. Onu yazın, çıksın ortaya, herkes rahat etsin. TÜKAS nasıl, IACS nasıl oldu; zaten Ziraat Odalarından yine belge, kayıt alınacak. Yani üstü açık bırakmanın kime faydası var merak ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımla.

MADDE 4 – 5488 sayılı Kanunun geçici 2'nci maddesinde geçen "bitkisel üretimle ilgili destekleme ödemelerinde çiftçi kayıt sistemi" ibaresi "destekleme ödemelerinde Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemleri" şeklinde değiştirilmiştir.

"Çiftçi kayıt sisteminin esas alınması

GEÇİCİ MADDE 2 – Entegre idare ve kontrol sistemi oluşturuluncaya kadar üreticilere yapılacak destekleme ödemelerinde Ziraat Odası, Çiftçi Örgütleri ve Bakanlıkça belirlenen kayıt sistemleri esas alınır."

Orhan Sarıbal

Okan Gaytancıoğlu

İlhami Özcan Aygun

Bursa

Edirne

Tekirdağ

Bekir Başevirgen

Ayhan Barut

Cengiz Gökçel

Manisa

Adana

Mersin

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Destek ödemeleri için esas kabul edilecek kayıt sistemleri, Ziraat Odası ve diğer çiftçi örgütlerini de kapsayacak şekilde olmalıdır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Orhan Bey, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Değerli arkadaşlar, burayı biraz açmak gerektiği anladığım kadarıyla. Şimdi, temel sorun; ortada bir kayıt sistemi yetersizliği, başarısızlığı olmadığını anlamak zorundayız. Burada 2 şey var. 1) ÇKS sisteminin eksik olması ya da var olan parselasyon ya da sistemin yüzde 60'a hizmet etmesiyle ziraat odasının bu sistemin dışında bırakılması arasındaki bu farklılığı iyi görmek zorundayız. Ne demek istiyorum? Örneğin ben tarla sahibiyim -birinci sorun- ama Cengiz Bey üretim yapıyor. Desteği ben alıyorum, ÇKS'ye ben kayıtlıyım, asıl üreten kişi orada, onun kaydı yok. Bu, temel problem; bu, çiftçinin sigorta yapmasına engel olan temel bir sorun.

2'nci mesele: Eğer bir ailede babadan, anneden çocuklara miras kaldıysa bu miras sonrası kardeşlerden birileri birine rıza göstermediği için muvazaalı yani sorunlu olduğu için onlar da kayıt yapamıyorlar ÇKS'ye.

3'üncü temel mesele: Bakın, resmî -hazine, Maliye, bakanlık, belediyeler, neyse, aklınıza gelen bütün kurumlar- kurumların -ecrimisil var veya yok- kullandığı araziler ÇKS'ye kayıtlı olamıyor çünkü aralarında kira sözleşmeleriyle ilgili sorunlar var. Bakın, özellikle sera bölgelerinde o kadar çok böyle sera yeri var ki bunlar mülkiyet meseleleri ve kiralama meseleleri üzerinden hiçbirini ÇKS'ye giremiyorlar, ÇKS'ye giremeyince sigortalama da yapamıyorlar yani aslında temel mesele bu.

Bu işin Bakanlık tarafından buraya getirilmesi aslında bu dediğimiz temel hiçbir sorunu çözmiyor, oysa bizim çözmemiz gereken bunlar yani mal sahibi ile üretenin farklı olması, ÇKS'ye üretenin dâhil olması. 2'ncisi: Miras hukukundan kaynaklanan mirasçı yerlerle ilgili mutlaka bir çözüm üretmek lazım; onlardan, aileden bir kişinin bunu yapmasını sağlamak lazım. O, ilk planlama maddesinde vardı ama o yeterli değil, orada çok sorun çıkacak, uygulanma şansı yok, mümkün değil ve elbette sonuncusu da vakıf arazileri gibi, vakıflardan kaynaklanan araziye kullanan kişi... Arazi sahibi olan hazine, belediyeler yani kamu kurumları ile araziye kullanan çiftçiler arasında yaşanan sorunlar. Bugün, bu "ÇKS" dediğimiz Çiftçi Kayıt Sistemi'ndeki yüzde 60 gibi, verimsiz gibi görünen bu oranın temel sebebi bu; yoksa Çiftçi Kayıt Sistemi'nden kaynaklanan temel bir sorun yok.

Bu dediğimiz 3 temel sorun çözülürse, 4 temel sorun çözülürse ÇKS kayıtlarının çok yüksek oranda bu sisteme hizmet edeceğini görüyoruz ama Bakanlık, Bakan, Bakanlık da demeyeceğim, bizatihi Bakan, burada çok net, eskiden kalan bir hesabı bugün görmek istiyor; bu kadar net.

Komisyonadaki değerli arkadaşlar -dilerim ve isterim ki- bu doğru bir şey değil. Bizim, ziraat odalarını yok saymamız, kenara koymamız, itibarsızlaştırmamız, onların elbette varlığını yok saymayacaktır, onları yok etmeyecektir ama ziraat odaları yaşamalı, hatta daha güçlü örgütler olarak, çiftçi örgütü olarak sisteme dâhil olmalı, daha fazla sorumluluk almalı. Böylece Bakanlık kendisine ait olmayan birçok işi yapma yükünden de kurtulmalı; bu kadar net.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 5488 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 5- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasına eklenen dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, 1/9/2023 tarihinden sonra açılacak davalarda uygulanır."

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Madde üzerinde söz isteyen yok.

5’inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 5- 5488 sayılı Kanun’a aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasına eklenen dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren açılacak davalarda uygulanır.”

Orhan Sarıbal

Okan Gaytancıoğlu

İlhami Özcan Aygun

Bursa

Edirne

Tekirdağ

Bekir Başevirgen

Ayhan Barut

Cengiz Gökçel

Manisa

Adana

Mersin

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Orhan Bey...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Şöyle, değerli arkadaşlar, buradaki temel meselemiz şu: Biz geçmiş maddelerde sözleşmeli tarımın bu şekliyle doğru olmadığını, çiftçiliğe modern köleliği dayattığını, büyük egemen şirketlerin çiftçi üzerinde hegemonya kuracağını çok net ifade ettik. Dolayısıyla öyle bir sisteme karşı olduğumuzu o maddede net bir şekilde ortaya koyduk ve reddettik. Şimdi, onun bir parçası olan ara bulucu kurumunu da ondan bağımsız kabul etmemiz elbette düşünülemez. Dolayısıyla yanlış bir sistem, yanlış bir anlayışın doğrusu olmaz. Ara buluculuk sistemi de dolayısıyla burada işlevsiz olarak bizim açımızdan değerlendirilmektedir.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5’inci madde kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Kanununun 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Takvim yılında yapılacak mahalli olmayan yarışlarda koşacak atların nitelik ve şartlarını belirlemeye Tarım ve Orman Bakanlığı yetkilidir.”

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Evet, madde üzerinde söz isteyen yok ama burada Jokey Kulübünden değil de Antrenörler Derneğinden arkadaşlar var; konuşmak ister misiniz? Biriniz, en azından, nedir buradaki maksudunuz; onu buraya kadar gelmişken anlatın. 6, 7 ve 8’inci maddeler sizinle alakalı.

Siz çok gittiniz geldiniz, sıkıntılarınızı anlattınız, belki birçok insana anlattınız biliyorum. Neydi sıkıntılarınız, buradaki maksudımız nedir; onunla alakalı...

İbrahim Halil Bey, buyurun.

TÜRKİYE JOKEY KULÜBÜ ANTRENÖRÜ İBRAHİM HALİL BAYDAN – Öncelikle herkese hayırlı akşamlar dilerim.

Daha önce bu Doping Yönetmeliği Türkiye Jokey Kulübü için kanayan bir yaraydı. Biz üniversite mezunu olduğumuz hâlde cezalar çok ağırdı yani en ufak hata, sağlık açısından tıbbi ilaçlar, atın sağlığı için kullandığımız ilaçlar doping olarak sayılırdı ve bunlar çok ağır cezalardı. Biz bunların önüne geçmek için Yunus Bey’e, Murat Birol Kayım Bey’e defalarca bunu dile getirdik, bu cezaların çok ağır olduğundan bahsettik, bunun ilaca göre sınıflandırılmasını çok arzuladık, çok istedik ve nihayetinde buraya kadar taşıyabildik.

Hepinize çok teşekkür ederim konu için.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Evet, şöyle, burayla alakalı arkadaşlar, emek verenler kendileri ve işin üzücü tarafı bu at yarışlarında dünyadaki uygulanan ilaçların sınıflandırılmasıyla alakalı kriterler bizde maalesef eksikti -belki Birol Bey de burada bir şeyler söylemek ister- bunların dizayn edilmesi gerekiyordu. Bir de tabiri caizse, vurun abalıya noktasında cezaları genellikle antrenörler, seyisler, yardımcıları falan alıyordu; at sahipleri, hatta atlar, bundan, yaptıklarından dolayı yeterince cezalandırılmıyordu ve birtakım da hülle yöntemleriyle atı hemen satarak, sahipliğinden kurtularak atın yarışlarda koşmasına devam ediliyordu. Şimdi, bu art arda 3 madde bunları ortadan kaldırmaya yönelik maddelerdir. Ben bu alanı çok güzel dizayn edeceğini, faydalı olacağını düşünüyorum.

Birol Bey’e de bu konuda bir söz vermek isterim.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Vaktiniz olursa genel bir izah yapsın çünkü şey çok fazla.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun Birol Bey.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI YÜKSEK KOMİSERLER KURULU GENEL KOORDİNATÖRÜ MURAT BİROL KAYIM – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerim, saygıdeğer katılımcılar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim.

Efendim, 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanun’umuzda yapacak olduğumuz değişiklik tekliflerinde, Sayın Başkanımızın bahsettiği önemli olan madde, madde 7’de ifade edilen, Kanun’umuzun madde 4’ündeki doping, yasaklı maddelerle ilgili uygulama efendim. Bu maddeyle ilgili sektörle, paydaşlarla çok uzun süre yapmış olduğumuz değerlendirmeler, toplantılar neticesinde, yurt dışındaki gelişmeler ve uygulamalar da göz önünde bulundurularak yine sektör içerisindeki adaletsizliğin ortadan kaldırılması, yasaklı maddelerle ilgili etkin bir mücadeleyi hedefleyecek şekilde ve yasaklı maddeler içerisindeki tıbbi anlamda kullanımı mümkün olanlar ile direkt “doping” olarak adlandırılanların ayrılması noktasında bir çalışma yapılmış oldu.

Genel olarak, temel olarak yaptığımız çalışma şu şekilde efendim: Direkt “doping” olarak anılan ve dünyaca kabul edilen maddelerin cezası eski kanununa göre bir miktar artırılmış oldu. Sağlıkta kullanılan maddelerle ilgili yapmış olduğumuz ceza düzenlemesi de etkinlik düzeyine göre; etkisi fazla olan, direkt olan cezalarda dokuz ay, yine etkisi kısmi olan ve tedavide kullanılan yasaklı madde olarak kabul edilen maddelerde altı ay ve etkisi çok az olanlarda dört ay şeklinde bir düzenleme teklif etmiş olduk ve bu sayede beyefendilerin, antrenör arkadaşlarımızın dediği gibi, tıbbi olarak kullandıkları ilaçlardan dolayı ciddi anlamda cezaların önüne geçilmesini hedefledik efendim.

Sayın Başkanım, 8’inci maddemizde de yeni bir kanun metni ortada olduğu için geçmişteki cezalarla ilgili bir değerlendirme yapmış olduk. Geçmişte bu anlamda mağdur olan kişilerin almış oldukları cezaların kaldırılması, cezaların affedilmesi noktasında bir madde teklifimiz oldu. Bu kapsamda hepinize tekrar saygılarımı sunarım, vermiş olduğum bilgileri de arz ederim efendim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Birol Bey de bu konuda çok ciddi bir çalışma yaptı, hazırlık yaptı -ben de dünyadaki örnekleriyle karşılaştırdım, burada söylemem lazım- ve son derece güzel 3 madde buraya girmiş oldu; o yüzden hayırlı olur inşallah.

Söz isteyen at sahibi birisi var.

İbrahim Halil Yıldız Bey, buyurun

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) - At sahibi değilim, yetiştiricilik yapmıştım daha önce.

Şimdi, biraz önce “At sahibine de aynı ceza verilecek.” şeklinde izah edildi. Ben bunu çok doğru bulmuyorum çünkü at sahibi çoğu zaman atı görmüyor, at ahırda koşuyor. Ahırda seyisi ve antrenörü bakar ata, atın sahibi atı çok görmez. At sahibinin cezalandırılması bence doğru değil.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, onlara sorumluluk...

İBRAHİM HALİL YILDIZ (Şanlıurfa) – Atın diskalifiye olması tamamen antrenör ve seyise bağlıdır çünkü ilacını onlar verir, tımarını onlar yapar, idmanını onlar yaptırır. Evet, birkaç yıldır bunların mağduriyeti çok fazlaydı. Ben arkadaşlara teşekkür ediyorum, çok ciddi mücadele verdiler. Uzun süredir, yıllardır beklenen bir şeydi. En ufak bir ilaçtan dolayı... Biraz önce de dediğiniz gibi, sağlıkta kullanılan ilacı sağlık amacıyla atına yapmıştır ama dopingli şeklinde çıkmıştır, oysaki dünyada bu böyle değildir. Dünyada eğer o ilaç atın koşusunu etkilemiyorsa çok az bir ceza verilir ama atlar hem bir yıl ceza hem de kazandığı yarış miktarının 3 katı ceza alıyorlardı, bir daha diskalifiye olduğunda atın yarış hayatı bitiyordu. Bu düzenlemeyle inşallah atçılık camiası da çok güzel bir yere gelecektir; seysilere, antrenörlere, at sahiplerine moral olacaktır.

Ben arkadaşlara tekrardan teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Orada bir yanlış anlaşılma olmasın. At sahibi sorumluluğunu dağıttığı zaman yani antrenörlerle çalıştığı zaman sorumluluğunu devrediyor ama bazen bu sorumluluğu devretmiyorlar, haklı olarak sıkıntı onlara yansıyacak.

Fahrettin Bey...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Efendim, bilgi alabilmek için... Şimdi, tabii, Uluslararası Amatör Jokeyler Federasyonu var; -sanıyorum sizler de üyesiniz yani Türkiye- oradaki standartların tamamı şu anda bu kanuni düzenlemede yer aldığına tam manasıyla hıfzedebeiliyor musunuz yani bir mükemmeliyet, eşitlik ya da aynı kategorileri koyabiliyor muyuz?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlaçlarla alakalı...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) - Hem ilaçlarla hem de uygulamayla ilgili.

Teşekkür ederim.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Başkanım, özür dilerim, buraya bir şey ilave etmek durumundayım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir cevap verilsin, size sonra söz vereyim.

Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI YÜKSEK KOMİSERLER KURULU GENEL KOORDİNATÖRÜ MURAT BİROL KAYİM – Efendim, yarışlarla ilgili bu sektörde uluslararası anlamda taraf olduğumuz anlaşmalar mevcut. Bunlardan biri de efendim, Uluslararası Yarışçılık, Yetiştiricilik ve Müşterek Bahisler Anlaşması. Dünyada yapılan yarışlarla ilgili bütün ülkelerde bu anlaşma baz alınarak bu işlere devam ediliyor efendim. Bahsetmiş olduğumuz bu yasaklı uygulamalar, yasaklı madde uygulamaları da yine bu anlaşmalar içerisinde var. Biz bu anlaşmalara da uyarak bizim bilimsel anlamda üniversite hocalarımız, Bakanlığımızın Veteriner Araştırma Enstitüsündeki uzman

arkadaşlarımızla birlikte, etken maddeler üzerinden de yapmış olduğumuz çalışmalar sonucunda, bu anlaşmalarla paralel teklif ettiğimiz kanun metninde de ifade ettiğimiz gibi tekrar listeleri belirleyip -bahsetmiş olduğunuz ayrıntıları, bunları da kapsayacak hepsi efendim- ilan ettikten sonra muhatapları da mevzuu görüp anladıktan sonra işlem devam edecek Sayın Başkanım.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Başkanım, bu konuda bir kelime...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Cengiz Bey, buyurun.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Başkanım, teşekkür ederim.

Tabii, benim çok aşına olduğum bir sektör değil ama şunu da iyi biliyorum: Şimdi, at yetiştiricileri, at sahipleri, koşan atların, yarışlara giren at sahipleri bundan ticari bir kazanım elde ediyor. Dolayısıyla, şimdi hep depremde konuştuk; yıkılan binalarla ilgili sorumluluk müteahhitlerde. Kontrol sistemi getirildi, kontrol edecek firmayı inşaat sahibi kendisi belirliyordu. Dolayısıyla, para verdiği adama istediği şeyi yaptırıyordu inşaat sahipleri; buna bilakis biz de şahit oluyorduk çünkü piyasanın içindeyiz.

Sonra da inşaat sahibinin kendisi değil, odadan ya da işte, belirli hiyerarşi içerisinde hangi şirketin, kimin geleceği belli olmadığı bir yapıya dönüştürüldü; doğrusu bu. Şimdi, burada da yasaklı maddeyi direkt belki at sahibi telkin edip verdirmiyor ama nihayetinde de burada bir yarış kazanma hırsı olan bir at sahibi var ortada. Dolayısıyla, bu bir ticari faaliyet; bence at sahibinin bu sorumluluktan kurtulması doğru değil diye düşünüyorum. Tamam, uluslararası anlaşmalar ya da uluslararasındaki her türlü uyum önemli, bir tek antrenör ya da farklı insanlara bu cezanın verilmesi yanlış ama at sahiplerinin de sorumluluk alması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tam da sizin dediğiniz gibi oluyor.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Tamam, teşekkür ederim Başkanım.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sahibi de sorumlu oluyor.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – O da sorumlu ve hatta arkadaşlar diyorlar ki: “Atın ne sorumluluğu var?” At da sorumlu oluyor çünkü ona da en azından sahibi dikkat etsin.

Evet, 6’ncı madde üzerinde 1 adet önerge vardır.

Okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 6 – 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanunun 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Türkiye sınırları içerisinde at yarışları düzenlemeye, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen yarışlar üzerine yurt içinden ve yurt dışından müşterek bahis kabul etmeye Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkilidir.

Her yılın 1 Ocak ile 31 Aralık tarihleri arasında yapılacak mahalli olmayan tüm yarışlarda koşacak atların nitelik ve şartlarını belirlemeye Tarım ve Orman Bakanlığı yetkilidir.”

Orhan Sarıbal

Okan Gaytancıoğlu

İlhami Özcan Aygun

Bursa

Edirne

Tekirdağ

Bekir Başevirgen

Ayhan Barut

Cengiz Gökçel

Manisa

Adana

Mersin

Gerekçe:

Mücbir sebepler nedeniyle önceden belirlenen takvim yılının değişmesi olasılığına karşın bütün yılı kapsayacak şekilde zaman tanımı genişletilmelidir.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7 - 6132 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 4 - Mülkiyetindeki veya ortaklığındaki atları yarışlarda koşturan at sahipleri ile bunların vekilleri, antrenör, antrenör yardımcısı, at sahibi antrenör ve atın jokey, jokey yamağı, centilmen binici, seyisbaşı, seyis ile sair hizmetliler gibi ilgilileri ve koşularda ve yarışlarda görevlendirilenlerden yarış usul ve nizamlarına ve yarış dürüstlüğüne aykırı hareket eden, yarışların ve yarış yerlerinin ve yarışlarla ilgili yer ve tesislerin düzen ve disiplinini bozanlar hakkında aşağıdaki disiplin cezaları uygulanır:

a) İhtar cezası.

b) Para cezası.

1. Yarış usul ve nizamlarına aykırı hareket eden, yarışlarla ilgili yer ve tesislerin düzen ve disiplinini bozanlara binsekizyüzaltmışbir lira.

2. Kayıt ve tartı ile ilgili yükümlülükleri yerine getirmeyenlere üçbinyediyüzyirmiiki lira.

3. Yarış dürüstlüğüne aykırı olarak hileli davranışlarda bulunanlara yedibindörtüyüzaltmışbir lira.

c) Geçici veya süresiz sanat icrasından yasaklama.

1. Yarışlarla ilgili her türlü yerlerden geçici veya süresiz sanat icrasından yasaklama,

2. İdman yeri dışında yarışlarla ilgili her türlü yerlerden geçici veya süresiz sanat icrasından yasaklama,

d) Tribün ve eklentileri dışında, yarışlarla ilgili yer ve tesislere girmekten geçici veya süresiz yasaklama.

e) Atın koşulara katılmasının geçici olarak yasaklanması.

Yukarıda yazılı para cezaları, eylemin tekrarı halinde iki kat artırılarak uygulanır.

Birinci fıkrada sayılan unvanlar ile at sahibi belgesine sahip olanların, sahip oldukları sıfatlardan herhangi birisi nedeniyle almış oldukları cezalar diğer sıfatlar için de geçerli sayılır.

Yarış usul ve nizamlarına aykırı hareket ederek, yarış sonuçları üzerinde etki yaratmak amacıyla, yarışların olağan cereyanı dışında, tehdit, baskı, korkutma gibi davranışlarda bulunan at sahiplerinin sahibi oldukları bütün atları, ceza müddetince sahip değişikliği olsa dahi birinci fıkranın (c) bendi hükümlerince bir yıl süre ile koşulara katılmaktan yasaklanır.

Yasaklı madde ve uygulamalar ile bunlara ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir ve ilan edilir.

Beşinci fıkra uyarınca belirlenen yasaklı madde ve uygulamalar nedeni ile yarış usul ve nizamları ile yarış dürüstlüğü'nün bozulduğu hallerde aşağıdaki disiplin cezaları verilir:

A) At ilgililerine verilecek cezalar

Yarış veya start denemesi günlerinde alınan numunelerde atın yasaklı madde veya uygulamaya maruz bırakıldığı'nın tespiti halinde atın antrenörü ile birlikte atın seyisbaşı veya seyisi de sorumludur. Ata, antrenör tayin edilmediği zamanlarda ise atı yasaklı madde veya uygulamaya maruz bırakmayı önleme görevi ve sorumluluğu atın sahibine aittir.

At sahibinin sorumluluğu altındaki atında, yasaklı madde veya uygulamanın tespiti halinde, atı yasaklı madde veya uygulamaya maruz bırakma eylemine katıldığı tespit edilen kişiler ile bu eyleme katıldığı tespit edilemese bile atın sahibine; yarış atlarında tıbbi kullanımı olmayan ve atın yarış performansını etkileyen ve beşinci fıkra uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde veya uygulamalar için onbeşbin Türk Lirası, para cezası verilir.

Atında yasaklı madde veya uygulama tespit edilen at sahibi aynı zamanda antrenörlük, seyisbaşı veya seyislik belgesine haiz ise ayrıca ilk defasında; yarış atlarında tıbbi kullanımı olmayan ve atın yarış performansını etkileyen ve beşinci fıkra uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde veya uygulamalar için 14 ay süreyle birinci fıkranın (d) bendi uyarınca geçici olarak yasaklama cezası ve aynı süreyle birinci fıkranın (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen geçici yasaklama cezası verilir.

Antrenörün sorumluluğu altındaki atında, yasaklı madde veya uygulamanın tespiti halinde, antrenörün atı yasaklı madde veya uygulamaya maruz bırakma fiiline katıldığı tespit edilememiş olsa bile atın antrenörüne ilk defasında;

Yarış atlarında tıbbi kullanımı olmayan ve atın yarış performansını etkileyen ve beşinci fıkra uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde veya uygulamalar için 14 ay.

Atlarda tıbbi kullanımı olabilen ve yarış sonucunu etkileyebilecek nitelikte olan ve beşinci fıkra uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde ve uygulamalar için 9 ay,

Atlarda tıbbi kullanımı olan ve sınırlı olarak performansına etki eden ve beşinci fıkra uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde ve uygulamalar için 6 ay,

Atlarda tıbbi kullanımı olan ve performansına etkisi çok az olan ve beşinci fıkra uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde ve uygulamalar için 4 ay süreyle birinci fıkranın (d) bendi uyarınca geçici olarak yasaklama cezası ile aynı süreyle birinci fıkranın (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen geçici yasaklama cezası ve ayrıca;

Yarış atlarında tıbbi kullanımı olmayan ve atın yarış performansını etkileyen ve beşinci fıkra uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde veya uygulamalar için onbeşbin Türk Lirası,

Atlarda tıbbi kullanımı olabilen ve yarış sonucunu etkileyebilecek nitelikte olan ve beşinci fıkra uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde ve uygulamalar için dört bin beş yüz Türk Lirası,

Atlarda tıbbi kullanımı olan ve sınırlı olarak performansına etki eden ve beşinci fıkra uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde ve uygulamalar için iki bin beş yüz elli Türk Lirası,

Atlarda tıbbi kullanımı olan ve performansına etkisi çok az olan ve beşinci fıkra uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde ve uygulamalar için ikibinikiyüzelli Türk Lirası,

para cezası verilir.

Yarış veya start denemesi günü attan alınan numunede yasaklı madde veya uygulamanın tespiti halinde atın antrenörüyle birlikte seyisbaşı veya seyisine de, atın antrenörüne verilen cezanın süresi kadar tekrerrük hükümlerini de göz önünde bulundurarak birinci fıkranın (d) bendi uyarınca geçici olarak yasaklama cezası ile birinci fıkranın (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen geçici yasaklama cezası ve atın antrenörüne verilen para cezasının miktarının yarısı oranında para cezası verilir.

Fiilin tekrarı halinde, failin taşıdığı nam ve hizmet sıfatı ile bir önceki cezanın kategorisine bakılmaksızın; para ve yasaklama cezaları ilk tekrarında; fiilin karşılığı cezanın 2 katı, ikinci tekrarında 3 katı, üçüncü ve üzeri tekrarlarında ise 4 katına çıkarılarak uygulanır.

Attan alınan numune ve/veya muayene sonucunda birden fazla sayıda yasaklı madde ve/veya uygulama tespit edilmesi halinde; faillere, hangi madde veya uygulamanın cezası yüksek ise onun karşılığı ceza uygulanır.

B) Yarışlarda görevli kişilere verilecek cezalar

Yarışlarda görevlendirilen kişilerden, yasaklı madde veya uygulama fiiline katıldıkları tespit edilenler hakkında birinci fıkranın (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen süresiz yasaklama cezası ve birinci fıkranın (a) bendinde belirlenen para cezaları uygulanır, bu kişilerin görevlerine derhal son verilir. Bu kişiler, yarış işlerinde bir daha görevlendirilemezler.

C) Ata uygulanacak yaptırımlar

Atı yasaklı madde veya uygulamaya maruz bırakma eylemine, at ilgililerinin katıldıkları tespit edilememiş olsa bile, yasaklı madde veya uygulamaya maruz bırakıldığı tespit edilen at ilk defasında;

Yarış atlarında tıbbi kullanımı olmayan ve atın yarış performansını etkileyen ve beşinci fıkr uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde veya uygulamalar için 14 ay,

Atlarda tıbbi kullanımı olabilen ve yarış sonucunu etkileyebilecek nitelikte olan ve beşinci fıkr uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde ve uygulamalar için 9 ay,

Atlarda tıbbi kullanımı olan ve sınırlı olarak performansına etki eden ve beşinci fıkr uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde ve uygulamalar için 6 ay,

Atlarda tıbbi kullanımı olan ve performansına etkisi çok az olan ve beşinci fıkr uyarınca Bakanlıkça belirlenen yasaklı madde ve uygulamalar için 4 ay,

süreyle koşulara katılmaktan yasaklanır.

Aynı atın tekrar yasaklı madde veya uygulamaya maruz bırakılması halinde ata verilen yasaklama yaptırımları ilk tekrarında, fiilin karşılığı yaptırımın 2 katı, ikinci tekrarında 3 katı, üçüncü ve üzeri tekrarlarında 4 katına çıkartılarak uygulanır. Atın yarışlardan yasaklanması mutlaka atın koşma dönemlerini kapsamak zorundadır.

Atın yasaklı madde veya uygulamaya maruz kaldığı tarihteki sahibi ile attan yasaklı madde veya uygulamanın tespit edildiği tarihteki sahibinin farklı olması ata uygulanacak yasaklama ile önceki sahibine verilecek olan yasaklama cezasını etkilemez.

Attan alınan numunede birden fazla sayıda yasaklı madde veya uygulama tespit edilmesi halinde; yasaklı madde veya uygulamaya maruz bırakıldığı tespit edilen ata; hangi madde veya uygulamanın yaptırımı yüksek ise onun karşılığı yaptırım uygulanır.

Yarış ve start denemesi günleri dışında attan alınan numunede tespit edilen yasaklı madde veya uygulamanın, veteriner hekim kontrolünde, atın tedavisi amacıyla uygulandığının ispatı halinde, kullanılan yasaklı madde veya uygulama yasak kapsamında değerlendirilmez. Ancak idmanda olan attan yarış ve start denemesi günü dışında alınan numunede tespit edilen yasaklı madde veya

uygulamanın veteriner hekim reçetesine istinaden atın tedavisi amacıyla yapıldığı ispat edilemezse atın antrenörüne ikibinbeşyüz Türk Lirası para cezası verilir. Eğer tespit edilen yasaklı madde veya uygulama atın tedavisinde yeri olmayan ve Bakanlıkça belirlenen madde veya uygulamalardan ise para cezası yedibinbeşyüz Türk Lirası olarak uygulanır.

Alınan numunesinde atın yasaklı madde veya uygulamaya maruz bırakıldığının tespiti halinde, şahit numunesinin, ülke sınırları içerisinde belirlenmiş yetkili bir başka resmî veya özel laboratuvarında karma mütehassıs heyeti gözetiminde veya at ilgililerinin talep etmesi ve masraflarını karşılaması suretiyle, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenip ilan edilen yurt dışındaki referans laboratuvarlardan birinde test edilmesini at ilgilileri itirazen isteyebilirler. İkinci analiz sonucu düzenlenen rapor kesindir.

Bu maddede öngörülen ihtar cezası ile üç aylık süreye kadar koşullara katılmaktan ve yarışlarla ilgili yerlerde sanat icrasından geçici yasaklama cezaları, Yarış Komiserler Kurulu tarafından ilgililerin savunmaları alınmak kaydıyla verilir. Yarış Komiserler Kurulu tarafından alınan savunmalar ile diğer bilgi ve belgeler dikkate alınarak, üç aylık süreyi aşan geçici yasaklama cezaları ile süresiz yasaklama cezaları Yüksek Komiserler Kurulunca verilir. Bu maddede belirtilen para cezaları ise her iki Kurul tarafından da verilebilir.

Eylemin ağırlık derecesine göre, yukarıda yazılı disiplin cezalarından biri veya birkaçı birlikte verilebilir.

Yarış Komiserler Kurulunca verilecek cezalara karşı öğrenme tarihinden itibaren onbeş gün zarfında Yüksek Komiserler Kuruluna itiraz edilebilir. Yüksek Komiserler Kurulunca ilk derece olarak veya itirazen verilen cezalar kesindir.”

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Madde üzerinde söz isteyen yok.

Önerge...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Affedersiniz Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun Fahrettin Bey.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Efendim, buradaki men cezalarını anlıyoruz da para cezalarının... Biliyorsunuz, Türkiye’de çok yüksek bir enflasyon var, zaten rakamlar belli, bir yıl sonra bunlar yarı yarıya düşecek, üç dört yıl sonra hiçbir anlamı olmayacak. Bir düzenlemeyle bunları TÜİK’in enflasyon rakamlarıyla...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yeniden değerlendirme oranlarıyla...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Ya da yeniden değerlendirme oranı... Böyle bir madde eklenebilirse hazır herkes buradayken... Bu kanun birkaç yıl sonra şeyini kaybedecek.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Sanırım o var.

Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI YÜKSEK KOMİSERLER KURULU GENEL KOORDİNATÖRÜ MURAT BİROL KAYİM – Sayın Başkanım, tekrar saygılar sunuyorum.

Bu metinde bahsedilen cezaların hepsi yıl sonunda yeniden değerlendirme oranına tabi, artış oluyor.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Var mı metinde?

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI YÜKSEK KOMİSERLER KURULU GENEL KOORDİNATÖRÜ MURAT BİROL KAYİM – Efendim, burada olmasa da genel hükümlere tabi olduğu için artışlar o şekilde devam ediyor.

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7’nci madde kabul edilmiştir.

8’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 6132 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenmiş fiiller sebebiyle verilmiş disiplin cezası ve hak mahrumiyeti cezaları bir defaya mahsus olmak üzere bütün sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılmıştır. Ancak bu durum, ilgililere daha önce verilmiş ve uygulanmış olan cezalardan dolayı atın ikramiye, kupa ve sair mükâfatları ile herhangi bir parasal talep için hak doğurmaz. Birinci fıkra kapsamına giren cezaların verilmesini gerektiren eylemlerden dolayı ilgililer ve yarış atları hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmaz, devam etmekte olan soruşturma ve kovuşturmalarda işlemden kaldırılır, kesinleşmiş olan cezalar infaz edilmez. Bu Kanunun kapsamına giren ve bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden önce işlenmiş suçlar nedeniyle verilmiş olan cezalara karşı bu maddenin yürürlük tarihinden önce idarî yargı mercilerine başvurmuş olanlardan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde dosyanın bulunduğu yargı merciine müracaat etmek suretiyle davaya devam etmek istediklerini bildirmeyenlerin davaları hakkında; görülmekte olan davalarda davayı gören mahkemece, karar temyiz edilmiş ise Danıştayca karar verilmesine yer olmadığına ve tarafların yaptıkları masrafların üzerlerinde bırakılmasına karar verilir, vekâlet ücretine hükmedilmez. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde davaya devam etmek istediklerini bildirenlerin davalarının görülmesine devam olunur. Ancak davanın davacının aleyhine sonuçlanması halinde bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen hükümler uygulanır.”

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Madde üzerinde söz isteyen yok.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 8 – 6132 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 4 - Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenmiş fiiller sebebiyle verilmiş disiplin cezası ve hak mahrumiyeti cezaları bir defaya mahsus olmak üzere bütün sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılmıştır. Ancak bu durum, ilgililere daha önce verilmiş ve uygulanmış olan cezalardan dolayı atın ikramiye, kupa ve sair mükâfatları ile herhangi bir parasal talep için hak doğurmaz.

Birinci fıkra kapsamına giren cezaların verilmesini gerektiren eylemlerden dolayı ilgililer ve yarış atları hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmaz, devam etmekte olan soruşturma ve kovuşturmalarda işlemden kaldırılır, kesinleşmiş olan cezalar infaz edilmez. Bu Kanunun kapsamına giren ve bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden önce işlenmiş suçlar nedeniyle verilmiş olan cezalara karşı bu maddenin yürürlük tarihinden önce idarî yargı mercilerine başvurmuş olanlardan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde dosyanın bulunduğu yargı merciine müracaat etmek suretiyle davaya devam etmek istediklerini bildirmeyenlerin davaları hakkında; görülmekte olan

davalarda davayı gören mahkemece, karar temyiz edilmiş ise üst mahkemelerce karar verilmesine yer olmadığına ve tarafların yaptıkları masrafların üzerlerinde bırakılmasına karar verilir, vekâlet ücretine hükmedilmez. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde davaya devam etmek istediklerini bildirenlerin davalarının görülmesine devam olunur. Ancak davanın davacının aleyhine sonuçlanması halinde bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen hükümler uygulanır.”

Orhan Sarıbal

Cengiz Gökçel

Ayhan Barut

Bursa

Mersin

Adana

Okan Gaytancıoğlu

İlhami Özcan Aygun

Edirne

Tekirdağ

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Önerge üzerinde söz talebi yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

“Danıştayca” ifadesi kaldırılarak yerine “üst mahkemelerce” ifadesi konulmuştur. Böylece İstinaf ve Danıştay gibi üst mahkeme ismi kullanılmadan genel bir tarif kullanılmıştır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8’inci madde kabul edilmiştir.

9’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“F) Nakil vasıtaları ile ormanlara yıkıntı veya inşaat atığı atmak ya da hafriyat veya çöp dökmek;”

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – 9’uncu madde üzerinde Orhan Bey söz istedi.

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Böylece ormanlara geçmiş olduk.

Şimdi, ormanlarla ilgili “Atık, çöp ve de benzeri doğal hayata ve çevreye zarar verilmekte olup kamuoyunda bu sorun infiale sebep olmaktadır.” diyor. Her yıl ormanlarımızda bu kapsamda yaklaşık 250 adet suç işlenmekte, 1,500 hektar orman alanı zarar görmektedir.

Şimdi, eğer biz burada meselenin içini doğru analiz edemezsek bu maddeyle de aslında hiçbir sorunu çözemeyiz. Neden bunu söylüyoruz? Şunun için: Türkiye ne yazık ki “izin, irtifak” denilen bir kavramı uyguluyor. Ne demek? Her yıl 40 bin hektar yani 400 bin dönüm yer aşağı yukarı bu tür hizmetler için alan dışına çıkarılıyor yani izin veriliyor. Dolayısıyla Bakanlık, Orman Genel Müdürlüğü derhâl bu izinleri ya iptal etmeli ya en aza indirmeli. Siz bu izinleri verdiğiniz sürece çöp, benzeri bütün çöp dökme, doğal hayata zarar verme, buna benzer bütün sorunlarla ilgili var olan şikâyetleri de suçları da gideremezsiniz. Yani burada temel sorun Bakanlığın çöp, moloz ve buna benzer çevreye zararlı şeyleri tamamen yasaklaması; elbette bu mümkün, yapabilir ama asıl burada temel sorun izin, irtifak hakkını artık kullanmaması lazım. 40 bin hektar, her yıl bunu siz kullandığınız sürece dolayısıyla bu tür kirliliğe de bu tür suç işlemeye de aracı oluyorsunuz. Eğer, burada, bunu kaldırmaya dair, izin, irtifak hakkını en aza indirmeye, o izinleri minimize etmeye dair bir tutum sergileyebilirsek zaten öbür suç da engellemiş olacağız. Yoksa 250 suç değil, 500 suç olur, 500 suç 1.500 suç olur; sorunu çözemeyiz.

Kısaca, söyleyeceğimiz o. Biz yanlış yerde yanlış şeyi arıyoruz dolayısıyla bu maddeyle, bu sorunu çözebilme şansımız maalesef ve maalesef yok. Temel şey izin, irtifak hakkının derhâl kaldırılması ya da minimize edilmesi.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Madde üzerindeki söz talebi...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, ben başka bir konuya, örnekleme anlamında bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – DSI’de çalışan abim nereye gitti benim? DSI’de çalışan Sayın Vekilimiz Cihan Bey’e bakıyorum da göremiyorum. Cihan Bey’i görsem... Dışarıda mı? Şimdi, Cihan Bey daha güzel olaya vakıf olacak. Reyhanlı Barajı yapmışız, açılışını da güzel yapmışız. Reyhanlı Barajı’nın açılışı yapılmış, ikinci etaba başlanacak veya başlandı. Maalesef, Reyhanlı Barajı’nın içerisinde molozlar var Sayın Bakan Yardımcım, moloz dökmüşler barajın içerisine.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Reyhanlı Barajı’nın...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet.

Su yok; moloz var, taşlar var, hafriyat var baraj içerisinde. Araç, taksi var, insanlar araçlarla barajda geziyorlar.

Şimdi, biz de ormanları da yine aynı şekilde... Yani biz yaptığımız şeyi koruyamıyoruz, bu ormanları nasıl koruyacağız ben merak ediyorum. Bakın, baraj orada bitmiş. Reyhanlı Barajı; bakın, isim de veriyorum, söylüyorum. Deprem dolayısıyla da geldik çünkü gövdesi zarar da almış, aynı zamanda su yok.

Cihan Bey geldi, biliyor zaten Reyhanlı Barajı’nı; bahsettim konu öncesinde. Maalesef, barajda su yok; molozlar var, koyunlar var, araçlar var içerisinde. Aynı zamanda, insanlar geziyor baraj içerisinde.

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Biliyorsun birkaç tane köy var barajın üzerinde.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Var, onlar aktarılmış, aktarılmış; minare, cami boşaltılmış, aktarılmış.

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Onu yukarı taşıdık ama...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Vekilim, ben dedim ya, haklısın dedim, onları da boşaltmışlar, yeni yerleşim yeri yapmışlar ama barajda su yerine maalesef hafriyat var.

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – 30 milyon metreküp su var, yeterli değil.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Daha ikinci etap yapılmamış, kanalları yapılacak; bir sürü dert var. Yani, bir de şimdi, sayın vekilimin dediği gibi, biz ormanları nasıl koruyacağız merak ediyorum. Sayın Genel Müdürün hâli duman çünkü durmuyoruz, inşaat atıklarını, aklınıza ne geliyorsa hepsini oraya dolduruyoruz ve hâlâ da önünü açmak istiyoruz. Elimizdeki malzemeyi korumamız lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

1 adet önerge var, önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 9- 31/08/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“F) Nakil vasıtaları ile ormanlara kimyasal, yıkıntı veya inşaat atığı atmak ya da hafriyat veya çöp dökmek;”

Orhan Sarıbal	Okan Gaytancıoğlu	İlhami Özcan Aygun
Bursa	Edirne	Tekirdağ
Bekir Başevirgen	Ayhan Barut	Cengiz Gökçel
Manisa	Adana	Mersin

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Orhan Bey, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim.

Aslında, biraz önce söyledim ama özellikle, sözü tekrar almamın nedeni çok net. Çevre Kanunu’nda bu olay yasaklanmış, izin, irtifak hakkı kesinlikle yok. Biz bunu Orman Kanunu’na da koymak zorundayız yani bu tür maden, taş ocakları ve buna benzer alanların depolama amacı olarak kullanılıyor olması ormanların temel sorunu, bu sorunu gidermenin yolu da izin, irtifak hakkının kaldırılması. Eğer biz ormanlardan izin, irtifak hakkını kaldırırsak -bu işlenen- 1.500 hektar alan ya da 250 adet suç meselesini ortadan kaldırırız yoksa önleme şansımız yok. Burada bir “tavşan kaç, tazi tut” hikâyesi var. O kanunda olmayan, bu kanunda serbest. Dolayısıyla ormanları aslında kendi elimizle “Kirletin.” diyoruz, kendi elimizle “Suç işleyin.” diyoruz, kendi elimizle suç işlemelerine olanak sağlıyoruz. Onu yasaklamadığımız sürece, izin, irtifak hakkını yasaklamadığımız sürece maalesef bu suçları giderme şansımızın da olmayacağını net bir şekilde söylemek isterim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9’uncu madde kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 6831 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu; tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve altyapı tesislerine, fon bedelleri hariç, bedeli alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Ancak, temditler dahil ruhsat süresince müktesep haklar korunmak kaydı ile Devlet ormanları sınırları içindeki tohum meşcereleri, gen koruma alanları, muhafaza ormanları, verimli orman alanları, orman parkları, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanlarda maden aranması ve işletilmesi, Tarım ve Orman Bakanlığının muvafakatine bağlıdır. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin; baraj, gölet, liman ve yol gibi yapılarda dolgu amaçlı kullanacağı her türlü yapı hammaddesi üretimi için yapacağı madencilik faaliyetleri ile zorunlu tesislerinden bedel alınmaz.”

“Madencilik faaliyetlerinin ve faaliyetlerle ilgili her türlü yer, yol, bina ile tesislerin hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda veya özel ormanlarda yapılmak istenmesi halinde Tarım ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Bu takdirde kullanım bedeli, kullanım süresi, yapılan bina ve tesislerin devri gibi hususlar genel hükümlere uygun olarak taraflarca tespit edilir.”

“Madencilik faaliyetlerinin sona ermesi neticesinde idareye teslim edilen veya terk edilen doğal yapısı bozulmuş orman alanları rehabilite edilir. Rehabilite maksadı ile bu alanların orman yetiştirilmek üzere inşaat, yıkıntı ve hafriyat atıkları ile doldurularak ağaçlandırmaya hazır hale getirilmesi için büyükşehir mücavir alanlarında büyükşehir belediyelerine, diğer yerlerde ise il ve ilçe belediyelerine bedeli karşılığında izin verilebilir veya Bakanlıkça uygun görülmesi halinde ihale mevzuatına göre gerçek ve tüzel kişilere yaptırılabilir.”

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Cihan Bey, buyurun.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ben özellikle barajlarla ilgili kısaca bilgi vermek istiyorum. Türkiye’de baraj mühendisliği çok gelişti. Özellikle Türkiye deprem bölgesi olarak bilindiği için çok eskiden beri baraj inşaatları çok önemli tedbirler alınarak yapılmıştır. Bizim Devlet Su İşlerinde baraj yapılırken 3E prensibi vardır: Bir, en başta emniyet; iki, estetik; üç, ekonomi. Yani barajlar yapılırken işin ekonomisine çok fazla bakılmaz çünkü çok büyük projelerdir. Bugün Atatürk Barajı’nda 48 milyar metreküp su var, Keban Barajı’nda 26 milyar metreküp su var -bakın, hepsi deprem bölgesinde- Karakaya Barajı, henüz yeni yaptığımız Ilısu Barajı 10 milyar metreküp su alıyor. Çin’deki depremde 3-4 tane büyük baraj göçtü, gitti; Amerika’da bile barajlar yıkıldı ama -Türkiye’de şu ana kadar en şiddetli deprem bu deprem oldu- Türkiye’de bazı eski barajlarımızda...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Göçükler var.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Var.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Vekilim, bakın, biz neden yıkıldı diye tartışmıyoruz. Bizim söylemek istediğimiz şu: Sayın Bakanın depremde çıkıp “Hiçbir barajımız, göletimiz zarar görmedi.” demesini biz eleştiriyoruz. Biz de Tarım Komisyonu olarak gittik orada, yerinde tespit ettik. Siz de biliyorsunuz, Sultansuyu Barajı’nın gövdesinde...

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Sultansuyu, Sürgü var, evet.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – ...artı, Sürgü Barajı’nın kanalların zarar gördüğünü biliyorsunuz. Yine, Osmaniye ili Bahçe ilçesindeki göletin zarar gördüğünü biliyorsunuz. Yani biz hikâye anlatmıyoruz. Bakın, biz gerçekleri anlatmaya çalışıyoruz.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Şimdi, İlhami Beycim...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Arkadaşlar, bu sefer de kızılıyorsunuz, kızmayacaksınız.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Yok, yok. Mesele kızma meselesi değil.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bizim söylemek istediğimiz şu: Bakınız, yanlış bilgi veriyorsunuz diyoruz, milleti yanlış yönlendiriyorsunuz diyoruz. Biz buna karşı sıkıntılardan bahsediyoruz.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – İlhami Bey, şimdi şöyle...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Evet, karşılıklı konuşmayalım.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Hatay’da biliyorsunuz, birisi bir “tweet” attı, dedi ki: “Falan baraj patladı.” Hatta biliyorsunuz, kurtarma ekipleri de bıraktı, kaçtı. Benim bildiğim Bakan Bey onun üzerine öyle bir açıklama yaptı ama şu anda Allah’a şükürler olsun barajlarımızın hiçbirisinde ciddi problem yoktur. Küçük, ufak tefek göletler de olabilir ama bunlar zaten giderilir yani bizim mühendisliğimiz, tecrügemiz iyi. Bakın, ben size şunu söyleyeyim: Bugün Çanakkale’de Çokal Barajı vardır ve Edirne ovasını sular. 80 darbesi olmuş, o zaman Devlet Su İşlerinin başına emekli bir tuğgeneral gelmiş. Oradaki mühendisler gelmişler, demişler ki: “Efendim, biz bu barajın yerini

inceledik, burada fay hattı var.” O da demiş ki: “O zaman fay hattını başka yere taşıyalım.” Tabii, sonra Devlet Su İşleri barajın gövdesini başka bir yere kurmuş. Türkiye’de bu tür şeylere kolay kolay izin verilemez arkadaşlar ama tabii ki çatlaklar, patlaklar olabilir; bunların tedbirini devlet alacaktır. Bakan Bey o açıklamayı niye yaptı bilmiyorum ama burada Bakan Yardımcımız var, gerekirse bilgi versin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, bir tamamlama yapabilir miyim? Tamamlamamız lazım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Eksik mi kaldı?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yoksa bitmez biliyorsunuz! Eksik kaldı.

Bizim hassasiyetimiz konuyu gündeme getirmek, çözüm bulmak, mağduriyeti gidermek. Bakınız, Nurdağı bu depremde en büyük zararı alan yerlerden bir tanesi. Belpınar köyüne giderseniz, oradan Kahramanmaraş’ı dolanan Kılavuzlu Barajı geçer. Biz gündeme getiriyoruz ki en azından ders alın, yapmadığınızı bilin; çözüm bulalım beraber, bütçeye koyalım ve yapalım. 2019’da sulama kanalı yapılacaktı. Bizim orada bir tabir vardır, Belpınarlılar kanala bakıyor, su gidiyor ama alanda su yok -şimdi kızacaksınız gene söyleyince- ökünün trene baktığı gibi bakılıyor oraya ama su yok ortada, su gidiyor aşağılara kadar. Ya, yazıktır, günahıdır. O kadar büyük bir araziye, Nurdağı bölgesini, Belpınar’ın oraları artı Kırınkhan’ın aşağılarına kadar gelen barajın neden biz kanallarını yapmadık yıllardan beri? 2019’da yapılacaktı sevgili vekilim, söylenmiş, yıl 2023. Ben sormuyorum bunu, Nurdağı Ziraat Odası Başkanı söyledi.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ - Konumuzun tamamen dışında, hatırlınız için verdim süreyi.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Biz değil Başkanım, bunu bize söyleyen Nurdağı Ziraat Odası Başkanı; enkaz altından çıkmış, geldi adamcağız, bunu özellikle dile getirmemizi söyledi bize.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Konumuzun tamamen dışında.

Orhan Bey...

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, 10’uncu maddeye geldik, bugüne dair de galiba son maddemiz değil mi?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir madde daha ilave oldu. Ayhan Bey dedi ki “Orada bir şey yok.” Sorunsuz bir madde.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - O zaman birbirine bağlı, birbirine bağlı zaten.

Ama Cihan Hocama, Değerli Milletvekili arkadaşşıma şunu söylemek isterim: Doğanşehir Erkenek’te -eski belediye, şimdi mahalle- Karadere Göleti var, biraz hikâyesi enteresan, belki bilginiz olmayabilir. Bütün bilimsel çalışmalar -baraj göleti sulama göleti ama önünde baraj seti olan, dolgu taş gövde biçiminde inşa edilmiş- bütün bilim insanları burada bunun yapılmaması gerektiğini söylemiş. Barajda önce 2018’e kadar çalışmışlar ama su tutamayınca bu defa membran döşemişler. Membran döşemişler, yeni su tutmaya başlamışlar. Şans, su az, çok az, zaten donmuş vaziyettedir ben gittiğimde. Baraj seti düzdür, biliyorsunuz “S” olmuş, bir taraf 3,5-4 metre -bilemem artık- tamamen kaymış. Alttaki o deşarj kanalı mı diyorsunuz, o da 4 metre ileri gitmiş. Orada bir hasarın olduğu net. Pazarcık Barajı’nda çatlama var. Ama özellikle bu Karadere Göleti ciddi sorun; hem zaten membranla olması açısından müthiş bir sorun hem de barajda müthiş bir kayma var. Deprem sonrası ben gittim. Sadece bilginiz olsun diye bunu söylüyorum, belki üzerinde bir çalışmaya gereksinim olur.

Madde 10: Çukur sahalara atılanlara... Aslında şöyle: Maden gerekçesiyle, maden çıkarılarak ya da başka gerekçelerle boşaltılan yerlerin tekrar rehabilite edilme meselesi. Bu sorunun çözülebilmesi bir kere bir Maden Kanunu... Yani Maden Kanunu o kadar geniş yetkilere sahip ki memleketin yüzölçümünün yarısından fazlasına ruhsat verilmiş, arama ruhsatı. Yani siz memleketin yarısına arama ruhsatı verirsiniz... Birincisi, temel sorun bu. İki: Maden çalışmaları bittikten sonra kalan yerin rehabilitasyonu ağırlıklı olarak belediyelere verildi. Ama buradaki temel mesele, belediyelere ilgili firmalar para ödüyor arkadaşlar, para ödüyorlar. Yani bu mekanizmayı buradan kırmamız lazım, mutlaka Orman Genel Müdürlüğü olarak ya da ilgili Bakanlık olarak bir şey yapmamız lazım. O ilgili, maden çıkaran şirket, kurum kimse orayı kendisinin rehabilite etmesi lazım. Şimdi, ne oluyor? Belki biz daha sonraki maddeler de gelecek, oralara her türlü atık, moloz... Ya, o molozun içinde ne olduğunu biliyor muyuz? İşte şimdi deprem sonrasında yüz binlerce ton, milyonlarca ton moloz... O molozun içinde asbest var mı? Var. Biraz önce arkadaşlarımız söyledi, yüzlerce tarım ilacı bayisi enkaz altında kaldı. O ilaçlar zehirli olarak ya su yollarına, ya su kenarlarına, ya içme suyu noktalarına ya da insanların gittiği yerlere atıldı mı? Atıldı. Eğer bunlar oraya atılmasa yakında bir maden var ve o maden orayı boşaltmışsa, tekrar onun rehabilite edilmesi gerekiyorsa oraya dökülecek. Ya, buraya köklü bir çözüm getirmek lazım, önemli bir madde; çok köklü bir çözüm getirmek lazım. Yani 10 metre derine inmiş, 100 metre derine inmiş “Alta kötü malzemeyi koyalım, üstüne de 2 metre toprak koyalım, böylece onu rehabilite ederiz çünkü oranın üstünü ağaç dikeceğiz.” Burada Orman Bakanlığının, Orman Genel Müdürlüğünün yetkilileri var, öyle ağaçlar var ki kökü 10 metre, 15 metre aşağı iniyor. Öyle ağaç var ki daha doğrusu kazık köklü ağaçların hiçbirinin kök yüksekliği 3-5 metreden aşağı değildir. Bu ne demektir? O kök, 3 metre, 4 metre aşağı indiğinde kötü malzemeyle karşılaştığında oradan su, mineral, besin olarak yeterli derecede alamayacağı; tam tersi, toksik, oksit nedeniyle yani zararlı maddelerle karşılaşacağı için oranın rehabilitasyonu... On yıl sonra o ağaçların kurumayacağını, beş yıl sonra o ağaçların kurumayacağını hiçbir garantisi yok ama ilgili firmalar bu işi başka bir yere çeviriyorlar, belediyelere “Rehabilitasyon edilsin.” diye bir miktar para ödüyorlar Sayın Başkan, belediyelerin de işine geliyor, onu alıyorlar, şimdi başka bir yere döndü. Şimdi, bu maddeyle siz özel sektöre bunu vererek, aslında yeni bir ticaret alanı açıyorsunuz. Bir, var olan kötü malzemeyi yıkacak, ormana yıkacak bir alan yaratıyorsunuz; iki, onun üzerinden ticarete imkân tanırıyorsunuz, bunu yapmayın. Eğer hakikaten ormanlara karşı biraz saygımız, biraz sevgimiz... Eğer ormanları iklim değişikliğini gidermede ve karbon salınımını gidermede yutak alanı olarak kullanıyorsak, orman bizim için suyumuz demekse, orman bizim için oksijen demekse, orman bizim için hayat demekse bırakın özel sektöre bunu vermeyi, ciddi tedbirler alarak o ormanlarda yapılan maden araması sonrası ortaya çıkan o çukurların yine firma tarafından, atılacak, doldurulacak dolgu maddeleri incelenerek doldurulması lazım; eğer yüzyıl sonrasını, elli yıl sonrasını, otuz yıl sonrasını düşünüyorsak. Yok, hayır, biz özel sektöre verelim; o inşaatlardan, fabrikalardan, şuradan buradan çıkan enkazı oraya götürsün, böylece belediyelere çöp parası vermekten kurtulur ya da belediyeler yeni bir gelir kaynağı yaratmak amacıyla oraları çöp deposu olarak kullanarak bizim ormanlarımızı katledeceklerse ciddi anlamda karşıyız arkadaşlar, ciddi anlamda rahatsızlık verici bir şey. Hatta daha da ileri gitmek lazım, o bütün dolguları oraya götürdüklerinde oranın orman mühendisleri tarafından, ziraat mühendisleri tarafından, gerekirse toprak bölümü mezunları tarafından mutlaka incelenip ondan sonra o dolguların yapılması lazım. Ya, gerçekten çok önemli bir şey yapıyoruz, gerçekten çok önemli karar alıyoruz ama “ekokırım” dediğimiz, işte, “çevre hakkı” dediğimiz gerçekten “ekolojik denge” dediğimiz “ekolojinin bir bütüncül olarak yaşaması” dediğimiz bütün alanları kendi elimizle çıkardığımız kanunlarla yok ediyoruz arkadaşlar. Gerçekten çok üzücü bir durum, rahatsız edici bir durum. Lütfen ama lütfen, Değerli Komisyon üyeleri, incitmeden, kırmadan birbirimizin bireysel ve özlük haklarına müdahale etmeden elbette tartışırız,

elbette birbirimizi eleştiririz ama bu konuda lütfen duyarlılığa çağırıyorum sizi; tam tersi bir karar alalım buradan. Oraya yapılacak dolguların tümü kamu denetimi altında olsun ve bunu belediye ya da direkt Orman Bakanlığı yapsın, kesinlikle özel sektöre vermeyelim, o dolguları yaparken firma sorumlu olsun ama bütün sorumluluğu, denetimi de Bakanlık yapsın diyorum. O yüzden, çok tehlikeli bir maddeyi konuşuyoruz, çok ciddi bir maddeyi konuşuyoruz. Gerçekten hani diyecek başka sözüm kalmıyor, vicdanınıza sesleniyorum, çok net vicdanınıza sesleniyorum.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Kısa vadeli düşünmeyelim yani uzun vadeli düşünelim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Kaboğlu Hocam...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hocam, siz bizim Tarım Komisyonundaydınız değil mi?

Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, eğer şimdi hatırladıysanız Tarım Komisyonunda olduğumu, sizi Başkanlıktan azat ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Oradasınız diye...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Cihan Vekilimdi galiba biraz önce barajlar konusunda... Deriner Barajı'nı gördünüz mü?

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Evet...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Peki, estetiği bir tarafa bırakalım, doğayla uyum var mı? Yani tamamen doğayla uyumsuz bir baraj o kadar.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Mühendislik harikası ama gerçekten... Yusufeli de öyle.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Yusufeli'ni götördü işte. Yusufeli diye bir şey kalmadı. Tarih, kültür ve tabiat yok oldu. Neyse, konumuz o değil, konumuz madde 10. Tabii, madde 10'da –çok şey söylenen hususlara girmeden- birincisi, bir çelişki var ilk cümlede Sayın Başkan, değerli teklif sahipleri. “Devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu; tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve altyapı tesislerine, fon bedelleri hariç, bedeli alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir.” Peki, zorunlu ise niçin izin takdire bağlı? Zorunlulukta izin verilebilir...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Zorunluluğun takdiri.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ama o zaman, cümle bozuk, cümle bozuk gerçekten.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Anayasa'ya aykırı olabilir(!)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Yok, Anayasa'ya aykırı demiyorum ama şimdi, takdir edersiniz ki yasa dili uygulayıcıları tereddüte düşürmeyecek derecede açık olmalı. Şimdi “zorunlu;” diyorsunuz, ondan sonra, en sonda “verilebilir” diyorsunuz. Şimdi, orada noktalı virgül koymamak lazım yani “zorunlu” özne değil ki yani bunun Anayasa'yla ilgisi yok, yasa diliyle ilgili. O zaman, bu yasa teklifini ben farklı okuyorsam, siz farklı okuyorsanız bunca deneyimli yönetici ve milletvekili olarak, burada bir sorun var demektir yani o açıdan. Biz önerirsek düzeltmezsiniz, düzeltmez çoğunluk ama lütfen siz önerin ve bunun yazımını anlaşılır hâle getirelim, yasa maddesi hâline getirelim.

Şimdi “Ancak, temditler dahil ruhsat süresince müktesep haklar korunmak kaydı ile Devlet ormanları sınırları içindeki tohum meşcereleri, gen koruma alanları, muhafaza ormanları, verimli orman alanları, orman parkları, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanlarda maden aranması ve işletilmesi Tarım ve Orman Bakanlığının muvafakatine bağlıdır.” İşte, işin özü burada, biraz önce Sayın Sarıbal’ın değindiği orman ekosistemi veya orman kamu düzeninin merkezinde yer alan husus. Esasen ekosistemi oluşturan bunca değer varken nasıl olur da bunlara hiçbir kayıt koymadan “muvafakatine bağlıdır” deniyor? Neden böyle bir alan madencilğe açılsın ki? Yani ne kadar ormanlık alanda bu özellikleri bir araya getiren mekân var ki? Maden yapılan o kadar çok alan var, o kadar geniş bir alan var ki bu kadar nitelikli ve özellikli bir alanın maden aramasına açılması orman katliamı, ekosistemin ortadan kaldırılması, ekosistem dengesinin ortadan kaldırılması tehlikelerini beraberinde getirir. Bu cümlelerin de çıkarılması yönünde inisiyatif kullanılmasının çok gerekli olduğunu düşünüyorum.

Nihayet sonuncu fıkra, burada “rehabilite edilir” deniyor, birincisi. Neden mutlaka Türkçe olmayan kavramlar kullanılır? “Eski hâle getirilir” mi demek istiyorsunuz? O zaman “eski hâle getirilir” deniyorsa “eski hâle getirilir” diyelim çevre hukukunun bir kavramı olarak ama “rehabilite edilme” son derece göreceli bir kavram. Oysa çevre hukukunda “eski hâle getirme” var ve hedef eski hâle getirme olmalı. “Rehabilite” burada çok göreceli kalıyor, bir de “rehabilite etme” dediğim gibi, Türkçe olmayan bir kavram. “Rehabilite maksadı” diye devam ediyor, bu sorunlu “eski hâle getirilir” denmeli ama buradaki ikinci sorun şu: “Rehabilite maksadı ile bu alanların orman yetiştirilmek üzere inşaat, yıkıntı ve hafriyat atıkları ile doldurularak ağaçlandırmaya hazır hale getirilmesi için büyükşehir mücavir alanlarında büyükşehir belediyelerine, diğer yerlerde ise il ve ilçe belediyelerine bedeli karşılığında izin verilebilir veya Bakanlıkça uygun görülmesi halinde ihale mevzuatına göre gerçek ve tüzel kişilere yaptırılabilir.” Şimdi, büyükşehir belediyesine veriliyorsa, ilçe belediyelerine ve belde belediyelerine veriliyorsa o zaman neden özel sektörü devreye koyuyorsunuz? Her yerde bu belediyeler olduğuna göre ve belediyelerin de mali özerklikleri Anayasa madde 127’yle güvence altına alındığına göre ve bu güvence Anayasa Mahkemesince çok somut olarak daha yeni bir kararıyla, 16/7/2020 tarihli kararıyla -çok özlü cümlelerle tescil edildiğine göre, o zaman bu, mali özerklik güvencesi olarak en azından belediyelerin uhdesinde kalması gereken bir alan çünkü bu durumda Bakanlığın ölçütü ne olacak? Belediyelere verilmesiyle gerçek ve tüzel kişilere verilmesi arasında hangi ölçüte göre belirleme yapılacak? Benden yana olan belediyeye veriyorum ama diğer partilere mensup belediyelere vermiyorum, bu tercihi önlemek için bu ayrımı, bu öznel ayrımı yapmak için ayrımcı uygulamayı önlemek için herhangi bir ölçüt yok. İzninizle, Anayasa Mahkemesinin...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hocam, lütfen bitirelim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Anayasa’nın 127’nci maddesinin birinci fıkrasında “Mahallî idareler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.” şeklinde ifade edilmiştir. Anayasa’da merkezi yönetim-yerel yönetim ayrımının yapılması, yerel yönetimlerin organlarının seçimle göreve gelmesinin öngörülmesi, seçimlerin süreli olması, kararlarını kendi organları eliyle alması ve uygulaması, kendilerine özgü bütçelerinin bulunması, görevleriyle orantılı gelir kaynakları sağlanması gibi yetki ve ayrıcalıkların tanınmış olması bu idarelerin özerkliklerinin göstergeleridir. Şimdi, böyle bir gelir kaynağından belediyeleri yoksun kılmamak gerekir.

Teşekkürler.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Arkadaşlar, bekledikçe söz almaya devam ediyorsunuz. Bakın, herkes almaya başladı, şu anda 6-7 kişi sırada yani böyle sürdürürsek... Benim için hava hoş, zaten akşam gitti.

Buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Orman Genel Müdürümüz burada. Ben bu maddede neden özel sektörün düzenlemesine izin verildiğini merak ediyorum. Belediyeler bu işi beceremediler mi? Nereden çıktı böyle bir talep?

Şimdi, karne karanlık olduğu için, tehlikeli karne... Örnek vereceğim, Süleymanpaşa Karaevli Mahallemiz var, kırsal mahallemiz. 28 dekar ve 70 dekar olmak üzere 2 tane merayı meradan çıkardık, oraya sosyal tesis yapacağız, Valilik, toprak şeyiyle beraber. Şimdi, dediğim gibi, karne kötü olunca insanın aklına her şey geliyor. Nereden bu doğdu, ben merak ediyorum. O zaman soruyorum: Kim yaptı, kim düşündü? Orman Genel Müdürlüğü olarak sizin böyle bir talebiniz var mı, böyle bir sıkıntınız var mı veya geçmişte bir sıkıntı yaratılıp da böyle bir maddeye mi ihtiyaç duyuldu? Merak ettim, eğer açıklarsanız sevinirim, biz de ona göre el birliğiyle ve mutlu, huzurlu bir şekilde, vicdanen rahat bir şekilde eve gideriz. Burada Orman Genel Müdürünü bağlayacak olan konu da, sizleri bağlayacak, kurumu bağlayacak, böyle bir kurumu bağlayacak bir maddede benim merakım şu: Sizde bir eksiklik mi var, sorun mu var bu yenilemelerle veya maden alanlarının tekrar eski hâle getirilmesiyle ilgili, gördünüz de ilave böyle bir talebi açtınız, merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buna cevap vermek ister misiniz?

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİĞİDER – Müsaadeniz olursa Genel Müdürümüz izah etsin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bilelim Başkanım, şimdi biz de bilelim.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Benim de sorum bu doğrultuda, ikisine birlikte cevap verirse daha doğru olur.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Şimdi, şöyle: 10'uncu maddeye karşı çıktığımızdan aydınlanmak istiyoruz çünkü endişelerimiz çok fazla. Niye fazla? Madencilik faaliyeti yapılıyor, şimdi orada bir kömür ocağından bahsedelim, ormanın altında bir ocaktan girildi -doğru değil mi Sayın Genel Müdürüm- buna benzer bir şey var, bir maden var, o alındı, sonra o kapatılmak isteniyor ama inşaat atıklarıyla kapatılmak isteniyor. Burada orman biter mi ya da başka bir ağaç yetişir mi? Burada açık ocak çukurları yıkıntıyla doldurulamaz, yer altı suları kirlenmez mi? Bizim endişemiz bu.

Bir de belediyeler bunu yapabiliyordu, niye özel bir şirkete veriyoruz, buradaki amaç nedir? Bunda bilgilенmek istiyorum. Bu, bence çok yanlış bir madde, bunun bu şekilde uygulanmaması gerekir diye düşünüyorum. Bizi aydınlatırsanız seviniriz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz; bu maddede esasen iki tane husus var. Bir tanesi, ilk cümledeki “verilir” ifadesinin yerine “verilebilir” yani zorunlu tesisler aslında, orada “zorunlu” diye ifade edilen şey tesisler, bu maddede ifade edilen. Maddenin şu ana kadar olan kısmında “verilir” ifadesi var yani bir yerde maden ruhsatı verilmişse, ÇED belgesi de alınmışsa ormanlık alanda, “Ormanlık alanda maden izni verilir.” hükmü vardı maddede, bizim Bakanlığımızı bağlayıcı bir hüküm. Siz izin vermezseniz mahkemeye

gittiği zaman, mahkeme kararıyla bu kişiler o maden izinlerini alıyorlar idi, ondan dolayı “verilebilir” ifadesini getirdik ki... Hani mahkeme “Niye vermediniz bu orman iznini?” deyip izni mahkeme kararıyla alma durumu oluyordu, uygun olmayan yerde bile maden izni almaları söz konusu olabiliyor idi bu maddeden dolayı. Onun için “verilebilir” dedik ki vermek zorunda olmayalım ormanlık alanlarda.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Aynı şey “verilebilir” diyorsun Hocam, aynı şey.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Yok, o “verilebilir”den verilemeyebilir anlamı da çıkıyor.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İnisiyatif Ormana bırakılıyor ya.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Evet, idareye inisiyatif tanımış oluyor bu şekilde.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Devam edelim.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Son fıkradaki hususla ilgili olarak da bir maden ocağında -işte, sizin örnek verdiğiniz kömür ocağı- galeri işletmeciliği olursa onunla ilgili değil Sayın Vekilim, daha çok açık ocaklarda, geniş alanlarda.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Açık ocak.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Aslında, Kütahya’da fotoğraflar da vardı. Mesela, geniş alanlarda veya bazı maden çeşitlerinde geniş alanlarda çalışılıyor ve arazide çok büyük çukurlar oluşuyor. Bu alanların verimli toprakla, organik toprakla doldurulup ağaçlandırılması siz de takdir edersiniz ki çok mümkün değil. O yüzden, öncelikle o derin çukurların... İnşaat artıklarının da atılacağı yerler var ve bu bir sorun hakikaten. Orada çok derinlerde kalacak, Sayın Orhan Sarıbal Vekilimizin ifade ettikleri gibi ağaç köklerinin ulaşamayacağı derin kısımlarda bu inşaat artıklarının veyahut da işte kazı fazlası toprakların doldurulmasında bir sakınca yok, en azından başka zararları ortadan kalkmış oluyor. Onun üzerine de kalın miktarda, en az 2 metre, 3 metre kalınlığında organik toprak -işte hafriyat toprağı da o- doldurularak rehabiliteye hazır hâle getiriliyor. Aslında ağaçlandırma ya da bitkilendirme çalışmasını orada biz yapıyoruz, firmalara bırakmıyoruz çünkü o daha teknik bir çalışma. Standartları belli, şartları belli “Siz bu şartlara getirin, bitkilendirmeyi biz gerçekleştirelim.” diyoruz.

Burada, şu ana kadar belediyelerle bu iş yapılırken şimdi özel sektörün de gerektiği yerde devreye sokulmasının sebebi, daha doğrusu ihale edilmesinin sebebi -belediyeler de girebilir bu ihaleye- saygıdeğer vekillerim, bazı yerlerde belediyeler bu dolgu işlemini yapmaya yetişemiyor, belediyelerin yapabildiği yerde problemimiz yok, bazı yerlerde de özellikle şehre uzak yerlerde belediyeler bu işe çok girmek istemiyor, onca işinin arasında “Tamam, yapacağım.” diyor, belli bir sıraya koyuyor ama vakit kaybediyoruz. Bu tür yerlerde, özellikle yerleşim yerlerine uzak noktalarda ihaleyle yaptırılmasının daha hızlı olacağını düşünerek bu değişikliğin yapılmasının uygun olacağını düşünüyoruz.

Takdir Komisyonundur.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Pardon, bir soru daha soracağım. İhaleyle yaptıracağız da orman uçakları alamıyoruz, kiralayamıyoruz Sayın Genel Müdürüm, bari o paraya uçak kiralayın.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Kiralamadığımızı nereden çıkardınız?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yananları gördük Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Ne yanan? Bu sene gayet başarılı bir sezon geçti.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, bırakı... Hepsinden haberim var, ne zaman başladığından haberim var, merak etme.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey, tamam, sorunu sordun, cevap aldın.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Bırakın ya!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bırakın, her şeyden haberimiz var.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey, soru sordunuz.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Gün boyu dinliyoruz biz sizi ama böyle istinat hakkınız yok.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Var.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Nasıl var?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben bildiğim için var.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Marmaris'te gece uçuşu yaptıramadınız.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Soyut istinat hakkınız mı var bize?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Beklettiniz, imzalamayı beklettiniz, imzalamayı.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Neyi beklettik?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bana anlatma.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Bu yılki yangınlarda söndürme ortalamamız iki saat, neden bahsediyorsun!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bu yıl Marmaris'tekini beklettiniz, ihalesi bitmişken imzalamadınız, protokol imzalamadınız yani.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – İhaleyi imzalamadınız.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Sabrın sonu var Sayın Başkanım, biz cevap hakkımızı artık kullanmak istiyoruz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir saniye Sayın Bakan...

İlhami Bey, sordun, cevap aldın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bir şey daha sordum.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Sonsuz soru...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Böyle bir usul yok kardeşim ya, buradan kendi kafana göre soru soramazsın, bana soracaksın, ben ona müsaade edeceğim.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Süre yok, usul yok Sayın Başkanım, biz itiraz ediyoruz buna.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Beyefendi açıklama yapıyor.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ya, lütfen yani sen tecrübeli bir adamsın. Kuralları var buranın, burası kahve değil öyle herkesin birbirine soru soracağı, öyle bir şey yok.

MUHARREM VARLI (Adana) – Vallahi çok doğru dedin Başkanım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, bakınız, ben de yaptığı son açıklamaya istinaden bir şey sordum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Öyle yok.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bir şey yok ki bunda, ben de bunu anlamıyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaş, bir dakika... Germe bu saatte. 10 defa soru soruyorsun, cevap istiyorsun, veriyoruz daha ne uzatıyorsun ya.

MUHARREM VARLI (Adana) – Sayın Başkanım, konuşmayı da bir kurala bağlayalım lütfen yani bir dakika mı konuşacak, üç dakika mı konuşacak...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Siz daha yeni geldiniz içeriye, sabahtan beri biz buradayız, sabahtan beri buradayız daha yeni girdin içeriye.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – O da orada.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Nerede burada?

MUHARREM VARLI (Adana) – Seni dinlemek zorunda mıyım her dakika ben kardeşim?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Mecbursun, mecbursun.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey uzatma.

MUHARREM VARLI (Adana) – Sabahtan beri boş konuşuyorsun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Dinlemiyorsan gideceksin o zaman, gideceksin o zaman. Ne boş konuşuyorum, nerede konuşuyorum, aç tutanakları, ne koydun ortaya?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey, buranın kuralları...

MUHARREM VARLI (Adana) – Sen ne koydun, boş laftan başka ne koydun?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakarsın, bakarsın tutanaklara.

MUHARREM VARLI (Adana) – Yapmayın, sus Allah'ını seversen ya!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamam İlhami Bey, uzatma.

Yani aynı şeyleri konuşup duruyorsun, doğru diyor herkes ya, yeter.

MUHARREM VARLI (Adana) – Sayın Başkanım, lütfen bir kurala bağlayalım bunu ya. Herkes kafasına göre konuşmasın, bir dakika mı konuşacak, üç dakika mı konuşacak bilelim bunu.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Konuşma hakkımı yok edemezsiniz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – İsteddiğim kadar konuşurum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Arkadaş, sana hak etmediğin kadar uzun konuşma hakkı verdik. Bir de burayı kahve ortamına çevirme ya, lütfen ya!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, bırakın ne konuşacağıma sizler değil...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Konuşmana ben karar veririm burada ya! Burada senin konuşma hakkın bana ait, veririm, vermem. 50 defa konuşuyorsun ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Konuşurum Başkanım, nerede konuşacağım başka.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir de laf yetiştiriyorsun ya!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yeter ya! Yeter ya!

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir de burada dedikodu şeyine çeviriyorsun ya! Ya, arkadaş, benden daha sabırlı bir adam yoktur, sabrımı zorlama. Kusura bakma, kendi kafana göre burada kuralları sen koyamazsın, ben koyacağım, sen uyacaksın ya!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bu ne demek ya?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Germe adamı ya! Sekiz saattir 8 tane madde, sekiz saat sen konuştuğun ya; Allah, Allah!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Konuşacağız, konuşmayalım mı? Bırakalım o zaman bütün maddeleri geçelim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bırakacaksın, burası bu kadar dedikodu yeri değil ya, bir kuralı var buranın kardeşim.

Kamil Hocam, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet, Sayın Başkan, biz ormana girmeyelim ormandan çıkamayız demiştik ama siz girdiniz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ya, Hocam, ormanla alakası yok, herkes kafasının, aklının, beyninin gerisindekini konuşuyor, burası siyaset yeri değil ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, sakın.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – İlhami Bey, sen geriyorsun, bütün Komisyonu sen geriyorsun, lütfen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Soru sormak hakkım, bir şey sorduk.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Soru sormayacaksın öyle.

Sen Bakan Yardımcısına buradan ne laf atıyorsun?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakan Yardımcısı oradan laf atıyor.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bakan Yardımcısına ne laf atıyorsun? Bana soracaksın ona da söz hakkını ben vereceğim, sana da ben vereceğim ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakan Yardımcısı laf attı önce, tutanakları al, aç bir bak.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kamil Hocam, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet, Sayın Başkan, şimdi, bir madencilik faaliyeti yapıyor, yapılacak önce ÇED raporu alınması genellikle gerekiyor. Tabii, bu faaliyetin büyüklüğüne, alan büyüklüğüne bağlı olarak, 25 dekarın altındaysa ruhsatlandırma işlemi farklı, üzerinde olursa farklı, GSM ruhsatı birinci sınıf, ikinci sınıf neyse ona göre... Ama o ÇED raporu ve madencilik faaliyetine başlamadan önce rehabilitasyon projesini de hazırlayarak sunması gerekiyor maden işletmesinin. Dolayısıyla o projenin usulüne uygun ve gerçekten alanın rehabilite edileceğine, gerçek bir rehabilitasyonu sağlayacağına dair bir proje olması lazım, onun doğru denetlenmesi lazım. Bakın, şimdi, açık ocak madenciliğinde bazı işlemlere dikkatinizi çekmek istiyorum, daha sonra sorumu da soracağım. Öncelikle arazi kazısı yapılıyor, arazinin üzerindeki malzeme alınıyor yani toprak ve pasa alınıyor madene erişilinceye kadar daha doğrusu ana kayaca erişilinceye kadar ki burada doğal topoğrafya bozuluyor bu esnada, arazi kullanım şekli ve koşulları değişiyor, doğal görünümü bozuluyor arazinin, bitki örtüsü bozuluyor, stabilitesi bozuluyor arazinin, yer altı suyunun drenajı, pınar ve kaynaklar varsa bunlar kuruyor, mikro klima değişiyor, faunanın bozulması ve tahribi var, yüzey suları varsa bölgede bunların birikmesine neden oluyor, akış rejimleri bozuluyor, sularda bulanma ve kirlenme... Bunlar, sadece arazinin üzerindeki pasanın alınması, kazılmasıyla oluşan bütün olumsuzluklar, olumsuz etkiler. Madencilik çalışması yapılıyor ocakta, bu esnada suyun kirlenmesi, değişik maddelerin çevreye

saçılması. Bakın, biz, rehabilitasyonu sanki sadece üstüne toprak serdik, 2 tane de ağaç diktik, rehabilte ettik, oh ne güzel yeşil alan. Yok efendim böyle bir şey. Açık ocak madenciliğinde hem ocağın olduğu bölgede büyük bir tahribat oluyor hem de yer altı suyu, yer üstü suyu, ekosistem, o bölgenin komple ekolojisi olumsuz etkileniyor; hava kirleniyor, ocaktaki makine, ekipman gürültüsüne bağlı olumsuz etkiler, delme-patlatma etkileri, sonra dekapaj dolgusu yani malzeme yığılması -yani o pasayla alınan malzeme, toprak başka bir yere konuluyor dedik- onun atıldığı yerde morfoloji değişiyor, arazi kullanım şekli değişiyor, falan filan yani daha sayarsam...

Şimdi, bir madencilik faaliyeti dediğimizde öyle basit bir rehabilitasyondan bahsetmiyoruz ve genellikle maden işletmeleri, şirketler bu rehabilitasyonun çok yüksek maliyeti nedeniyle hem düşük maliyetli bir proje yapmaya çalışırlar, bunu onaylatmaya çalışırlar hem de baştan teminat vererek o düşük maliyetle “İşi kotarayım, ben kaçayım gideyim buradan işim bitince.” diye düşünürler. Hatta eskiden iflas ilan ederlerdi. “Ben iflas ettim.” deyip terk ederlerdi, onlardan rehabilite edilmesine bile imkân kalmazdı.

Sayın Başkanım, bitiriyorum, konu çok önemli aslında, böyle basit bir rehabilite ediyoruz işte, aman ne olacak, belediye yerine özel sektör yapsın falan meselesi değil. Şimdi, 25 dönümden düşük alanda “Madencilik faaliyeti yapacağım.” diye ikinci sınıf GSM ruhsatı almış bir işletme, zaman içerisinde -tabii o 25 dekarla kalır mı- 50’ye, 100’e, 150’ye çıkarıyor. Zaten alan komple onun için kazı alanı, genellikle orman alanları içerisinde oluyor, büyüdükçe büyüyor. Baştan hazırlanan rehabilitasyon projesinin revizyonu gerekiyor yani bunların hepsi soru işareti ve bilinmez. Yani biz bu Komisyonunda bunları konuşuyoruz ama Çevre Komisyonunda esas veya maden uzmanı arkadaşların olduğu bir ortamda bunun konuşulup detayın ortaya konması ve buna yönelik karar alınması daha doğru olur. Bizim burada aldığımız bir karar çok büyük çevre tahribatına ve doğanın ve çevrenin, ekosistemin yok olmasına neden olabilecek bir karar da olabilir; bilmeden bu karar alınabilir, buna dikkat etmek gerekiyor.

Şimdi “İflas ettim.” deyip gittiğinde iş de sana kalıyor veya baştan teminat ödediği rehabilitasyon projesi için ödenen teminatın gereği belediyeler de işin kolayına kaçıp o parayla yapabilecekleri neyse onu yapıp bitirmeye... İşte, ne? İşte, iki üç tane ağaç görünsün, rehabilte ettik; birkaç tane zeytin ağacı, bitti. Böyle bir şey yok, bu rehabilitasyon değil. Buranın bütün toprak, su, hava ve topoğrafya, morfoloji, florası, faunası, bütün dengesini yeniden oluşturmaktır rehabilitasyon. O nedenle şimdi bir de bunu özel sektöre ihaleyle yaptırmak işin daha kolayına kaçmak. İhale şartnamesinde kim bilir neler olacak, o şartnameye göre birisi alacak, ne kadar baştan savma iş yapacak geçecek; sonuçta ortaya “Rehabilite ettim.” diye saçma sapan bir şey çıkabilir.

Bu risk nedeniyle bu maddeye konu uzmanının -varsa burada Bakanlıktan veya kamudan yetkili arkadaşlar- açıklık getirmesini ve bilgi sahibi olarak bu konuda karar verilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Eyvallah, sağ olun.

Hocam...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sadece bir cümle, Sayın Genel Müdürün açıklamasında “Eğer belediyeler yapabilecek durumda değilse özel sektöre veriliyor.” diyor. O zaman, o şekilde yazalım çünkü burada “veya” diyor; belediyelerin olanağı yoksa, yapamayacaklarını bildirirlerse o zaman seçenek olacak ama burada “veya” dendiği için benim ortaya koyduğum risk çıkıyor yani sizin yanıtınızla buradaki metin uyumlu değil, o şekilde düzeltirsek amaca ulaşır.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hocam, buna ben bir cevap verebilir miyim izninizle.

Bakın, şimdi, bunları belediyeler kendilerine hak saydıkları için ve bundan başka bir yol olmadığı için siz belediyelerin bunu böyle dört başı mamur, bütün bilim heyetlerinin huzurunda yaptığını mı zannediyorsunuz? Belediyeler ne yapıyor biliyor musunuz bunları? Alıyorlar bunları kendileri, okuması yazması da olmayan bir adam dikeyorlar oraya, hafriyat kamyonları geliyor, kamyon parasını sayıyor, cebine koyuyor akşam, kimin ne yaptığı da belli değil. Yürüyen sistem bu. Yani sanki belediyeye veriyorsun, belediye oraya üniversiteden bilim heyetlerini çağırıyor, toprak analizleri yaptırıyor, şöyle koruma diye... Böyle bir şey yok. Yani Türkiye'nin...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Peki, aldığımız bu karar bunu iyileştirecek mi Sayın Başkan?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, bakın, şu anda yürüyen sistem bu.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tamam, bunu iyileştirebilecek miyiz bu aldığımız kararlar?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, burada şöyle bir şey var; ben bunu savunduğundan değil, yürüyen sistemi biliyor musunuz: Şu anda yürüyen bu. Belediye, sadece akşamında günlük kaç araba geldiğine bakıyor ve parasını alıyor. Burada en azından, hiç olmazsa yine Ormanın kendi uhdesinde kalmış olsa belki bunu kontrol edebilme ve gerekirse bunu denetleyebilme hakkı var ama belediyeye verdiğiniz zaman bu hak da yok. Yani tamamen başıbozuk... Ben bu depolama alanlarını gördüm, bilerek konuşuyorum. Dolayısıyla daha önceki çok güzel bir şeydi, bunu kaybediyoruz gibi bir sistem yok, Ormanın kendi denetimi altında olması belki de daha iyi olabilir diye düşünüyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Başkanım, iyileştirme olmaz ki ama bu dediğinize katılabilirim bir miktar ama sorun şurada: “Belediyeyi Orman Genel Müdürlüğü, orman bölge müdürlüğü denetlemez.” diye bir kaide var mı? Denetleyebilir, değil mi?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yani çok zor, belediyelerde daha zor.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ama tamamen özel sektöre vermenin daha iyi olabilme ihtimali bence çok daha zayıf.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, şöyle; bakın, birçok belediye ne yapıyor bunu, Sayın Orhan Bey: Birçok belediye bunun kendi hakkı olduğunu -az önce söylediğim gibi- bildiği için üç yıl sonra, beş yıl sonra, on yıl sonra, kafasına göre... Orada sizin belki öncelikle oranın rehabilite edilmesiyle alakalı talebiniz var ama belediye sizin bu talebinize psikolojik olarak cevap vermiyor, ne zaman kafası eserse veya ne zaman uygun bir adam bulursa, tabiri caizse ne zaman adamını bulursa ona veriyor sistemi...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hadi düzenleyelim, diyelim ki şu kadar konulan süreyle sınırlı tutalım...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Şu anda yürüyen sistem bu, ben onu söylüyorum ama burada Ormanın kendi uhdesinde kalabilme ve denetleme imkânı olabileceği açısından öncekine göre -çok daha iyisi olabilir ama- bir adım daha iyi olduğunu söylemek istiyorum şu anda getirilenin çünkü ben yürüyen sistemi biliyorum.

Sayın Bakanın söz talebi var. Şu ana kadar tabii, size yöneltilen çok da belki cevaplamamız gereken şeyler oldu, onlardan da kısa kısa cevaplarsanız...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Eğer çalışma düzenimiz sandığım gibiyse yani bugün birazdan bitireceksek... Çünkü yarın cevaplamak çok da güncelliğini korumayacaktır cevapların. Ben önemli bir kısmını da edelim ama Komisyonumuzu doğru bilgilendirmek adına bazısı soru, bazısı tenkit olan birkaç hususta izniniz olursa cevap hakkımızı kullanmak isterim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Lütfen, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Bakanım, çok özür dilerim usulen...

Geçmiş maddeler var, oylanmış, geçmiş; onlar üzerinde de bir yanıt mı vereceksiniz?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Maddelerle alakalı değil, sorularınıza cevap olsun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ha, bu madde üzerindeki sorular mı?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, geneliyle, daha öncekilerle de alakalı olabilir.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Çoğu genele ilişkin, bir kısmı tenkit, bir kısmı soru olan, bir kısmı da yanlış beyan olan, düzeltmemiz gerektiğini düşündüklerim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Keşke o maddeler esnasında söz alıp da...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Keşke müsaadeniz olsaydı.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Müsaadeyi biz değil, Sayın Başkan veriyor. Sayın Bakan Yardımcım, o müsaade bize ait değil, haşa.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kamil Hocam, Sayın Bakanın maddelerle alakalı oy hakkı yok. Dolayısıyla o kendi sonucu...

AYHAN BARUT (Adana) – Hayır, oy hakkı yok da her maddede istediği zaman cevabı verebilir Başkanım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Verebilir, verebilir.

AYHAN BARUT (Adana) – “Müsaadeniz olsaydı.” dedi de.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, hayır, talep etse verirdik; sorun yok.

AYHAN BARUT (Adana) – İstedığınız zaman cevap verebilirsiniz yani, serbestsiniz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Sizi şimdi dinleyelim, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Efendim, öncelikle, Sayın Bakan burada değil ama kendisine atfen doğru olmayan bir beyanı düzeltmemiz gerekir, ben de o gecenin tam da tanığıyım AFAD’da. Sayın Bakanın Yarseli ve Büyük Karaçay Barajları özelinde söylediği, daha sonrasında diğer barajlarımızla ilgili söylediği bir beyanı öncelikle düzeltelim. Baraj güvenliğini tehdit eden bir durum bulunmadığı noktasında açıklaması var. Oysa özellikle, Hatay’da -3’üncü deprem diyelim artık ona- 3’üncü deprem esnasında uydurulan bir kara propaganda... Ki bunun da daha sonra hırsızlık amaçlı olduğu -Emniyet birimlerince- ortaya çıktı. O husustaki beyanımı ”Hiçbir barajda hiçbir sorunumuz yok.” şeklinde beyan ettiler; bu, doğru değil.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Twitter’da var ama.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakanın Twitter hesabında var.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Tam cümleyi de söyleyeyim: “İlk etapta gözlemsel inceleme neticesinde acil müdahale edecek bir durum olmadığı...” İlk beyan bu, daha sonrasında da -az önce söylediğim üzere- “Baraj güvenliğini tehdit eden bir durum bulunmadığı...” Şu an, bunu da internetteki açıklamadan okuyorum.

Tabii “Hasar neydi?” Onu da söyleriz, bunlarda saklayacak bir husus da yok. “Kret” dediğimiz yani barajın en üst kısmındaki yüzeysel çatlaklar... Zaten hemen ardından, DSİ mühendisleri tarafından gerekli analizler yapıldı ve ilgili müteahhit firma tarafından da hemen onarım hususunda çalışmalara başlandı.

Yine, Reyhanlı Barajı’na moloz dökülmesi meselesinde de Komisyonu bilgilendirmek isterim. Orada da su seviyesi minimum kotun altında, bu yönüyle herhangi bir risk bulunmadığı yönündeki açıklamamız doğrudur. Şu an, moloz döküldüğüne dair bir tespit bizde yok fakat köylülerden dökülebilme ihtimaline binaen bir önlem alınması söz konusu. Belki bununla ilgili bir bilgi karışıklığı olabilir, bunu düzeltme ihtiyacı hissediyorum.

Yine, gün boyunca genele ilişkin yorumlarda yer alan bazı hususlara da açıklık getirmek isterim. TMO silolarının yıkılması, hayvanların ucuza satılması gibi örnekler vardı. TİGEM nerede? TİGEM, afet bölgesinde yetiştiricilerin talepleri doğrultusunda barınma sorunu yaşayan hayvanlara -hâlâ daha bu talep devam ediyor, bu hizmet devam ediyor- Konya’da bir bölge belirledi, şu anda oraya naklediyoruz. Yani, çok kaba özetleyecek olursak biz çiftçi adına bakıyoruz, bunların sayılarını da paylaşabilirim arzu edilirse.

Yine, gübre sevkiyatına ilişkin yine deprem bölgesinde bir endişe belirmiş, onu da izah etmeliyiz, ben rakamla da söyleyeyim size, 28 Şubat 2023’e kadarki zamanda 178.351 ton gübreyi sevk ettik. Yine, bir yandan bu talep devam etmekte. Hem özel sektör bu noktada açtı ve biz bunları yayınladık yani hangi ilde, hangi bayiye açtı hem de Tarım Kredi bazı illerde ve ilçelerde yıkılan binalarına rağmen gerek konteyner bazılarında ise bizzat kamyon üzerinden satışla bu hizmete devam ediyor ama yer yer aksamalar olabilir, hepimiz buna müzahir olmaya devam ediyoruz.

Yine “Tarımsal girdilerin tedarikinde nasıl tedbir alındı?” gibi bir soruyu kabaca özetleyeyim, ortaklaşa bir soru olarak sunmuş olalım. Şimdi, özellikle, Tarım Kredi satış yerlerini açtı, az önce de söylemeye çalıştım. Hem gübre hem ilaç hem de tohum bayilerinde önemli bir kısmı faaliyete başladı.

Yine, deprem bölgesinde çiftçi hâlâ kredi borcu ve faiz ödüyor gibi bir eleştiri var, onu da netleştirelim. Faiz indirimli tarımsal kredide bir yıl borçların ertelenmesi maksadıyla Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 22 Şubat itibarıyla yayımlandı dolayısıyla burada bir ertelemeyi hatırlatmamız gerekiyor.

Yine, efendim, Nurdağı’ndaki lisanslı depo, bu depodaki ürünlerin ne kapsamda, ne akıbette olduğu soruldu, bir yorum da var bu hususta. Olayın aslı şu: Öncelikle bu ürünler sigorta kapsamında, lisanslı depo bunlar ve firma sahipleri tarafından güvenli noktalara taşındı. Tabii ki biz bunların neler olduğunu biliyoruz, bunlarla bizzat istişare ettik ama bunu sizlerle paylaşayım ki Komisyonumuz tarafından yanlış bir bilgi edinilmiş olunmasın.

Yine, 15 Şubat itibarıyla da felaket bölgelerindeki üreticilerimiz ve elindeki ürünler illerdeki üretici birlik ve kooperatifler, lisanslı depolar ve alım noktalarında cins ve kota sınırı olmaksızın satın almaya başladık, bunu da paylaşmış olalım.

Yine, Hatay, Erzin, Arsuz narenciye meselesi vardı. Burada, tabii, market isimleri de var ama onları geçecek olursak kabaca büyük marketler diyelim, Tarım Kredi diyelim, Ankara toptancı hali diyelim. Bunlara pazarlanmasını bizzat sağladık hatta o konudaki bir ayı aşkın bir süre bizzat kendisi de orada görev yaptı, Genel Müdürümüz burada, bizzat organizasyon da Burhan Bey tarafından organize edildi. Keza Burdur Valimiz, o ildeki koordinatör valimiz de konunun taraflarından birisi.

Yine, yüzlerce ton ilacın enkaz atıklarıyla doğaya atılmasına ilişkin birden fazla yorum yapıldı, onu da paylaşalım. Bu noktada, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bizim ekiplerimizin de bulunduğu bir tespit yapıldı yani bu ilde nereye dökmeliyiz? Gerek su kaynakları gerekse tarımsal arazi mahiyetinde olamayacak ya da en az bu nitelikte olabilecek yerler belirlendi ve bir güvenlik tedbiri alınarak kontrollü bir şekilde bu hizmet devam ediyor ayrıca buradaki düzenli inceleme de devam ediyor. Ben bir yandan da kısaltmaya çalışıyorum cevapları.

Yine, hayvan çadırı meselesi. İlk günden beri AFAD'da ben görevliydim, hâlâ da görevliyim ama şu an mevcut durum sebebiyle buradayım. Bugün itibarıyla 6.332 adet hayvan çadırı gönderdik. Bunlar iki parça olarak gönderildi, tabii bölgeden gelen talebe göre hatta daha sonra brandaya da çevirdik çünkü bir kısmı dedi ki: "Gönderdiğiniz bize büyük gelebiliyor, küçük gelebiliyor." Biri 24 metrekare, diğeri 50 metrekare mahiyette. Hatta ilk günlerde -ikinci gündü bu, çok net hatırlıyorum, bizzat o faaliyeti ben yürüttüm- vatandaş dedi ki: "Bu son derece kaliteli bir çadır." Bir kısmı kendine kullandı hatta, onu da söyleyelim, ilk günlerde. Bu yönüyle, bu hizmet bir yandan da devam ediyor; artık tabii, bunu biz konteyner ve benzeri kapalı alana çevirmeye çalışıyoruz.

Yine, bugün itibarıyla, gönderdiğimiz hayvan yemi 16 bin tonu geçti. Bir yandan da bireysel başvurular dâhil tamamını yani herhangi bir şekilde, değil AFAD vasıtasıyla, değil valilik vasıtasıyla, herhangi bir şekilde bize ulaşan vatandaşlarımızın tamamıyla -çok net olarak bunu söylüyorum- temas sağlandı, hayvan yemlerini tedarik ettik; büyükbaşta 500, küçükbaşta 50 TL hayvan başına desteklerini ödedik. Ayrıca, tabii, bir yandan da bahar geliyor, özellikle güney bölgesini kastediyorum; şu anda bu talep son derece azaldı bize, biraz kuzey bölgeden kısmen devam ediyor. Bir de burada belki dillendirilmedi ama çok önemli bir müjde olarak Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından dillendirildi, şu anda CBK'si de imzada, onun da müjdesini buradan vermiş olalım, hukuki kısmı da tamamlanmış oluyor; kim ne hayvanını kaybettiye ayni olarak -parasal olarak değil, bu da özellikle burada vurgulamak istediğim bir hizmet çünkü olabilir ki bu parayla hayvan almayabilir- inşallah sağlayacağız, bizzat tedarik edeceğiz. Keza, bölgedeki arıcıların talepleri vardı. Geçtiğimiz yıllarda indirimli olarak alıyorlardı, biz bu yıl hibe olarak 4 kilo... Bunu da inşallah sağlayacağız arıcılara, şeker desteğinden bahsediyorum.

Yine, efendim, bitkisel üretimin azaldığına yönelik eleştiriler... Burada tabii, rakamlarla onlarca şey söyleyebilirim ama 2022'de biz çok önemli bir gurur, çok önemli bir mutluluk yaşadık, bu da şudur: Tüm zamanların rekoru kırıldı, 2002'de 98 milyon ton üretim varken -bir 2002-2022 klasiğiyle yirmi yıllık bir mukayeseyi yapmış olayım- bugün 128,6 milyon ton üretimle bu yılı kapattık; bu bizim için büyük bir mutluluk ama elbette bu yeni hedefler koymamıza engel değil. Mısırdan bahsedildi, evet, 4 kat bir artış var; 2,1 milyon tondan 8,5 milyon tona ulaştık; bu başarı hepimizindir. Keza, zeytin üretimimiz -bu da çok fazla politize edilmiş bir konu- yüzde 65 artmış; biz yeni fetihler yapmadık, aynı vatandayız, aynı metrajdayız; 1,8 milyon tondan 2,97 milyon tona, yaklaşık 3 milyon tona ulaşan bir artış. Ayçiçeği keza, 3 katı artan, 850 bin tondan...

Ya, burada tabii, tüm birimler tek tek sayılmış ama ben vaktinizi daha fazla almamak için kısaca birkaçından örnek vererek izah etmek istiyorum.

Yine, gübre üretimi meselesi... Bu konuda da bir yanlış anlaşılma var, onu da düzeltmek isterim çünkü gübre ham maddesinin yüzde 90'ı malumdur ki kaynak olarak ithal ama buna rağmen... 3,5 milyonmuş mesela yirmi yıl önce kimyevi gübre üretimimiz, biz bunu yüzde 47 artırmışız, 5,16 milyon tona. Yeterli mi? Hayır. Biz bunu başka tedarik yollarıyla farklı bir rakama ulaştırmak istiyoruz, bunları da ayrıca tartışırız. İşte, mesela, organik ve organomineral gübre üretimimiz 666 bin tona ulaştı bu yıl itibarıyla. Yine, gübre üretim tesisi noktasında 2023 itibarıyla bir planlamamız söz konusu, yıllık 550 bin ton bir üretimi inşallah gerçekleştireceğiz ülkemizde. Yine, 2025 itibarıyla 250 bin ton/yıl kompoze gübre üretim tesisi inşallah kurulmuş olacak ve devamı 2026'da yine devam ediyor.

Yine, buğdayda gümrük vergisi meselesi vardı, bunlar da önemli hususlar, bunları bizim düzeltmemiz lazım yoksa bu yanlış bilgiler kulaktan kulağa gidiyor. Malum, bir saman meselesi vardı, sonra bunları düzeltmek daha zor olabiliyor.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Saman meselesi doğru çıktı, yakaladık istasyonda. Şimdi, bize cevap hakkı vermiyorsun oradan okuyorsun.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİĞİDER – Gümrük vergileri, iç piyasaya göre düşük dünya fiyatları karşısında yerli üreticileri korumak amacıyla bir dış ticaret aracı bizim için. 2002 yılında dünya fiyatları 151 dolarmış ton başına, yurt içi fiyatı 211 dolarmış; biz bunu yüzde 40 vergiyle koruyan bir iktidarı. Keza, 2010'da ise bu fiyatlar dünyada 239 dolarken yurt içinde 372 dolara gelmiş, biz üreticiyi yüzde 130 gümrük vergisiyle keza korumuşuz. Dolayısıyla tabii burada Rusya-Ukrayna savaşı, bölgesel gelişmeler, bir yandan bunları da değerlendirmemiz lazım bu yorumları yaparken.

Ekilen alanlara ilişkin kısmen doğru olan ama eksik olan bir yorum var, o da şu: Mesela son üç yıldan bir bahsedelim yani ne yaptık mesela? Nadas alanları 4,27 milyon dekar azaldı. E, nasıl oldu bu? Özellikle “stratejik ürünler” dediğimiz ürün grubunda tarla bitkileri üretim alanında 10,9 milyon dekar artış yaşanmış, keza 7,5 milyon dekar alan tarımsal üretime kazandırılmış ve toplam ekilen alan 238,4 milyon dekara ulaşmış.

Bir de limon meselesi vardı, onu da çok kısa olarak özetleyelim. Tabii, 2021 rakamları şu an kesin olan, onu söyleyelim. Yine burada da bir rekor var, üretim rekoru, yüzde 30 artışla 1,55 milyon tona çıkmış üretimimiz limonda. Keza dış ticarete de son yirmi yılsa eğer bu barem yüzde 148 bir artış söz konusu. Yine 2022'yi son yıl olarak örnek verelim, 594 bin ton limon ihraç etmişiz yani şu anda benim bildiğim kadarıyla, arkadaşlarımla da tekrar teyit istedim kaçırdığımız bilgi olmasın diye ve limon ihracatında bir yasak bildiğimiz kadarıyla söz konusu değil ama özelde bir bilmediğimiz bir dolaylı kısıtlama varsa lütfen bizi uyarın, ona da açıklık getirelim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Eskiye dayalı o bilgi, eskiden vardı bir ara, kaldırıldı.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİĞİDER – Evet.

Yine, tabii, bir uzlaşıyla geçtiği için kenevire ilişkin yorumları yapmadım ama şu denildiği için belki cevaplamamız lazım çünkü Komisyonumuzun doğru bilgilenebilmesi lazım, “Nerede ekiliyor bunlar?” denildi, “Nerede bu tohumlar?” denildi. Ben söyleyeyim nerede: Bunlar Amasya'da, Burdur'da, Kastamonu'da, Ordu'da, Sakarya'da, Samsun'da, Sinop'ta, Sivas'ta, Tokat'ta, Uşak'ta, Yozgat'ta. Toplam alanı söyleyeyim -her ilin de ayrı dokümanı var, isteyenle paylaşabiliriz- 2.328 dekar alan şu anda mevcut, 116 üreticiye izin verilmiş, en sonda yine en son Sakarya Büyükşehir Belediyesi ve iştirak şirketlerine 429 dekar alan izin verildi. Yine, mesela ne ürettik kenevirde, onu da

paylaşayım -burada hocam da konuştu, iyi de oldu akademinin de bakış açısını paylaşmak adına- Narlı ve Vezir mesela 11 Mart 2021 itibarıyla tescil oldu. İnşallah... Sertifikalandı bunlar, 14,2 ton kenevir tohumu şu anda sertifikalı.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamamlayalım, toparlayalım Sayın Bakanım.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİĞİDER – Tabii ki tabii ki inşallah ben inanıyorum ki bu düzenlemelerle hem üretimde niceliği artırmak hem niteliği artırmak ama en önemlisi -tabii o zaman da söz aldık bence kanunun özü, ruhu da o- üretim planlamasını yani yıllardır konuştuğumuz bu üretim planlamasını inşallah hep birlikte gerçekleştireceğiz diye düşünüyorum.

Daha sonraki maddelerde yine söz alacağımı bildiriyorum izniniz olursa.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

Şimdi, bir de arkadaşlar, bu, tabii, Sayın Bakan Yardımcısı geneliyle alakalı sorduğunuz soruları diyelim cevaplamış oldu. Aynı zamanda bu depremle alakalı çok sohbet oldu ya, biz de o bölgedeydik biliyorsunuz, bizim ilave sorumluluğumuz da vardı Tarım Komisyonu Başkanı olarak oradaydık ve interaktif bütün alandaki arkadaşlarla istişare hâlindeydik, sizlerden de arayanlar oldu arkadaşlardan. Ben de orada böyle kısa, aklıma gelen, yani belki onlarca daha fazla iş yapıldı, 14 madde yazdım kendim böyle beş dakikada; bunları da isteyen arkadaşlarla daha sonra vakti almamak adına paylaşayım yani hiçbir şey yapmadığınızla alakalı böyle bazı iddialar oldu. Çok güzel, ben konuştuğum da anlaşılır, yazdığım da anlaşılabilir bir şekilde 14 tane madde yazdım, bunları da ben sizlerle paylaşacağım.

10'uncu madde üzerinde 2 adet önerge var.

Okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Rıdvan Turan

Mersin

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, önce tek bir şey söyleyeyim: Sayın Bakan Yardımcısının anlattıkları... Benim de çok tanıklığım var alanla ilgili, benim tanıklıklarım ile onun anlattığı arasında dağlar kadar fark var, onu söyleyeyim. Bu kayıtlara geçsin diye söylüyorum.

Esas mesele, buradaki 10'uncu maddeye ilişkin görüşlerim. Şimdi, bu maddeye üç sebeple muhalifiz, karşıyız. Bunlardan bir tanesi, verimli orman alanları, orman parkları ve benzeri alanlarda maden ocaklarının açılması konusu. Bu, kuşkusuz bu kanun teklifinde yok, kanunun kendisinde de var ama bu bilinsin istiyorum çünkü bu alanlar çok önemli ekosistemler, çok uzatmak da istemiyorum, bu sebeple bunların ilanihaye korunması gerekir. Madenlerden çok daha kıymetlidir ağaçlar.

İkinci mesele, şu rehabilite maksadıyla bu alanların orman yetiştirilmek üzere inşaat, yıkıntı ve hafriyat atıklarıyla doldurulmasıyla devam eden cümle. Ya, bu çok dehşet verici bir şey gerçekten, bu, çok sorunlu yani şimdi, kamu eliyle yapılıp yapılmaması başka mesele, ona da temas edeceğim ama üçüncü sebep olarak, bu inşaat yıkıntıları, hafriyat atıkları ve benzeri... Şimdi, binlerce ev yıkıldı ve bunların atıklarıyla büyük olasılıkla bu açık madenler doldurulacak. En moda son zamanlarda asbest var, asbest başka şeylerin yanında solda sıfır kalır yani asbest solunum yoluyla maruziyetle hastalık

yapan, kanser yapan, akciğer kanseri yapan, bronşiyal karsinom yapan bir etken, mineral ama mesela dioksinler var yani bütün sanayi süreçlerinde aşağı yukarı ortaya çıkan, inanılmaz derecede bulaşma özelliği yüksek olan, hem havadan hem sudan hem içtiğiniz sütün hem yediğiniz etten özellikle etin yağlı kısımlarından insana sirayet eden ve çok ciddi kanserojen etkisi olan dioksinler var ve furanlar var. Şimdi, ya, bu gerçekten oraya inşaat atıklarını gömdüğünüzde ağacı falan bir kenara bırakalım; tamam, çok derine gömüyorsunuz bunları da yer altı suları var yani yer altı sularının kirlenmesi söz konusu, yer altı suları da kirlendiğinde doğal olarak yani şeye kadar... Bunları arıtmanın tek yöntemi bu suyun ters ozmoz yapmaktır, o da olağanüstü fiyatı yüksek bir şey, onu yapmak mümkün değil, bir kent çapında düşünüldüğünde yapmak mümkün değil. O nedenle bu suları hiç kirliletmemek gerekir, kirliletmemek için de bu enkazları buraya doldurma siyasetinden vazgeçmek gerekir.

Son noktada bu işin ticari firmalar eliyle yapılıyor olması. Burada yeni bir sektör ortaya çıkartılıyor. Bunun bir defa kamu eliyle yapılması ve bu atıkların da kanserojen ve toksik özelliklerine göre sınıflandırılarak yer altı sularına ve ekosisteme zarar vermeyecek biçimde ancak buraların bunlarla doldurulması söz konusu olabilir. Bunun için de amacı kâr olan bir şirketin ellerine bırakmamak gerekir. Bu konuda uzmanların içerisinde yer alacağı bir kamu örgütlenmesinin bu işi yapması gerekir diyorum ve bu maddenin toptan geri çekilmesini talep ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman Ve Köy İşleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin tümüyle tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Orhan Sarıbal
Bursa
Bekir Başevirgen
Manisa

Okan Gaytancıoğlu
Edirne
İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

Ayhan Barut
Adana
Cengiz Gökçel
Mersin

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Orhan Bey...

Kısa lütfen...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Olur, olur.

Ya, önce cevap vermek istemem ama hiç de o duruma girmem ama ne yazık ki Bakanlıkta şöyle bir hikâye var: Ben Bakanlıkta çok kıymetli meslektaşlarımın olduğunu bilirim, kıymetlidirler ama nedense burada böyle bir algı alır başını gider. Şimdi, Bakan Yardımcısı açıklamalar yaptı, biz çok açık bir şekilde, şeffaf bir şekilde mısırdaki artışı söyledik, ayçiçeği de söyleriz, hiç sıkıntı yok ama doğru yerden doğru şekilde bakmaya ihtiyacımız var. Siz 66 milyonken 98 milyon ton ürün üretiyorsanız, bugün 90 milyon olmuştunuz 128 milyon ton üretiyorsanız kişi başına zaten üretim açısından geridesiniz; bir kere bu bir. İki, bir de 2002'de ürettiğiniz ürün miktarıyla yani stratejik ürün miktarıyla bugünkü ürün, stratejik ürün miktarına bakacaksınız; nedir bunlar: Buğdaydır, arpadır, mısırdır, pirinçtir, pamuktur, kuru fasulyedir, nohuttur. Türkiye aslında dünyanın kapitalizmin neoliberal politikaların iş bölümü ilişkisi üzerinden maliyette yüksek, stratejik olmayan, piyasada pazar hâline getirilmiş bir üretim modelini bize dayatmıştır yani biz meyve ve sebze üretiminde hızla bir artışı gerçekleştirmiş durumdayız ama öbür tarafta bizim için önemli olan stratejik ürünlerde ne yazık ki çok çok gerideyiz. Zaten meslekten birisi olsaydınız bu açıklamaları gerçekten yapmazdınız size gelen rakamlar üzerinden. Ama ben yanıma aldım, biliyorum bunları söyleyeceğinizi o yüzden çok böyle detaya girmeden birkaç tane üründen

sizlere bahsetmek isterim: Örneğin, çok başarılı olduğunuzu söylüyorsunuz, söyleyeyim, toplam 129 milyon ton hububat ithal etmişsiniz, 36 milyar dolar ödemişsiniz, ne kadar farkındasınız bilmiyorum; baklagiller 7,5 milyon ton ithal etmişsiniz, 5,3 milyar dolar ödemişsiniz; yağlı tohumlar -bunun içinde ayçiçeği yağı yok, küspe yok- sadece ana kalem olarak yaklaşık olarak 55 milyar dolarlık ithalat var, 55 milyar dolarlık; petrolden sonra en çok para ödediğimiz alan, bu böyledir, böyle. Ama özellikle şu kalemi söyleyeceğim ve bitireceğim, Başkanım, özür dilerim, kusura bakmayın.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Estağfurullah.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Çünkü hani “Bilinmesinde yarar var.” dendi ya, elbette bilinmesinde yarar var.

Pamuk... Soruyorum bu salondaki dostlara, arkadaşlara: “Türkiye’nin pamuk almaya ihtiyacı olabilir.” diyen bir tek insan çıkar mı? Marmara, Ege, Akdeniz, Güneydoğu Anadolu 7,5 milyon dönümden 2,3 milyon dönüme kadar düştük, tam 4 milyon dönüme çıkarken bu sene yine 2023’te yine geriye döneceğiz ve sadece pamuğu söyleyeceğim, başka bir şey söylemeyeceğim: Toplam 16,6 milyon ton ithalatımız var, 30 milyar dolar ödememiz var arkadaşlar ve 2022 yılı için özel bir şey söyleyeceğim: 1 milyon 73 bin ton lif, 2,9 yani 3 milyar dolar ithalat var, neyi konuşuyoruz arkadaşlar, neyi konuşuyoruz?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Son olarak şunu söyleyeyim, bitireyim, Değerli Başkanım, özür dilerim: Orman Genel Müdüğüme sadece bir soru sorup bitireceğim: Orman bölgelerinde açılıp maden çıkarılan ki her türlü maden, özellikle şu mermer ocakları ve benzeri büyük... Çünkü biz uçakla zaman zaman seyahat ederken şöyle bir Türkiye’yi baştan başa geçiyoruz. Ne bir işletmesi kalmış ne bir şeyi kalmış, devasa maden işlemleri bitmiş, çukurlar, alanlar, kiminin içinde su var kimi öyle sahipsiz bekliyor. Merak ediyorum, ne kadar maden çıkarmayla tahrip olmuş alanımız var, bunların ne kadarı eski hâline rücu etti?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Cevap vermek ister misiniz?

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Evet.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; Türkiye’de şu anda izin verilmiş, madencilik faaliyeti için izin verilmiş alan 83 bin hektar yani diğer şeyleri saymıyorum, işte, barajlar için veyahut enerji hatları için, yollar için verilmiş izinler de var ormanlık alanlarda biliyorsunuz, onlar hariç, sadece madencilik faaliyeti için izin verilen orman alanı 83 bin hektar. Bildiğiniz gibi 2022 yılı sonu itibarıyla Türkiye’nin ormanlık alanı 23,2 milyon hektar yani ormanlarımızın sadece binde 3,5’una madencilik faaliyetleri için izin verilmiş alanlar.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şu anda mı?

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Doğrudur Sayın Vekilim, bu güncel rakam.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani geçmişteki yapılan işlemler...

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Evet, devam edenler Sayın Vekilim, bunların izin süreçleri tamamlanmış, rehabilite edilen alan da 12.923 hektar, rehabilitasyona konulmuş. Tabii ki takdir edersiniz şunu biz de kabul ediyoruz, vekillerimizin anlattığı hususların hepsi doğru

Sayın Başkanım yani burada ciddi bir çalışma oluyor, arazinin topoğrafyası değişiyor. Diyelim, bir yerde bir tepe varken mermer ise o tepecik, mermerler alınınca orada artık bir tepe olmuyor, zeminde düz bir kayalık alan kalıyor.

Şimdi, yeni verdiğimiz izin alanlarında -az önce Sayın Vekilimizin söylediği şeylerde- izin verilirken daha... Bir kere ÇED sürecinde artık çok ciddi bir irdeleme yapılıyor yani eskiden olduğu gibi değil.

İkincisi, bizler orman izni verirken de izinle beraber çalışmayla birlikte rehabilitasyon sürecini de başlatıyoruz yani çalışırken, saha bittiğinde hangi hâlde olmasını istiyorsak o hâlde uygun rehabilitasyon projesini de alıp bunu da her yıl denetleyerek ilerliyoruz. Son yıllarda yapılan çalışmalarla hakikaten daha doğaya uygun, rehabilitasyona uygun hâlde getirerek baştan çalıştırıyoruz. Eğer rehabilitasyon projesine aykırı çalışma olursa iznin iptaline kadar ilerleyen bir süreç oluyor.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 6831 sayılı Kanunun 17nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Devlet ormanlarının herhangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya hangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilecek yerlerle buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulur. Devlet ormanlarında el konulan bütün yapı ve tesisler, inşa aşamasında olanlar da dâhil olmak üzere, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, Orman Genel Müdürlüğü tarafından derhal yıkılır veya ihtiyaç görüldüğü takdirde ormancılık hizmetlerinde kullanılabilir. Yanan orman alanlarındaki her türlü emval Orman Genel Müdürlüğüne değerlendirilir.”

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ne kadar güzel bir madde.

İlhami Bey, bakalım buna ne diyeceksiniz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, onun için değil, sadece Bakan Yardımcımızın açıklamasındaki birkaç cümleyi düzeltmeyle ilgili söz aldım.

Lif kenevirle ilgili, sizi dinledikten sonra bir telefon diplomasisi yaptık. Sayın Bakanım, o Büyükşehir Belediyesi kaç dekar ekip kaç dekar gösterdi bakmanız lazım.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Sakarya'dan mı bahsediyorsunuz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet, aynen. Bir bakarsanız rakamlarında 2.300 dekarlık bir üretim sahasının olmadığı ortaya çıkacak.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – 429 dekar dedim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – İşte, aslında, ben de size o rakamın olmadığını ifade edeyim, 420 dekar ektiye o zaman...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Hayır, “Bizim verdiğimiz izin 429 dekar.” dedim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – “2.300 dekarlık üretim var.” dediniz ama toplam.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Hayır, 2.328 dekar, toplam kaç vilayet saydım?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Üretim... Bakın, bir şey söyleyeyim ben...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Ekili olan alan...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bir şey sormak istiyorum: Yarın rica etsem sizden Sakarya’nın üretim miktarını... Kaç dekar dediniz?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – 429 izin, izin... İzin ile ekilen aynı değil, almıştır izin, ekmemiştir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – İşte, bakınız, izin alıp da rakam alındı, üretim yok, onu söylemeye çalışıyorum ben size.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Üstadım, izinle... Yani bu ekilenlerden sonra en son olarak da Sakarya Büyükşehir Belediyesinden...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben sizi çok iyi anladım, siz benim dediğimi anlamadınız. Siz izin vermişsiniz, üretim yok diyorum, üretim yapmamış.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Yapar ya, o Bakanlığı ilgilendirmez.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Verilen izinle orayı dolduracak, oraya kadar sınırı var, o anlamda, başlandı diyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – 2022 yılında...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Zorunda değil zaten.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bakınız, ben size...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Kota vermiş.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, siz kota vermiş olabilirsiniz ama “Biz ülkemizde 2.328 dekarlık üretim yaptık.” diyorsunuz az önce.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Evet.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben de diyorum ki o zaman...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Amasya’dan Yozgat’a kadarki vilayetlerdeki...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ama bak, çok doğru söylüyorum. Tamam, bir şey demedim kayıt doğru olabilir size gelmiş. Ben sadece şunu sormak istiyorum: 2.328 dekar üretim yapıldıysa ne kadar kenevir lifi elde edildi veya verim ne dekara?

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Onu da ayrı olarak yarın paylaşayım sizinle.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – İşte onu soruyorum. Dekara verimi soruyorum ben de bakalım ne çıkacak?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Tamam, teşekkür ederiz.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Hayır, Sakarya’yla verimi karıştırmak...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ne demek istediğimi anladınız herhâlde. Çünkü rakam evet almış ama gerçekleşen üretim yok. Bunu söylemeye çalışıyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Ben de bir soru sorabilir miyim Bakan Yardımcısına?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben sizi suçlamadım. Size gelen...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – İlleri aradınız mı siz, illeri mi aradınız?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Siz bana... Ben bir yerden başka bir rakam aldım.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Yok dediniz ki... Bu illerle mi konuştunuz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet, sizin üretim...

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Amasya’dan Yozgat’a kadar, 11 vilayet?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Bakanım, bak ben başka bir şey söylüyorum. Ben sadece birkaç tanesini teyit ettim. Nereleri ettiğimi söylüyorum, Sivas ve Yozgat.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Tamam, Sivas ne diyorlar size? Kaç diyorlar?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bir şey söylemeye çalışıyorum, bakın, kaç maçı yok Sayın Bakanım. Ben size sadece şunu sordum: Siz “2.328 dekara izin verdik.” diyorsunuz ben de diyorum ki inek içti, inek nerede? Dağa kaçtı, dağ nerede? İşte şu oldu. Ortada, ben keneviri soruyorum, ne kadar üretim oldu diye merak ettim.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Yarın söyleyecek.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Söyleyecek.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – E, bitti. Onu soruyorum hâlâ başka şey.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Tamam, yarın söyleyecek.

ZAFER IŞIK (Bursa) – Sayın Aygun, yarın söyleyecek zaten.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Artı, sıkıntım şu: Ben olmasını istiyorum farkındaysanız, üretilmesini istiyorum.

ZAFER IŞIK (Bursa) – Sayın Aygun... Yarın söyleyecek.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Tamam, sıkıntı yok ama anladı herhâlde.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Herhâlde anladınız.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Anladı, anladı.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Evet, evet. İlhamicğim senin anladığını birinci cümleden herkes anladı da...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sivas dağları bomboş, bak yazı da geldi şimdi.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Yarın bakalım, gece görünmez.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Sayın Başkanım, Bakan Yardımcımıza bir soru soracaktım da izin verir misiniz?

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Sayın Bakan Yardımcım, size bir soru sormak istiyorum, Ebubekir Bey. Siz, az önce dediniz ki: “Biz Sakarya Belediyesine şu kadar yer tahsis ettik.”

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – İzin verdik.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – “İzin verdik.” dediniz. Peki, bu belediye burayı ne kadar zamanda değerlendirmezse geri alıyor musunuz bunu? Yani izin vermekle onun şeyi bitmemesi lazım.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Henüz bu yıl, şimdi verilen bir izin ve alanı anlattım, anlatmaya...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Şimdi, soru şuydu: Bunlar nerede? Yani böyle bir üretim yapıldı mı yapılmadı mı? Biz de bu soruyu, bu saygıdeğer soruyu hem il hem üretici sayısı hem de dekar bazında cevaplamaya gayret ettik. En son olarak da Sakarya Büyükşehir Belediyesi iştirak şirketine -neyse nokta nokta- 429 dekar alan izin verdiğimizizi paylaştım; hani bir karmaşa varsa tekrar etmiş olayım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hiçbir karmaşa yok.

ZAFER IŞIK (Bursa) – Ya, şunu sormak istiyor aslında: “Özel ağaçlandırma saha izinleri verilirken belli bir süre işlemedikleri zaman geri teslim alıyor ya sahayı, burada öyle bir şey var mı?” diye, onu demek istiyor.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Yalnız bunların yerini biz vermiyoruz, biz ekim izni veriyoruz; yer vermiyoruz.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Burada geri alma durumu yok.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Bir karmaşa galiba yaşanıyor, hani ormanla mukayese edilerek belki o karmaşa yaşanıyor. Efendim, biz diyoruz ki...

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Ben alanı Bakanlık tahsis etmiş gibi...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Hayır, hayır hiç öyle bir şey yok.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Yok, yok ama iyi ki sordunuz demek ki bir karmaşa var. Şöyle: Alan yani şu kadar alanda biz üretim izni veriyoruz bu anlamda, yoksa yer zaten bizim değil, o yüzden hani geri almak, etmek söz konusu olmaz. Ama tabii, bizim o üretimi denetlememiz adına elbette ki mükellefiyetlerimiz devam ediyor.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkürler.

1 adet önerge var.

Okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 11 - 6831 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Devlet ormanlarının herhangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya hangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilecek yerlerle buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara

doğrudan doğruya orman idaresince el konulur. Devlet ormanlarında el konulan bütün yapı ve tesisler, inşa aşamasında olanlar da dâhil olmak üzere, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, Orman Genel Müdürlüğünce en geç 30 gün içinde yıkılır veya ihtiyaç görüldüğü takdirde ormancılık hizmetlerinde kullanılabilir. Yanan orman alanlarındaki her türlü emval Orman Genel Müdürlüğünce değerlendirilir.”

Orhan Sarıbal	Okan Gaytancıoğlu	İlhami Özcan Aygun
Bursa	Edirne	Tekirdağ
Bekir Başevirgen	Ayhan Barut	Cengiz Gökçel
Manisa	Adana	Mersin

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Son söz Orhan Bey’in.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Değerli arkadaşlar, nereden baksanız facia.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız; şimdi, şöyle: Kanun dışı müdahaleler 2008 yılında 4.500, 2018’de 6.700, 2021’de 9.700, 2022’de 12 bin. Göz göre göre, kanun dışı, ormanlara inşa veya benzeri yapılar yapılmış; şimdi vicdan yapıyor ve “Nasıl önüne geçebiliriz?” diye bir şey yapılmaya çalışılıyor. “Bu yetmez, el koyacağız, yıkacağız, kim yaparsa yapsın ama işimize yararsa biz kullanacağız.” Arkadaşlar, yasak yasaktır ya! Yasağı belediye yapıyor, yıkıyorsunuz; şahıs yapıyor, yıkıyorsunuz; bunlar ormana açıktan tecavüz. Şimdi, o bina yapılmış, kaçak yapılmış, adını koyuyorsunuz.

AYHAN BARUT (Adana) – “Bize lazımsa yasak değil.”

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ama “Bize lazımsa yasak değil.” Ya, böyle bir şey olabilir mi? Hakikaten şaka gibi. Zaten adı üzerinde, bakın “Kanun dışı müdahalelerden...” net, kanun dışı müdahale. Bir kere burada iki şeye dikkat çekmek istiyorum, uzatmak istemiyorum. Bir: Göz göre göre âdeta göz ardı edilmiş. Üç yılda, dört yılda 3 kat artmış; 4.500’den 12 bine çıkmış. Nasıl çıkıyor bu Sayın Müdürüm, nasıl oluyor?

İki...

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Cevap alalım mı?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben bitireyim, derdim Sayın Müdürle ilgili değil; ne yapsın Müdürüm? Yani ona da çok söyleyecek sözüm yok elbette.

Bir kere burada ciddi bir sorun var; artık katlanılamaz, tahammül edilemez bir noktaya varılmış ve önüne geçmeye dair de hiçbir şey yapılmamış, yapılsaydı bunun azalması lazım. 4.500’den başlayıp 12 bin ormana kanun dışı saldırı varsa burada çok açık bir göz yumma var, bu işgale sessiz kalma var ve “Yirmi yıl boyunca göz yumduk, şimdi hadi, bir şey yapalım.” diyor. İkincisi de “Biz bunları yıkacağız ama kim yaparsa yapsın yıkacağız ama işimize yarayan bir bina ya da yapı olursa da biz kendimiz bunu kullanacağız.” Siz de ormana tecavüz ediyorsunuz; ormanı koruyacağız diye size bırakıyoruz, kaçakçılık, ormana tecavüz üzerinden ormana siz de tecavüz etmiş olacaksınız; yapmayın şunu ya, çıkarın ya. Şaka gibi, gerçekten şaka gibi. Olacak iş değil arkadaşlar ya.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Ya, devletin ihtiyacı varsa kullansın ya, yapılmış bir şey. Devletin ihtiyacı varsa bedava elinde bir şey var.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ya, var mı öyle şey? Zaten buradan oluyor, böyle yapıyor zaten. Bütün saldırıları biz ya olağanüstü durumlar ya kamu yararı... Neye yarıyorsa bu kamu yararı, kimin kamu yararıysa anlamadık. Enerjide, madende, orman yağmalamada, mera gasbında, büyük hava projelerini yok etmede, birinci sınıf tarım alanlarını bitirmede, “E enerji, e maden, e kamu yararı.” E,

ne kaldı geriye? Ne kaldı geriye, bana söyleyin? Her şeyde bir “Kamu yararı” Nedir bu kamu yararı ya? Kimindir kamu yararı? Kamu yararı dediğiniz kime aittir? Halka, topluma, kitlelere. Eğer bir kamu yararı adına bir şey yapıyorsan toplumun bütününe ilgilendiren bir şey olması lazım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederiz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Böyle bir şey yok. Dolayısıyla bu iki çekincemi paylaşmak isterim ama lütfen “Bizim işimize yararsa biz bunları koruruz, kollarız, bizde kalsın.” anlayışı devlet eliyle, Orman Genel Müdürlüğü eliyle âdeta orman gasbıdır. Bunun çok örneğini biliyorsunuz, defalarca söyledim, şimdi tekrar etmek istemem.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Sağ olun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Birkaç yerde var ama artık bu saatten sonra söylemeyeyim, yarın söyleyeceğim.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Eyvallah, teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler. Önerge kabul edilmemiştir.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Madde üzerinde bir söz istiyorum Sayın Başkanım.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Oylandı o.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hayır, hayır, oylanmadı.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Bir saniye arkadaşlar, bir saniye...

Hocam, son, kırmayalım sizi. Lütfen kısa...

Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben kısa tutmaya ve öz olmaya çalışıyorum.

Şimdi, bakın, bu madde imar affından başka bir şey değil Sayın Başkan. Orman içerisine yapılan bir yapı ruhsatsızdır, değil mi sayın Genel Müdürüm? Ruhsatsız olan bir yapıyı kimse kullanamaz. Yani o yapıya siz ruhsat mı veriyorsunuz da kullanabilirim. diyorsunuz? Belediyesi yıkar zaten belediyesi yıkmakla mükellef. Ruhsatsız, kaçak yapılan ne yapı varsa, İmar Kanun’unda yapı tanımına giren ne varsa orman alanında belediye izin vermemesi gerekir, yapılmışsa da kaçaktır. Belediyeden ruhsat almadan yapılan her türlü yapı, projeli de olsa, bakın, mükemmel bir projesi de olsa kaçaktır ve yıkılması mutlak gereken bir yapıdır. Ben orayı Orman olarak kullanırım demek, ruhsatsız, kaçak bir yapıyı ben alırım, kullanırım demektir. Yani oraya sanki imar barışı getirmiş gibi kullanırım.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Cevap alalım mı?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Alalım.

Bir şey daha söyleyeceğim Sayın Başkan.

Şimdi, burada “Orman Genel Müdürlüğüne derhâl yıkılır.” diyor. Genellikle İmar Kanunu’nda “Bu tür uygulamalar yıkılır ve giderleri yapı yapan kişiler tarafından tahsil edilir.” der. O da yok burada. “Ben yıkarım.” diyor. Aslında o yıkım işleminin asli sorumlusu da ilgili belediyesidir. Orman da bunu yapabilir. Ben yıkmaz demiyorum, Orman Genel Müdürlüğü de yıkabilir ama yıkarsa da bunun maliyetini devletin üstüne almaması, ilgili yapı sahibinden bunun giderini tahsil etmesi gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Genel Müdürüm, sizden son kısa bir cevap alalım.

Buyurun.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; Orhan Sarıbal Vekilimizin söylediği rakamlar, madde gerekçelerinde verdiğimiz rakamlar. Eğer biz göz yummuş olsaydık bu rakamlar şu anda önümüzde olmazdı. Bunlar bizim görevimizi yapıp tamamının suç tutanağını düzenleyip savcılığa intikal ettirdiğimiz suçlardır. Yani göz yumulması söz konusu değil ama sayılardaki artış doğru. Buradaki şey şu: Belediyelerin Gecekondu Kanunu’ndan gelen bir hakları var. İmarsız bir yapıyı tespit ettikleri anda anında yıkabiliyorlar. Başka birimlerin böyle bir yetkisi yok maalesef. Biz ancak suç tutanağını düzenleyip savcılığa intikal ettiriyoruz. Savcılık mahkemeye sunuyor, mahkeme müsadere kararı verinceye kadar o kişi binayı yapıp çıkıyor. Ondan sonra da yıkmak için bir sürü problem çıkıyor. Bizim bu teklifi getirmemizdeki sebep de zaten tam olarak buydu. Suçu tespit ettiğimiz anda, ormanlık alanda birisi inşaata başladığı anda gidip onu yıkabilelim, bina ortaya çıkmadan yıkalım. Tamamlanmış binaları da niye Orman Genel Müdürlüğü ihtiyacı olan yerlerde kullansın? Sayın vekilimizin memleketi orman bölgesi, bilir kendileri, ormanlık alanlarda bizim orman yangınlarına müdahale ekiplerimizin bulunduğu binalar vardır, orman içerisinde veya toplu koruma ekiplerinin kullandığı binalar, eğer bu şekilde işimize yarayacak, devletin, kamunun ihtiyacına yarayacak bir binaysa...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İmara aykırı yapı.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Hayır, Sayın Vekilim, imarla ilgili değil, bunlar, arazide daha da tepede olan şeyler.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İmara aykırı yapı.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Buradaki maksadımız bizim tekrar orada o binayı yıkıp yerine yeni bina yapmak yerine eğer bu maksatla kullanılabilecek bir binaysa kullanmak maksadıyla konulmuş bir düzenlemedir.

BAŞKAN YUNUS KILIÇ – Teşekkür ederim.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11’inci madde kabul edilmiştir.

Yarın saat 12.00’de toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma saati: 23.40

